

DE
VEGHE
ÎN
LANUL
DE
SECARĂ

J.D. SALINGER

J. D. SALINGER

De veghe în lanul de secară

(„The Catcher in the Rye”, 1951)

Traducere de Cristian Ionescu

POLIROM

DE
VEGHE
ÎN
LANUL
DE
SECARĂ

J.D. SALINGER

POLIROM

Kindle eBook: Cosimo, decembrie 2011
versiunea 2.0
corectura: Menssana și Cosimo
carte electronică realizată de clubul *VirtualProject*

Cuprins:

J. D. SALINGER

Capitolul 1

Capitolul 2

Capitolul 3

Capitolul 4

Capitolul 5

Capitolul 6

Capitolul 7

Capitolul 8

Capitolul 9

Capitolul 10

Capitolul 11

Capitolul 12

Capitolul 13

Capitolul 14

Capitolul 15

Capitolul 16

Capitolul 17

Capitolul 18

Capitolul 19

Capitolul 20

Capitolul 21

Capitolul 22

Capitolul 23

Capitolul 24

Capitolul 25

Capitolul 26

Capitolul 1

Dacă vreți într-adevăr să aflați ce s-a întâmplat, probabil c-o să întrebați în primul rând unde m-am născut, cum mi-am petrecut copilăria mea amărâtă, cu ce s-au ocupat părinții înainte de nașterea mea și alte rahaturi d-astea gen David Copperfield, dar, dacă vreți să știți, n-am niciun chef să le înșir pe toate. Mai întâi pentru că mă plictisește, pe urmă pentru că, dacă m-aș apuca să vorbesc cât de puțin de treburile lor intime, părinții mei ar face câte două hemoragii fiecare. Sunt foarte sensibili când e vorba de lucrurile astea, mai cu seamă tata. Sunt ei *drăguți* și cumsecade – nu spun nu –, da’-s îngrozitor de sensibili. De altfel, n-am de gând să vă debitez autobiografia mea nenorocită sau alte prostii d-astea. Vreau doar să vă povestesc despre întâmplările demente pe care le-am trăit în preajma Crăciunului, înainte să ajung la capătul puterilor și să fiu nevoit să vin aici să mă potolesc. Vreau să spun că mai mult nu i-am povestit nici măcar lui D.B. – și, oricum, D.B. e *fratele* meu. Stă la Hollywood, și Hollywoodul e destul de aproape de locul ăsta amărât unde mă aflu acum, așa că vine să mă vadă mai la fiecare sfârșit de săptămână. Când m-oi întoarce acasă, luna viitoare, poate c-o să mă ducă tot el, cu mașina. Și-a cumpărat de curând un „Jaguar”. O jucărie englezească din alea care prind două sute de mile pe oră. A dat aproape patru mii de dolari pe ea. Are bani acum, nu glumă. Înainte nu prea *avea*. Când locuia la părinți nu era decât un scriitor ca toți scriitorii. Dacă încă n-ați auzit de el, să știți c-a scris un volum de nuvele grozave: *Peștișorul auriu*. Dintre ele, cea mai reușită e aia care se cheamă tot *Peștișorul auriu*. O poveste despre un puști care nu lăsa pe nimeni să se uite la peștișorul auriu, fiindcă-l cumpărase din banii lui. Mă prăpădesc după nuvela asta. Acum D.B. e la Hollywood. Se prostituează. Dacă e ceva de care mi-e silă sunt filmele. Să n-aud de ele!

Am să încep povestea din ziua în care am părăsit Pencey Prep^[1]. Pencey Prep e o școală la Agerstown, în Pennsylvania. Cred c-ați auzit de ea. Sau, în orice caz, i-ați văzut reclama. Apare în mii de reviste: o poză reprezentând

un tip strașnic, călare, sărind un obstacol. Ca și cum la Pencey toată ziua nu s-ar face altceva decât să se joace polo. Eu, unul, însă n-am văzut nici urmă de cal, nici acolo, nici prin împrejurimi. Pe poză, sub tipul călare, stă scris: „Din 1888, școala noastră formează tineri falnici, cu mintea clară”. Asta să i-o spună lui mutu’. Nu *formează* niciodată pe nimeni la Pencey, în orice caz nu mai mult decât la orice altă școală. Eu, unul, n-am avut parte să cunosc acolo pe nimeni care să fie sănătos și cu mintea clară. Afară, poate, de doi tipi. Dacă au fost doi. Și aceia probabil că așa erau când au *venit* la Pencey.

Așadar, totul a început în sâmbăta meciului cu Saxon Hall. La Pencey, considerau meciul cu Saxon Hall drept un eveniment de seamă. Era ultimul meci al anului și se spunea că, dacă Pencey ar pierde, nu ne-ar mai rămâne altceva de făcut decât să ne sinucidem cu toții. Îmi amintesc că în după-masa aceea, pe la trei, mă aflu pe vârful lui Thomsen Hill, lângă tunul acela caraghios, din timpul Războiului de Independență. De acolo se vedea tot terenul, și echipele care se îmbrânceau și se cotonogeau^[2] de la un capăt la celălalt al gazonului. Tribuna n-o vedeam prea bine, dar auzeam galeria răcnind – puternic și susținut de partea lui Pencey, căci, în afară de mine, toată școala se afla acolo, anemic și fără vlagă de partea lui Saxon Hall, căci echipa lor nu prea aducea popor.

La meciurile de fotbal nu prea veneau fete. Fete n-aveau voie să invite decât băieții din ultimul an. Îngrozitoare școală, din toate punctele de vedere. Mie, unuia, îmi plac locurile unde mai poți vedea, măcar din când în când, câte o fată, două, chiar dacă n-ar face altceva decât să se scarpine în cot, să-și sufle nasul sau numai să chicotească ori mai știu eu ce. E drept că Selma Thurmer – fata directorului – venea destul de des la meciuri, dar nu prea era genul de fată care să stârnească pasiuni irezistibile. Cu toate că, de fapt, era destul de drăguță. A stat o dată lângă mine în autobuz, când veneam de la Agerstown, și am intrat în vorbă cu ea. Mi-a plăcut. Avea nasul mare și unghiile mâncate până-n carne – aproape că-i dăduse sângele – și purta un sutien d-alea afurisite captușite cu burete, ca s-o facă să pară mai femeie, dar, totuși, nu se putea să nu-ți fie milă de ea. Ce-mi plăcea la ea era că nu-ți scotea ochii cu tat-su, ridicându-l în slăvi. Știa pesemne că-i un ipocrit și-un pisălog.

De fapt, motivul pentru care nu mă dusesem la meci și-l urmăream de aici, de pe Thomsen Hill, era că abia mă întorsesem de la New York cu

echipa de scrimă. Căzuse beleaua pe mine să fiu căpitanul echipei. Pasămite o treabă foarte importantă. Plecasem la New York de dimineață ca să ne întâlnim cu echipa școlii McBurney. Numai că întâlnirea n-a mai avut loc. Am uitat toate floretele, tot echipamentul și toate alea în păcătosul de metrou. Dar n-a fost numai vina mea. Trebuise să mă tot ridic de la locul meu, să cercetez planul orașului, ca să știu unde coborâm. Deci ne-am întors la Pencey pe la două și jumătate în loc să ne întoarcem seara. Și în tren, la întoarcere, băieții nu mi-au adresat nici măcar o vorbă. Într-un fel, a fost destul de nostim.

Al doilea motiv pentru care nu mă dusesem la meci era că voiam să mă duc să-mi iau rămas bun de la bătrânul Spencer, profesorul meu de istorie. Avea gripă și așa mai departe și m-am gândit că poate n-o să mai am prilejul să-l văd înainte de vacanța de Crăciun. Îmi trimisese, de altfel, și un bilețel, în care-mi scrisese c-ar vrea să mă vadă înainte de-a pleca eu acasă. Știa că nu mă mai întorc la Pencey.

Am uitat să vă spun. Mă dăduseră afară. Îmi spusese că nu mă mai întorc după vacanță, fiindcă picasem la patru materii. Nu voiam deloc să învăț și toate celelalte. Îmi atrăsese de multe ori atenția să fiu mai silitor – mai ales la sfârșit de trimestru, când veneau părinții să discute cu bătrânul Thurmer – dar fusese în zadar. Așa că m-au dat afară. La Pencey nu e prea greu să te dea afară. E o școală cu nivel foarte înalt. Zău că da!

Așadar, cum vă spuneam, era decembrie și un ger de crăpau pietrele, mai cu seamă pe dealul acela afurisit. N-aveam pe mine decât impermeabilul, n-aveam mănuși, n-aveam nimic. Cu o săptămână înainte îmi furase cineva din cameră paltonul din păr de cămilă cu mănușile îmblănite în buzunar și tot restul. Școala era plină de hoți. Erau acolo mulți băieți cu părinți bogați, totuși școala era plină de hoți. O școală, cu cât e mai scumpă, cu atât găsești mai mulți hoți în ea, zău, nu glumesc. Stăteam, prin urmare, lângă tunul ăla nenorocit și urmăream meciul. Aproape că-mi înghețase fundul. Și nici măcar nu eram cine știe ce atent la meci. Stăteam acolo pentru că, într-un fel, voiam să simt că-mi iau rămas bun. E drept c-am părăsit multe școli și multe locuri fără să simt că le părăsesc. Dar nu pot să sufăr asta. Nu-mi pasă dacă despărțirea e tristă sau neplăcută, dar când părăsesc un loc vreau să știu că plec. Altfel mă simt și mai rău.

Dar am avut noroc. Mi-am amintit deodată de ceva care m-a ajutat să simt că plec, că plec naibii de tot. Mi-am amintit cum jucasem într-o zi, în

octombrie, fotbal în fața școlii cu Robert Tichener și Paul Campbell. Băieți de treabă amândoi, dar mai ales Tichener. Mai era puțin până la masa de seară și începuse să se întunece, dar noi tot mai băteam mingea. Se întuneca din ce în ce mai tare, și mingea abia se mai vedea, dar nouă tot nu ne venea să ne oprim. Însă până la urmă n-am avut încotro. Profesorul de biologie, domnul Zambesi, a scos capul pe fereastră și ne-a spus să ne ducem în dormitor să ne pregătim pentru masă. Când am noroc și-mi amintesc întâmplări d-astea, nu-mi mai pare rău că plec – cel puțin cu mine așa se întâmplă, de cele mai multe ori. Îndată ce mi-am amintit de povestea asta, m-am întors și am luat-o la fugă, coborând pe versantul celălalt al dealului spre casa bătrânului Spencer. Nu locuia la școală. Locuia pe Anthony Wayne Avenue.

Am alergat tot drumul până la poarta principală a școlii, unde m-am oprit o clipă să-mi trag sufletul. Dacă vreți să știți, îmi pierd foarte repede suflul. Mai întâi pentru că fumez foarte mult – adică fumam înainte. M-au silit să mă las. Și pe urmă pentru că în ultimul an am crescut cu vreo șase țoli și jumătate. D-asta, aproape c-am dat în tuberculoză și am venit aici să-mi fac toate analizele alea blestemate și așa mai departe. Totuși, una peste alta, sunt destul de sănătos.

După ce mi-am recăpătat suflul, am traversat alergând șoseaua 204. Era un polei îngrozitor și a fost cât p-aci să cad. De fapt, nici nu știu de ce alergam. Cred c-aveam pur și simplu chef să alerg. Când am trecut drumul, am avut senzația că, așa, parcă dispar. Era o după-masă din acelea demente, cu ger năprasnic și fără pic de soare, o după-masă în care ajunge să treci o stradă ca să ai senzația că dispari.

Mamă, ce-am mai apăsât pe sonerie când am ajuns la bătrânul Spencer! Înghețasem până-n măduva oaselor. Mă dureau urechile și abia mai puteam să-mi mișc degetele.

„*Haideți, haideți mai repede*, am spus aproape cu voce tare, *deschideți careva ușa!*” În cele din urmă, mi-a deschis bătrâna doamnă Spencer. N-aveau servitoare, n-aveau pe nimeni, așa că întotdeauna deschideau ei. Stăteau cam prost cu banii.

— Holden! a exclamat doamna Spencer. Ce bine-mi pare că te văd! Intră, dragul meu. Trebuie să fii mort de frig.

Cred că s-a bucurat când m-a văzut. Îi eram simpatic. Cel puțin, așa mi se părea.

Mamă, ce repede am intrat în casă!

— Ce mai faceți, doamnă Spencer? am întrebat-o. Cum se mai simte domnul Spencer?

— Dă-mi haina, drăguțele, mi-a spus.

Nu auzise c-o întrebasesem de domnul Spencer. Era cam surdă. Mi-a atârnat haina în vestiar, și eu am încercat să-mi netezesc puțin părul cu mâna. De obicei mă tund scurt, așa că nu trebuie să mă pieptăn prea des.

— Ce mai faceți, doamnă Spencer? am întrebat-o din nou, de data asta mai tare, ca să m-audă.

— Foarte bine, Holden, spuse ea, închizând ușa vestiarului. Dar *tu* ce mai faci?

După felul în care m-a întrebat, mi-am dat imediat seama că bătrânul Spencer îi spusese tot.

— Foarte bine, i-am răspuns. Da' domnul Spencer ce face? I-a trecut gripa?

— Dacă i-a trecut? Doamne, se poartă ca un adevărat... ca un nu știu ce...! E în camera lui, dragul meu. Intră la el fără să mai bați la ușă.

Capitolul 2

Soții Spencer aveau camere separate. Erau oameni la vreo șaptezeci de ani sau poate chiar peste. Cu toate astea, tot se mai bucurau de viață. Știu că pare meschin din partea mea, dar nu la asta m-am gândit. Voiam să spun că m-am gândit destul de mult la bătrânul Spencer, și, dacă te gândești *prea* mult la el, începi să te întrebi la ce naiba mai trăiește. Voiam să spun că-i cocârjat de tot și abia mai merge, iar în clasă, la tablă, dacă scapă creta din mână trebuie să iasă unul dintre băieții din rândul întâi să i-o ridice. Și, după părerea mea, asta-i îngrozitor. Dar, dacă te gândești la el, cât trebuie și nu *prea* mult, ajungi la concluzia că n-o duce prea rău. De pildă, o dată, într-o duminică, atunci când, împreună cu câțiva băieți, am fost la el și ne-a servit cacao, ne-a arătat o pătură Navajo^[3], veche și zdrențuită, pe care el și doamna Spencer o cumpăraseră de la un indian din Yellowstone Park. Fără îndoială că se bucurase grozav când o cumpărase. Nu știu dacă mă înțelegeți. Uite, vezi pe câte unul bătrân ca naiba care totuși e în stare să se bucure când cumpără o pătură!

Ușa camerei lui era deschisă, dar eu tot am bătut, așa, în treacăt, de politete. Îl vedeam foarte bine prin ușa deschisă. Stătea într-un fotoliu mare de piele, învelit cu pătura de care v-am spus. Când am bătut, s-a întors și s-a uitat la mine.

— Cine e? Caulfield? Intră, băiete, intră! mi-a strigat.

Întotdeauna răcnea când nu era în clasă. Uneori te scotea pur și simplu din sărite.

Nici n-am apucat bine să intru, că mi-a și părut rău că venisem. Citea un număr din *Atlantic Monthly*^[4], și peste tot erau doctorii și hapuri și totul mirosea a picături Vick's contra guturaiului. Cam trist. Mie și așa nu prea-mi plac bolnavii! Dar neplăcerea era sporită de faptul că bătrânul Spencer mai purta și halatul acela vechi, trist și ros, pe care cred că-l avea de când se născuse. Și mie nu prea-mi place să văd bătrâni în pijama sau în halat. Li se

văd mereu pieptul și coastele, ca să nu mai vorbim de picioare! Ați văzut vreodată bătrâni pe plajă? Picioarele lor par întotdeauna albe și fără păr.

— Bună ziua, *sir*, am început. Am primit biletul dumneavoastră. Vă mulțumesc. (Îmi scrisese un bilet să trec să-mi iau rămas bun înainte de vacanță. Știa că nu mă mai întorc.) Nu trebuia să vă mai necăjiți, că oricum veneam să vă spun la revedere!

— Ia loc acolo, băiete, spuse bătrânul Spencer.

„Acolo” însemna pe pat.

M-am așezat și am întrebat:

— Cum merge cu gripa?

— Dacă m-aș simți mai bine, răspunse bătrânul Spencer, ar trebui să trimit după doctor. Asta îl distră grozav. Începu să chicotească nebunește. Apoi, în cele din urmă, se potoli și întreabă: De ce nu te-ai dus la meci? Credeam că azi e meciul cel mare.

— Da, este. Am fost. Numai că abia adineauri m-am întors de la New York cu echipa de scrimă, i-am spus eu.

Mamă, ce pat avea! Beton, nu alta!

Domnul Spencer luă o mutră cât se poate de gravă. Știam c-așa o să se întâmple.

— Vasăzică ne părăsești? spuse.

— Da, dom'le profesor, așa cred!

Începu să dea din cap, era un tic al lui. În viața mea n-am văzut un om care să dea atâta din cap. N-ajungeai niciodată să te lămurești dacă dădea din cap fiindcă se gândea la ceva sau fiindcă era un bătrânel care, din ramoleală, nu-și mai deosebea fundul de cot.

— Ce ți-a spus doctorul Thurmer, băiete? Am auzit că ați avut o discuție destul de lungă.

— Da, am avut. Așa e. Cred c-am stat vreo două ore în biroul lui.

— Și ce ți-a spus?

— Păi... că viața e un joc de noroc și așa mai departe. Și că jocul ăsta trebuie jucat după anumite reguli. A fost destul de cumsecade. Vreau să spun că nu și-a ieșit din pepeni sau, mă rog... N-a făcut decât să-mi repete că viața-i un joc și așa mai departe. Știți dumneavoastră...

— Da, viața *este* într-adevăr un joc! *Este* un joc pe care se cade să-l joci după regulile lui.

— Da, *sir*. Știu. Știu că-i așa.

Joc, aiurea! Frumos joc! Dacă nimerești în tabăra în care sunt așii, atunci e un joc – recunosc. Dar, ce joc mai poate fi dacă nimerești de partea *cealaltă*, unde-s numai mazete^[5]? Nu mai e joc. Nu mai e nimic!

— Spune-mi, doctorul Thurmer le-a scris părinților sau încă nu? m-a întrebat bătrânul Spencer.

— Mi-a spus că o să le scrie luni.

— Dar tu i-ai înștiințat?

— Nu, *sir*, nu i-am înștiințat, fiindcă m-am gândit că miercuri seara tot mă întorc acasă.

— Și ce crezi c-au să spună când au s-audă?

— Păi... or să se cam enerveze, i-am răspuns. Sunt sigur c-or să se enerveze. Pencey e, mi se pare, a patra școală la care am intrat.

Și am dat din cap. Mi se întâmplă destul de des să dau din cap.

— Mamă! am spus.

Mi se întâmplă destul de des să spun „Mamă!” Mai întâi pentru că am un vocabular păcătos, și pe urmă pentru că uneori mă port ca un puști. Pe atunci aveam șaisprezece ani, acum am șaptesprezece, și uneori mă port de parcă aș avea treisprezece. Și zău dacă nu-i caraghios, că doar am șase picioare și doi țoli juma^[6] și o grămadă de fire de păr alb. Zău că am. Într-o parte a capului – în partea dreaptă – am milioane de fire albe. Le am de când eram mic. Și totuși, câteodată mă port de parcă n-aș avea decât doisprezece ani. Toți spun așa, mai cu seamă tata. În parte-i adevărat, însă *numai* în parte. Dar oamenii își închipuie întotdeauna că lucrurile sunt *sută la sută* cum spun ei. Mie puțin îmi pasă, dar uneori mă cam plictisește când mi se spune să mă port ca un băiat mare. Uneori mă port de parc-aș fi mult mai mare decât sunt, zău că da, numai că de asta oamenii nu-și dau seama niciodată. Dar ei nu-și dau seama de nimic.

Bătrânul Spencer începu din nou să dea din cap. Și să se scobească în nas. Încerca să dea impresia că doar se scarpină, dar de fapt își vârâse în nas tot degetul mare. Îmi închipui că s-a gândit că n-are importanță, fiindcă nu eram decât eu în cameră. Mie puțin îmi *păsa*, numai că e cam dezgustător să vezi un om care se scobește în nas.

După un timp, mi-a spus:

— Am avut cinstea să-ți cunosc părinții acum câteva săptămâni, când au venit să discute cu doctorul Thurmer. Sunt minunați.

— Da, sunt! Sunt foarte drăguți.

„Minunați.” Țsta-i un cuvânt pe care nu pot să-l sufăr. Zău! Sună îngrozitor de fals. De câte ori îl aud mi se face greață.

Și, deodată, am avut impresia că bătrânul Spencer vrea să-mi spună ceva foarte inteligent, foarte subtil. Se îndreaptă în fotoliu și păru că se întoarce. Dar se dovedi a fi o falsă alarmă. Nu făcu altceva decât să ia revista *Atlantic Monthly* din poală și să încerce s-o arunce lângă mine pe pat. Dar n-a nimerit. Patul era doar la vreo câțiva centimetri distanță, dar totuși n-a nimerit. M-am ridicat, am luat revista de pe jos și am pus-o pe pat. Subit mi-a venit să ies naibii din cameră. Simțeam că mă paște o predică îngrozitoare. În principiu, n-aveam nimic împotriva, dar n-aveam chef să înghit o predică și în același timp să mai suport și mirosul picăturilor Vick's și să-l văd pe bătrânul Spencer în pijama și-n halat. Zău că n-aveam chef.

Așa cum mă așteptam, încep:

— Ce se întâmplă cu tine, băiete? mă întrebă. Vorbea destul de aspru pentru felul lui de a fi. Câte materii ai urmat în trimestrul ăsta?

— Cinci, domnule profesor.

— Cinci? Și la câte ai căzut?

— La patru.

Îmi amorțise fundul stând pe pat. În viața mea nu stătusem pe un pat atât de tare.

— La engleză am trecut, i-am spus, fiindcă poveștile cu *Beowulf*^[7] și cu *Lord Randal*, *fiul meu*^[8] le-am învățat încă de pe vremea când eram la Whooton. Și, de fapt, la engleză nu trebuia să fac mai nimic, decât să scriu din când în când câte o compunere.

Bătrânul nici nu mă asculta. N-asculta niciodată când îi vorbeai.

— Eu, unul, te-am trântit la istorie fiindcă n-ai știut absolut nimic.

— Știu, domnule profesor, vă înțeleg. Ce era să faceți?

— Absolut nimic, repetă el.

Tare mă înfurie când oamenii repetă de două ori un lucru pe care tu l-ai recunoscut de prima dată. Și pe urmă a mai spus-o și a *treia oară*.

— Dar absolut nimic. Ai deschis cartea măcar o dată, în trimestrul ăsta? Eu mă îndoiesc. Spune drept!

— Păi, știți, am răsfoit-o... de vreo două ori, am spus.

Nu voiam să-l jignesc. Îi plăcea istoria la nebunie!

— A, ai răsfoit-o! spuse el foarte ironic. Uite, hm, *teza* ta e acolo sus pe raft, deasupra teancului de caiete. Ad-o, te rog, încoace.

Era o figură urâtă din partea lui. Dar n-am avut încotro, m-am dus și i-am adus-o. Pe urmă, m-am așezat din nou pe patul lui de ciment. Mamă, nici nu știți ce rău începuse să-mi pară că venisem să-mi iau rămas bun!

Ținea lucrarea mea de parc-ar fi fost o bucată de rahat sau mai știu eu ce.

— Am studiat cu voi egiptenii de la 4 noiembrie la 2 decembrie, îmi zise. Singur ai *ales* să scrii despre ei la lucrarea facultativă de control. Vrei să auzi ce-ai scris?

— Nu, domnule profesor, nu face, i-am răspuns.

Cu toate astea, începu să citească. Nu poți opri niciodată un profesor să facă un anumit lucru, dacă s-a hotărât să-l facă. Oricum, *face* tot ce vrea el!

Egiptenii sunt o rasă veche de caucazieni care locuiesc într-una din regiunile din nordul Africii. Africa, după cum știm cu toții, e cel mai mare continent în emisfera răsăriteană.

Și eu eram obligat să stau și *s-ascult* toate tâmpeniile astea! Zău că era urât din partea lui.

Pe noi, astăzi, egiptenii ne interesează din mai multe motive. Știința modernă n-a descoperit nici până azi ce substanțe misterioase întrebuințau când îmbălsămau morții, pentru ca fețele lor să nu putrezească secole la rând. Această enigmă interesantă continuă să constituie o sfidare pentru știința modernă a secolului XX.

Se opri și puse jos lucrarea. Începusem să-l urăsc!

— Eseul tău, ca să-i zicem așa, se oprește aici, spuse cât se poate de ironic. N-ai crede că un tip atât de bătrân poate fi atât de ironic și așa mai departe. Apoi adăugă: Și în josul paginii mi-ai scris și mie câteva cuvinte.

— Știu, știu, i-am răspuns precipitat, ca să-l opresc înainte de a-ncepe să citească.

Dar parcă mai putea cineva să-l oprească?! Ardea ca un fitil de dinamită.

Dragă domnule Spencer (citi el cu glas tare), asta e tot ce știu eu despre egipteni. Nu reușesc să mă intereseze, cu toate că dumneavoastră predați foarte frumos. Să știți totuși că nu mă supăr dacă mă trântiți – că în afară de engleză tot am picat la toate materiile. Cu stimă, al dumneavoastră, Holden Caulfield.

În sfârșit, a pus jos lucrarea mea nenorocită și mi-a aruncat o privire de parcă m-ar fi bătut măr la ping-pong sau mai știu eu ce. Cât oi trăi nu cred c-am să-l iert c-a citit cu glas tare toate rahaturile alea. Dacă le-ar fi scris *el*, eu, unul, nu i le-aș fi citit niciodată. Zău că nu. Și, de fapt, nu-i *scrisesem* notița aia nenorocită decât ca să nu-i pară prea rău că mă trânteste.

— Mă condamni că te-am trântit, băiete? m-a întrebat el.

— Nu, domnule profesor, zău că nu! i-am răspuns eu.

Numai de-ar fi încetat naibii să-mi mai zică „băiete”!

Nemaiavând nevoie de teza mea, încercă s-o arunce pe pat. Numai că n-a nimerit bineînțeles, nici de data asta. A trebuit să mă scol din nou, s-o ridic și s-o pun peste *Atlantic Monthly*. E *plicticos* să faci asta din două în două minute.

— Tu ce-ai fi făcut în locul meu? întreabă el. Spune drept, băiete!

Se vedea bine: îi părea rău că mă trântise. Așa c-am început să-l protestesc. I-am spus că pe mine nu prea m-ajută mintea, că sunt cam cretin și așa mai departe, că eu, dacă eram în locul lui, aș fi procedat exact la fel și că oamenii nu-și dau seama ce greu e să fii profesor și așa mai departe. Mă rog, tot soiul de prosteli d-astea.

Dar ce-i curios e că, în timp ce vorbeam, mă gândeam la cu totul altceva. Locuiesc la New York și mă gândeam la lacul din Central Park^[9], de lângă capătul dinspre sud al parcului. Mă întrebam dac-am să-l găsesc înghețat când m-oi întoarce acasă și, dac-a înghețat, ce s-au făcut rațele? Mă întrebam unde se duc rațele când îngheață tot lacul. Mă întrebam dacă nu

cumva vine vreun tip cu un camion să le ia și să le ducă la o grădină zoologică sau altundeva. Sau dacă nu zboară pur și simplu într-altă parte.

Totuși am noroc. Vreau să spun c-am noroc că pot să-l prostesc pe bătrânul Spencer și în același timp să mă gândesc la rațe. E curios! Nu trebuie să te concentrezi prea mult când vorbești cu un profesor. Dar, când mă așteptam mai puțin, m-a întrerupt. Întotdeauna întrerupea.

— Ce *părere* ai despre toate astea, băiete? M-ar interesa foarte mult să știu. Foarte mult.

— Adică ce părere am că m-au dat afară de la Pencey? l-am întrebat.

Tare aș fi vrut să-și acopere pieptul rahitic. Nu era o priveliște prea frumoasă.

— Dacă nu mă înșel, ai avut oarecare greutate și la Whooton și la Elkton Hills.

Tonul lui nu mai era ironic, era de-a dreptul veninos.

— La Elkton Hills n-am prea avut greutate, i-am spus. N-am rămas propriu-zis repetent sau așa ceva. Pur și simplu m-am retras.

— Dar de ce, îmi dai voie să întreb de ce?

— De ce? E o poveste lungă. Și destul de complicată...

N-aveam niciun chef să-i povestesc de ce și cum plecasem de acolo. Tot n-ar fi înțeles, nu era în stare. De fapt, plecasem de la Elkton Hills mai ales pentru că eram înconjurat de ipocriți, de lepre. Asta a fost. Totul se făcea așa, de paradă! Uite, de exemplu, directorul lor, domnul Haas, era cea mai mare lepră din câte am întâlnit vreodată. Era de zece ori mai rău ca bătrânul Thurmer. Duminica, bătrânul Haas strângea mâna tuturor părinților care veneau cu mașina la școală să-și vadă copiii. Și era de o afabilitate că ți se făcea greață... În afară doar de cazul în care părinții vreunuia erau niște bătrâni mai pârliti. Să-l fi văzut cum s-a purtat cu părinții colegului meu de cameră. Vreau să spun că, dacă mama vreunui băiat era grasă sau sărăcăcios îmbrăcată, iar tatăl purta o haină d-alea cu umeri foarte înalți și pantofi ordinari, alb cu negru, bătrânul Haas le întindea doar două degete, zâmbea fals și apoi se ducea să stea de vorbă cu alți părinți, cu care stătea câte o jumătate de oră. Nu pot să sufăr lucrurile astea! Mă scot din sărite. Mă întristează până la disperare. N-am putut să înghit acest nenorocit de Elkton Hills niciodată!

Tocmai atunci, bătrânul Spencer m-a întrebat ceva, dar nu l-am auzit. Mă gândeam la bătrânul Haas.

— Ce-ați spus, *sir*? l-am întrebat.

— N-ai deloc remușcări că pleci de la Pencey?

— Ba da. Am unele remușcări. Sigur... da' nu prea multe, nu deocamdată. Pesemne că încă nu-mi dau bine seama că plec. Mie îmi trebuie întotdeauna puțin timp ca să-mi dau seama că mi se întâmplă un anumit lucru. Deocamdată nu mă gândesc decât că mă-ntorc miercuri acasă. Eu, știți, cu mintea stau cam prost.

— Dar nu te preocupă deloc viitorul tău, băiete?

— Ba da, cum să nu mă preocupe? Sigur. Sigur că mă preocupă. Apoi, după o pauză, am adăugat: Dar nu prea mult. Nu prea mult.

— Într-o zi o să te preocupe, spuse bătrânul Spencer. O să te preocupe, băiete. O să te preocupe, dar o să fie prea târziu.

Nu-mi plăcea să-l aud vorbind așa! Îmi dădea impresia c-am murit sau mai știu eu ce. Mă întrista îngrozitor.

— Se poate, i-am spus.

— Aș vrea să te fac să-nțelegi, băiete. Să-ți deschid ochii. Vreau să încerc să te-ajut. Vreau să *te-ajut*, dacă pot!

Voia într-adevăr. Se vedea bine. Numai că punctele noastre de vedere erau diametral opuse. Asta e!

— Știu că vreți să m-ajutați, i-am spus. Vă mulțumesc! Serios! Vă sunt recunoscător. Zău că da!

Și m-am ridicat de pe pat. Mamă, cred că n-aș mai fi putut să stau pe patul ăla încă zece minute nici dacă mă omorai!

— Din păcate, acum trebuie să plec. Trebuie să-mi strâng echipamentul și lucrurile din sala de gimnastică, să le iau acasă. Zău că trebuie.

Bătrânul a ridicat privirea spre mine cu o expresie foarte gravă și a început din nou să dea din cap. Și, deodată, mi s-a făcut îngrozitor de milă de el. Dar nu puteam să mai zac aici. Punctele noastre de vedere erau diametral opuse. Și, pe urmă, tot arunca mereu câte ceva pe pat și nimerea alături, și mai era și halatul lui vechi și jalnic, prin care i se vedeau coastele, și mirosul acela pătrunzător al picăturilor contra guturaiului, care plutea prin cameră.

— Domnule profesor, vreau să vă spun ceva. Nu vă mai necăjiți din pricina mea. Zău! O să se aranjeze totul. Deocamdată trec printr-o pasă proastă... toți trecem la un moment dat printr-o pasă proastă, nu-i așa?

— Nu știu, băiete, nu știu.

Tare mă enervează când cineva îmi răspunde în felul ăsta.

— Sunt sigur. Sunt sigur că așa se întâmplă, i-am spus. Vă rog să nu vă necăjiți din pricina mea. Apoi i-am pus mâna pe umăr și l-am întrebat: Bine?

— N-ai vrea să bei o ceașcă de cacao înainte de plecare? Doamna Spencer ar fi foarte...

— Aș sta, zău c-aș sta, dar adevărul e că trebuie să plec imediat. Trebuie să mă reped la sala de gimnastică. Totuși, vă mulțumesc, domnule profesor. Vă mulțumesc foarte mult, *sir*.

Ne-am strâns mâna. Și alte prostii d-astea. Prostii, prostii, dar mă întristau al naibii.

— Am să vă scriu. Și îngrijiți-vă să scăpați de gripă!

— La revedere, băiete.

Închisesem ușa în urma mea și o pornisem spre hol când l-am auzit strigându-mi ceva, dar n-am auzit bine ce. Mi se pare că mi-a strigat: „Noroc!”. Sper însă că nu. Sper totuși că nu. Eu, unul, n-aș striga niciodată cuiva „Noroc!”. Sună absurd, dacă stai să te gândești bine...

Capitolul 3

Sunt cel mai mare mincinos pe care l-ați cunoscut vreodată! E groaznic. Uite, de pildă, dacă mă duc la un magazin să cumpăr o revistă și în drum mă întâlnesc cu cineva care mă întreabă unde mă duc, ei bine, sunt în stare să spun că mă duc la Operă. E îngrozitor! Când i-am spus bătrânului Spencer că trebuie să mă duc să-mi strâng lucrurile din sala de gimnastică era o minciună sfruntată. Nici măcar nu-mi țineam la sală echipamentul acela nenorocit.

La Pencey, locuiam în aripa Ossenburger a clădirii, într-unul din dormitoare noi. Acolo nu stăteau decât cei din ultima și penultima clasă. Eu eram în penultima. Colegul meu de cameră era în ultima. Aripa purta numele unuia, Ossenburger, care învățase la Pencey. După ce terminase școala, câștigase o grămadă de bani cu pompele funebre. Deschisese sucursale în toată țara, prin intermediul cărora puteai aranja să-ți îngropi neamurile pe o nimica toată – cinci dolari de căciulă. Păcat că n-ați văzut niciodată mutra lui Ossenburger. Sunt sigur că bagă morții pur și simplu într-un sac și îi aruncă în apă. În orice caz, a donat o groază de bani școlii, așa că au botezat aripa noastră cu numele lui. În fiecare an, cu ocazia primului meci de fotbal, venea la școală în Cadillacul lui blestemat și trebuia să ne ridicăm toți drepti și să-l întâmpinăm cu ovații. După aceea, în dimineața următoare, la capelă, ne ținea un discurs care dura vreo zece ceasuri! Începea cu vreo cincizeci de glume răsuflate, numa' așa, ca să ne arate ce tip bine e! Treabă serioasă, ce mai! Pe urmă, începea să ne spună cum, de câte ori se afla la ananghie, nu se sfia să cadă în genunchi și să se roage lui Dumnezeu. Ne îndemna și pe noi să facem la fel – să vorbim cu Domnul, și mai știu eu ce – oriunde am fi! Ne spunea să ne gândim la Cristos ca la un coleg! Și așa mai departe. Ne spunea că *el* mereu vorbește cu Cristos. Chiar și atunci când e la volan. Îmi venea să mor de râs. Îl și vedeam pe bătrânul pezevenghi băgând motorul într-a-ntâia și rugându-se lui Cristos să-i mai trimită câteva cadavre. Singurul lucru nostim s-a

întâmplat pe la mijlocul discursului. Tocmai ne spunea ce tip grozav e el, ce tip bine și așa mai departe, când, deodată, un băiat, Edgar Marsalla, care stătea chiar în rândul din fața mea, a făcut un zgomot cât se poate de nerușinat. Era o grosolănie să faci asta în biserică, dar, pe de altă parte, era foarte nostim. Bravo, Marsalla! A făcut un zgomot de era să se dărâme tavanul. Nimeni n-a râs tare, și bătrânul Ossenburger s-a făcut că n-aude, dar bătrânul Thurmer, directorul nostru, stătea chiar lângă el, la catedră, și s-a văzut cât de colo că *dânsul* auzise. *Mamă*, ce s-a mai înfuriat! Nu ne-a spus nimic atunci pe loc, dar a doua zi, seara, ne-a convocat la școală în timpul nostru liber și ne-a ținut un discurs. Ne-a spus că băiatul care făcuse măgăria aceea în biserică nu era vrednic să învețe la Pencey și așa mai departe. Am încercat cu toții să-l facem pe amicul Marsalla să tragă o salvă drept în mijlocul discursului, dar nu avea condiții. Deci, cum spuneam, acolo am locuit la Pencey. În dormitoarele noi din aripa Ossenburger.

Plecând de la bătrânul Spencer, am fost foarte fericit, căci toți se duseseră la meci și în cameră era, ca niciodată, cald. Cald și plăcut. Mi-am scos haina și cravata și mi-am descheiat gulerul și pe urmă mi-am pus șapca pe care o cumpărasem de dimineață la New York. Era o șapcă roșie de vânătoare, cu un cozoroc foarte, foarte lat. O văzusem în vitrina unui magazin de sport când ieșisem din metrou, imediat după ce-mi dădusem seama că pierdusem blestematele alea de florete. Nu m-a costat decât un dolar. Am pus-o pe cap cu cozorocul la spate, era caraghios, recunosc, dar mie așa îmi plăcea. Așa îmi stătea bine! Pe urmă, mi-am luat cartea pe care începusem s-o citesc și m-am așezat în fotoliu. În fiecare cameră se aflau câte două fotolii. Unul era al meu și celălalt al colegului meu de cameră, Ward Stradlater. Brațele ajunseseră într-o stare jalnică, fiindcă toți obișnuiau să se așeze pe ele, dar fotoliile erau destul de comode.

Citeam o carte pe care o luasem de la bibliotecă din greșală. Mă pomenisem cu altceva decât cerusem, și nu-mi dădusem seama de asta decât după ce mă întorsesem în cameră. Cartea era *Din adâncurile Africii* de Isak Dinesen. Mi-am închipuit că trebuia să fie o porcărie. Dar nu era! Era o carte foarte bună. De fapt, sunt foarte incult, dar de citit, citesc mult. Autorul meu preferat e frate-meu D.B., și după el, Ring Lardner^[10]. Am o carte de Ring Lardner de la frate-meu. Mi-a dat-o de ziua mea, puțin înainte de a intra la Pencey. Era o carte cu piese, niște piese foarte comice și foarte

trăsните, și cu o poveste despre un agent de circulație care se îndrăgostește de o fată frumoasă foc care depășea mereu viteza legală. Numai că el – polițistul – era însurat și nu putea să se însoare cu ea și așa mai departe. Și, pe urmă, fata moare într-un accident, fiindcă depășea mereu viteza.

Povestea asta îmi plăcea grozav. Dar mie cel mai mult îmi plac cărțile care, măcar din când în când, sunt comice. Citesc eu și cărți clasice, multe cărți clasice, ca *Întoarcerea pe meleagurile natale*^[11] și altele, și-mi plac; citesc și o grămadă de cărți de război și de romane polițiste și altele de genul ăsta, dar nu prea mă-nnebunesc după ele. Mie îmi plac cărțile care, după ce le isprăvești, simți c-ai vrea ca autorul să fie cel mai bun prieten al tău și să-l poți chema la telefon ori de câte ori ai chef. Dar asta nu prea se întâmplă. I-aș fi telefonat cu cea mai mare plăcere acestui Isak Dinesen^[12]. Și lui Ring Lardner, numai că D.B. mi-a spus c-a murit. Dar uite, să luăm, de pildă, o carte ca *Robie* de Somerset Maugham. Am citit-o vara trecută. Nu e o carte rea, nu e rea deloc, dar nu mi-ar da niciodată prin gând să-i telefonez lui Somerset Maugham. Nu știu de ce. Nu e genul de tip căruia să-ți vină să-i dai telefon. Asta e tot! Mai degrabă i-aș telefona bătrânului Thomas Hardy. Îmi place Eustacia Vye^[13].

Deci îmi pusesem șapca cea nouă și mă așezasem în fotoliu să citesc *Din adâncurile Africii*. O citisem o dată în întregime, și acum voiam să recitesc anumite pasaje. Dar n-apucasem să citesc trei pagini, când am auzit pe cineva dând la o parte perdeaua cabinei de duș și intrând în cameră. Mi-am dat imediat seama cine e, chiar și fără să ridic ochii de pe carte. Robert Ackley, un băiat care locuia în camera de alături. În aripa noastră era câte un duș pentru fiecare două odăi, și Ackley ăsta venea pe capul meu cel puțin de optzeci și cinci de ori pe zi. În afară de mine, era probabil singurul băiat din toată clădirea care nu se dusesse la meci. Dar e drept că nu se ducea aproape niciodată *nicăieri*. Un tip foarte ciudat. Era în ultimul an, și, cu toate că învăța de patru ani la Pencey, toți îi spuneau pe numele de familie: Ackley. Nimeni nu-i spusese niciodată „Bob” sau „Ack”, nici chiar Herb Gale, colegul lui de cameră. Și dacă s-o însura vreodată, cred că nevastă-sa o să-i spună tot Ackley. Era un tip foarte, foarte înalt și adus din umeri – avea șase picioare și patru țoli – și avea dinții stricați. Cât timp am fost vecini, nu l-am văzut niciodată spălându-se pe dinți. Păreau veșnic putrezi și murdari, și, când îl vedeai la masă cu gura plină de piure de cartofi sau de mazăre, ți se

întorcea stomacul pe dos. Și unde mai pui că era și plin de coșuri. Nu numai pe frunte sau pe bărbie, ca mai toți băieții, ci pe toată fața. Și, în plus, avea și un caracter infect. Și mai era și cam răutăcios. Așa că, la drept vorbind, nu prea mă înnebuneam după el.

Îl simțeam cum stă în pragul cabinei de duș, drept în spatele fotoliului meu, și cum se uită să vadă dacă nu cumva e și Stradlater în odaie. Îl ura pe Stradlater și nu venea niciodată când știa că-i acolo. De fapt, ura aproape pe *toată* lumea...

Coborî de pe pragul cabinei de duș și intră în cameră.

— Bună! îmi spuse.

Vorbea întotdeauna de parc-ar fi fost obosit sau plictisit la culme, nu voia să crezi cumva că vine să-ți facă o vizită sau, mă rog... Voia să-ți dea impresia c-a venit așa, din greșeală. Doamne, ce tip.

— Bună, i-am zis, fără să ridic ochii de pe carte.

Cu un tip ca Ackley, dacă ridicai ochii de pe carte erai pierdut. Erai pierdut oricum, dar, dacă nu ridicai ochii imediat, pierdeai mai încet.

Începu să se plimbe prin cameră, încet, tacticos, așa cum obișnuia întotdeauna, punând mâna pe toate lucrurile mele de pe birou sau de pe scrin și uitându-se la ele. Întotdeauna făcea așa. Mamă, ce mă călca pe nervi!

— Cum a fost la scrimă? m-a întrebat.

Voia cu tot dinadinsul să mă împiedice să citesc și să-mi strice tot cheful. De scrimă nici nu-i păsa!

— Cine a câștigat, noi sau ăilalți?

— Nimeni! i-am răspuns, fără să ridic capul.

— Cee?

Întotdeauna te silea să repeți lucrurile.

— N-a câștigat nimeni, i-am spus, aruncându-i o privire pe furiș, ca să văd ce tot făcea în dreptul scrinului.

Se uita la poza fetei cu care umblam la New York, Sally Hayes. De când o promisem, cred că se uitase la nenorocita aia de fotografie de cel puțin cinci mii de ori. Și, de câte ori o pune la loc, greșea și o pune într-altă parte. O făcea dinadins. Se vedea cât de colo.

— N-a câștigat *nimeni*? Cum asta?

— Am uitat blestematele alea de florete și tot echipamentul în metrou.

Continuam să stau cu ochii pe carte.

— În metrou, Dumnezeu! Vrei să spui că le-ai *pierdut*?

— Ne-am urcat greșit într-alt metrou și a trebuit să mă scol mereu și să mă tot uit la o hartă nenorocită de pe perete!

Se apropie de mine și se așează în dreptul ferestrei, luându-mi lumina.

— Ascultă, i-am zis. De când ai intrat, am citit de douăzeci de ori aceeași frază.

Oricine, în afară de Ackley, ar fi înțeles naibii aluzia. Oricine, dar el nu.

— Crezi c-o să te pună să le plătești?

— Nu știu, și nu-mi pasă! Dar ce-ar fi să te așezi pe un scaun sau undeva, Ackley, puștiule? Îmi iei toată lumina.

Nu-i plăcea când i se spunea „puștiule”. Mie mereu îmi spunea că sunt un puști nenorocit, fiindcă aveam șaisprezece ani, și el avea optsprezece. Dar, când îi spuneam eu „puștiule”, se înfuria îngrozitor.

Rămăsese ținut în mijlocul camerei. Era exact genul de om care nu se dădea la o parte din lumină când îl rugai. Până la urmă tot se dădea, dar când îl rugai se lăsa mult mai greu.

— Ce naiba citești acolo? mă întrebă el.

— Nu vezi? O carte!

Puse mâna pe carte, întorcând-o ca să-i vadă titlul.

— E bună?

— Fraza pe care o citesc acum e grozavă.

Când vreau, pot să fiu foarte ironic. Totuși, n-a simțit aluzia. A început din nou să se plimbe prin cameră și să apuce toate lucrurile mele și ale lui Stradlater. În cele din urmă, am pus cartea jos pe podea. Degeaba încercai să citești. În prezența unui tip ca Ackley era imposibil.

M-am lăsat cât am putut în fotoliu și am început să-l privesc pe amicul Ackley cum se instalează comod, cum pune stăpânire pe camera mea. Călătoria la New York și tot ce se întâmplase mă cam obosise, așa că am început să casc. Apoi am început să fac pe nebunul. Mi se întâmplă uneori să fac pe nebunul, așa, ca s-alung plictiseala. Mi-am întors șapca cu cozorocul în față și pe urmă am tras-o peste ochi. Nu mai vedeam absolut nimic.

— Auleu, mi se pare că orbesc! am strigat cu glas răgușit. Vai, mamă, ce *întuneric* e aici înăuntru!

— Dumnezeu! Ai înnebunit? mormăi Ackley.

— Mamă, măicuță, dă-mi mâna! De ce nu-mi dai mâna?

— Pentru Dumnezeu, lasă puștisme!

Am început să bâjbâi primprejur ca un orb, dar fără să mă scol de pe scaun. Și tot timpul spuneam:

— Mamă, măicuță, de ce nu-mi întinzi mâna?

Făceam pe nebunul, bineînțeles. Uneori îmi place grozav să fac pe nebunul. Și, pe urmă, știam că-l scot din sărite pe Ackley. Ackley mă făcea întotdeauna să devin sadic, chiar foarte sadic. În cele din urmă însă, m-am lăsat păgubaș. Mi-am întors din nou șapca cu cozorocul la spate și m-am potolit.

— A cui e asta? spuse Ackley.

Ținea în mână genunchiera colegului meu de cameră. Era în stare să pună mâna pe orice. Chiar și pe un suspensor sau altceva. I-am spus că-i a lui Stradlater. Așa că a aruncat-o pe pat. O luase de pe scrin, așa că era normal s-o arunce pe pat.

Apoi s-a așezat pe brațul fotoliului lui Stradlater. Nu se așeza niciodată în fotoliu, ci întotdeauna pe brațul fotoliului.

— Unde naiba ai găsit șapca asta? întreabă el.

— La New York.

— Cât?

— Un dolar.

— Te-au jecmănit, îmi zise și începu să-și curețe unghiile păcătoase cu un capăt de chibrit.

Își curăța mereu unghiile. De fapt, era nostim! Avea întotdeauna dinții imputiți și urechile îngrozitor de murdare, dar în schimb își curăța mereu unghiile. Pesemne își închipuia că asta-l făcea să pară foarte îngrijit. Pe când își curăța unghiile, se mai uită o dată la șapca mea.

— Ce Dumnezeu, acasă purtăm pălării d-astea la vânătorile de cerbi. E o pălărie pentru vânătorii de cerbi!

— Pe dracu, i-am răspuns.

Apoi mi-am scos-o și m-am uitat la ea. Am închis un ochi, de parc-aș fi vrut să ochesc ceva.

— E o pălărie pentru vânătoria de oameni, i-am spus, eu o pun când vânez oameni.

— Bătrânii tăi știu că te-a dat afară?

— Nu.

— Da' unde naiba-i Stradlater?

— La meci. Are întâlnire cu o fată.

Am căscat. Căscam tot timpul. În primul rând pentru că era mult prea cald în cameră, și căldura asta te toropea. La Pencey ori înghețai de frig, ori mureai de cald.

— Marele Stradlater, zise Ackley. Hei, ia dă-mi puțin foarfeca ta! O ai la îndemână?

— Nu, am împachetat-o. E tocmai sus în dulap.

— Scoate-o puțin! stăruie Ackley. Am o pieleță care mă supără și vreau s-o tai!

Puțin îi păsa dacă un lucru era împachetat sau dacă era sus în dulap. Totuși, am scos-o și i-am dat-o. Numai că, scoțând-o, era cât pe-acți să rămân lat. Când am deschis ușa dulapului, racheta de tenis a lui Stradlater, cu presă de lemn cu tot, mi-a căzut drept în cap. A făcut zdrang și m-a durut de-am văzut stele verzi. Ackley, în schimb, s-a prăpădit de râs. Râdea cu vocea lui pițigăiată și falsă și a continuat să râdă tot timpul până am dat jos valiza și am scos foarfeca. Așa era Ackley, când vedea câte un tip căruia îi cădea un bolovan sau altceva în cap, făcea pe el de râs.

— Da' știi c-ai umor, nu glumă, puștiule, i-am zis. Știai? I-am întins foarfeca. Nu vrei să mă iei ca impresar? Dacă nu te vâi într-o emisiune la radio, să-mi spui mie ce-oi vrea!

M-am așezat din nou în fotoliu, și el a început să-și taie ghearele.

— Ce-ar fi să faci treaba asta deasupra mesei? i-am spus. Taie-le deasupra mesei, auzi? N-am niciun chef, la noapte, să mă înțep în unghiile tale împutite.

Dar a continuat să le semene pe jos. Halal educație, n-am ce zice!

— Cu cine are întâlnire Stradlater? m-a întrebat el.

Îi ținea întotdeauna cont cu cine se întâlnește, cu toate că nu putea să-l sufere.

— Nu știu. Da' de ce?

— Fără niciun motiv. Mamă, ce silă mi-e de porcu' ăsta! Nu pot să-l sufăr!

— În schimb, el pe tine te iubește la nebunie. Mi-a spus că, după părerea lui, ești un prinț!

Când fac pe nebunul, mi se întâmplă destul de des să numesc oamenii „prinți”. Mă distrează. Și, mă rog...

— Se uită de sus la oameni, dădu să explice Ackley. Nu pot să-l sufăr. E un porc! Își închipuie că...

— Ascultă, poate totuși te hotărăști să-ți tai unghiile deasupra *mesei*? i-am spus. Pân-acum te-am rugat de cel puțin cincizeci de ori să...

— Umblă mereu cu nasul pe sus, spuse Ackley. După mine, porcu' nici măcar nu-i deștept. Dar se *crede*. Crede că-i cel mai...

— Ackley! Pentru Dumnezeu, fii, te rog, *amabil* și taie-ți unghiile deasupra mesei! Te-am rugat de cincizeci de ori!

Și într-adevăr, ca variație, începu să-și taie unghiile deasupra mesei. Dar nu se supunea niciodată decât după ce răcneai la el.

L-am privit un timp. Apoi i-am spus:

— Ești furios pe Stradlater fiindcă ți-a spus c-ar fi bine să te mai speli din când în când pe dinți. N-a vrut să te jignească. Nu e bine că ți-a spus-o în gura mare, dar de jignit, n-a vrut să te jignească. A vrut doar să te facă să înțelegi că ai arăta și te-ai *simți* mai bine dacă ai încerca să te speli măcar din când în când pe dinți.

— Mă spăl! Nu mă lua cu d-astea!

— Nu, nu te speli. Te-am urmărit și am văzut că nu te speli! i-am spus.

Dar nu i-am spus-o cu răutate. Într-un fel, mi-era chiar milă de el. Adică înțeleg foarte bine că nu e plăcut să ți se spună că nu te speli pe dinți.

— Stradlater e simpatic. E mai simpatic decât ți se pare, i-am spus eu. Tu nu-l cunoști. Asta-i nenorocirea!

— Dar tot spun că-i un porc! Un porc încrezut!

— E încrezut, dar în unele privințe e foarte generos. Zău că e! Uite, să zicem de exemplu că Stradlater poartă într-o zi o cravată sau ceva care-ți place ție. Hai să zicem o cravată. Și ție îți place cravata asta la nebunie... Îți dau doar un exemplu... Știi ce-i în stare să facă? S-o ia de la gât și să ți-o dea ție. Zău că da. Sau... știi ce-ar fi în stare să facă? Ar lăsa-o pe patul tău sau, mă rog, undeva... În orice caz, ți-ar *dăru-i-o*. Pe când alții s-ar mulțumi să...

— *Aiurea!* spuse Ackley, dac-aș avea banii lui, aș face și eu la fel.

— Ba n-ai face-o, i-am spus, dând din cap. N-ai face-o, Ackley, puștiule. Dac-ai avea banii lui ai fi cel mai mare...

— Isprăvește odată cu „puștiule”! Ce dracu’! Sunt destul de bătrân să-ți fiu tată.

— Ba nu ești.

Mamă, tare mă mai enerva uneori, nu scăpa niciodată prilejul să-ți aducă aminte că are optsprezece ani și tu n-ai decât șaisprezece!

— În primul rând că nici nu te-aș lăsa să intri în familia mea, i-am spus.

— În orice caz să nu te mai prind că-mi spui...

În clipa aceea, se deschise ușa și amicul Stradlater dădu buzna în odaie. Părea foarte grăbit. Întotdeauna era foarte grăbit. Totul la el avea o importanță capitală. S-a apropiat de mine și mi-a dat, cică în glumă, o palmă pe fiecare obraz, ceea ce te poate scoate din sărite.

— Ascultă, m-a întrebat, te duci undeva astă-seară?

— Nu știu. S-ar putea. Dar ce naiba se întâmplă afară, ninge?

Era plin de zăpadă pe haine.

— Ninge! Ascultă, dacă nu te duci nicăieri, ce-ar fi să-mi împrumuți scurta ta?

— Cine a câștigat? am întrebat eu.

— Abia s-a terminat prima repriză! Dar plecăm. Spune drept, ai nevoie de scurtă, sau nu? Pe a mea, aia de flanelă gri, am pătat-o. Am vărsat nu știu ce pe ea.

— Nu, dar nu vreau să mi-o lărgești cu umerii tăi păcătoși, am spus eu.

Era înalt cam cât mine, dar cântărea de două ori mai mult și era foarte lat în umeri.

— Nu ți-o lărgesc, spuse, repezindu-se la dulap. Ce se mai aude, băiete? îl întreabă el pe Ackley.

Era, cel puțin, amabil, nu era el chiar sută-n sută sincer când se arăta prietenos față de Ackley, dar măcar spunea întotdeauna bună ziua și așa mai departe.

Ackley, auzind întrebarea lui Stradlater, scoase un soi de mormăit. N-avea niciun chef să-i răspundă, dar era prea laș să nu mormăie ceva. Apoi mi-a spus:

— Plec. Ne mai vedem noi.

— Bine, i-am răspuns.

N-aș putea spune că plângea nimeni când se hotăra în sfârșit să se care de undeva.

Stradlater își scoase haina și cravata și tot.

— Poate c-ar fi bine să mă bărbieresc la iuțeală, îmi zise.

Avea o barbă destul de deasă. Zău că avea.

— Unde-ai lăsat fata? îl întrebai.

— Așteaptă în clădirea de alături.

Ieși din cameră, cu aparatul de ras și prosopul în mână. Fără cămașă, în pielea goală. Întotdeauna umbla așa, căci se credea foarte bine făcut. Și chiar era. Asta trebuie s-o recunosc.

Capitolul 4

N-aveam nimic special de făcut, așa că m-am dus jos la spălător și am stat cu el de vorbă în timp ce se bărbiera. Eram singuri, căci ceilalți se aflau încă la meci. Era o căldură ca-n iad, și toate ferestrele se aburiseră. De-a lungul peretelui erau vreo zece chiuvete. Stradlater se rădea la cea din mijloc. M-am cocoțat pe cea de lângă el și am început să deschid și să-nchid robinetul de apă rece – ăsta-i un tic nervos de-al meu. Stradlater se bărbiera fluierând *Song of India*. Fluiera întotdeauna strident și fals și alegea întotdeauna bucăți grele, chiar și pentru cei care fluieră bine, cum ar fi *Song of India* sau *Slaughter on Tenth Avenue*. Era în stare să nenorocească orice cântec.

Vă amintiți că vă spuneam de Ackley că era îngrozitor de neglijent. Ei bine, așa era și Stradlater, dar în alt sens. La Stradlater murdăria era mai ascunsă. Așa, pe dinafară, *arăta* foarte bine. Dar să fi văzut de exemplu aparatul lui de ras. Era veșnic ruginit și plin de spumă uscată, de firișoare de păr și de murdărie. Nu-l curăța niciodată. E drept c-arăta întotdeauna bine, după ce se aranja, dar dacă ajungeai să-l cunoști cum îl cunoșteam eu, îți dădeai seama că, de fapt, era neglijent și murdar. Motivul pentru care se ferchezuia și ținea să arate cât mai bine era că se iubea la nebunie. Se credea tipul cel mai bine din toată emisfera vestică. Era frumos – adevărat –, dar avea genul acela de frumusețe care-i făcea pe părinți, atunci când îi vedeau poza în albumul de fotografii, să te întrebe: „Băiatul *ăsta* cine-i?” Vreau să spun că frumusețea lui era o frumusețe de album. Cunoșteam o grămadă de băieți la Pencey care, după părerea mea, erau mult mai frumoși decât Stradlater, dar în poze nu ieșeau atât de bine ca el. Păreau c-au nasul mare sau urechile blege. Lucrul acesta l-am băgat de seamă de mii de ori.

Stăteam deci pe chiuvetă lângă Stradlater, care se bărbiera, și tot deschideam și închideam robinetul. Îmi păstram șapca roșie de vânatoare pe cap, cu cozorocul la spate... Tare-mi plăcea șapca asta! Îmi plăcea la nebunie!...

— Ascultă, spuse Stradlater. Vrei să-mi faci un mare serviciu?

— Ce serviciu? l-am întrebat fără prea mare entuziasm.

Mereu te ruga să-i faci câte un mare serviciu. Tipii ăștia frumoși, care se cred buricul pământului, te roagă tot timpul să le faci câte un mare serviciu. Și asta numai și numai pentru că se iubesc la nebunie și își închipuie că nu se poate să nu-i iubești și *tu* și că mori să le faci servicii. Într-un fel, e amuzant!

— Te duci undeva astă-seară? m-a întrebat el.

— Poate că da, poate că nu. Nu știu. Dar de ce?

— Până luni trebuie să citesc vreo sută de pagini la istorie. Ce-ar fi să-mi scrii tu compunerea la engleză? Dacă nu predau porcăria asta până luni sunt în pom, d-asta te și rog! Ce zici?

Adevărată ironie a sorții. Zău că da.

— Când te gândești că pe *mine* m-au dat afară din școala asta blestemată, i-am spus, și *tu* vrei să-ți scriu o blestemată de compunere?

— Da, ai dreptate. Dar totuși, dacă nu mi-o scrii sunt în pom. Fii băiat bun. Fii un băiat de zahăr! Hai zău! O scrii?

Nu i-am răspuns imediat. Pe leprele astea, cum e Stradlater, e bine să le ții puțin în șah.

— Despre ce trebuie să scrii? l-am întrebat.

— Despre orice. Numai descriere să fie. Descrie o cameră, o casă. Sau un loc unde ai stat odată sau orice lucru pe care-l cunoști. Știi tu... Numa' să fie cât mai descriptiv!

Și-n timp ce vorbea trase un căscat, de-am crezut c-o să i se rupă fălcile. Și asta-i unul din lucrurile care mă scârbesc îngrozitor. Adică, vine unul și-ți cere un blestemat de serviciu, și, în timp ce ți-l cere, *cască*.

— Numai să n-o faci prea bună, adăugă el, asta-i tot. Porcul de Hartzell e de părere că ești un as la engleză și știe că stăm în aceeași cameră. Deci, nu pune chiar toate virgulele și punctele unde trebuie.

Ăsta-i alt lucru care mă scârbește. Tu ai talent la scris și vine unul și începe să-ți vorbească despre virgule. Stradlater proceda întotdeauna așa. Voia să te facă să crezi că singurul motiv pentru care compunerile lui erau proaste era pentru că puneă toate virgulele aiurea. Din punctul ăsta de vedere, semăna puțin cu Ackley. Am stat o dată lângă Ackley la un meci de baschet. Aveam un tip grozav în echipă, unul Howie Coyle, care băga mingea-n coș de la mijlocul terenului, și nici măcar nu atingea panoul sau

mai știu eu ce. Ei bine, tot timpul meciului, Ackley mi-a repetat că Howie Coyle avea exact *statura* potrivită pentru baschet. Doamne, ce silă mi-e de lucrurile astea!

După un timp, m-am săturat să stau pe chiuvetă, așa că m-am dat jos și am început să bat step, numai așa, de banc. Mă distra. De fapt, nu prea știu să bat step, dar spălătorul era pardosit cu piatră, și era potrivită pentru step. Am început să imit un actor pe care-l văzusem într-un film într-o comedie muzicală. Pentru mine, filmele-s ca sarea-n ochi, dar mă distrează grozav să-i imit pe actori. Stradlater mă privea prin oglindă în timp ce se râdea. Mie atât mi-a trebuit. Îmi place să am public. Sunt un exhibiționist.

— Sunt fiul afurisitului de guvernator, i-am zis. Și băteam step ca un nebun prin spălător. Și nu vrea să mă lase să mă fac dansator, vrea să mă trimită la Oxford. Dar stepul ăsta blestemat mi-a intrat în sânge.

Stradlater începu să râdă. Nu se poate spune că n-avea oarecare simț al umorului.

— Astă-seară e premieră la *Ziegfeld Follies*^[14]. Începusem să-mi pierd suflul. De fapt, am răsuflarea foarte scurtă. Actorul care joacă rolul principal nu mai poate continua. E beat ca un porc! Atunci pe cine să-l pună în locul lui? Pe mine! Pe fiul afurisitului de guvernator.

— Unde ai găsit șapca asta? întrebă Stradlater.

Se referea la șapca mea de vânătoare. O vedea atunci pentru prima dată.

Oricum, îmi pierdusem suflul, așa că am renunțat să mai fac pe nebunul. Mi-am scos șapca și m-am uitat la ea pentru a nouăzecea oară.

— La New York, azi-dimineață. Am dat un dolar pe ea. Îți place?

Stradlater dădu din cap și zise:

— Lux.

Voia doar să mă lingusească, fiindcă îndată după aceea a adăugat:

— Ascultă. Îmi scrii compunerea sau nu? Trebuie să știu.

— Dac-am timp o scriu, dacă nu, nu.

Apoi m-am dus și m-am așezat din nou pe chiuvetă.

— Cine-i fata? l-am întrebat. Fitzgerald?

— Aș! Ți-am spus c-am rupt-o cu vaca aia!

— Da? Atunci dă-mi-o mie. Vorbesc serios. E genul meu.

— Ia-o... Da-i prea bătrână pentru tine.

Și deodată – fără niciun motiv, doar așa, de banc – mi-a venit să sar de pe chiuvetă și să-i fac lui Stradlater un dublu nelson. Vreau să vă spun, în caz că nu știți, că dublul nelson e o figură de luptă în care îți cuprinzi partenerul pe după gât și, dacă ai chef, îl sugrumi. Așa că i-am făcut un dublu nelson. M-am aruncat asupra lui ca o panteră.

— Isprăvește, Holden, pentru Dumnezeu! strigă Stradlater.

N-avea chef de joacă. Se bărbiera și așa mai departe.

— Ce, vrei... vrei să-mi tai beregata?

Dar nu i-am dat drumul. Îl țineam strâns.

— Liberează-te din strânsoarea mea de clește, i-am spus.

— Ah, *Doamne*.

Și-a pus jos aparatul de ras și apoi, ridicând brusc brațele, m-a făcut să-i dau drumul. Era un tip foarte puternic, iar eu sunt foarte slab.

— Acum lasă aiurelile astea, mi-a spus, începând să se săpunească încă o dată.

Ca să fie superb, se bărbiera întotdeauna de două ori cu aparatul lui cel împruțit.

— Dar dacă nu ești cu Fitzgerald, atunci cu cine ești? l-am întrebat și m-am așezat din nou pe chiuvetă. Cu păpușica de Phyllis Smith?

— Nu. Trebuia să mă întâlnesc cu ea, dar a căzut totul baltă. E vorba de colega de cameră a fetei cu care umblă Bud Thaw... A, da. Era să uit. Spune că *te* cunoaște.

— Cine mă cunoaște?

— Fata asta a mea.

— Zău? Cum o cheamă?

Începuse să devină interesant.

— Stai să mă gândesc... A, da, Jean Gallagher.

Mamă, era să cad jos când am auzit numele ăsta!

— *Jane* Gallagher, am zis și m-am dat jos de pe chiuvetă.

Zău că era să-mi vină rău. Păi sigur c-o cunosc. Am fost chiar vecini, acu' două veri. Avea un blestemat de doberman imens. Așa ne-am cunoscut. Câinele ăsta își tot făcea drum pe la noi...

— Pentru Dumnezeu, Holden, îmi stai în lumină, spuse Stradlater. Alt loc nu ți-ai găsit?

Mamă, ce emoționat eram! Zău!

— Unde e? l-am întrebat. Ar trebui să mă duc jos să-i dau bună ziua sau, mă rog, să-i spun ceva... Unde e? În clădirea de alături?

— Îhî.

— Cum de-a pomenit de mine? Învață la B.M.^[15]? Îmi spunea că s-ar putea să se ducă acolo. Acolo sau la Shipley. Credeam că-i la Shipley. Cum de-a pomenit de mine?

Eram emoționat. Zău că eram.

— Să mor dacă știu. Ridică-te puțin, ce Dumnezeu, că stai pe prosopul meu, îmi zise Stradlater.

Mă așezasem pe afurisitul lui de prosop.

— Jane Gallagher, am repetat eu, căci nu puteam să-mi revin. Doamne Isuse Cristoase!

Stradlater își dădea pe păr cu „Vitalis”. Cu „Vitalis” din tubul meu.

— E dansatoare. Face balet și așa mai departe. Făcea câte două ore de exerciții pe zi, chiar și pe căldura cea mai mare. Era îngrijorată că asta o să-i pocească picioarele, că o să se îngroașe și așa mai departe. Jucam mereu dame cu ea.

— Ce jucai cu ea?

— Dame.

— *Dame*, Dumnezeule!

— Da. Nu voia niciodată să-și mute regii. Când reușea să-și facă un rege, nu-l mai muta. Îl lăsa în ultimul rând. Își alinia toți regii în ultimul rând. Și nu-i folosea niciodată. Îi plăcea să-i vadă cum arătau aliniați acolo.

Stradlater n-a mai zis nimic. Asemenea lucruri nu prea interesează pe nimeni.

— Maică-sa era membră la același club cu noi, am urmat eu. Și eu, din când în când, ca să scot ceva bani, căram bastoanele și mingile jucătorilor de golf. Și, o dată sau de două ori, mi s-a întâmplat să car și bastoanele maică-sii. Din nouă găuri a reușit să marcheze vreo sută șaptezeci de puncte.

Stradlater aproape că nu asculta. Își pieptăna podoaba capilară.

— Ar trebui să mă duc jos, să-i spun măcar bună ziua.

— De ce nu te duci?

— Mă duc imediat.

Începu să-și facă din nou cărarea. Îi trebuia cam o oră ca să se pieptene.

— Părinții ei erau divorțați, i-am povestit eu mai departe. Maică-sa se recăsătorise cu un porc bețiv. Unul uscățiv, cu picioare păroase. Parcă-l văd. Purta tot timpul pantaloni scurți. Jane spunea că era un fel de scriitor, scenarist sau nu știu ce naiba, dar nu l-am văzut niciodată făcând altceva decât să se pilească și să asculte piesele alea polițiste cretine de la radio și să se învâртеască gol prin casă. În fața lui Jane și a tuturor.

— Nu zău? exclamă Stradlater.

Asta îl interesa. Povestea cu bețivul învârtindu-se gol prin casă, în fața lui Jane. Stradlater asta era obsedat de problemele sexuale.

— A avut o copilărie îngrozitoare. Serios.

Asta însă nu-l mai interesa pe Stradlater. Nu-l interesau decât poveștile obscene.

— Jane Gallagher. Doamne.

Nu reușeam să-mi revin. Zău că nu.

— Ar trebui măcar să cobor să-i spun bună ziua.

— De ce naiba nu te duci, în loc să stai aici și să mă bați la cap!?

M-am dus la fereastră, dar nu puteam să văd nimic, că era aburită de căldură.

— N-am chef acum, i-am spus. Și nici n-aveam. Ți trebuie o dispoziție specială pentru asemenea lucruri. Credeam că învață la Shipley. Aș fi putut să jur că învață la Shipley.

Am început să mă plimb în sus și în jos prin spălător. Nici n-aveam altceva de făcut.

— I-a plăcut meciul? am întrebat.

— Da, cred că da. Nu știu exact!

— Ți-a povestit cum jucam dame toată ziuca, și așa mai departe?

— Nu mai știu. Ce Dumnezeu, abia am făcut *cunoștință*, îmi zise Stradlater.

Isprăvisese cu pieptănatul podoabei capilare și începuse să-și strângă împruțitele obiecte de toaletă.

— Ascultă. Să-i transmiți complimente din partea mea. Îi transmiți?

— Da, zise Stradlater, dar știam că n-o să-i transmită nimic.

Tipii de felul lui Stradlater nu transmit niciodată complimente nimănui.

El s-a dus sus în cameră, dar eu am mai rămas un timp în spălător, gândindu-mă la Jane. Apoi m-am dus și eu în cameră.

Când am intrat, Stradlater își potrivea cravata în fața oglinzii. Își petrecea aproape jumătate din viață în fața oglinzii. M-am așezat în fotoliu și m-am uitat la el.

— Ascultă, să nu-i spui că m-au dat afară.

— Bine.

Stradlater avea totuși o calitate. Nu trebuia să-i explici fiecare fleac câte o jumătate de oră, cum trebuia să-i explici lui Ackley. Poate pentru că nu prea-l interesa nimic. D-asta. Pe când cu Ackley era altă poveste. Măgarul de Ackley își băga nasul peste tot.

Stradlater își puse scurta mea.

— Pentru Dumnezeu, vezi să nu mi-o lărgești, i-am zis. N-am apucat s-o pun decât de vreo două ori.

— Fii liniștit. Da' unde naiba-s țișările mele?

— Pe birou.

Nu știa niciodată unde-și punea lucrurile.

— Sub fular.

Luă țișările și le vârî în buzunarul scurtei – scurta *mea*.

Și deodată, așa, ca să fac ceva, am întors șapca de vânătoare cu cozorocul în față. Începusem să mă enervez. Sunt un tip foarte nervos.

— Ia spune-mi, unde te duci cu ea? l-am întrebat. Te-ai hotărât?

— Nu știu. Dacă om avea timp, o duc la New York. Dar nu știu de ce naiba nu s-a învoit decât până la nouă și jumătate.

Nu mi-a plăcut cum a zis asta, așa că i-am spus și eu:

— Nu s-a învoit decât până la nouă și jumătate fiindcă nu știa ce cuceritor și ce frumos ești. Dacă ar fi *știut*, s-ar fi învoit până la nouă și jumătate *dimineața!*

— Să știi că ai dreptate, mi-a răspuns el.

Nu reușeai să-l scoți din sărite cu una, cu două. Era prea încrezut.

— Lasă gluma și fă-mi compunerea, mi-a zis.

Își pusese haina și era gata de plecare.

— Nu te omorî, numai vezi să fie descriptivă, cât se poate de descriptivă. Ne-am înțeles?

Nu i-am răspuns. N-aveam chef. I-am spus doar atât:

— Întreab-o dacă-și mai lasă regii în ultimul rând.

— Bine, am s-o întreb, mi-a răspuns, dar eram convins că n-are s-o întrebe. Ai grijă ce faci – și ieși trântind ușa.

Am rămas locului vreo jumătate de oră. Vreau să spun c-am rămas în fotoliu, fără să fac nimic. Mă tot gândeam la Jane, la întâlnirea ei cu Stradlater și la tot restul. Și asta m-a enervat atât de tare, încât am simțit că-mi ies din minți. Că doar v-am spus ce măgar libidinos era Stradlater.

Și, deodată, Ackley apăru din nou, scoțând capul printre perdelele de la duș, ca de obicei, nepoftit de nimeni. Pentru prima dată în viața mea stupidă mă bucuram că-l văd. Mă împiedica să mă mai gândesc la celelalte lucruri.

A rămas cu mine până la ora cinci și mi-a vorbit despre toți băieții de la Pencey, spunând că nu poate să-i sufere, și și-a stors un coș enorm pe care-l avea în bărbie. Nici măcar nu s-a folosit de batistă. Și, la drept vorbind, cred că nenorocitul nici măcar n-avea batistă. În orice caz, eu nu l-am văzut niciodată folosind așa ceva.

Capitolul 5

Sâmbătă seara la Pencey se servea întotdeauna aceeași mâncare. Și mesele astea treceau drept un adevărat festin, pentru că ne dădeau biftec. Aș putea face prinsoare pe o mie de dolari că ne hrăneau cu biftec numai pentru că duminica veneau o grămadă de părinți la școală și bătrânul Thurmer își închipuia probabil că fiecare mamă își va întreba odorul ce mâncase în seara din ajun și odorul va răspunde „biftec”. Ce escrocherie. Păcat că n-ați văzut biftecurile. Erau mici, tari și atât de uscate, încât abia reușeai să le tai. La biftec ne dădea piure de cartofi prost striviți și, ca desert, ceva care se chema „Betty cea roșcovană”, o prăjitură pe care n-o mânca nimeni, în afară, poate, de puștii din cursul inferior care erau proști și de tipii ca Ackley, care mâncau orice le dădeai.

Dar când am ieșit din sufragerie, ne-am dus în curte, unde era grozav. Se așternuse un strat de zăpadă de vreo trei țoli și continua să ningă în disperare. Era nemaipomenit de frumos. Am început să ne jucăm și să ne batem cu zăpadă. Eram ca niște puști, dar ne distrăm grozav.

N-aveam întâlnire cu nicio fată, așa că am hotărât cu un prieten de-al meu, unul Mal Brossard, care făcea parte din echipa de lupte, să mergem cu autobuzul până la Agerstown să mâncăm chifteluțe calde și eventual să ne ducem să vedem o porcărie de film. N-aveam nici unul, nici altul chef să stăm toată seara să clocim acasă. L-am întrebat pe Mal dacă are ceva împotriva să vină și Ackley cu noi. L-am întrebat pentru că Ackley n-avea niciodată program sâmbăta seara. Stătea în cameră și-și storcea coșurile. Mal mi-a răspuns că n-are nimic *împotriva*, dar că nici nu-i vine să sară în sus de bucurie. Nu-i prea plăcea Ackley. Ne-am dus deci în camerele noastre să ne îmbrăcăm și așa mai departe și, în timp ce-mi puneam galoșii și alte rahaturi de-astea, l-am strigat pe Ackley și l-am întrebat dacă vrea să vină cu noi la cinema. M-a auzit perfect prin draperia de la duș, dar nu mi-a răspuns imediat. Era genul de tip căruia nu-i plăcea să răspundă imediat. În cele din urmă, însă, tot a apărut; dând draperia aia blestemată la o parte și stând așa

pe pragul duşului, m-a întrebat cine mai merge cu noi. Întotdeauna trebuia să ştie cine, ce şi cum! Aş putea să jur că dac-ar naufragia într-o zi undeva şi ai vrea să-l salvezi de la înec luându-l într-o nenorocită de barcă, înainte de a se urca te-ar întreba cine e tipul care vâsleşte. I-am spus că merge şi Mal Brossard.

— Măgaru' *ăla!* a spus Ackley. Bine... Aşteaptă-mă o clipă.

Ai fi zis că-ţi face o mare favoare.

I-au trebuit vreo cinci ceasuri ca să fie gata. În timp ce se îmbrăca, m-am dus la fereastră, am deschis-o şi cu mâna goală am făcut un bulgăre de zăpadă. Zăpada era bună de bulgări. Dar n-am azvârlit bulgărele, cu toate că eram gata-gata să-l azvârl într-o maşină parcată pe partea cealaltă a străzii. Dar m-am răzgândit. Maşina era prea frumoasă şi albă. Pe urmă, am vrut să ţintesc într-o gură de apă, dar şi asta părea prea frumoasă şi albă. Până la urmă, nu l-am mai aruncat deloc. Am închis fereastra şi am început să mă plimb prin odaie, îndesând bulgărele tot mai tare. Şi ceva mai târziu, când m-am urcat în autobuz cu Brossard şi cu Ackley, tot îl mai ţineam în mână. Şoferul a deschis uşile şi m-a silit să-l arunc afară. I-am spus eu că n-am de gând să lovesc pe nimeni, dar n-a vrut să mă creadă. Oamenii nu te cred niciodată.

Brossard şi Ackley văzuseră amândoi filmul care se dădea în oraş, aşa că am mâncat doar câteva chiftele şi, după ce am jucat un timp biliard la automat, am luat autobuzul şi ne-am întors la Pencey. De fapt, nu prea îmi părea rău că nu m-am dus la cinema. Era, pare-se, o comedie cu Cary Grant, un rahat. Şi, pe urmă, mai fusesem la cinema cu Brossard şi cu Ackley. Râdeau întotdeauna ca hienele de nişte lucruri care nu erau deloc de râs. Şi, în afară de asta, nici măcar nu-mi făcea plăcere să stau lângă ei la cinema.

Nu era decât vreo nouă fără un sfert când ne-am întors. Brossard, fiind mare amator de bridge, s-a dus să-şi caute nişte parteneri. Ackley a tras bineînţeles la mine-n cameră, că tot nu mai fusese de mult. Numai că, în loc să se așeze pe braţul fotoliului lui Stradlater, s-a întins pe patul meu cu capul pe pernă. Apoi, în timp ce-şi storcea coşurile, a început să vorbească cu glasul lui monoton. I-am făcut o mie de aluzii, dar n-am reuşit să mă descotorosesc de el. Continua să-mi povestească, cu vocea lui monotonă, despre o fată cu care, cică, se culcase vara trecută. Cunoşteam povestea. Mi-o spusese cel puţin de o sută de ori. Numai că de fiecare dată era altfel. O dată spunea că se culcase cu ea în Buick-ul lui văr'su, altă dată, că faptul se-

ntâmplase într-un gang. Dar bineînțeles că totul era aiureală! Puteam să pun mâna în foc că Ackley era virgin. Se vedea cât de colo. Cred că nici măcar n-a pipăit vreodată o femeie. În cele din urmă, am fost nevoit să-i spun clar că am de scris o compunere pentru Stradlater și să-l rog s-o șteargă naibii, ca să-mi pot aduna gândurile. Ca de obicei, a mai trăgănat puțin lucrurile, dar până la urmă tot a plecat. După ce a plecat, mi-am pus pijamaua, halatul și șapca de vânătoare și am început să scriu compunerea.

Din păcate, nu-mi venea în minte nicio cameră, nicio casă, niciun obiect pe care să-l descriu, cum îmi ceruse Stradlater, și, pe urmă, mie nici nu-mi place să descriu case sau odăi. Așa că știți ce-am făcut? M-am apucat să scriu despre mănușa de *baseball* a fratelui meu Allie. Era un subiect foarte potrivit pentru o descriere. Zău că era. Frate-meu Allie avea o mănușă de *baseball* pentru mâna stângă^[16]. Era stângaci. Partea interesantă era că Allie scrisese versuri pe toată mănușa, pe degete, pe manșetă, peste tot. Versuri scrise cu cerneală verde. Le scrisese ca să aibă ce citi când era în careu și stătea degeaba, că nu era nimeni care să zvârle mingea. Dar frate-meu Allie a murit. A avut leucemie și-a murit la 18 iulie 1946, pe când ne aflam în Maine^[17]. V-ar fi plăcut dacă l-ați fi cunoscut. Era cu vreo doi ani mai mic decât mine, dar de cincizeci de ori mai deștept, nemaipomenit de deștept. Profesorii lui îi scriau mereu mamei ce plăcere e să ai un elev ca Allie. N-o spuneau numai așa, de barbă. Era adevărat. Dar Allie nu era numai cel mai deștept membru al familiei noastre, era și cel mai drăguț, în multe privințe. Nu se certa niciodată cu nimeni. Se spune că oamenii cu părul roșu se înfurie din te miri ce, dar Allie nu se înfuria niciodată, și totuși avea părul roșu, roșu de tot. Dar să vă spun cât de roșu era. Eu joc golf de la zece ani și mi-aduc aminte că o dată, într-o vară, când aveam doisprezece ani, tot loveam mingea cu crosa, mergeam după ea și așa mai departe, când, deodată, am avut senzația că dacă mă întorc îl văd pe Allie, și chiar așa a și fost. Stătea la vreo sută cincizeci de metri în spatele meu, călare pe bicicletă, dincolo de gard – era un gard mare care înconjura tot terenul – și se uita la mine cum joc. Ăsta-i genul de păr roșu pe care-l avea. Doamne, tare mai era drăguț. Uneori, la masă, își amintea de câte ceva și râdea atât de tare, încât aproape că pica de pe scaun. Aveam doar vreo treisprezece ani, și voiau să mă ducă la psihanalist fiindcă spărsesem toate geamurile de la garaj. Îi înțeleg. Zău că da. În noaptea în care a murit Allie, am dormit în garaj și am

spart toate nenorocitele alea de geamuri cu pumnul, numai așa, de furie. Am încercat să sparg și geamurile *station wagon-ului*^[18] pe care-l aveam în vara aceea, dar mă tăiasem rău la mână, așa c-a trebuit să renunț. M-am purtat ca un idiot, recunosc, dar aproape că nu mi-am dat seama ce fac, și pe urmă dumneavoastră nu l-ați cunoscut pe Allie. Mâna tot mă mai doare câteodată, când plouă sau mai știu eu ce, și nu mai pot strânge pumnul – în orice caz nu prea tare –, dar în afară de asta nu prea-mi pasă. Că tot n-am de gând să mă fac nici chirurg, nici violonist, nici altceva.

În orice caz, despre asta am scris în compunerea lui Stradlater. Despre mănua de *baseball* a lui Allie. O aveam întâmplător în valiză, așa c-am scos-o și am copiat versurile. A trebuit doar să schimb numele lui Allie, ca să nu se știe că era vorba de fratele meu și nu de al lui Stradlater. Nu prea aveam chef s-o fac, dar nu mi-a venit nimic mai interesant în minte, și, în definitiv, îmi făcea plăcere să scriu despre asta. Mi-a trebuit vreo oră ca să scriu compunerea, fiindcă am bătut-o la mașina lui Stradlater, care era o rablă și se tot bloca. Pe a mea o împrumutasem unui băiat dintr-altă cameră.

Când am isprăvit, cred că era vreo zece și jumătate. Totuși, nu eram obosit, așa că m-am uitat un timp pe fereastră. Nu mai ninge, dar din când în când se auzea undeva departe câte o mașină care se chinuia să pornească. Și se mai auzea și sforăitul lui Ackley prin draperia păcătoasă de la duș. Suferea de sinuzită și nu prea respira bine când dormea. Tipul ăsta avea de toate. Sinuzită, coșuri, dinți stricați, gura îi mirosea, unghiile i se rupeau. Îți făcea milă bietul nepriceput.

Capitolul 6

De anumite lucruri se întâmplă câteodată să-ți amintești mai greu. Nu mai știu când s-a întors Stradlater de la întâlnirea cu Jane. Vreau să spun că nu-mi amintesc exact ce făceam când i-am auzit pașii lui afuriți pe coridor. Probabil că tot mă mai uitam pe fereastră, dar zău că nu-mi aduc aminte precis. Eram îngrozitor de îngrijorat. Când sunt într-adevăr îngrijorat de ceva, să știți că nu umblu de colo până colo. Când sunt îngrijorat, îmi vine chiar să mă duc la toaletă. Dar nu mă duc. Prea sunt îngrijorat ca să mă duc. Nu vreau să mă întrerup. Dacă l-ați fi cunoscut pe Stradlater, ați fi fost și dumneavoastră îngrijorați. Am ieșit de câteva ori în oraș cu el și cu fete și știu foarte bine de ce e-n stare. N-are niciun scrupul. Niciunul.

În orice caz, coridorul era tot acoperit cu linoleum, așa că pașii lui blestemați se auzeau când se apropia de cameră. Nici măcar nu-mi mai amintesc unde stăteam când a intrat – la fereastră, în fotoliul meu sau într-al lui. Zău că nu-mi amintesc.

A intrat văitându-se de frigul de afară. Apoi a întrebat:

— Unde naiba-i toată lumea? Parcă am fi la morgă!

Nici nu m-am sinchisit să-i răspund. Dacă era atât de cretin încât să nu-și dea seama că-i sâmbătă seară și că băieții se aflau fie în oraș, fie în pat, fie acasă la părinți pentru weekend, n-aveam de ce mă obosi să-i explic! Începu să se dezbrace. Despre Jane, niciun cuvânt. Nici măcar unul! De altfel, nici eu nu i-am spus nimic. Stăteam și mă uitam la el. Mi-a mulțumit doar că-i împrumutasem scurta. A pus-o pe un umerăș și a agățat-o în dulap.

Apoi, pe când își scotea cravata, m-a întrebat dacă scrisesem nenorocita aia de compunere. I-am răspuns că era gata și că i-o lăsasem pe pat. S-a dus și a început s-o citească în timp ce-și descheia cămașa. Stătea și citea, în timp ce-și mângâia pieptul gol și stomacul, cu expresia lui cretină. Mereu se mângâia pe piept sau pe stomac. Tare se mai iubea.

Deodată izbucni:

— Dumnezeu, Holden. Ai scris despre o nenorocită de mănușă de *baseball*!

— Ei și? i-am răspuns glacial.

— Cum adică ei și? Ți-am spus să scrii despre o cameră, despre o casă sau despre așa ceva...

— Mi-ai spus să fie o descriere. Ce importanță are dacă-i despre o mănușă de *baseball*?

— Dă-o dracului de mănușă!

Era îngrozitor de furios, zău că era.

— Toate le faci pe dos.

Apoi, uitându-se la mine, mi-a zis:

— Nu-i de mirare că ți-au dat un picior în fund. Nu faci nimic cum trebuie. Nimic. Niciodată.

— Bine, atunci dă-mi-o înapoi!

M-am apropiat de el, i-am smuls hârtia din mână și am rupt-o în bucățele.

— De ce dracu ai făcut asta? mi-a spus.

Nici nu i-am răspuns. Am aruncat doar bucățelele de hârtie la coș. Apoi m-am întins pe pat și multă vreme n-am mai spus nici unul, nici altul nimic. Stradlater s-a dezbrăcat și a rămas în chiloți, și eu, așa cum eram, întins pe pat, mi-am aprins o țigară. Nu aveam voie să fumăm în dormitor, dar noaptea, când toți ceilalți dormeau sau erau în oraș și nu simțea nimeni mirosul, mai puteai să aprinzi câte o țigară. Și în afară de asta, fumam ca să-l enervez pe Stradlater. Își ieșea din minți ori de câte ori se întâmpla să calci regulamentul. El nu fuma niciodată în dormitor. Numai eu.

Și despre Jane continuă să nu scoată nicio vorbă. În cele din urmă, i-am zis:

— Te-ai întors îngrozitor de târziu, dacă spui că s-a învoit doar pâ'n' la nouă și jumătate. Nu cumva ai făcut-o să întârzie?

Stătea pe marginea patului și-și tăia nenorocitele de unghii de la picioare.

— Câteva minute, mi-a răspuns Stradlater. Dar cine naiba se mai învoiește sâmbătă seara doar pâ'nă la nouă jumătate!

Doamne, ce-l mai uram!

— Ați fost la New York? l-am întrebat.

— Ce, ai înnebunit? Cum naiba era să mergem la New York când s-a învoit doar pâ'n' la nouă și jumătate!

— Păcat!

— Ascultă, spuse el, ridicându-și privirea, dacă ai de gând să fumezi, ce-ar fi să te duci jos la spălător? *Tu* te cari din școală, dar eu trebuie să zac aici până oi absolvi!

M-am făcut că n-aud. Zău că da. Am continuat să fumez ca turbat. Un singur lucru am făcut totuși, m-am întors pe o parte și m-am uitat cum își tăia unghiile lui nenorocite. Ce școală! Veșnic trebuia să suporti pe câte unul care-și tăia unghiile, sau își storcea coșurile, sau mai știu eu ce.

— I-ai transmis complimente din partea mea? l-am întrebat.

— Îhî.

Îi transmisese pe naiba, măgaru'!

— Și ce-a spus? Ai întrebat-o dacă tot își mai ține regii în ultimul rând?

— *Nu*, n-am întrebat-o! Ce dracu' îți închipui c-am făcut toată noaptea, crezi c-am jucat dame? Ce Dumnezeu!

Nici nu i-am răspuns. Doamne, ce-l uram!

— Dar dacă nu v-ați dus la New York, unde ați fost? l-am întrebat după un timp.

Cu greu reușeam să mă stăpânesc, să nu-mi tremure vocea. Mamă, ce mă enerva! Parcă *simțeam* că se întâmplase ceva!

Isprăvise cu tăiatul unghiilor. Așa în chiloți cum se afla, se ridică de pe pat. I se făcuse de glume. S-a apropiat de patul meu, s-a aplecat peste mine și a început să-mi care pumni în umăr, cică așa, în joacă.

— Isprăvește, i-am spus. Unde ai dus-o, dacă n-ați fost la New York?

— Nicăieri. Am stat într-o mașină nenorocită.

Și spunând asta, mi-a mai dat un pumn, tot în joacă.

— *Isprăvește!* am repetat. A cui era mașina?

— A lui Ed Banky.

Ed Banky era antrenorul de baschet de la Pencey. Amicul Stradlater era una din simpatiile lui, fiindcă juca centru în echipă, și Ed Banky îi împrumuta mașina de câte ori i-o cerea. De fapt, elevii n-aveau voie să împrumute mașini de la personalul școlii, dar măgarii ăștia de sportivi sunt foarte uniți. Prin toate școlile pe unde am trecut, măgarii de sportivi făceau întotdeauna front comun.

Stradlater continua să-mi care pumni în umăr. Peria de dinți pe care o ținea într-o mână și-o băgase în gură.

— Ce-ați făcut? l-am întrebat. Amor în mașina lui Ed Banky?

Vocea îmi tremura îngrozitor.

— Ce-ți veni să spui asta! Vrei să-ți frec ridichea?

— Asta *ați făcut*?

— Secret profesional.

Ce s-a întâmplat mai departe, nu-mi amintesc prea bine. Știu doar că m-am sculat de pe pat de parc-aș fi vrut să mă duc la spălător sau mai știu eu unde și am dat să-l pocnesc cu toată puterea peste peria de dinți, ca să i-o împing pe gât, să-i sfârtec beregata. Numai că n-am nimerit. Am reușit doar să-l ating într-o parte a capului. Probabil că l-a durut puțin, dar nu cât aș fi vrut eu. L-ar fi durut mult mai tare dacă nu l-aș fi lovit cu dreapta, căci pumnul drept nu pot să-l strâng prea bine, din cauza rănii de care v-am povestit.

În orice caz, după o clipă, m-am trezit pe blestemata aia de podea, cu Stradlater, roșu de furie, așezat pe pieptul meu. Adică mă apăsa pe piept cu genunchii lui blestemați și cântărea aproape o tonă. Ca să nu-l mai lovesc, mă ținea de mâini. Aș fi fost în stare să-l ucid.

— Ce naiba te-a apucat? mă tot întreba, și fața lui de cretin se făcea din ce în ce mai roșie.

— Ia-ți genunchii împușiți de pe pieptul meu, i-am zis.

Aproape că urlam. Zău că da.

— Dă-te jos de pe mine, stârpitură nenorocită.

Dar n-a vrut. Mă ținea strâns de mâini, și eu continuam să-l înjur, și asta a mers așa vreo zece ore la rând. Nici nu mai știu bine tot ce i-am spus. I-am spus că-și închipuie că se poate culca cu orice fată vrea. I-am spus că nici măcar nu-i păsa dacă fata își păstrează toți regii în ultimul rând, și că nu-i păsa pentru că era un idiot și un cretin. Se înfuria groaznic când îl făcea cineva cretin. De altfel, toți cretinii se înfurie când le spui că sunt cretini.

— Taci naibii din gură, Holden, îmi spunea, în timp ce fața lui mare și tâmpită se roșea din ce în ce mai tare. Taci!

— Nici măcar nu știi dacă o cheamă Jane sau *Jean*, cretinule, păcătosule!

— Ascultă, Holden. *Taci*. Asta-i ultima dată că te previn.

Reușisem să-l scot din sărite.

— Dacă nu taci, te trăsnesc de nu te vezi.

— Ia-ți genunchii împușiți de cretin de pe pieptul meu.

— Dacă te las să te ridici, taci?

Nici nu i-am răspuns.

Atunci m-a întrebat din nou:

— Holden, dacă te las să te ridici, taci?

— Da.

S-a ridicat, și eu m-am sculat în picioare. Din cauza genunchilor lui împutuți mă durea tot pieptul.

— Ești un porc și un cretin împutit, i-am zis.

Asta îl înfurie *de-a binelea*. M-a amenințat cu degetul lui mare și prost.

— Holden, *te previn*. Pentru ultima dată. Dacă nu-ți ții cloanța, te...

— De ce s-o țin? i-am spus, răcnind. Asta-i nenorocirea cu voi, cretinii, niciodată nu vreți să discutați nimic. După asta se recunoaște un cretin. Nu vrea să discute niciodată nimic intelig...

M-a pocnit cu toată puterea, și-n clipa următoare m-am trezit din nou pe podea. Nu mi-aduc aminte dacă m-a făcut sau nu *knock-out*, dar nu cred. E foarte greu să faci un tip *knock-out*. E ușor numai în păcătoasele alea de filme. Sângele îmi curgea din nas șiroaie. Când am ridicat privirea, Stradlater stătea aplecat asupra mea. Ținea sub braț afurisita aia de trusă de toaletă.

— De ce dracu' n-ai tăcut când ți-am spus?

Părea cam speriat. Pesemne că-i era frică să nu-mi fi spart capul sau mai știu eu ce când căzusem. Păcat că nu mi-l spărsese!

— E vina ta, ce naiba, mi-a zis.

Mamă, ce speriat părea!

Nici măcar nu m-am ridicat de jos. Zăceam acolo pe podea înjurându-l, făcându-l cretin și măgar. Eram atât de furios, încât urlam.

— Ascultă, du-te și te spală pe față, mi-a spus Stradlater. M-auzi?

I-am răspuns să se ducă el să-și spele fața de cretin, ceea ce era o copilărie, dar eram îngrozitor de furios. I-am spus că în drum spre spălător să se oprească să facă amor cu doamna Schmidt. Doamna Schmidt era nevasta portarului. Avea vreo șaizeci și cinci de ani.

Am rămas acolo jos pe podea până când l-am auzit ieșind și închizând ușa în urma lui, apoi i-am auzit pașii pe coridor, în timp ce se îndrepta spre spălător.

Abia atunci m-am ridicat. Nu reușeam să-mi găsesc șapca aia blestemată. În cele din urmă, am găsit-o. Era sub pat. Mi-am pus-o pe cap, am întors-o cu cozorocul la spate – așa cum îmi plăcea mie –, apoi m-am dus să-mi privesc mutra mea tâmpită în oglindă. În viața mea n-am văzut așa masacru. Gura și bărbia mi-erau pline de sânge, și mă mânjisem chiar și pe pijama și

pe halat. Pe de o parte, mă cam speria, dar pe de alta, mă fascina. Tot sângele ăsta mă făcea să par puternic. Nu mă bătusem decât de vreo două ori până atunci, și în amândouă rândurile mâncasem bătaie. Nu sunt cine știe ce puternic. Și, dacă vreți să știți, de fapt sunt un pacifist.

Aveam o bănuială că Ackley auzise tot tărăboiul și era treaz. Așa că am trecut pe la duș și am intrat la el să văd ce naiba face. Mi se întâmpla foarte rar să mă duc în camera lui. La el în odaie era întotdeauna un miros urât, din pricină că era atât de murdar.

Capitolul 7

Prin draperia de la duș străbătea puțină lumină din camera noastră, așa că l-am văzut cum stătea întins pe pat. Știam bine că e treaz.

— Ackley! Dormi? l-am întrebat.

— Nu.

Era cam întuneric; m-am împiedicat de un pantof și era gata-gata să cad în cap.

Ackley se ridică de pe pernă și se sprijini într-un cot. Avea un fel de unsoare albă pe față, pentru coșuri. În întuneric arăta ca un strigoi.

— Ce naiba faci? i-am zis.

— Cum adică, ce naiba fac? Am încercat să dorm, dar ați făcut un zgomot îngrozitor! De la ce naiba v-ați luat?

— Unde s-aprinde lumina?

Nu reușeam să găsesc comutatorul. Bâjbâiam cu mâna pe perete.

— Ce-ai nevoie de lumină?... Vezi că-i acolo, chiar lângă mâna ta.

În cele din urmă, am găsit întrerupătorul și am aprins lumina. Ackley și-a acoperit fața cu mâna, ca să nu-l supere lumina.

— Cristoase! zise el. Ce naiba ți s-a întâmplat?

Se referea la urmele de sânge și la tot restul.

— Am avut o mică discuție cu Stradlater, i-am răspuns.

Apoi m-am așezat pe podea. N-aveau niciodată scaune în camera asta. Nu știu ce naiba făceau cu ele.

— Ascultă, i-am zis, nu vrei să faci o canastă?

Era mare amator de canastă.

— Dar, pentru Dumnezeu, îți curge sângele șiroaie! Mai bine ți-ai pune ceva să se oprească!

— Las' că se oprește de la sine. Ei, facem o canastă, sau nu?

— O canastă, aiurea! Știi cât e ceasul?

— Nu-i târziu. Trebuie să fie unsprezece, unsprezece și jumătate.

— Și asta nu-i târziu! Ascultă: eu mâine trebuie să mă scol devreme să mă duc la liturghie, ce naiba. Începeți să zbierați și să vă bateți în mijlocul... Da', la urma urmei, din ce v-ați luat?

— E o poveste lungă. Nu vreau să te plictisesc, Ackley. Mă gândesc la binele tău! i-am zis.

Cu el nu vorbeam niciodată despre viața mea intimă. În primul rând pentru că era și mai tâmpit decât Stradlater. În comparație cu Ackley, Stradlater era un adevărat geniu.

— Ascultă, i-am spus, pot să dorm noaptea asta în patul lui Ely? Că tot nu se întoarce până mâine seară.

Știam bine că nu se întoarce, că doar se ducea acasă aproape la fiecare sfârșit de săptămână.

— Nu știu când se-ntoarce, spuse Ackley.

Mamă, ce mă plictisea!

— Cum adică nu știi când se întoarce? Nu se întoarce niciodată înainte de duminică seara, nu?

— Dar, pentru Dumnezeu, înțelege că nu pot lăsa pe cineva să doarmă în patul lui numai fiindcă are chef.

Asta m-a amuzat. Am întins mâna, de unde stăteam, și l-am bătut pe umăr.

— Ești un prinț, Ackley, puștiule, i-am zis. Știai?

— Nu, da' zău c-am dreptate... nu pot lăsa pe cineva să doarmă în...

— Ești un prinț adevărat. Ești un domn și un învățat, puștiule, i-am zis. Și chiar era.

— Nu cumva ai vreo țigară? Dacă n-ai, mor în clipa asta.

— Nu, de fapt chiar că n-am. Dar ascultă, de ce naiba v-ați bătut?

Nu i-am răspuns. M-am ridicat doar, m-am dus la fereastră și m-am uitat afară. Mă simțeam deodată atât de singur, încât aproape c-aș fi vrut să mor.

— Dar totuși, de ce naiba v-ați bătut? m-a întrebat Ackley, poate pentru a cincizecea oară.

Tare mai era pisălog!

— Din cauza ta! i-am zis.

— Din cauza *mea*! Dumnezeule!

— Da. Ți-am apărat onoarea ta păcătoasă. Stradlater a spus că ai un caracter infect. Și ce, voiai să înghit una ca asta?

— Nu zău! Chiar așa a zis?

I-am spus că am glumit, apoi m-am dus și m-am întins pe patul lui Ely. Mamă, ce rău mi-era! Și ce singur mă simțeam!

— În camera asta pute, i-am zis. Simt mirosul ciorapilor tăi de la distanță! Nu-i dai niciodată la spălat?

— Dacă nu-ți place, știi ce-ai de făcut, îmi zise Ackley.

Deștept băiat, n-am ce zice.

— Ce-ar fi să stingi lumina? Ce naiba!

Totuși, nu m-am grăbit s-o sting. Stăteam întins pe patul lui Ely și mă gândeam la Jane și la tot restul. Când mă gândeam la Jane și mi-o închipuiam stând undeva cu Stradlater, în mașina nemernicului de Ed Banky, simțeam că turbez. De câte ori îmi aduceam aminte de asta, îmi venea să sar pe fereastră. Dumneavoastră nu-l cunoașteți pe Stradlater. Eu îl cunosc. Mai toți băieții de la Pencey se *laudă* tot timpul că se culcă cu fete – ca Ackley, de exemplu –, dar Stradlater chiar se culca. Zău că da.

— Ackley, puiule, i-am zis, spune-mi povestea vieții tale: trebuie să fie pasionantă.

— Ce-ar fi să stingi naibii lumina? Trebuie să mă scol mâine devreme să mă duc la biserică!

M-am ridicat și, fiindcă ținea neapărat, am stins lumina. Apoi m-am întins din nou pe patul lui Ely.

— Ce-ai de gând? Să dormi în patul lui Ely? mi-a zis.

Ackley asta era ospitalitatea în persoană.

— Poate că da. Poate că nu. Nu-ți face probleme...

— Nu-mi *fac*, dar nu mi-ar plăcea să se întoarcă Ely pe neașteptate și să găsească pe cineva...

— Liniștește-te, că nu dorm aici! Nu vreau să abuzez de ospitalitatea ta generoasă.

Câteva clipe mai târziu, sforăia ca nebunul. Iar eu am rămas așa, întins în întuneric, străduindu-mă să nu mă mai gândesc la Jane și la Stradlater în mașina păcătosului de Ed Banky. Dar era aproape imposibil. Din nenorocire, cunoșteam metodele amicului Stradlater. Și asta mă înnebunea și mai tare. Mi s-a întâmplat o dată să avem amândoi întâlnire cu câte o fată și să stăm toți patru în mașina lui Ed Banky. Stradlater cu fata lui stăteau în spate, și eu în față. Nici nu vă închipuiți ce tehnică avea tipul. Începea să vrăjească fata cu o voce joasă, caldă, *sinceră*, de parcă ar fi vrut să-i arate că nu-i numai un tip bine, ci și un băiat bun și *sincer*. Mi se întorcea stomacul

pe dos auzindu-l cum vorbea. Fata tot spunea mereu: „Nu... te *rog*... nu trebuie... Te *rog*”. Dar Stradlater continua s-o vrăjească cu o voce sinceră, de parc-ar fi fost Abraham Lincoln, și în cele din urmă nu se mai auzea nimic. O liniște îngrozitoare. Era jenant! Nu cred că s-a culcat cu ea atunci – dar, în orice caz, puțin i-a lipsit. *Foarte* puțin.

Și, cum stăteam așa, străduindu-mă să nu mă mai gândesc, l-am auzit pe Stradlater venind de la spălător și întorcându-se în camera noastră. L-am auzit cum își strânge lucrurile lui împruțite de toaletă și tot restul și cum deschide fereastra. Era mort după aer curat. Apoi, puțin mai târziu, a stins lumina. Nici măcar nu se uitase să vadă unde sunt.

Chiar și afară pe stradă era trist. Nu mai trecea nicio mașină, nu se mai auzea niciun zgomot. Mă simțeam atât de singur și de nenorocit, încât am simțit nevoia să-l trezesc pe Ackley.

— Hei, Ackley, i-am spus, aproape în șoaptă, ca să nu mă audă Stradlater prin draperia de la duș.

Dar Ackley nu m-a auzit.

— Hei, Ackley!

Nu m-a auzit nici a doua oară. Dormea buștean.

— Hei, *Ackley*!

De astă dată m-a auzit.

— Ce dracu vrei? mi-a spus. Dormeam, pentru Dumnezeu!

— Ascultă. Ce formalități trebuie să faci ca să intri la mănăstire? l-am întrebat.

Mă gândeam așa, într-o doară, să mă călugăresc.

— Trebuie să fii catolic, și toate alea?

— Sigur că trebuie să fii catolic. Nenorocitul, m-ai trezit numai ca să-mi pui întrebarea asta idioată...

— Hai, culcă-te la loc. Oricum, n-am să mă călugăresc! Cu ghinionul pe care-l am, te pomenești că nimeresc undeva unde-s cine știe ce călugări. Numai crețini și lepădături... Sau pur și simplu, numai lepădături...

Auzind asta, Ackley a sărit în sus.

— Ascultă, zise, despre *mine* n-ai decât să spui orice, nu-mi pasă, dar dacă te apuci să faci bancuri în legătură cu religia mea, atunci...

— Liniștește-te, i-am răspuns, că nu-și bate nimeni joc de religia ta blestemată.

M-am ridicat de pe patul lui Ely și am pornit-o spre ușă. Mă săturasem de atmosfera asta cretină. Voiam să ies. Totuși, în drum spre ușă m-am oprit și – așa, de banc – i-am strâns foarte solemn mâna. Dar și-a tras-o repede înapoi.

— Ce te-a apucat? m-a întrebat.

— Nimic. Voiam doar să-ți mulțumesc că te-ai purtat ca un prinț, asta-i tot, i-am spus. I-am spus-o pe un ton foarte sincer. Ești un tip a-ntâia, puștiule, i-am zis. Știai?

— Faci tu pe deșteptu'. Da' într-o bună zi tot ți se înfundă.

Mici măcar n-am găsit de cuviință să-l ascult. Am închis ușa și am ieșit naibii pe culoar.

Dormeau cu toții, sau erau la plimbare, sau plecaseră să-și petreacă weekendul acasă, așa că pe culoar era o liniște sinistă. În dreptul ușii lui Leahy și a lui Hoffman am găsit o cutie goală de pastă de dinți „Kolynos”, pe care am împins-o cu vârful pantofului căptușit cu blană de oaie până în dreptul scării. Mă gândeam să cobor să văd ce mai face Mal Brossard. Dar, deodată, m-am răzgândit. M-am hotărât s-o șterg naibii de la Pencey, chiar în noaptea aia. Adică să nu mai aștept până miercuri, să nu mai aștept deloc. Nu voiam să mai zac aici. Și gata! Prea mă simțeam trist și singur. Așa c-am luat o hotărâre: m-am decis să iau o cameră la un hotel din New York – la un hotel foarte ieftin și așa mai departe – și să mă distrez până miercuri, și pe urmă, miercuri, să mă întorc acasă, odihnit și bine dispus. După socotelile mele, părinții n-aveau să primească decât marți sau miercuri scrisoarea prin care bătrânul Thurmer îi anunța că fusesem dat afară. Nu voiam s-ajung acasă înaintea scrisorii, și înainte ca ei s-o fi digerat bine. Nu voiam să fiu acolo în clipa când o primeau. Mama poate deveni uneori foarte isterică. În schimb, după ce se obișnuiește cu o idee, e chiar drăguță. Și, pe urmă, aveam nevoie de o mică vacanță. Nervii mei erau în batistă. Zău că erau.

În orice caz, asta am hotărât să fac. Așa că m-am întors în cameră, am aprins lumina și am început să-mi strâng lucrurile, și așa mai departe! O bună parte erau gata împachetate. Stradlater nici nu s-a trezit. Am aprins o țigară, m-am îmbrăcat și pe urmă am făcut cele două valize. Nu mi-a trebuit mai mult de două minute. Sunt foarte operativ la împachetat.

Totuși, un lucru m-a cam întristat. Am împachetat și patinele noi pe care mi le trimisese mama doar cu vreo două zile în urmă. Și asta m-a întristat.

Mi-o închipuiam pe mama intrând la Spaulding^[19] și asaltându-l pe vânzător cu un milion de întrebări naive – în timp ce pe mine mă dăduseră din nou afară de la școală. Asta mă întrista! De fapt, mama nici nu-mi cumpărase patinele de care aveam nevoie – eu aveam nevoie de patine de viteză și ea îmi cumpărase patine de hochei –, dar oricum, tot m-a întristat. Aproape întotdeauna, când îmi dă cineva un cadou, până la urmă mă întristez.

După ce am isprăvit cu împachetatul, m-am apucat să-mi număr banii. Nu-mi mai amintesc exact câți erau, dar știu că eram destul de bine căptușit. Tocmai promisem cu vreo săptămână înainte o sumă serioasă de la mama-mare. Mama-mare e foarte generoasă. S-a cam ramolit – e a naibii de bătrână –, așa că-mi trimite bani de ziua mea de naștere, cel puțin de patru ori pe an. Dar, cu toate că eram destul de bine căptușit, m-am gândit că un dolar, doi în plus nu strică, nu se știe niciodată. Așa c-am ieșit pe coridor și m-am dus să-l trezesc pe Frederick Woodruff, tipul căruia îi împrumutasem mașina de scris. L-am întrebat cât îmi dă pe ea. Era destul de bogat. Mi-a spus că nu știe cât să-mi dea. Și că nici nu prea are chef s-o cumpere. Dar, până la urmă, tot a cumpărat-o. Costase vreo nouăzeci de dolari, dar el nu mi-a dat decât douăzeci. Era supărat că-l trezisem.

Când în sfârșit am fost gata de plecare, cu valizele în mână și tot, m-am oprit în capul scării și m-am uitat pentru ultima dată de-a lungul blestematului de coridor. Aproape că plângeam. Nu știu de ce. Mi-am pus pe cap șapca roșie de vânătoare cu cozorocul la spate, așa cum îmi plăcea mie, și am strigat cu toată puterea, așa, de-al naibii:

— *Somn ușor, cretinilor!*

Pun rămășag că am trezit toți măgarii de pe etaj. Apoi am ieșit naibii, cât am putut mai repede. Un tâmpit aruncase coji de alune americane pe scară și era cât pe ce să-mi rup gâtul.

Capitolul 8

Era prea târziu ca să telefonez după un taxi așa c-a trebuit s-o întind pe jos până la gară. Nu era prea departe, dar se lăsase frig al naibii și se mergea greu prin zăpadă, iar valizele mă tot pocneau peste picioare. Mă bucuram totuși că sunt afară la aer curat și așa mai departe. Singura nenorocire era că, din cauza frigului, începuseră să mă doară nasul și locul acela de sub buza de sus unde mă atinsese Stradlater. Îmi strivise buza de dinți și mă cam durea. În schimb, la urechi mi-era cald și bine. Șapca pe care-o cumpărasem avea clape pentru urechi, așa că le-am dat drumul – nu-mi mai păsa cum arătam. Oricum, tot nu mă vedea nimeni, că toți erau în așternut.

Când am ajuns la gară, am avut noroc că n-a trebuit să aștept trenul decât vreo zece minute. În timp ce așteptam, am luat puțină zăpadă cu mâna și m-am spălat cu ea pe față. Eram încă plin de sânge.

De obicei, îmi place să merg cu trenul, mai ales noaptea, când înăuntru e lumină și geamurile sunt negre de întunericul de afară, și prin vagoane circulă câte un tip care vinde cafele, sandvișuri și reviste. De obicei, cumpăr un sandviș cu șuncă și vreo patru reviste. Și când călătoresc noaptea cu trenul, reușesc uneori să citesc fără să vărs o poveste d-alea tâmpite de prin reviste. Știți de care. D-alea cu o grămadă de tipi artificiali cu fața uscată, pe care-i cheamă David, și o grămadă de tipe artificiale, pe care le cheamă Linda sau Marcia, care le aprind mereu pipa blestemaților ălor de David. În orice caz, noaptea, în tren, reușesc să citesc chiar și porcării d-acelea. De data asta însă nu puteam. N-aveam chef. Stăteam așa, fără să fac nimic. Mi-am scos doar șapca de vânătoare și am vârat-o în buzunar.

Și deodată, la Trenton s-a urcat o doamnă care s-a așezat lângă mine. Fiind cam târziu, vagonul era aproape gol, cu toate astea, în loc să se așeze pe o banchetă goală, s-a așezat lângă mine, fiindcă avea un geamantan mare, și eu stăteam pe bancheta din față. Și-a trântit geamantanul drept în mijlocul culoarului, în așa fel încât conductorul sau oricine ar fi trecut pe acolo s-ar fi împiedicat de el. Avea niște orhidee prinse în piept ca și cum ar fi fost la o

petrecere sau la un bal. Cred c-avea vreo patruzeci-patruzeci și cinci de ani, dar arăta foarte bine. Îmi plac femeile. Zău că-mi plac. Nu vreau să spun că sunt un obsedat sexual sau mai știu eu ce, cu toate că nu pot spune că nu mă interesează din punctul ăsta de vedere. Dar ce vreau să spun e că îmi plac așa, pur și simplu. Veșnic își lasă valizele în mijlocul drumului. Așadar, stăteam unul lângă altul, când deodată mi-a zis:

— Vă rog să mă scuzați, dar eticheta aia nu cumva e de la Pencey?

Se uita la geamantanele mele, așezate sus în plasă.

— Ba da, i-am răspuns.

Avea dreptate. Rămăsese o afurisită de etichetă pe una din valize. Făcea o impresie foarte proastă, recunosc.

— A, vasăzică înveți la Pencey?

Avea o voce frumoasă. O voce care suna, sigur, bine la telefon. Ar fi trebuit să umble cu telefonul la ea.

— Da, i-am răspuns.

— Vai, ce bine. Poate că-l cunoști și pe fiul meu. Ernest Morrow? Învață tot la Pencey.

— Da, îl cunosc. E în aceeași clasă cu mine.

Fiul ei era cel mai mare porc din câți urmaseră vreodată la Pencey de când s-a înființat școala asta împutită. De câte ori venea pe culoar de la duș, plesnea băieții peste fund cu prosopul ud. ăsta era tipul.

— Vai, ce bine-mi pare! mi-a spus doamna.

Nu era vulgară. Era simpatcă și drăguță.

— Am să-i spun lui Ernest că ne-am întâlnit. Cum te cheamă, drăguțule?

— Rudolph Schmidt, i-am răspuns.

N-aveam niciun chef să-i înșir toată biografia mea. Rudolph Schmidt era numele portarului de la Pencey.

— Ți place la Pencey? m-a întrebat.

— Nu e rău! Nu e raiul pe pământ, dar nu e mai rău ca la alte școli. Unii dintre profesori sunt destul de conștiincioși.

— Lui Ernest îi place la nebunie.

— Știu, i-am spus.

Apoi am început să o prostesc.

— Se adaptează foarte ușor. Zău că da. Vreau să spun că știe să se adapteze.

— Crezi? m-a întrebat.

Părea c-o interesează grozav problema.

— Ernest? Sigur! i-am zis.

Apoi m-am uitat la ea în timp ce-și scotea mănușile. Mamă, ce briliante avea!

— Mi-am rupt o unghie când am coborât din taxi, mi-a spus.

Și-a ridicat privirea și mi-a zâmbit. Avea un zâmbet grozav. Zău avea. Majoritatea oamenilor nu zâmbesc sau, când zâmbesc, au un zâmbet antipatic.

— Taică-su și cu mine ne cam facem griji cu Ernest uneori. Uneori avem impresia că nu e destul de comunicativ.

— Cum adică?

— Păi, el e un băiat foarte sensibil și nu s-a împrietenit niciodată cu ceilalți băieți. Poate că ia lucrurile puțin prea în serios pentru vârsta lui.

Sensibil. Să mor de râs, nu alta. Era tot atât de sensibil ca un scaun de toaletă.

M-am uitat la ea. Nu părea proastă. Părea că-și dă seama ce măgar e fiu-su. Dar sigur nu poți fi niciodată, vreau să spun, când e vorba de mame. Mamele sunt toate cam nebune. Totuși, mie mama amicului Morrow îmi plăcea. Era foarte bine.

— Nu vreți o țigară? am întrebat-o.

S-a uitat în jur, apoi mi-a spus:

— Am impresia că ăsta nu-i vagon de fumători, Rudolph!

Rudolph. Să mor de râs, nu alta!

— Nu-i nimic. Fumăm până încep să țipe la noi, i-am spus.

I-am oferit o țigară, apoi i-am aprins-o.

Arăta bine când fuma. Trăgea bineînțeles în piept și-așa mai departe, dar nu cu *patimă*, cum fac cele mai multe femei de vârsta ei. Avea foarte mult farmec. Și, dacă vreți să știți, avea și *sex appeal*, cu carul.

S-a uitat cam curios la mine, apoi, deodată, mi-a spus:

— Poate mă înșel, dar am impresia că-ți curge sânge din nas, drăguțule!

Am dat din cap și mi-am scos batista din buzunar.

— M-a lovit cineva cu un bulgăre de zăpadă – un bulgăre înghețat.

I-aș fi spus tot adevărul, dar era prea lung de povestit. Îmi plăcea. Începuse chiar să-mi pară rău că-i spuseseam că mă cheamă Rudolph Schmidt.

— Ernie, i-am zis, e unul dintre băieții cei mai iubiți de la Pencey. Știați?

— Nu. Nu știam.

Am dat din cap.

— E adevărat că ne-a trebuit destul de mult ca să ajungem să-l cunoaștem. E un tip curios. Are și el *ciudățeniile* lui. Știți și dumneavoastră, nu? Uite, de pildă, când l-am întâlnit prima dată, când l-am cunoscut, am avut impresia că-i snob. Așa am crezut. Dar nu e. Are doar un caracter mai special, mai original, și îți trebuie timp ca să-l cunoști.

Doamna Morrow nu mai spunea nimic, dar, mamă, s-o fi văzut! Încremenise pe banchetă. Așa-s mamele, nu le trebuie altceva decât s-audă că băiatul lor e un tip nemaipomenit.

Abia atunci am început să o prostesc cu *adevărat*.

— V-a povestit despre alegeri? am întrebat-o. Despre alegerile din clasa noastră?

Clătină din cap. Părea fascinată. Zău că da.

— Câțiva dintre noi voiam ca Ernie să fie șeful clasei. Vreau să spun că asta era dorința unanimă. Vreau să spun că era singurul băiat care ar fi putut într-adevăr să facă o treabă, i-am spus.

Mamă, ce-o duceam!

— Dar l-au ales pe altul – unul Harry Fencer. L-au ales numai pentru că Ernie nu ne-a lăsat să-l propunem pe el. Fiindcă-i atât de timid și de modest. *A refuzat...* E groaznic de timid. Ar trebui să încercați să-l dezбărați de asta!

M-am uitat la ea.

— Nu v-a povestit nimic de toate astea?

— Nu, nu mi-a povestit nimic.

Am dat din cap.

— Așa-i Ernie! Așa-i el. Țsta-i singurul lui cusur – e prea timid și prea modest. Zău c-ar trebui să încercați să-l convingeți să mai renunțe din când în când la toate astea.

Tocmai atunci a venit conductorul să-i ceară doamnei Morrow biletul, și am lăsat totul baltă. Totuși, îmi părea bine că o prostisem. Tipii ăștia ca Morrow, care-i plesnesc pe alții peste fund cu prosopul ud – dorind să-i lovească cât mai tare ca să-i doară – sunt niște javre, nu numai în copilărie, ci toată viața. Dar fac prinsoare că, după toate vrăjelile mele, doamna Morrow va fi convinsă că fiu-su e un băiat modest și timid care nu ne-a lăsat să-l propunem să fie ales șeful clasei. E posibil. Nu se știe niciodată. Mamele sunt cam fraiere când e vorba de lucruri d-astea.

— Ce-ați zice de-un *cocktail*? am întrebat-o.

Simțeam nevoia să beau.

— Putem merge la vagonul-restaurant. Vreți?

— Bine, dar ai voie să comanzi alcool? m-a întrebat.

N-a vrut să fie antipatică, sau să-și dea aere de superioritate. Era prea drăguță pentru asta.

— Păi, de fapt, nu; nu prea. Cu toate că de obicei îi păcălesc, fiindcă-s înalt, i-am spus. Și, pe urmă, am o grămadă de fire albe în cap.

Am întors capul într-o parte și i-am arătat părul meu cărunt. Asta pur și simplu a fascinat-o.

— Haideți cu mine. De ce nu vreți? i-am zis.

Mi-ar fi făcut plăcere să vină.

— Nu. Cred că e mai bine să nu vin. Dar îți mulțumesc foarte mult, drăguțule. De altfel, cred că vagonul-restaurant e închis. E foarte târziu!

Avea dreptate. Uitasem cu totul cât era ceasul.

Apoi s-a uitat la mine și m-a întrebat ceea ce mă temeam eu că o să mă întrebe de la început:

— Ernest mi-a scris că se întoarce miercuri acasă, că vacanța de Crăciun începe abia *miercuri*. Sper că nu te-au chemat acasă că s-a îmbolnăvit cineva din familie.

Părea într-adevăr îngrijorată. Se vedea bine că nu mă întrebase numai așa, ca să fie indiscretă.

— Nu, acasă-s toți sănătoși, i-am răspuns. Dar e vorba de mine. Trebuie să mă operez.

— Vai, îmi pare *foarte* rău! mi-a zis.

Și chiar îi părea. Am regretat din prima clipă că-i spuseseam asta, dar era prea târziu.

— Nu e nimica grav. Am o tumoare mică, foarte mică, la creier.

— Vai, nu! a exclamat ea îngrozită, ducându-și mâna la gură.

— N-aveți nicio grijă! E superficială. Și e foarte mică. Se poate scoate în două minute.

Apoi m-am apucat să citesc mersul trenurilor pe care-l aveam în buzunar. Numai ca să nu mai mint. Când încep să mint și am chef, pot să mint ore întregi. Serios! *Ore*.

După asta n-am mai discutat nimic. Ea s-a apucat să citească un *Vogue* pe care-l adusese cu ea, și eu m-am uitat, un timp, pe fereastră. A coborât la

Newark^[20]. Mi-a urat noroc la operație și numai bine. Continua să-mi spună Rudolph. Apoi m-a invitat să vin la vară să-l văd pe Ernie la Gloucester, în Massachusetts. Mi-a spus că au o casă chiar pe plajă și un teren de tenis, și așa mai departe. Dar i-am mulțumit și i-am spus că la vară plec în America de Sud cu mama-mare. Asta întrecea toate celelalte minciuni, fiindcă mama-mare nici măcar nu iese din *casă*, decât poate ca să se ducă la vreun păcătos de matineu sau mai știu eu ce. Dar nu m-aș fi dus să-l văd pe porcu' de Morrow nici dacă mi-ar fi dat cineva toți banii din lume, nici dac-aș fi fost în pragul disperării.

Capitolul 9

Primul lucru pe care l-am făcut când am coborât în gara Pennsylvania a fost să mă duc la o cabină telefonică. Aveam chef să chem pe cineva la telefon, pe oricine. Mi-am lăsat valizele afară, chiar în fața cabinei, ca să le pot vedea. Când am pus mâna pe telefon, mi-am dat seama că n-am pe cine să sun. Frate-meu D.B. era la Hollywood. Phoebe, soră-mea cea mică, se culcă pe la nouă, așa că nu puteam s-o sun nici pe ea. Nu s-ar fi supărat dacăș fi trezit-o, dar, din păcate, nu răspundea ea. Răspundeau bătrânii. Prin urmare, a trebuit să renunț. M-am gândit să-i dau un telefon mamei lui Jane Gallagher și s-o întreb când începe Jane vacanța. Dar nu prea aveam chef. Și, afară de asta, era prea târziu ca să telefonez. M-am gândit s-o sun pe Sally Hayes, o fată cu care ieșeam eu de obicei, mai ales că știam că intrase în vacanță – fiindcă-mi scrisese o scrisoare lungă și sentimentală, în care mă invitase să vin de ajunul Crăciunului s-o ajut să împodobească pomul și așa mai departe – dar mi-era teamă că răspunde maică-sa la telefon. Maică-sa o cunoștea pe mama, și parc-o vedeam alergând, cu riscul să-și rupă un picior, ca să-i telefoneze că sunt la New York. Și, pe urmă, nu prea mă încânta ideea să vorbesc cu bătrâna doamnă Hayes. I-a spus o dată lui Sally că sunt un stricat. Că sunt un stricat și că n-am niciun scop în viață. Pe urmă m-am gândit să-l sun pe Carl Luce, un tip care învăța pe vremea mea la Whooton. Dar nu-mi era prea simpatic. Așa că, în cele din urmă, n-am mai sunat pe nimeni. Am ieșit din cabină, după ce stătusem acolo vreo douăzeci de minute, mi-am luat valizele, am pornit-o spre pasajul subteran unde erau taxiurile și am luat un taxi.

Tare mai sunt distrat. I-am dat șoferului adresa mea de acasă, numai așa, din obișnuință – vreau să spun că uitasem de tot că voiam să trag pentru vreo două zile la hotel și să nu mă duc acasă decât când începea vacanța. Nu mi-am amintit decât când am ajuns pe la jumătatea parcului. Atunci i-am spus șoferului:

— Te rog să întorci cum ai ocazia. Ți-am dat o adresă greșită, vreau să ajung înapoi în centru.

Dar șoferul voia să facă pe deșteptul.

— Nu pot să întorc aici, Mac^[21], e sens unic. Trebuie să merg până la strada 90.

Nu voiam să mă cert cu el.

— Bine, i-am spus.

Apoi, deodată, mi-a venit o idee:

— Ascultă, știi rațele alea de pe lac, la ieșirea dinspre sud a parcului? Lacul ăla mititel? Spune-mi, nu cumva știi unde se duc rațele când îngheață apa? Nu cumva știi?

Îmi dădeam seama că există o șansă la un milion să știe. S-a întors și s-a uitat la mine ca la un nebun.

— Ce te-a apucat, amice? mi-a zis. Vrei să-ți bați joc de mine?

— *Nu*. Voiam să știu, asta-i tot.

Nu mi-a mai spus nimic, așa că nu i-am mai spus nici eu. Când am ieșit din Central Park, în dreptul străzii 90 mi-a spus:

— Ei, amice, acum încotro?

— Păi, de fapt, nu vreau să trag la un hotel din East Side^[22], că s-ar putea să mă întâlnesc cu cunoștințe, și eu călătoresc incognito, i-am zis.

Nu pot suferi să spun lucruri de astea de prost-gust, cum ar fi: „călătoresc incognito”. Dar când sunt cu un tip de prost-gust mă port și eu ca atare.

— Nu cumva știi ce orchestră cântă la „Taft” sau la „New Yorker”?

— N-am idee, Mac.

— Bine, atunci du-mă la „Edmont”, i-am spus. Nu vrei să te oprești în drum să bei ceva cu mine? Te invit. Sunt plin de bani.

— Nu pot, șefule. Îmi pare rău!

Era sigur o companie simpatică. Avea o personalitate deosebită.

M-am dus la „Edmont Hotel”, unde mi-am luat o cameră. În taxi îmi pusesem șapca roșie de vânătoare – numai așa, de plăcere –, dar am scos-o înainte de a mă duce la recepție, nu voiam s-arăt ca un trăsnit sau mai știu eu ce. Culmea ironiei e că atunci nu știam că hotelul ăla păcătos era plin de perversi și de cretini. Peste tot dădeai numai de psihopați.

Mi-au dat o prăpădită de cameră care dădea într-o curte interioară; pe fereastră nu se vedea decât cealaltă aripă a hotelului. Asta era perspectiva pe

care o aveam. Dar mie mi-era totuna. Eram prea amărât să-mi pese dacă am o vedere frumoasă sau nu. Valetul care m-a condus era un tip foarte bătrân, să fi avut vreo șaizeci și cinci de ani. Era mai jalnic decât camera. Unul dintre tipii ăia cheli, care-și aduc tot părul dintr-o parte ca să-și acopere chelia. Decât să fac una ca asta, aș prefera să fiu chel. În orice caz, frumoasă slujbă pentru un bătrân de șaizeci și cinci de ani. Să cari valize și s-aștepți să-ți pice câte un bacșiș. Îmi închipui că prea deștept nu era, dar, în orice caz, e groaznic.

După ce-a ieșit, am rămas un timp cu paltonul și cu toate cele pe mine, uitându-mă pe fereastră. N-aveam altceva de făcut. Nici nu vă puteți închipui ce se petrecea în aripa cealaltă. Și nici nu se sinchiseau să lase storurile. Am văzut un tip cu părul cărunt și cu un aer respectabil, în izmene, făcând lucruri pe care, dacă vi le-aș spune, nu le-ați crede.

Întâi și-a pus geamantanul pe pat. Apoi a scos o întreagă garderobă de femeie, cu care s-a îmbrăcat. Ciorapi de mătase, pantofi cu toc înalt, soutien și o centură, din alea de care atârnav elastic, și așa mai departe. Pe urmă, și-a pus o rochie neagră de seară, mulată pe corp. Zău. Pe urmă, a început să se plimbe prin cameră cu pași mărunți, cum umblă femeile, și să fumeze și să se admire în oglindă. Și era singur. Dacă nu cumva mai era cineva în baie – dar, de unde stăteam eu, nu se vedea baia. Un etaj mai sus, am văzut un bărbat și o femeie împroșcându-se cu apă, pe care o luau în gură. Se poate să nu fi fost apă, ci alcool, că n-am putut să-mi dau seama ce aveau în pahare. În orice caz, întâi a luat el o gură și a stropit-o pe ea, și pe urmă a făcut și ea la fel, împroșcându-l pe el – făceau cu schimbul, lua-i-ar naiba! Păcat că nu i-ați văzut! Râdeau ca istericii, de parc-ar fi făcut lucrul cel mai cu haz de pe lume. Nu glumesc, hotelul colcăia de perversi. Cred că eram singurul tip normal din tot hotelul – și asta nu înseamnă mare lucru. Era cât pe-acum să-i trimit o telegramă amicului Stradlater, să vină la New York cu primul tren. Cred că ar fi domnit în hotelul ăsta.

Nenorocirea e că atunci când te uiți la porcăriile astea nu-ți mai poți lua ochii de la ele. Și, pe urmă, fata aia cu apa arăta destul de bine. Asta-i nenorocirea cu mine! Eu *cred* că sunt cel mai mare obsedat sexual. Uneori îmi vin în minte niște ticăloșii *foarte mari*, de la care nu m-aș da îndărăt dacă s-ar ivi ocazia. Înțeleg chiar că poate fi foarte amuzant, într-un fel parșiv, să te-mbeți cu o fată și s-o împroști cu apă sau cu alcool pe față și ea pe tine. Dar, la drept vorbind, nu-mi *place* ideea. Dacă stai și te gândești

bine, e o porcărie. Cred că, dacă nu-ți place o fată cu adevărat, nu trebuie să te aiurești cu ea, iar dacă *într-adevăr* îți place, înseamnă că-ți place și fața ei, și atunci nu se poate să faci porcării d-astea și s-o împrști cu apă. Păcat că o porcărie d-asta poate fi uneori amuzantă. Iar când încerci să nu fii prea păcătos sau să nu strici un lucru într-adevăr frumos, vezi că fetele te privesc cam curios. Am cunoscut acu' vreo doi ani o fată care era și mai stricată decât mine! Mamă, ce stricată era! Totuși, un timp ne-am distrat destul de bine, așa, într-un fel cam păcătos! Amorul ăsta fizic e un lucru tare complicat, nu știu niciodată ce naiba se întâmplă cu mine. Îmi tot impun reguli de conduită și le calc imediat. Anul trecut mi-am impus să renunț să mă mai aiuresc cu fete de care, de fapt, dacă stau și mă gândesc bine, mi-e silă. Și totuși, nu m-am ținut de legământ. L-am călcat în aceeași săptămână – de fapt, în aceeași seară. Am petrecut toată noaptea sărutându-mă cu o fată îngrozitor de artificială, una Anne-Louise Sherman. Sexualitatea e un lucru tare complicat, n-o pot înțelege. Zău că nu!

În timp ce stăteam așa la fereastră, am început să mă gândesc ce-ar fi să-i dau un telefon drăguței Jane – vreau să spun, să-i dau un telefon interurban, la B.M., unde învâța, în loc s-o chem pe maică-sa, și să aflu când se întoarce acasă. Bineînțeles că nu era frumos să telefonezi studentelor noaptea, dar aveam un plan. Voiam să spun oricui mi-ar fi răspuns că sunt unchiul ei și că mătușă-sa tocmai suferise un accident mortal de mașină și trebuie să vorbesc imediat cu Jane. Totul ar fi mers ca pe roate. Singurul motiv pentru care n-am chemat-o e că n-aveam chef. Și dacă n-ai chef, nu poți prosti lumea cum trebuie.

După un timp, m-am așezat într-un fotoliu și am fumat vreo câteva țigări. Trebuie să recunosc că mă simțeam ca musca-n lapte. Apoi, deodată, mi-a venit o idee. Mi-am scos portofelul și am început să caut o adresă primită de la un tip, unul de la Princeton^[23] pe care-l cunoscusem la o petrecere în vară. În cele din urmă, am găsit-o. Prinsese o culoare ciudată de la portofelul meu, dar scrisul tot se mai deslușea. Era adresa unei fete, care – după spusele amicului de la Princeton –, fără să fie ceea ce se cheamă o damă, călca pe de lături din când în când. O adusesse o dată la o petrecere la Princeton, și după aia aproape că-l dăduseră afară din școală. Era un fel de dansatoare care făcea *striptease*, sau ceva asemănător. În orice caz, m-am dus la telefon și am chemat-o. O chema Faith Cavendish și locuia pe strada

65 colț cu Broadway, la „Stanford Arms Hotel”, care trebuie să fi fost o cloacă.

O clipă am crezut că nu-i acasă sau mai știu eu ce. Nu răspundea nimeni. Apoi, în cele din urmă, cineva a ridicat receptorul.

— Alo? am zis.

Mi-am îngroșat vocea cât am putut, ca să nu-și dea seama ce vârstă am. De altfel, vocea mea era și așa destul de groasă.

— Alo, mi-a răspuns o voce de femeie, nu prea prietenoasă.

— Domnișoara Faith Cavendish?

— Cine-ntreabă? a răspuns ea. Cine naiba mă cheamă la ora asta?

M-am cam speriat.

— Știu că-i târziu, i-am zis cu o voce de om matur. Dar sper c-o să mă iertați. Eram foarte dornic să dau de dumneavoastră.

I-am spus toate astea pe un ton cât se poate de politicos. Zău că da!

— Dar cine e la telefon?

— Dumneavoastră nu mă cunoașteți. Sunt un prieten de-al lui Eddie Birdsell. Eddie mi-a spus că dacă vin la New York să mă întâlnesc neapărat cu dumneavoastră, să bem un pahar împreună.

— *Cine?* Cum zici că-l cheamă pe prietenul dumitale?

Mamă, era ca o panteră! Aproape că urla la mine!

— Edmund Birdsell. Eddie Birdsell... i-am spus.

Nu-mi mai aminteam dacă numele lui era Edmund sau Edward. Îl întâlnisem o singură dată la o petrecere nenorocită.

— Nu cunosc pe nimeni cu numele ăsta, Jack^[24]! Și dacă-ți închipui că-mi face plăcere să mă trezească cineva din somn în mijlocul...

— Eddie Birdsell. De la Princeton, i-am spus.

Se vedea clar că repeta în gând numele, căutând să și-l amintească.

— Birdsell, Birdsell... de la Princeton... de la colegiul Princeton?

— Da, i-am spus.

— Ești de la Princeton?

— Mai mult sau mai puțin!

— A... Și ce mai face Eddie? m-a întrebat. Să știi că-i o oră foarte curioasă să dai cuiva telefon. Auzi la ce oră să sune!

— E bine. M-a rugat să vă transmit toate cele bune din partea lui.

— Mulțumesc. Transmite-i și dumneata toate cele bune din partea *mea*. E un băiat drăguț. Ce mai face?

Devenise, brusc, nemaipomenit de prietenoasă.

— Păi, știți... Tot aia și tot aia! i-am răspuns.

De unde naiba să știu eu ce face? Abia îl cunoșteam. Nici măcar nu știam dacă mai e la Princeton.

— N-ați vrea să ne întâlnim să luăm un *cocktail* împreună?

— Dumneata ai idee cât e *ceasul*? mi-a replicat. Dar, în orice caz, îmi dai voie să te întreb cum te cheamă? Căpătase brusc un accent britanic. După voce pari mai degrabă tânăr.

Am râs.

— Mulțumesc de compliment, i-am zis cât se poate de amabil. Numele meu e Holden Caulfield.

Ar fi trebuit să-i dau un nume fals, dar nu mi-a venit niciunul în minte.

— Ascultă, domnule Cawffle, n-am obiceiul să fixez întâlniri în mijlocul nopții. Sunt o fată care muncește!

— Mâine-i duminică, i-am spus.

— Bine, dar *oricum*. Trebuie să mă odihnesc. Să fiu frumoasă! Știi cum e!

— Și eu care credeam c-o să bem măcar un *cocktail* împreună. Nu e chiar atât de târziu!

— Ești foarte drăguț, mi-a spus. De unde suni? Unde ești?

— Eu? Într-o cabină telefonică!

— Așa! a spus ea, după care a urmat o lungă pauză. Ascultă, mi-ar face mare plăcere să ne întâlnim odată, domnule Cawffle. Ai o voce foarte simpatică. Dar acum e *târziu*.

— Aș putea să vin la dumneavoastră.

— În mod normal aș fi răspuns: perfect. Vreau să spun că mi-ar fi făcut plăcere să vii să bem un pahar, dar colega mea de cameră e bolnavă. A zăcut toată seara fără să poată închide ochii. Și abia acum a adormit. Și, mă rog...

— Vai, îmi pare rău!

— Unde ai tras? Poate că putem să ne întâlnim mâine să luăm un *cocktail* împreună.

— Nu, mâine nu pot, i-am spus. Nu puteam decât azi.

Ce cretin am fost. Nu trebuia să spun asta.

— Îmi pare rău.

— Am să-i transmit lui Eddie salutări din partea dumneavoastră.

— Da? Sper c-o să te distrezi la New York. E un oraș măreț!

— Știu asta. Mulțumesc, noapte bună!

Și am închis telefonul.

Mamă, de data asta *chiar* c-am ratat o ocazie! Aș fi putut măcar s-aranjez să luăm un *cocktail* împreună sau altceva.

Capitolul 10

Era încă destul de devreme. Nu mai știu exact cât era ceasul, dar în orice caz nu prea târziu. Dacă e un lucru pe lume care-mi displace e să mă culc când nu sunt obosit. Așa că am deschis geamantanele, am scos o cămașă curată, apoi m-am dus în baie și m-am spălat și mi-am schimbat cămașa. Știți ce voiam să fac? Aveam de gând să mă duc jos și să văd ce naiba se petrecea în „Salonul albastru”. „Salonul albastru” era numele barului din hotel.

În timp ce-mi schimbam cămașa, era cât pe-acți să-i dau telefon surioarei mele Phoebe. Mi-ar fi făcut plăcere să vorbesc cu ea. Avea cap și bun-simț. Dar nu voiam să risc să-i dau telefon, fiindcă era mică și oricum n-ar fi fost trează și, cu atât mai puțin, lângă telefon. M-am gândit că, dacă răspundea unul dintre părinți, aș fi putut eventual să închid telefonul, dar nici asta n-ar fi mers. Și-ar fi dat seama că sunt eu. Mama știe întotdeauna când sunt eu. Are un al șaselea simț. Dar tare mi-ar fi plăcut să stau puțin de vorbă cu Phoebe.

Păcat că n-o cunoașteți, nu cred c-ați văzut niciodată o fetiță mai frumoasă sau mai isteță ca ea. E isteță foc! Vreau să spun că, de când a început să meargă la școală, a luat mereu numai note mari pe toată linia. De fapt, eu sunt singurul imbecil din familie. Frate-meu D.B. e scriitor și așa mai departe, iar frate-meu Allie – ăla care a murit și de care v-am povestit – era un geniu. Eu sunt într-adevăr singurul imbecil. Dar ar trebui s-o cunoașteți pe Phoebe. Are păr roșu, cam cum avea Allie, și vara îl poartă foarte scurt. Și îl dă după urechi. Are urechi mici și frumoase. Iarna îl lasă să crească, și uneori mama îi face codițe, alteori îl poartă așa, pe spate. Dar e frumos oricum. Are numai zece ani. E cam țâr, ca mine, dar e frumoasă și-i stă bine pe patine cu roțile. M-am uitat o dată, de la fereastră, cum trecea Fifth Avenue ca să se ducă în Central Park, și era, așa cum vă spuneam, genul de fată căreia îi stă bine pe patine cu roțile. Sunt sigur că v-ar plăcea. Vreau să spun că, dacă-i vorbești despre ceva, înțelege exact ce vrei să spui.

Adică poți s-o iei oriunde. Dacă, de pildă, o duci la un film prost, își dă imediat seama că-i prost. Și dac-o duci la unul bun, își dă seama că-i bun. O dată, D.B. și cu mine am dus-o să vadă un film francez: *Nevasta brutarului* cu Raimu. A distrat-o grozav. Dar filmul ei preferat e *39 de trepte*, cu Robert Donat. Știe tot filmul pe dinafară, pentru că am dus-o să-l vadă de vreo zece ori. Și uite, de exemplu, când Donat, încercând să se ascundă de polițiști și așa mai departe, ajunge la ferma aceea din Scoția, Phoebe întreabă în gura mare, în același timp cu scoțianul din film: „Poți înghiți scrumbia?” Știe tot dialogul pe dinafară. Și când profesorul din film, care de fapt e un spion neamț, ridică degetul mic, căruia îi lipsește o parte din falangă, ca să i-l arate lui Robert Donat, Phoebe i-o ia înainte și ridică degetul *ei* mic și mi-l bagă sub nas pe întuneric. E grozavă. V-ar plăcea. Singurul ei cusur este că uneori e puțin prea sentimentală. E foarte sensibilă pentru un copil. Zău că e. Și știți ce mai face? Scrie întruna cărți, numai că le lasă la jumătate. Toate sunt despre o puștoaică pe care o cheamă Hazel Weatherfield – dar Phoebe scrie „Hazle”. Hazle Weatherfield e o fetiță-detectiv. La început s-ar părea că e orfană, dar taică-su tot apare mereu din senin și e întotdeauna „un domn înalt, frumos și are vreo 20 de ani”. Povestea asta mă distrează grozav! Phoebe! Jur că v-ar plăcea și dumneavoastră. Era deșteaptă chiar și când era numai de-o șchioapă! Când era mică, mică de tot, și mă duceam cu Allie în parc, o luam cu noi, mai ales duminica. Allie avea o barcă cu pânze și-i plăcea duminica să se joace cu ea pe lac. O luam și pe Phoebe cu noi. Își punea mânuși albe și mergea între noi ca o doamnă adevărată. Și când discutam câte ceva cu Allie, despre vreun lucru, așa, în general, Phoebe asculta. Câteodată uitam de ea, că era tare mititică, dar ne amintea imediat că-i cu noi. Mă întrerupea, dându-i lui Allie sau mie un ghiont, și ne spunea: „Cine? Cine a spus asta? Bobby sau doamna?” Și noi îi spuneam cine și ea făcea: „Aha!” și pe urmă continua să asculte și așa mai departe. Și pe Allie îl distra Phoebe! Adică vreau să spun că și Allie era topit după ea. Acum are zece ani și nu mai e chiar atât de mică, dar toți sunt nebuni după ea, toți cei care au cap.

În orice caz, e un om cu care îți face plăcere oricând să vorbești la telefon. Dar mi-era prea frică să nu răspundă bătrânii și să afle că sunt la New York, că m-au dat afară de la Pencey, și așa mai departe. Mi-am pus deci cămașa, m-am îmbrăcat, am luat ascensorul și am coborât în hol, să văd care-i situația.

Dar holul era aproape gol, cu excepția unor tipi care semănau a codoși și a unor blonde care semănau a dame.

Dar se auzea orchestra în „Salonul albastru”, așa că am intrat acolo. Nu prea era lume. Totuși, mi-au dat o masă infectă, tocmai în fund. Ar fi trebuit să-i flutur chelnerului un dolar pe sub nas. La New York, când ai bani, ai orice. Zău că da.

Orchestra era o porcărie. Formația Buddy Singer. Suflători mulți, dar proști. Afară de asta, în local se aflau foarte puțini clienți de vârsta mea. De fapt, de vârsta mea nu era niciunul. Majoritatea erau niște bătrâni, care încercau să facă impresie, și damele lor. Masa de lângă mine însă făcea excepție. Era ocupată de trei fete de vreo treizeci de ani. Toate trei destul de urâte și purtau niște pălării după care se vedea cât de colo că nu-s din New York. Una dintre ele însă, cea blondă, nu arăta chiar atât de rău. Într-un fel, era chiar drăguță blondă. Dar, tocmai când începusem s-o fixez, a apărut chelnerul să-mi ia comanda. Am cerut whisky și sifon și i-am spus să mi le servească separat. I-am vorbit energic, fără să ezit, căci, dacă te codești și te bâlbâi, simte imediat că n-ai douăzeci și unu de ani și refuză să-ți servească băuturi alcoolice. Dar, oricum, tot n-a folosit la nimic.

— Vă rog să mă scuzați, mi-a zis, nu cumva aveți vreo legitimație pe care să scrie vârsta? Poate un permis de conducere sau altceva?

M-am uitat la el cu o privire glacială, de parcă m-ar fi insultat îngrozitor, și i-am spus:

— Vrei să spui că par minor?

— Vă rog să mă scuzați, dar avem dispoziții care...

— Bine, bine, i-am zis, înjurând în sinea mea. Adu-mi o coca-cola.

Dădu să plece, dar l-am oprit:

— N-ai putea să-i adaugi o picătură de rom sau altceva?

L-am rugat foarte frumos.

— Nu pot sta într-un local nenorocit ca ăsta fără să beau nimic. N-ai putea să adaugi măcar o picătură de rom sau de orice?

— Îmi pare foarte rău... mi-a zis și a șters-o.

N-avea nicio vină. Dacă-i prinde că servesc băuturi alcoolice minorilor, își pierde slujba. Și eu sunt un amărât de minor.

Am început din nou să fixez zânele de la masa de alături. Adică, pe cea blondă. Celelalte două erau crimă și pedeapsă. Nu m-am uitat totuși prea insistent. Le-am privit pe toate trei cu un aer indiferent. Și totuși, știți ce-au

făcut când m-am uitat la ele? Au început toate trei să chicotească, de parc-ar fi fost sărmane cu duhul. Probabil își închipuiau că sunt prea tânăr să mă uit la fete. Asta m-a enervat îngrozitor – ai fi zis că le cerusem în *căsătorie* sau mai știu eu ce. După asta s-ar fi convenit să le întorc spatele, dar, din nenorocire, aveam chef să dansez. Sunt zile, așa, când am un chef nebun să dansez, și asta era una din ele. Așa că, deodată, m-am aplecat puțin spre masa lor și am întrebat:

— Nu vreți să dansați, fetelor?

Nu le-am întrebat golănește, sau mai știu eu cum. Am fost foarte politicos. Dar ele, lua-le-ar naiba, au socotit că spusesem ceva foarte nostim. Și din nou au început să chicotească. Pe cuvântul meu dacă nu erau tâmpite din naștere.

— Haideți, le-am zis, o să dansez cu fiecare pe rând. Ei? Ce părere aveți? Haideți!

Zău că aveam chef să dansez.

În cele din urmă, s-a ridicat blonda, fiindcă, de fapt, era clar că *ei* mă adresasem, și ne-am îndreptat spre ringul de dans. Cele două sperietori aproape c-au leșinat de râs. Trebuie să fi fost la mare ananghie să-mi bat capul cu asemenea femei.

Dar, până la urmă, a meritat. Blonda era o dansatoare de mâna întâi. Nu știu dacă avusesem vreodată o parteneră care să danseze mai bine. Nu glumesc. Proastele astea dansează uneori dumnezeiește! Și, pe de altă parte, dansezi cu câte o fată într-adevăr deșteaptă și tot timpul încearcă să conducă *ea* sau dansează atât de prost, că mai bine rămâi cu ea la masă și bei pân' te-mbeți.

— Bine mai dansezi! i-am zis blondei. Ai putea să fii dansatoare profesionistă. Vorbesc serios. Am dansat o dată cu o dansatoare și pot să-ți spun că dansezi de o mie de ori mai bine decât ea. Ai auzit vreodată de Marco și Miranda?

— Cum?

Nici nu asculta ce spuneam. Se uita prin sală.

— Întrebam dacă ai auzit vreodată de Marco și Miranda?

— Nu cred. Nu. Nu știu...

— Sunt dansatori. Ea e dansatoare. Da' nu-i prea grozavă! Face tot ce trebuie să facă o dansatoare, dar nimic mai mult. Știi când poți spune că o fată e o dansatoare într-adevăr bună?

— Ce-ai spus?

Nici nu mă asculta. Era cu mintea aiurea. Prin sală.

— Știi cum poți să-ți dai seama că o fată e o dansatoare într-adevăr bună?

— Îhî.

— Uite, așa, punând mâna pe spatele ei. Dacă uiți că are fund, șolduri, picioare sau mai știu eu ce – atunci înseamnă că partenera e o dansatoare grozavă.

Nici de data asta nu fusese atentă la ce-i spuseseam. Așa că, un timp, am ignorat-o. Dansam doar, și atâta tot. Doamne, ce bine dansa proasta! Buddy Singer și orchestra lui împruțită cântau „E ceva ce nu se poate explica...” și nici chiar *ei* nu reușeau să strice bucata de tot. E o bucată foarte frumoasă. Dansam fără figuri – nu pot să sufăr tipii care se dau în spectacol pe ringul de dans –, dar variam totuși destul de mult pașii și ea mă urma de minune. Ce e nostim e că-mi închipuiam că și ei îi place dansul, până când mi-a spus o tâmpenie cât capul ei de mare:

— Aseară l-am văzut pe Peter Lorre, actorul de cinema, în carne și oase. Eram cu prietenele mele. Cumpăra un ziar. Era tare *drăgălaș*!

— Ați avut noroc, i-am zis. Mare noroc. Serios.

Zău că era săracă cu duhul. Dar ce dansatoare grozavă! Nu m-am putut abține să n-o sărut în creștetul capului ei pătrat – chiar lângă cărare. Dar s-a supărat foc.

— Hei! Ce te-a apucat?

— Nimic. Absolut nimic. Dar dansezi grozav, i-am zis. Am o soră mică, care-i abia în clasa a patra, fir-ar a naibii de clasă! Și dansezi aproape tot atât de bine ca ea, care dansează mai bine decât oricine, viu sau mort.

— Bagă, te rog, de seamă cum vorbești!

Mamă, ce doamnă! O adevărată regină. Zău!

— De unde sunteți, fetelor? am întrebat-o.

Dar nu mi-a răspuns. Îmi închipui că se tot uita să-l vadă ivindu-se pe Peter Lorre.

— De unde sunteți voi, fetelor? am întrebat-o din nou.

— Cum?

— De unde sunteți? Dacă nu vrei, nu-mi spune. Nu vreau să te silesc să faci un efort prea mare.

— De la Seattle, din statul Washington, mi-a răspuns.

Avea aerul că-mi făcuse o mare concesie.

— Conversația cu dumneata e pasionantă! i-am spus. Știi?

— Ce?

Am renunțat. Oricum, n-ar fi înțeles. Era prea subtil pentru ea.

— Vrei să dansăm un *jitterbug*^[25], dacă vine o bucată mai iute? Un *jitterbug* cinstit, frumos, fără țopăială sau mai știu eu ce, un *jitterbug* ca la carte. Ai să vezi, cum cântă una mai iute, în afară de babalâci și de grași, toți se întorc la mese, așa că o s-avem destul loc, ce zici?

— Mie mi-e totuna, mi-a răspuns. Dar ia ascultă, câți ani ai?

Nu știu de ce, dar asta m-a cam enervat.

— Of, Doamne. De ce vrei să strici totul? Am doisprezece ani. Dar sunt înalt pentru vârsta mea.

— *Ascultă*. Ți-am mai spus o dată că nu-mi place cum vorbești! Dacă mai vorbești așa, să știi că mă întorc la prietenele mele la masă.

M-am scuzat repede, ca un disperat, căci orchestra începuse să cânte, și bucata era iute. Am început să dansăm *jitterbug*. Dansa frumos, ușor, nu țopăia, era grozavă. Nu trebuia decât s-o atingi și te urma întocmai. Iar când se rotea, își rotea fundul de ți-era mai mare dragul. M-a dat gata. Pe cinstea mea. Când s-a terminat dansul, aproape că mă îndrăgostisem de ea. Așa-i cu fetele. De câte ori se întâmplă să facă un lucru frumos, chiar dacă-s proaste de dau în gropi, tot te îndrăgostești puțin de ele, și pe urmă nu mai știi ce-i cu tine. Ah, fetele astea. Dumnezeuule. Uneori te scot din minți. Zău că da.

Nu m-au invitat să stau la masa lor – din lipsă de educație, desigur –, dar tot m-am așezat. Pe blonda cu care dansasem o chema Bernice nu mai știu cum, Crabs sau Krebs. Pe cele două urâte le chema Marty și Laverne. Le-am spus că pe mine mă cheamă Jim Steele, numai așa, de banc. Apoi am încercat să duc o conversație cât de cât inteligentă cu ele, dar zău dacă se putea. Ar fi trebuit să le sucești o mână și tot n-ar fi servit la nimic. Mi-era foarte greu să mă hotărăsc care era cea mai proastă – era una mai proastă ca alta. Și toate trei se tot uitau mereu prin sala aceea nenorocită, de parcă ar fi așteptat să apară dintr-o clipă într-alta o turmă de vedete de cinema. Probabil își închipuiau că vedetele, când vin la New York, trag direct la „Salonul albastru”, în loc să se ducă la „Stork Club” sau la „El Morocco”^[26] sau într-altă parte. În orice caz, mi-a trebuit vreo jumătate de oră ca să aflui unde lucrează la Seattle și, mă rog, tot restul. Lucrau toate trei la același birou de asigurare. Le-am întrebat dacă le place acolo, dar parcă puteai să

scoți un răspuns inteligent de la trei neroade ca ele? Am crezut că cele două urâte, Marty și Laverne, erau surori, dar când le-am întrebat s-au simțit groaznic de jignite. Era clar că niciuna nu voia să semene cu cealaltă și, de fapt, aveau dreptate, dar în orice caz era foarte amuzant.

Am dansat cu fiecare, pe rând. Una din urâte, Laverne, mai dansa cum mai dansa, dar cealaltă, Marty, era crimă și pedeapsă. Ori că dansai cu ea, ori că târai după tine Statuia Libertății, totuna era. Mă gândeam că singurul lucru care m-ar distra în timp ce mă munceam cu ea pe ringul de dans ar fi să-mi bat puțin joc de ea, așa încât i-am spus că l-am văzut în partea cealaltă a pistei pe Gary Cooper.

— *Unde?* m-a întrebat emoționată la culme. *Unde?*

— Ei, l-ai pierdut! A ieșit chiar acum. De ce nu te-ai uitat când ți-am spus?

S-a oprit din dans și a început să se uite peste capetele tuturor, dacă nu cumva se mai vedea.

— Ei, taci! a exclamat ea.

O amărăsem cumplit. Zău că da! Îmi părea rău că o păcălisem așa. Sunt unii oameni de care n-ar trebui să-ți bați joc nici chiar dacă merită.

Totuși, când ne-am întors la masă a fost foarte nostim. Marty le-a spus celorlalte două că Gary Cooper tocmai ieșise din local. Mamă, să le fi văzut atunci! Erau gata-gata să se sinucidă. Erau înnebunite. Și o tot întreba pe Marty dacă-l văzuse. Marty le-a spus că-l zărise doar în treacăt. Să mor de râs, nu alta.

Se apropia ora închiderii, așa că, până să nu se închidă, am comandat repede două pahare de alcool pentru fiecare din ele și două sticle de coca-cola pentru mine. Masa era împrăștiată și plină de pahare. Urâta – cea pe care o chema Laverne – tot făcea bancuri că nu bea decât coca-cola. Avea un umor grozav. Ea și Marty beau *Tom Collins*^[27] – și încă în mijlocul lui decembrie. Doamne, ce idei! Pesemne nu știau că există băuturi mai bune! Blonda – Bernice – bea *bourbon*^[28] cu apă. Și trebuie să vă spun că trăgea serios la măsă! Și toate trei se tot uitau mereu în jur, doar-doar or vedea vreo vedetă de cinema. Nu vorbeau aproape deloc, nici măcar între ele. Marty vorbea totuși mai mult decât celelalte două, dar spunea numai lucruri vulgare și plicticoase, cum ar fi, de pildă, că ele numesc toaleta „camera fetițelor” și că bietul clarinetist amărât și bătrân din orchestra lui Buddy

Singer e grozav, mai ales când se ridică în picioare și începe să sufle, scoțând niște acute tăioase. Și numea clarinetul lui „bețișor de lemn dulce”. Doamne, ce vulgară era. Cealaltă urâtă, Laverne, se credea plină de haz. Îmi tot spunea să-i telefonez tatei și să-l întreb dacă nu cumva e liber în seara aceea. Mă tot întreba dacă tata are sau nu vreo tipă. *De patru ori* m-a întrebat – spirituală, n-am ce zice! Bernice, blonda, aproape că nu deschidea gura. De câte ori o întrebam câte ceva, exclama: „Cum?” Și asta, după un timp, zău că te scoate din sărite.

Deodată, după ce și-au golit paharele, mi-au spus că trebuie să se ducă la culcare. Mi-au spus că vor să se scoale devreme, ca să apuce prima reprezentație la Radio City^[29]. Am încercat să le conving să mai stea puțin, dar n-au vrut. Așa că le-am spus la revedere și le-am promis c-am să le caut la Seattle, dacă ajung vreodată pe acolo, dar mă îndoiesc. Vreau să spun că mă-ndoiesc c-am să le caut.

Cu țigările și tot restul, nota s-a ridicat la treisprezece dolari. Cred că mi-ar fi putut măcar propune să plătească ceea ce consumaseră înainte de a mă așeza la masa lor. Bineînțeles că nu le-aș fi lăsat să plătească, dar ar fi putut măcar să-mi propună. Totuși, nu mi-a părut rău. Erau mult prea neștiutoare și, pe urmă, aveau pălării atât de caraghioase, atât de jalnice. Și faptul că voiau să se trezească în zori ca să apuce prima reprezentație la Radio City mă întrista cumplit. Doamne, de câte ori văd pe cineva, o fată, cu o pălărie îngrozitoare, de pildă, care a făcut tot drumul de la Seattle, din statul Washington, până la New York și până la urmă se scoală în zori ca să vadă reprezentația aia nenorocită de la Radio City – și încă prima reprezentație –, mă apucă disperarea și-mi vine să urlu. Le-aș fi plătit și *o sută* de *cocktail-uri*, numai să nu-mi fi spus toate astea.

Am părăsit „Salonul albastru” imediat după ele. Oricum închideau, și orchestra plecase de mult. Și, pe urmă, era unul din localurile acelea în care te plictisești de moarte dacă n-ai cu cine să dansezi sau dacă nu-ți dau băuturi adevărate și te țin numai în coca-cola. Nu există niciun bar pe lume unde să poți sta la nesfârșit fără să comanzi de băut și să bei până te faci arșice sau fără să ai lângă tine o fată care să te facă să-ți pierzi mințile.

Capitolul 11

Deodată, pe când mă îndreptam spre holul hotelului, mi-a venit din nou în minte Jane Gallagher. Mi s-a cuibărit în minte și n-am mai putut s-o scot de acolo. M-am așezat pe unul din fotoliile grețoase din hol și am început să mă gândesc la ea și la Stradlater în mașina ticălosului de Ed Banky și, cu toate că eram cât se poate de convins că nu se întâmplase nimic între ei – doar o cunoșteam bine pe Jane –, tot nu reușeam să mă gândesc la altceva. O cunoșteam foarte bine. Zău că da. Vreau să spun, în afară de jocul de dame, îi plăceau grozav și celelalte sporturi, alea care cereau efort fizic, și, după ce am ajuns să ne cunoaștem mai bine, am jucat tenis aproape în fiecare dimineață și golf aproape în fiecare după-masă, toată vara. Am ajuns s-o cunosc foarte bine. Nu din punct de vedere *fizic* sau mai știu eu ce – nu, asta nu –, dar ne vedeam tot timpul. Nu trebuie să fii neapărat în amor cu o fată ca să ajungi s-o cunoști.

Știți cum ne cunoscuserăm? Câinele ei doberman venea mereu să-și facă nevoile în grădina noastră și mama se enerva grozav. Așa că într-o zi i-a telefonat mamei lui Jane și a făcut un tărăboi nemaipomenit. Mama e în stare să facă un tărăboi foarte mare când e vorba de lucruri d-astea. Pe urmă, s-a întâmplat că, după câteva zile, am văzut-o pe Jane la club, întinsă pe burtă lângă bazinul de înot, și am salutat-o. Știam că locuiește lângă noi, dar până atunci nu stătusem niciodată de vorbă cu ea, și-așa mai departe. În orice caz, în ziua aceea când am salutat-o, m-a tratat cu o indiferență totală. Mi-au ieșit ochii încercând s-o conving că *mi-e* absolut indiferent *unde-și* face câinele ei nevoile. După mine, ar fi putut să și le facă și în salon, că totuna mi-era. În orice caz, după asta, ne-am împrietenit și, chiar în după-masa aceea, am jucat împreună golf. Mi-aduc aminte c-a pierdut opt mingi. *Opt*. M-am chinuit îngrozitor până am reușit s-o conving să deschidă măcar ochii când lovește mingea. În orice caz, până la urmă, datorită mie a făcut mari progrese. Sunt un foarte bun jucător de golf. Dacă v-aș spune de ce performanțe sunt în stare, probabil că nici nu m-ați crede. O dată, era cât pe-

aci să apar într-un film documentar, dar m-am răzgândit în ultima clipă. Am socotit că, urând filmele cum le urăsc, aş fi un ipocrit dacă i-aş lăsa să mă vâre într-un documentar.

Jane era o fată curioasă, n-aş putea spune că era propriu-zis frumoasă. Şi totuşi, mă înnebunea. E drept c-avea o gură pe care o mişca prea mult, adică atunci când vorbea şi o emoţiona câte ceva gura ei părea că se dezlănţuie în cincizeci de direcţii deodată – gura, cu buze cu tot. Şi asta mă distra grozav. Şi n-o închidea niciodată de tot, gura, vreau să spun. O ţinea tot timpul întredeschisă, dar mai ales când juca golf şi se pregătea să dea o lovitură sau când citea câte o carte. De altfel citea mereu cărţi foarte bune. Poezii şi tot felul de lucruri de-astea. E singura persoană, în afară de familia mea, căreia îi arătasem mănuaşa aceea de *baseball* a lui Allie cu poeziile. Nu-l cunoştea pe Allie, nu-l întâlnise niciodată, căci asta era prima vacanţă pe care o petrecea în Maine – înainte de asta fusese mereu la Cape Cod –, dar i-am povestit multe despre el. O interesau lucrurile de felul ăsta.

Mama n-o prea plăcea, vreau să spun că mamei i se păruse întotdeauna că Jane şi cu mama ei se uită de sus la ea, şi mai ştiu eu ce, şi d-asta n-o salutau niciodată. Mama se întâlnea mereu cu ele prin oraş, fiindcă Jane venea foarte des cu maică-sa la piaţă, în La Salle-ul lor decapotabil. Mama nici măcar n-o găsea frumoasă. Eu însă da. Mie îmi plăcea cum arăta. Asta e!

Mi-amintesc de o după-masă. A fost singura dată când era cât pe-aci s-o sărut de-adevărat. Era sâmbătă, afară ploua cu găleata şi eu eram la ea, pe verandă. Aveau o verandă mare, acoperită. Jucam dame. O tachinam din când în când fiindcă nu voia nici în ruptul capului să-şi mişte regii din ultimul rând. Dar n-o tachinam prea tare. Parcă nu prea-ţi venea s-o tachinezi pe Jane. De fapt, când se iveşte ocazia, îmi place să tachinez fetele până le fac să sară în sus. Dar ce e curios e că, atunci când îmi place serios o fată, nu-mi mai vine s-o tachinez. Uneori am impresia că le *place* să le tachinezi – de fapt, ştiu că le place –, dar îţi vine greu să începi, când le cunoşti de mult şi nu le-ai tachinat niciodată. Vă povesteam deci de după-masa în care era cât pe-aci s-o sărut pe Jane. Turna cu găleata şi noi stăteam pe verandă şi, deodată, beţivul cu care era măritată maică-sa a ieşit pe verandă şi-a întrebat-o pe Jane dacă e vreo ţigară prin casă. Nu-l cunoşteam prea bine, dar părea să fie exact omul care nu vorbeşte cu tine decât dacă vrea să-ţi ceară ceva. Nesuferit individ.

În orice caz, Jane n-a vrut să-i răspundă când a întrebat-o dacă nu știa unde erau țigările. Atunci a mai întrebat-o o dată, dar Jane nu i-a răspuns nici a doua oară. Nici măcar n-a ridicat ochii de pe tabla de joc. În cele din urmă, tipul s-a întors în casă. După ce a plecat, am întrebat-o pe Jane ce naiba se întâmplă. Dar n-a vrut să-mi răspundă nici *mie*. Cel puțin nu atunci. S-a prefăcut că se concentrează asupra jocului, și așa mai departe. Apoi, deodată, a picat o lacrimă pe tabla de joc, pe unul din pătrățelele roșii. Mamă, parc-o văd și acum! Apoi a șters lacrima, frecând tabla cu degetul. Doar atât. Nu știu de ce, dar asta m-a indispus îngrozitor. Așa că m-am ridicat, m-am dus lângă ea și am silit-o să-mi facă puțin loc pe balansoar, ca să mă pot așeza și eu alături. De fapt, m-am așezat pe genunchii ei. Atunci a început să plângă *de-a binelea*, și, înainte de a-mi da seama ce fac, m-am trezit sărutând-o unde nimeream – *peste tot* – pe ochi, pe *nas*, pe sprâncene, pe frunte, peste tot, chiar și pe *urechi*, pe tot obrazul, doar pe buze nu. Se tot ferea și parcă nu voia să mă lase s-o sărut pe gură. În orice caz, mai mult decât atât n-am sărutat-o niciodată. După un timp, s-a ridicat, a intrat în casă, și-a pus puloverul acela alb cu roșu care mă dădea gata și ne-am dus la o porcărie de film. Am întrebat-o pe drum dacă domnul Cudahy – ăsta era numele bețivanului – încercase vreodată să se dea la ea. Era foarte tânără, dar foarte bine făcută și n-aș fi pus mâna-n foc că secătura de Cudahy n-ar fi fost în stare să se dea la ea. Totuși, Jane mi-a spus că nu. N-am descoperit niciodată ce naiba se întâmpla acolo. Sunt fete așa, de la care de fapt nu afli niciodată ce se întâmplă.

N-aș vrea să vă închipuiți că Jane ar fi fost un *sloi de gheață* sau mai știu eu ce, numai pentru că nu ne-am sărutat și nu ne-am aiurit niciodată prea mult. Nu era. Uite, de exemplu, ne țineam mereu de mână. Îmi dau seama că asta nu pare cine știe ce, și totuși era minunat să te ții cu ea de mână. Cu alte fete, când te ții de mână, ai impresia că mâna lor parc-ar *muri* într-a ta sau își închipuie că tot timpul trebuie să-și *miște* mâna, de parcă s-ar teme ca nu cumva să te plictisească sau mai știu eu ce. Jane era altfel. Ne duceam la câte o porcărie de film și, de îndată ce ne așezam, ne luam de mână și nu ne mai dădeam drumul până la sfârșit, când se isprăvea filmul. Și fără să schimbăm poziția sau să facem mare caz de asta. Cu Jane nici măcar nu-ți făceai probleme dacă mâna ți-e transpirată sau nu. Singurul lucru de care-ți dădeai seama era că ești fericit. Zău că da.

Și mi-am mai adus aminte de ceva. În ziua aceea, la cinema, Jane a făcut un lucru care m-a dat gata. Rula jurnalul de actualități sau ceva asemănător și, deodată, am simțit o mână pe ceafă, mâna ei. Era un gest foarte neașteptat. Vreau să spun că era foarte tânără și așa mai departe și aproape toate fetele pe care le vezi mângâind pe cineva pe ceafă au douăzeci și cinci sau treizeci de ani și, de obicei, fac asta cu bărbatul sau copilul lor. Uite, de exemplu, eu fac așa uneori cu soră-mea Phoebe. Dar dacă e vorba de o fată tânără de tot și te apucă de ceafă, e un gest atât de frumos, că te dă gata.

În orice caz, la asta mă gândeam în timp ce stăteam în fotoliul ăla grețos din hol. Da, la Jane. Și de câte ori îmi aminteam că ieșise cu Stradlater în mașina blestematului de Ed Banky, simțeam că-mi pierd mințile. Știam că n-o să-l lase să-și atingă scopul, dar totuși simțeam că înnebunesc. Și, dacă vreți să știți, mie nu-mi place nici măcar să vorbesc de asta.

În hol, nu mai era aproape nimeni. Mici măcar damele blonde. Și deodată am simțit nevoia imperioasă să ies de acolo. Hotelul ăsta era prea sinistru, și eu nu eram obosit deloc. Așa că m-am urcat în cameră și mi-am luat paltonul. Am aruncat o privire pe fereastră să văd ce mai fac perverșii de peste drum, dar nu mai era nicio lumină nicăieri. Am coborât cu ascensorul, am luat un taxi și i-am spus șoferului să mă ducă la „Ernie”. „Ernie” e un cabaret din Greenwich Village^[30] pe care-l frecventa destul de des frate-meu D.B. înainte de a pleca să se prostitueze la Hollywood. Obişnuia să mă ia și pe mine din când în când. Ernie e un negru mare și gras care cântă la pian. E îngrozitor de snob și aproape că nici nu stă de vorbă cu tine dacă nu ești un grangur, o celebritate sau ceva în genul ăsta. Dar de cântat, cântă grozav. Cântă atât de bine, că uneori te și enervează. Nu pot să vă explic exact de ce, dar asta e. Îmi place să-l aud cum cântă la pian, dar uneori parcă-mi vine să răstorn pianul lui blestemat cu picioarele în sus. Cred că-i din pricină că uneori, când cântă, se simte în felul lui de a cânta că-i genul de tip care n-ar sta de vorbă cu tine decât dacă ești cineva.

Capitolul 12

Taxiul în care m-am urcat era îngrozitor de vechi și mirosea de parcă și-ar fi vărsat cineva mațele în el. De câte ori mă duc undeva târziu noaptea, dau de câte un taxi grețos. Și, în plus, cu toate că era sâmbătă seară, pe stradă era o liniște și o pustietate îngrozitoare. Nu se vedea aproape niciun om. Doar din când în când, foarte rar, vedeai câte un băiat și o fată, care treceau strada ținându-se îmbrățișați, sau câte un grup de scandalagii cu tipele lor, râzând ca nebunii de ceva care aș fi putut face prinsoare că nu era deloc de râs. New Yorkul e înspăimântător când râde cineva pe stradă în miez de noapte. Se aude la nu știu câte mile distanță și te simți singur și trist. Tare aș fi vrut să mă pot întoarce acasă, să stau de palavre cu Phoebe. În cele din urmă, după un timp, am intrat în vorbă cu șoferul. Îl chema Horwitz. Era mult mai simpatic decât primul. Și m-am gândit că el poate știe ce s-a întâmplat cu rațele.

— Ascultă, Horwitz, i-am zis, ai trecut vreodată pe lângă lacul din Central Park? Acolo la ieșirea dinspre sud a parcului?

— Cum? Ce?

— Balta. Balta aia mititică, unde sunt rațele. Nu se poate să n-o știi.

— A, da. Și ce-i cu asta?

— Păi, știi rațele alea care înoată primăvara pe lac. Nu cumva știi unde se duc iarna?

— Unde să se ducă, *cine*?

— Rațele. Nu cumva știi? Adică, vine careva cu un camion să le ia să le ducă într-altă parte sau zboară singure spre sud sau într-altă parte?

Horwitz s-a întors și s-a uitat la mine. Era un tip foarte nervos. Dar nu era om rău.

— De unde naiba să știu? mi-a răspuns. De unde naiba să știu o tâmpenie ca asta?

— Te rog nu te supăra, i-am zis.

Se supăraseră sau, mă rog...

— Cine s-a supărat? Nu s-a supărat nimeni.

Am hotărât să nu mai vorbesc cu el dacă-i sărea țandăra din te miri ce. Dar a reluat singur discuția. S-a întors din nou către mine și mi-a spus:

— *Peștii* nu se duc nicăieri. Rămân acolo unde sunt. În păcătoasa aia de baltă.

— Bine, dar cu peștii e altceva! E o mare deosebire. Peștii-s pești. Eu vorbesc de *rațe*, i-am explicat.

— Care-i deosebirea? Nu-i nicio deosebire, mi-a ripostat Horwitz.

De câte ori vorbea, părea supărat pe ceva.

— Iarna-i mai grea pentru pești decât pentru rațe, ce Dumnezeu! Gândește-te! Ce Dumnezeu!

Am rămas o clipă tăcut, apoi am zis:

— Bine, dar ce fac toți, peștii și celelalte vietăți, când îngheață lacul bocnă și vin oamenii să patineze pe el?

— Ce naiba vrei să spui? Cum adică ce fac? se răsti Horwitz la mine. Rămân acolo unde sunt, ce Dumnezeu, nu înțelegi?!

— Dar nu se poate să nu simtă gheața. Nu se poate să n-o simtă.

— Cine spune că n-o simt? Nimeni n-a spus asta, făcu Horwitz.

Se enervase atât de rău, încât mi-era teamă să nu intrăm cu mașina într-un stâlp sau mai știu eu ce.

— Stau și trăiesc acolo în gheața asta blestemată! Așa-s făcuți, ce Dumnezeu! Îngheață într-o anumită poziție și rămân așa toată iarna.

— Da? Și atunci ce mănâncă? Vreau să spun, dacă sunt prinși în gheață nu mai pot înota să-și caute *hrană*, și tot restul.

— *Trupul* lor, ce Dumnezeu, nu înțelegi? Trupul lor își trage hrana din ierburi și rahaturile alea care se găsesc în gheață. Au *porii* deschiși tot timpul. Așa sunt ei *făcuți*. Înțelegi?

Și din nou se întoarse să se uite la mine.

— Aha, i-am spus.

Am renunțat să mai discut. Mi-era teamă ca nu cumva să facă zob blestemata lui de mașină. Și pe urmă, era atât de susceptibil, încât nici nu era plăcut să discuți cu el.

— N-ai vrea să oprești să bei un pahar cu mine? l-am întrebat.

Nu mi-a răspuns. Cred că tot se mai gândea la pești. L-am mai întrebat o dată. Era un tip destul de simpatic și de amuzant.

— N-am timp de băutură, prietene, mi-a spus. Dar, la urma urmei, câți ani ai? De ce nu ești acasă în pat?

— Nu mi-e somn!

Când am coborât în față la „Ernie” și am plătit cursa, Horwitz a adus din nou vorba despre pești. Era clar că problema îl frământa.

— Ascultă, spuse, dac-ai fi fost pește, Mama Natură ar fi avut grijă de *tine*, nu-i așa? Este? Doar nu-ți închipui că toți peștii *mor* – așa, de cum vine iarna!"

— Nu, dar...

— Ai dreptate! Nu mor! spuse Horwitz, demarând ca din pușcă și dispărând în noapte.

Era unul dintre cei mai susceptibili tipi din câți am întâlnit vreodată. Îl supăra orice spuneai.

Cu toate că se făcuse atât de târziu, la „Ernie” era o înghesuială de nu puteai s-arunci un ac. Mai ales papițoi, elevi de pe la școlile pregătitoare și studenți. Aproape toate școlile din lume iau vacanța de Crăciun mai devreme decât școlile pe care le frecventez *eu*. Localul era atât de plin, încât aproape că nu mai aveau loc la garderobă. Totuși, era liniște, fiindcă Ernie cânta la pian. Și când se așeza el la pian, era lucru *sfânt*, zău că da. Nimeni nu cânta ca el. Lângă mine erau vreo trei perechi care așteptau să se elibereze o masă și se tot înghesuiau și se ridicau pe vârfuri, să-l vadă pe Ernie cântând. În fața pianului aveau o blestemată de oglindă, una mare, și un reflector care îl lumina în așa fel, încât toată lumea să-i poată vedea fața când cânta. I se vedea numai mutra, *degetele*, nu. Deșteaptă figură, nu mai știu exact ce bucată cânta când am intrat, dar, în orice caz, o masacră îngrozitor. Cânta notele de sus cu niște triluri tâmpite și spectaculoase, și mai făcea și alte șmecherii, care pe mine mă enervează la culme. Și totuși, să fi văzut publicul la sfârșit. Greață să ți se facă, nu alta. Parcă înnebuniseră. Erau exact aceiași cretini care râd ca nebunii la cinema când nu-i nimic de râs. Dac-aș fi pianist sau actor sau mai știu eu ce, și toți cretinii ar crede că-s grozav, jur c-aș fi furios. N-aș vrea nici măcar să mă *aplaude*. Oamenii aplaudă întotdeauna ce nu trebuie. Dac-aș fi pianist, aș cânta în debara, numai pentru mine. Cert este că, după ce a isprăvit și au început să aplaude toți ca nebunii, Ernie s-a întors pe taburet și s-a înclinat

cu un aer prefăcut, *modest*. Al naibii cabotin. Voia să dea impresia că nu e numai formidabil de modest, dar mai e și un pianist grozav. Era o mare ipocrizie, având în vedere că era îngrozitor de snob. Și totuși, lucru curios, după ce a terminat, mi-a fost oarecum milă de el. Nici măcar nu mai cred că-și dă seama când cântă bine sau nu. Și nu e numai vina lui. Cred că o parte din vină o aveau și nățărăii ăia care aplaudau ca nebunii. Ăștia, dacă au ocazia, sunt în stare să strice pe oricine. În orice caz, aplauzele mi-au stricat tot cheful și m-au întristat din nou. Dacă n-ar fi fost atât de devreme și nu m-ar fi îngrozit gândul să rămân iar singur, mi-aș fi luat haina de la vestiar și m-aș fi întors naibii la hotel.

În cele din urmă, mi-au dat o masă infectă, lipită de perete, în dosul unui stâlp nenorocit, de nu puteai să vezi nimic. Era o masă îngrozitor de mică, și, dacă cei de la masa de alături nu se ridicau în picioare să te lase să treci – și nu se ridică niciodată, măgarii –, trebuia să te *cațeri* ca să ajungi pe scaun. Am comandat un whisky cu sifon, băutura mea preferată după *Daiquiri* frapat. La „Ernie” îți dădeau de băut chiar dacă aveai numai șase ani, că era întuneric și, oricum, tot nu le păsa câți ani ai. Nu le pasă nici măcar dacă ești morfinoman.

În jurul meu erau numai papițoi. Vorbesc serios. La măsuța din stânga, de fapt, aproape peste mine, era un tip cu o fată care arătau amândoi foarte nasol. Păreau de vârsta mea sau ceva mai mari. Era foarte nostim. Se vedea clar că se străduiau cumplit să nu-și bea porția prea repede. Un timp, am ascultat ce vorbeau, fiindcă tot n-aveam altceva de făcut. Băiatul îi povestea fetei despre un meci de fotbal între două echipe de profesioniști la care fusese după-masă. I-a povestit fiecare nenorocită de fază a jocului, minut cu minut, zău, nu exagerez. Era tipul cel mai plicticos din câți am auzit vreodată. Și se vedea de la o poștă că pe fată n-o interesa niciun pic meciul ăla amărât, dar era groaznic de nasoală, și mai urâtă decât el, așa că-mi închipui că *n-avea încotro*, trebuia s-asculte. Fetele astea nasoale au o soartă foarte tristă. Mi-e tare milă de ele uneori. Nici nu mă pot uita la ele, mai ales când sunt cu câte un nățărău care le povestește în toate amănuntele un meci *nenorocit*. În dreapta, conversația era și mai groaznică. La masa din dreapta ședea un *tip* care se vedea cât de colo că vine de la Yale – purta un costum de flanel gri și o vestă *fantezi* dintr-acelea de pederast. Toți măgarii

ăia snobi din Ivy League^[31] seamă de nu-i poți deosebi! Tata vrea să mă dea la Yale sau la Princeton, dar jur că nu m-aș duce la un colegiu de-ăsta snob pentru nimic în lume. Ce, am înnebunit? În orice caz, tipul cu mutra de student la Yale era cu o fată „a-ntâia”. Mamă, ce frumoasă era! Dar să fi auzit despre ce vorbeau. În primul rând că erau amândoi cam ciupiți. O pipăia pe sub masă și, în același timp, îi povestea despre un coleg de-al lui care înghițise un tub întreg de aspirină și aproape că se sinucisese. Și fata repeta întruna: „Vai, ce *groaznic*... Nu, iubitule. Nu, te rog. Nu aici.” Ce părere aveți despre un tip care pipăie o fată și în același timp îi povestește de unul care a vrut să se sinucidă? Pe mine m-au distrat grozav.

Începusem să mă simt deprimat, stând așa singur. N-aveam nimic altceva de făcut decât să beau și să fumez. Totuși, am făcut ceva, și anume, l-am rugat pe chelner să-l întrebe pe Ernie dacă nu vrea să vină să bea un pahar cu mine. I-am zis să-i spună că sunt fratele lui D.B. Dar cred că nu i-a spus nimic. Măgarii ăștia nu transmit niciodată nimic.

Deodată, s-a apropiat de mine o fată, care a exclamat:

— Holden Caulfield!

O chema Lillian Simmons. Frate-meu D.B. îi făcuse cândva curte. Avea sâni imenși.

— Bună, i-am zis.

Am încercat, bineînțeles, să mă ridic, dar în localul ăla era foarte greu să te ridici în picioare. Era c-un ofițer de marină, care arăta de parcă l-ar fi împuns un vâtrai în fund.

— Ce bine-mi pare că te văd! mi-a spus Lillian Simmons.

Nu credea, bineînțeles, nicio vorbă din ce spunea.

— Ce mai face fratele tău cel mare?

Asta era de fapt tot ce voia să știe.

— Bine. E la Hollywood.

— La Hollywood? Minunat! Ce învârtește acolo?

— Nu știu. Scribe, i-am spus.

N-aveam niciun chef să discut acest subiect. Se vedea cât de colo că i se părea nemaipomenit că D.B. stă la Hollywood. De altfel, aproape toți judecă așa, și majoritatea sunt oameni care în viața lor n-au citit nici măcar un rând din ce a scris D.B., și asta mă-nfurie.

— Pasionant, spuse Lillian.

Apoi m-a prezentat ofițerului de marină. Îl chema Blop, sau așa ceva, și era comandor. Era un tip din ăia care se tem că-i consideri homosexuali dacă nu-ți rup cel puțin patruzeci de degete când dau mâna cu tine. Ah, Doamne, tare nu pot să sufăr asta.

— Ești singur, puiule? m-a întrebat Lillian.

Blocase toată circulația, dar se vedea cât de colo că asta-i făcea plăcere. Chelnerul aștepta să se dea la o parte, dar ea nu-i dădea nicio atenție. Ciudat! Se vedea că chelnerul n-o prea simpatiza, că nici marinarul n-o simpatiza, cu toate că ieșise cu ea în oraș, și nici *eu* n-o prea simpatizam. De fapt, nu prea plăcea nimănui. Dar, într-un fel, ți-era milă de ea.

— Ești singur, puiule? m-a întrebat din nou.

Stăteam în picioare, dar ea nici gând să-mi spună să stau jos. Era genul de fată care te ține ore întregi în picioare.

— Nu-i așa că-i frumușel? l-a întrebat pe ofițerul de marină. Apoi mi-a zis: Holden, tu te faci pe zi ce trece mai drăguț.

Ofițerul de marină i-a spus s-o ia din loc, că blocaseră trecerea.

— Hai la masa noastră, Holden, mi-a zis ea atunci. Ia-ți paharul.

— Tocmai plecam, i-am spus eu. Am o întâlnire.

Era clar că nu voia altceva decât să se pună bine cu mine, ca să-i spun lui D.B. ce drăguț se purtase.

— Bine, șmecherule. Bravo ție. Când l-oi vedea pe frate-tu, să-i spui că-l urăsc.

Și a plecat. Marinarul mi-a spus că-i pare bine de cunoștință, și eu i-am spus același lucru. Politețile astea mă ucid. Veșnic mă trezesc spunând „Îmi pare bine de cunoștință” unor oameni pe care nu mă bucur deloc că i-am cunoscut. Totuși, trebuie să spui lucrurile astea dacă vrei să trăiești.

Fiindcă i-am spus c-am o întâlnire, nu mai aveam încotro. Trebuia să plec. Nu puteam nici măcar să aștept până ce Ernie va cânta ceva cât de cât cumsecade. În niciun caz n-aveam chef să stau la masă cu Lillian Simmons și cu marinarul ei și să mă plictisesc de moarte. Așa c-am plecat. Dar, când mi-am luat haina, am simțit că m-apucă furia. Există oameni d-ăștia care-ți strică toată plăcerea.

Capitolul 13

M-am întors pe jos la hotel. Patruzeci și una de străzi. O plăcere! Și să nu credeți c-am luat-o pe jos fiindcă aveam chef să umblu, sau mai știu eu ce. Nu voiam să mă mai urc în taxi. Uneori te apucă sila de taxiuri, așa cum te apucă sila de ascensoare. Și simți deodată nevoia să mergi pe jos, oricât de departe te-ai duce sau oricât de sus te-ai urca. Pe vremea când eram puști, mi se întâmpla foarte des să urc pe jos douăsprezece etaje până la apartamentul nostru. Douăsprezece etaje.

Nici nu se mai vedea că ninsese. Nu era aproape niciun pic de zăpadă pe trotuar. Dar era ger, așa că mi-am scos din buzunar șapca roșie de vânătoare și mi-am pus-o pe cap fără să-mi pese cum arăt. Am lăsat chiar și clapele peste urechi. Tare aș fi vrut să știu cine-mi șterpelise mânușile la Pencey, că-mi înghețaseră mâinile de tot. Nu c-aș fi făcut mare lucru dac-aș fi știut. Sunt un tip foarte laș. Fac tot ce pot ca să nu se vadă, dar sunt laș. Uite, de pildă, dac-aș fi descoperit cine-mi furase mânușile, probabil că m-aș fi dus în camera hoțului și i-aș fi spus: „Ce-ar fi să-mi dai mânușile înapoi?” Și hoțul care le furase ar fi spus, probabil, cu o voce cât se poate de nevinovată: „Care mânuși?” Și atunci știți ce aș fi făcut? M-aș fi dus, probabil, la dulapul lui și-aș fi găsit mânușile. Ascunse undeva în niște afurisiți de galoși sau într-altă parte. Le-aș fi scos, le-aș fi arătat tipului și aș fi spus: „Vrei să spui că astea sunt mânușile *tale*?” Și hoțul mi-ar fi aruncat o privire mieroasă, care s-ar fi vrut plină de nevinovăție, și ar fi spus: „N-am văzut mânușile astea în viața mea. Dacă-s ale tale, ia-le. N-am nevoie de scârbele astea.” Și pe urmă probabil c-aș fi stat acolo încă cinci minute cu mânușile alea blestemate în mână și cu sentimentul că ar fi trebuit să-i dau un pumn, să-i mut falca. Numai că n-aș fi avut curajul s-o fac. Aș fi stat acolo ca un prost, străduindu-mă să par puternic. Și, în loc să-i ard una să mă țină minte, i-aș fi spus, poate, ca să-l enervez, ceva foarte usturător și plin de dispreț.

În orice caz, să admitem că i-aș fi spus ceva foarte usturător și plin de dispreț, probabil că s-ar fi ridicat, s-ar fi apropiat de mine și mi-ar fi spus:

„Ascultă, Caulfield, vrei să spui că sunt hoț?” Și atunci, în loc să-i spun: „Ai dreptate, ești un hoț, un măgar și un împruț”, nu i-aș fi spus probabil decât: „Știu un singur lucru, că mi-am găsit afurisitele alea de mănuși în galoșii *tăi*”. Și tipul și-ar fi dat imediat seama că n-am de gând să-l mardesc și probabil c-ar fi spus: „Ascultă, să fim clari. Ai spus că sunt hoț sau nu?” Și atunci, probabil c-aș fi spus: „Nimeni n-a pronunțat cuvântul hoț. Știu doar că mi-am găsit mănușile în galoșii tăi nenorociți.” Și asta ar fi putut să meargă așa ore în șir. Până la urmă, aș fi ieșit din cameră fără să-i dau nici măcar un pumn, și probabil că m-aș fi dus jos, la spălător, unde aș fi fumat pe ascuns o țigară și aș fi încercat în fața oglinzii să iau un aer dur. În orice caz, la asta m-am gândit tot drumul până la hotel. N-are niciun haz să fii laș. Dar poate că nu sunt chiar *sută la sută* laș. Nu știu. Cred că sunt laș doar într-o anumită măsură, fiind un tip căruia puțin îi pasă dacă-și pierde mănușile. Din păcate, nu sunt rău de pagubă și asta, când eram puști, o înnebunea pe mama. Unii caută *zile întregi* câte un lucru pe care l-au pierdut. Cred că n-am avut niciodată nimic la care să țin atât de mult, încât, dacă l-aș pierde, să-mi pară într-adevăr rău. Poate că de asta nu sunt laș decât într-o anumită măsură. Dar asta nu-i o scuză. Zău că nu. De fapt, trebuie să nu fii laș deloc. Dacă e cazul și ai poftă să-l pocnești pe unul, trebuie s-o faci. Dar eu nu pot. Mai degrabă i-aș da unuia brânci pe fereastră sau i-aș tăia capul cu toporul decât să-l pocnesc peste moacă. Nu pot suferi să mă bat. Nu mă supără atât să încasez – deși bineînțeles că nu-mi face plăcere –, dar ce mă sperie când mă bat e mutra tipului. Nu pot suporta să mă uit la mutra celui alt, asta-i nenorocirea mea. Dacă ne-ar lega cineva pe amândoi la ochi, sau mai știu eu ce, ar mai merge. Când stai și te gândești bine, e o lașitate cam ciudată, dar tot lașitate e. Să nu credeți că mă amănesc. Cu cât mă gândeam mai mult la mănușile și la lașitatea mea, cu atât mă întristam mai tare, așa că pe drum am hotărât să mă opresc să mai beau ceva. La „Ernie” nu băusem decât trei pahare, și pe ultimul nici măcar nu-l băusem tot. De fapt, dacă am o calitate e că țin la băutură. Pot să beau o noapte întreagă, și nici măcar nu se vede, mai ales când am chef de băut. O dată, pe când eram la școală la Whooton, am cumpărat împreună cu un alt băiat, unul Raymond Goldfarb, o jumătate de litru de *scotch* și l-am băut sâmbătă noapte în capelă, unde nu ne vedea nimeni. El s-a făcut praf, dar la mine nici nu s-a văzut. Doar că am devenit foarte calm și indiferent. E drept

că, înainte de a mă culca, am vărsat. Dar n-am făcut-o fiindcă simțeam neapărat nevoia. M-am forțat.

În orice caz, înainte de a ajunge la hotel, am vrut să intru într-un bar care avea un aspect cam jalnic, dar tocmai atunci au ieșit doi tipi beți morți, care m-au întrebat unde e metroul. Unul din ei părea sud-american, și, în timp ce-i explicam pe unde s-o ia, îmi tot sufla tot damful în obraz. Pân' la urmă, nici n-am mai intrat în păcătosul ăla de bar. M-am întors pur și simplu la hotel.

Holul era cu desăvârșire gol. Duhnea cum duhnesc cincizeci de milioane de chiștoace de trabuc la un loc. Zău că da. Nu mi-era somn, dar mă simțeam cam prost. Eram trist, trist de tot. Aproape c-aș fi vrut să mor.

Apoi, deodată, m-am trezit vârat într-o porcărie îngrozitoare.

Nici n-am apucat să mă urc bine în lift, că liftierul mi-a și spus:

— Te-ar interesa cumva o mică distracție, tinere? Sau e prea târziu pentru dumneata?

— Cum adică? l-am întrebat.

Nu-mi dădeam seama unde voia să ajungă.

— Nu te-ar interesa o fetiță pentru astă-seară?

— Pe mine? am întrebat.

Era o replică foarte tâmpită. Dar e jenant când vine unul așa, din senin, și te întreabă un lucru ca ăsta.

— Câți ani ai, șefule? m-a întrebat liftierul.

— De ce? Douăzeci și doi.

— Ahaa! Ei, ce zici? Te interesează? Cinci dolari o dată, cinșpe dolari toată noaptea.

S-a uitat la ceasul de la mână și a precizat:

— Pân' la prânz. Cinci dolari o dată, cinșpe până la prânz.

— S-a făcut, i-am spus.

În principiu, sunt împotriva acestor lucruri, dar eram atât de amărât, încât nu mai aveam nici măcar puterea să *gândesc*. Asta-i nenorocirea. Când ești foarte trist, nu mai ai puterea să gândești.

— Ce înseamnă s-a făcut? O dată sau până la prânz? Trebuie să știi.

— O dată.

— Bun. În ce cameră ești?

M-am uitat la drăcia roșie atârnată de cheie, pe care scrie numărul camerei.

— 1222, i-am zis.

Începuse să-mi pară rău că mă băgasem în povestea asta, dar era prea târziu.

— Bun. Atunci îți trimit o fată peste un sfert de ceas.

Mi-a deschis ușa ascensorului și am ieșit.

— Hei, i-am zis, arată bine? Nu cumva să-mi trimiți vreo hoasă.

— Ferească sfântul. N-avea nicio grijă, șefule!

— Cui plătesc?

— Ei, mi-a răspuns. M-am dus, șefule.

Și mi-a trântit ușa liftului în nas.

Am intrat în cameră și mi-am udat părul, dar e greu să te piepteni când ești tuns scurt. Apoi am făcut o probă să văd dacă nu-mi pute gura după atâtea țigări și după tot whisky-ul pe care-l băusem la Ernie. Proba e foarte simplă: ții mâna sub gură și suflă înspre nări. Nu mi s-a părut că pute prea tare, dar totuși m-am spălat pe dinți. Apoi mi-am pus o cămașă curată. Știam că nu e cazul să mă pun la fix pentru o prostituată sau așa ceva, dar asta îmi dădea, cel puțin, o ocupație. Eram cam nervos. Începusem, ce-i drept, să fiu destul de excitat, și, mă rog, dar totuși eram puțin nervos. Și dacă vrei să știți adevărul, eu sunt virgin. Zău că sunt. Am avut, ce e drept, destule ocazii să devin bărbat, dar n-am ajuns niciodată până la capăt. Întotdeauna intervine câte ceva.

De pildă, când ești acasă la o fată, se întâmplă întotdeauna ca părinții să se întoarcă când nu trebuie – sau te temi c-au să se întoarcă. Dacă ești cu o fată în mașina cuiva și stai pe bancheta din spate, în față sunt întotdeauna alți doi, și fata care stă în față moare de curiozitate să știe ce se petrece în *toată mașina*. Vreau să spun că există veșnic în față câte o fată care se întoarce să vadă ce naiba se întâmplă. De fiecare dată intervine câte ceva. Totuși, de vreo două ori era cât pe ce să se întâmple. Mai ales o dată, mi-aduc foarte bine aminte. A intervenit însă ceva – nici nu mai știu ce. Problema e că, de cele mai multe ori, când aproape c-ai ajuns să te culci cu o fată – bineînțeles dacă fata nu-i prostituată sau mai știu eu ce –, îți spune mereu să te oprești. Și nenorocirea e că eu mă opresc. Majoritatea nici nu se gândesc să se oprească. Dar eu nu pot altfel. Nu știi niciodată dacă *vor* într-adevăr să te oprești sau dacă le e îngrozitor de frică sau dacă-ți spun să te

oprești numai pentru ca vina – dacă totuși *mergi* până la capăt – să fie a *ta* și nu a lor. Totuși, continui să mă opresc. Nenorocirea e că mi-e milă de ele. Adică majoritatea fetelor sunt atât de proaste și de neajutorate! După ce le săruți și le mângâi un pic, le *vezi* cum încep să-și piardă capul. Orice fată, când începe să se încălzească, își pierde uzul rațiunii. Nici eu nu pricep de ce le ascult când îmi spun să mă opresc. Și după ce le duc acasă începe să-mi pară rău că m-am oprit, dar totuși continui să mă opresc.

Deci, în timp ce-mi schimbam cămașa, mă gândeam că, într-un fel, asta va fi ocazia așteptată. Mă gândeam că, dacă tot e prostituată, măcar să învăț ceva de la ea, că poate mâine, poimâine mă însor, sau mai știu eu ce! Uneori mă îngrijorează toată povestea asta. Când eram la școală la Whooton, am citit o carte în care era un personaj foarte rafinat, foarte manierat și foarte stricat. Îl chema *Monsieur Blanchard*, mi-aduc aminte perfect. Cartea era împruțită, dar tipul nu era rău. Avea un mare *château*^[32] pe Riviera, în Europa, și știți ce făcea în timpul liber? Bătea femeile cu ciomagul. De fapt, era un desfrânat și așa mai departe, dar femeile mureau după el. Undeva în carte, spunea că trupul femeii e ca o vioară și că trebuie să fii un mare artist ca s-o faci să vibreze cum se cuvine. Cartea era o porcărie – îmi dau seama –, dar totuși n-am reușit să uit povestea cu vioara. De fapt, de asta voiam să capăt oarecare experiență, în caz c-am să mă însor vreodată. Caulfield și Vioara lui magică. Mamă! E vulgar, îmi dau seama că-i vulgar, dar totuși nu vulgar din *cale-afară*. Mi-ar plăcea să mă pricep la asemenea lucruri. Și, dacă vreți să știți, când sunt cu câte o fată, jumătate din timp mă chinuiesc s-ajung să găsesc ce caut. Înțelegeți ce vreau să spun! Uite, de exemplu, fata de care v-am povestit, aceea cu care era cât pe-acți să mă culc. Mi-a trebuit aproape o oră să-i scot blestematul ăla de sutien. Și când, în cele din urmă, am reușit să i-l scot, cred c-ar fi fost în stare să mă scuipe în ochi.

Am continuat să mă plimb prin cameră, așteptând prostituata. Speram să fie frumoasă. Dar, de fapt, mi-era totuna. Tot ce doream era să se isprăvească mai repede. În cele din urmă, a bătut cineva la ușă, și, ducându-mă să deschid, m-am împiedicat de un geamantan care-mi stătea în cale și am căzut peste el și aproape că mi-am rupt un picior. De altfel, întotdeauna aleg clipa cea mai nepotrivită ca să mă împiedic de câte un geamantan, sau ceva de felul ăsta.

Când am deschis ușa, prostituata era în prag. Avea o haină sport și era cu capul gol. Părul ei era un fel de blond, dar se vedea cât de colo că era vopsit. Totuși, nu era hoasă.

— Bună seara! i-am zis.

Mamă, ce manierat eram!

— Dumneata ești tipul de care mi-a spus Maurice? m-a întrebat.

Nu părea cine știe ce prietenoasă.

— Cine-i Maurice? Liftierul?

— Îhî, mi-a răspuns.

— Da, eu sunt. Nu vreți să intrați? am invitat-o.

Pe măsură ce trecea timpul, deveneam tot mai indiferent. Zău că da.

A intrat în cameră, și-a scos imediat haina și a aruncat-o pe pat. Sub haină avea o rochie verde. Apoi s-a așezat pe un colț al fotoliului din fața biroului și a început să-și bătăie piciorul. S-a așezat picior peste picior și a reînceput să-și bătăie piciorul. Era foarte nervoasă pentru o prostituată. Zău că da. Cred că era nervoasă pentru că era îngrozitor de tânără. Cred că avea vârsta mea. M-am așezat lângă ea pe fotoliu și i-am oferit o țigară.

— Nu fumez, mi-a zis.

Avea o voce mică, mititică. Abia auzeai ce spunea. Și pe urmă, nu spunea niciodată mulțumesc când îi ofereai ceva. Pesemne că n-o învățase nimeni.

— Dă-mi voie să mă prezint. Mă cheamă Jim Steele, i-am zis.

— Ai ceas? m-a întrebat ea.

Bineînțeles că nici nu-i păsa cum naiba mă cheamă.

— Dar ia ascultă, câți ani ai?

— Eu? Douăzeci și doi.

— Uite cum minte.

Curios că mi-a spus asta. Vorbea ca o puștoaică. Aveam impresia că o prostituată adevărată trebuie să spună: „Pe dracu!” sau „Lasă tromboanele!”, nu „Uite cum minte”.

— Dar *dumneata* câți ani ai?

— Destui ca să știu ce trebuie să fac! mi-a răspuns.

Avea haz.

— Ai ceas? m-a întrebat ea din nou, după care s-a ridicat în picioare și și-a scos rochia, trăgând-o peste cap.

Când și-a scos rochia am avut o senzație ciudată. Adică și-a scos-o atât de *brusc*, și așa mai departe. De fapt, știu că atunci când o femeie se dezbracă

în fața ta trebuie să te simți excitat, dar eu nu simțeam nimic. Simțeam altceva, dar nu asta. Mă simțeam mai degrabă trist decât excitat.

— Ascultă, ai ceas sau n-ai?

— Nu. N-am.

Mamă, ce prost mă simțeam!

— Cum te cheamă? am întrebat-o.

Nu mai avea pe ea decât un combinezon roz. Mă simțeam îngrozitor de stânjenit. Zău că da.

— Sunny, mi-a răspuns. Dar hai să-i dăm drumul.

— N-ai vrea să stăm puțin de vorbă? am căutat eu s-o întorc.

Era o copilărie, dar aveam o senzație foarte ciudată.

— Te grăbești tare?

S-a uitat la mine ca la un nebun.

— Despre ce naiba vrei să vorbim?

— Nu știu. Despre nimic deosebit. M-am gândit numai așa, că poate ai chef să stăm puțin de vorbă.

S-a așezat din nou pe fotoliul din fața biroului. Dar era clar că nu-i plăcea situația. Începu din nou să-și bâțâie piciorul – mamă, tare mai era nervoasă!

— N-ai vrea o țigară? i-am spus.

Uitasem că nu fumează.

— Nu fumez. Ascultă. Dac-ai de gând să vorbești, poftim, vorbește. Dar repede, că am treabă.

Nu-mi venea însă în minte niciun subiect de conversație. O clipă m-am gândit s-o întreb cum de a ajuns prostituată și tot restul, dar mi-a fost frică s-o fac. Și pe urmă, tot nu mi-ar fi spus.

— Nu ești din New York, nu-i așa? am întrebat-o în cele din urmă.

Era singurul lucru care-mi venise în minte.

— Nu. De la Hollywood, mi-a răspuns.

Apoi s-a ridicat și s-a apropiat de pat, unde-și aruncase rochia.

— N-ai cumva un umeraș? Nu vreau să-mi mototolesc rochia. Abia am scos-o de la curățat.

— Ba da, am, i-am răspuns repede.

Eram bucuros că-mi găsisem o ocupație. Am luat rochia și am atârnat-o pe un umeraș în dulap. Curios! M-am simțit puțin trist când am atârnat-o. M-am gândit la fata asta, cum s-a dus la magazin și și-a cumpărat-o, și nimeni din magazin n-a bănuțit că-i o prostituată, și așa mai departe.

Vânzătorul și-a închipuit, probabil, că-i o fată ca oricare alta. Și asta, nu știu de ce, m-a întristat îngrozitor.

M-am așezat din nou și am încercat să continui discuția. Dar fata nu prea avea chef de vorbă.

— Lucrezi în fiecare seară? am întrebat-o – dar, după ce am rostit aceste cuvinte, mi s-au părut îngrozitoare.

— Îhî, mi-a răspuns.

Se plimba prin cameră. La un moment dat, a luat meniul de pe birou și l-a citit.

— Dar ziua ce faci?

Fata a schițat un gest, de parc-ar fi vrut să dea din umeri. Era destul de slabă.

— Dorm. Mă duc la cinema. Puse meniul la loc pe birou, apoi se uită la mine: Hei, ce ai de gând? Crezi că am toată...

— Ascultă, i-am spus. Astă-seară nu prea mă simt în apele mele. Am avut o noapte foarte agitată. Zău că da. Uite, îți plătesc, dar sper că n-ai să te superi dacă o lăsăm baltă! Te superi?

Nenorocirea era că n-aveam niciun chef să mă culc cu ea. De fapt, dacă vreți să știți, mă simțeam mai degrabă trist decât excitat. Mă întrista fata. Mă întrista rochia ei verde din dulap și tot restul – și, pe urmă, nu cred c-aș fi *vreodată* în stare să fac amor cu o ființă care zace toată ziua într-un tâmpit de cinema. Zău că nu.

S-a apropiat de mine cu o expresie ciudată, de parcă n-ar fi crezut nicio vorbă din ce spuneam.

— Ce s-a întâmplat? m-a întrebat.

— Nimic.

Mamă, ce nervos eram!

— Dar m-am operat de curând.

— Da? Unde?

— La, cum îi spune, la clavicord^[33].

— Da? Unde naiba-i ăsta?

— Clavicordul? i-am spus. Păi, la coloana vertebrală. Vreau să spun că-i jos la coloană.

— Da? Asta-i groaznic!

Apoi mi s-a așezat pe genunchi.

— Ești dulce, mi-a zis.

Mă făcuse să mă simt atât de nervos, încât mințeam de înghețau apele.

— Sunt în convalescență! i-am zis.

— Semenii cu un actor de cinema. Cu ăla... cum îl cheamă... Nu se poate să nu știi. Cum naiba-l cheamă?

— Nu știu, i-am zis.

Nu voia deloc să mi se ridice de pe genunchi.

— Nu se poate să nu știi. A jucat în filmul ăla cu Melvyn Douglas! ăla care era fratele mai mic al lui Melvyn Douglas! ăla care cade din barcă. Nu se poate să nu știi despre cine-i vorba.

— Nu, nu știu! Mă duc cât se poate de rar la cinema.

Atunci s-a înfuriat. Și a-nceput să vorbească urât, și așa mai departe.

— Nu vrei să renunți? i-am zis. N-am nicio dispoziție acum. Doar ți-am spus că m-am operat de curând.

Nu s-a ridicat de pe genunchii mei nici atunci, dar s-a uitat îngrozitor de urât la mine.

— Ascultă, mi-a zis, când m-a chemat nebunul de Maurice, dormeam. Dacă-ți închipui că... și pentru că...

— Ți-am spus că-ți plătesc c-ai venit, că te-ai deranjat. Zău că-ți plătesc. Am bani destui. Dar abia am suferit o operație foarte serioasă...

— Atunci de ce naiba i-ai mai spus lui Maurice că vrei o fată? Dacă ți-au făcut operația asta păcătoasă la... cum îi zice... Cum ziceai că-i zice?

— Credeam c-o să mă simt mai bine. Dar m-am pripit. Vorbesc serios. Îmi pare rău. Nu vrei să te ridici puțin să-mi scot portofelul? Vorbesc serios!

Era supărată foc, dar mi s-a ridicat totuși de pe genunchi, ca să mă pot duce la dulap să-mi iau portofelul. Am scos o hârtie de cinci dolari și i-am întins-o.

— Mulțumesc, i-am zis. Mulțumesc de un milion de ori.

— Asta-i o hârtie de cinci. Și costă zece.

Voia să mă fraierească. Se vedea cât de colo. Mă temusem de la început c-o să se întâmple așa. Serios!

— Maurice mi-a spus cinci, cincisprezece până mâine la prânz și cinci pentru o dată.

— Nu. Zece.

— Mi-a spus cinci. Îmi pare rău – zău că da –, dar atâta am de gând să dau.

Fata a ridicat din umeri, așa cum făcuse mai înainte, și pe urmă mi-a spus, foarte acră:

— Vrei, te rog, să-mi dai rochia? Sau ți-e greu?

Arăta ca o stafie puștoaica. Până și vocișoara ei reușea, într-un fel, să te sperie. Dac-ar fi fost o prostituată bătrână și grasă, fardată și așa mai departe, n-ar fi semănat atât de tare a stafie.

M-am dus și i-am adus rochia. S-a îmbrăcat. S-a aranjat și pe urmă și-a luat haina sport de pe pat.

— La revedere, puchinosule, mi-a spus.

— La revedere, i-am răspuns eu.

Nu i-am mulțumit, nu i-am spus nimic... Și îmi pare bine.

Capitolul 14

După ce a plecat Sunny, am rămas un timp în fotoliu și am fumat vreo două țigări. Afară începuse să se facă ziuă. Mamă, ce nenorocit eram! Nici nu vă închipuiți ce tristețe mă apucase. Și atunci știți ce-am făcut? Am început să vorbesc așa, de unul singur, închipuindu-mi că vorbesc cu Allie. Așa fac uneori când sunt foarte amărât. Și îi tot spun să se ducă acasă, să-și ia bicicleta și să m-aștepte în fața casei lui Bobby Fallon. Bobby Fallon locuia destul de aproape de noi, când stăteam în Maine acum nu știu câți ani. În orice caz, uite ce s-a întâmplat:

Într-o zi, Bobby și cu mine trebuia să mergem cu bicicleta la Lake Sedebego. Voiam să ne luăm și de mâncare și puștile cu capse și tot – eram mici și credeam că putem împușca ceva cu ele. În orice caz, Allie m-a auzit vorbind cu Bobby și ne-a spus că vrea și el să meargă, dar eu nu l-am lăsat. I-am spus că-i prea mic. Așa că, uneori, când mi se întâmplă să fiu foarte trist, îi spun cu glas tare: „Bine. Du-te acasă, ia-ți bicicleta și așteaptă-mă în fața casei lui Bobby. Grăbește-te!” Nu vreau să spun că nu-l luam cu mine când mă duceam undeva. Îl luam. Însă în ziua aceea nu l-am luat. Dar nu s-a supărat – nu se supăra niciodată. Numai că eu tot mi-aduc aminte de întâmplarea asta când sunt cu moralul foarte jos.

În cele din urmă însă, m-am dezbrăcat și m-am băgat în pat. După ce m-am băgat în pat, m-am gândit să-mi fac rugăciunea, și așa mai departe, dar n-am fost în stare. Nu pot să mă rog oricând vreau. În primul rând, fiindcă sunt un fel de ateu. Îmi place Cristos, dar nu prea mă înnebunesc după celelalte povești din Biblie. De pildă, Apostolii. Dacă vreți să știți, mă enervează îngrozitor. După ce s-a prăpădit Isus, s-au purtat mai bine, dar cât timp a trăit i-au folosit cât i-ar fi folosit o gaură-n cap. L-au tras tot timpul pe sfoară. Aproape toate personajele din Biblie îmi plac mai mult decât Apostolii. Dacă vreți să știți, mie, din Biblie, după Cristos cel mai mult îmi plăcea demonizatul ăla care trăia în peșterile de îngropăciune și care se tot izbea cu pietre. Nenorocitul ăla îmi place de zece ori mai mult decât toți

Apostolii la un loc. Când învățam la Whooton, era un băiat, unul Arthur Childs, care stătea pe același culoar cu mine și cu care mă certam mereu în legătură cu asta. Childs ăsta era quaker^[34], și așa mai departe, și citea Biblia de dimineața până seara. Era un puști de treabă și îmi plăcea, dar părerile noastre despre lucrurile din Biblie, și mai ales despre Apostoli, se deosebeau ca de la cer la pământ. Îmi tot spunea mereu că, dacă nu-i iubesc pe Apostoli, înseamnă că nu-l iubesc nici pe Cristos, și așa mai departe. Spunea că, din moment ce-i alesese Cristos, trebuie să-i iubim și noi. Și eu îi răspundeam că știu că i-a ales El, dar că-i alesese la *întâmplare*. N-avusese timp să umble prea mult și să analizeze pe toată lumea. I-am spus că nu-l condamn pe Isus. De fapt, nu era vina Lui dacă n-avusese timp să-i verifice. Mi-aduc aminte că l-am întrebat pe Childs dacă crede că Iuda – ăla de-l trădase pe Cristos – a nimerit în iad după ce s-a sinucis. Childs mi-a răspuns că e sigur de asta. Și tocmai *aici* nu eram de acord cu el. I-am spus că fac prinsoare pe o mie de dolari că Cristos nu l-ar fi trimis pe Iuda în iad. Dacă-aș avea o mie de dolari, aș face prinsoare și azi. Apostolii, da, sunt convinși că l-ar fi trimis în iad – cât ai clipi din ochi –, dar Cristos nu, aș putea pune mâna-n foc că nu. Childs mi-a spus atunci că nenorocirea e că nu mă duc niciodată la biserică. Și ce-i drept, e drept, nu mă duc. În primul rând, pentru că părinții mei au religii deosebite, și pe urmă, pentru că noi, toți copiii din familie, suntem atei. Dacă vreți să știți, eu pe pastori nu pot să-i văd în ochi. Toți pastorii de prin școlile pe unde am învățat, când țineau predici, aveau voci îngrozitor de cucernice. Și mie tare mi-e silă de asta. Nu înțeleg de ce naiba nu vorbesc ca oamenii. Par atât de falși când vorbesc.

În orice caz, când m-am culcat, n-am reușit să mă rog nici măcar un pic. Ori de câte ori începeam câte o rugăciune, mi-aduceam aminte de Sunny cum îmi spusese că sunt un puchinos. În cele din urmă, m-am ridicat în capul oaselor și am mai fumat o țigară. Avea un gust infect. De când plecasem de la Pencey, cred că fumasem vreo două pachete.

Și în timp ce stăteam așa și fumam, am auzit o bătaie în ușă. În sinea mea speram că nu bate la *mine*, deși îmi dădeam foarte bine seama că bătuse la ușa mea. Nu știu *cum* de mi-am dat seama, dar mi-am dat. Am știut și *cine* e. Am un al șaselea simț.

— Cine e acolo? am întrebat.

Eram destul de speriat. Sunt foarte laș când e vorba de situații d-astea.

Nu mi-a răspuns nimeni. Dar din nou a bătut la ușă. Mai tare.

În cele din urmă, m-am ridicat din pat, în pijama, și am deschis. Nici măcar n-a fost nevoie să aprind lumina, căci se făcuse ziuă. În ușă stăteau Sunny și Maurice, liftierul cel bubos.

— Ce s-a întâmplat? Ce vreți? i-am întrebat.

Mamă, ce-mi tremura vocea!

— Mai nimic, îmi răspunse Maurice. Cinci dolari.

Vorbea pentru amândoi. Sunny stătea lângă el cu gura căscată.

— I-am plătit. I-am dat cinci dolari. N-ai decât s-o întrebi, i-am zis.

Mamă, ce-mi mai tremura vocea!

— E zece dolari, șefule! Doar ți-am spus! Zece, o dată, și cinșpe, o noapte. Doar ți-am spus!

— Nu, nu așa mi-ai spus. Mi-ai spus *cinci* dolari o dată. E adevărat că mi-ai spus cincisprezece până la prânz. Dar te-am auzit clar când ai spus că...

— Lasă-ne să intrăm, șefule.

— Pentru ce? l-am întrebat.

Doamne, biata mea inimă bătea să-mi spargă pieptul. Măcar de-aș fi fost îmbrăcat! E îngrozitor să fii în pijama într-o situație ca asta.

— Hai, șefule, să terminăm odată, mi-a spus Maurice.

Apoi m-a împins cu laba lui împutită. Cât pe-aci să cad peste scui pătoare. Era cât o matahală, porcu'. În clipa următoare, m-am trezit cu amândoi în mijlocul camerei. Se purtau de parcă hotelul ăsta blestemat ar fi fost proprietatea lor. Sunny s-a așezat pe pervazul ferestrei, iar Maurice s-a așezat în fotoliul cel mare și și-a descheiat gulerul – purta uniformă de liftier. Mamă, ce nervos eram!

— Hai, șefule, scoate banii, că trebuie să mă întorc la lucru.

— Ți-am spus de cel puțin zece ori că nu-ți datorez niciun cent. I-am dat fetei cei cinci dolari care...

— Lasă vrăjeala! Scoate banii.

— De ce să-i mai dau încă cinci dolari? i-am spus.

Vocea mi se gătuise aproape de tot.

— Încerci să mă jecmănești.

Maurice își descheie vestonul uniformei de sus până jos. Pe dedesubt nu avea decât un guler detașabil, dar fără cămașă, fără nimic. Avea un pântec mare, umflat și păros.

— Nimeni nu încearcă să te jecmănească, mi-a spus. Scoate banii, șefule!

— *Nu.*

Auzind asta, Maurice se ridică de pe fotoliu și veni către mine. Arăta ca un om foarte, foarte obosit sau foarte, foarte plictisit. Doamne, ce frică mi-era. Mi-aduc aminte că parcă stăteam cu brațele încrucișate. Cred că n-ar fi fost atât de îngrozitor dac-aș fi fost îmbrăcat, în loc să fiu în pijamaua aia afurisită.

— Scoate banii, șefule, mi-a zis când a ajuns lângă mine.

Asta-i tot ce știa să spună. „Scoate banii, șefule!” E clar: era cretin.

— *Nu.*

— Șefule, ai să mă silești să te iau mai tare. N-aș fi vrut, dar n-am încotro, mi-a zis. Ne datorezi cinci dolari.

— Nu vă *datorez* nimic, i-am răspuns. Iar dacă mă atingi, urlu de scol tot hotelul. Pe toți îi scol. Și poliția, și restul.

Vocea-mi tremura ca naiba.

— Dă-i drumul, urlă cât te ține gura. De ce nu urli? mă sfida Maurice. Vrei să afle părinții c-ai petrecut noaptea cu o curvă? Un băiat de familie ca tine?

În felul lui, era destul de șiret, nemernicul. Zău că era.

— Lasă-mă-n pace. Dac-ai fi *spus* zece era altceva. Dar mi-ai spus clar că...

— Ai de gând să ne dai banii sau nu?

Mă înghesuia în ușa aceea blestemată. Aproape că mă acoperise cu pânțele lui păros și scârbos.

— Lasă-mă-n pace. Cărați-vă dracului de aici! i-am zis.

Continuam să stau cu brațele încrucișate. Doamne, ce neisprăvit eram.

Sunny, care până atunci tăcuse, deschise și ea gura:

— Ascultă, Maurice, vrei să-ți aduc portofelul lui? E chiar acolo pe cum-îi-zice...

— Daa, adu-l!

— Nu te atinge de portofelul meu!

— L-am și luat, a exclamat Sunny, fluturându-mi în față o hârtie de cinci dolari. Vezi? n-am luat decât cei cinci dolari pe care mi-i datorezi, nu sunt hoată.

Și deodată, am început să plâng. Aș fi dat orice să nu plâng, dar nu m-am putut ține.

— Nu, nu sunteți hoți, am zis, numai că-mi furați cinci...

— Taci, mi-a zis Maurice, dându-mi un brânci.

— Lasă-l în pace! interveni Sunny. Hai să plecăm! Am luat banii pe care ni-i datora, așa că, hai să mergem! Hai, vino!

— Vin, zise Maurice.

Dar nu pleca deloc.

— Vorbesc serios, Maurice. Lasă-l în pace.

— Da' ce! Îi fac eu ceva? spuse el cât se poate de nevinovat.

Și pe urmă știți ce-a făcut? Mi-a dat un bobârnac peste pijama, n-am să vă spun *unde*, dar m-a durut îngrozitor. I-am spus că-i un cretin împruțit și ticălos.

— Ce-ai spus? m-a întrebat atunci, ducând mâna la ureche, de parc-ar fi fost surd. Ce-ai spus că sunt?

Continuam să plâng. Eram groaznic de furios și de enervat.

— Ești un cretin împruțit, i-am zis. Un cretin și un pungaș, și în doi ani ai s-ajungi numai piele și os și ai să oprești oamenii pe stradă, să le ceri de pomană. Ai să-ți ștergi muci pe haina ta împruțită și jengoasă și ai să...

Atunci m-a atins, nici măcar n-am încercat să mă dau la o parte sau să mă feresc, n-am mai simțit decât lovitura grozavă pe care mi-o dăduse în burtă.

Nu mi-am pierdut cunoștința sau mai știu eu ce, fiindcă-mi aduc aminte că de pe podea m-am uitat după ei și i-am văzut ieșind și închizând ușa în urma lor. Am rămas destul de multă vreme pe jos, așa cum s-a întâmplat când cu Stradlater. Numai ca de astă dată am crezut că mor. Zău că da. Aveam impresia că mă înec sau, mă rog, ceva asemănător. Nenorocirea era că abia puteam să răsuflu. Când, în cele din urmă, m-am ridicat, m-am dus spre baie încovoiat de durere și ținându-mă cu mâinile de burtă.

Dar sunt într-o ureche. Pe Dumnezeuul meu că sunt. Ducându-mă spre baie, am început să simulez c-aș avea un glonte în stomac. Mă împușcase Maurice și mă duceam acum la baie, să trag un gât de whisky sau de altceva, ca să-mi potolească nervii și să prind putere să intru *serios* în acțiune. Mă vedeam ieșind din baia aceea păcătoasă, îmbrăcat, cu revolverul în buzunar, clătinându-mă puțin pe picioare. Apoi, n-aș fi luat ascensorul, aș fi coborât pe scară. M-aș fi ținut de balustradă și din când în când mi-ar fi picurat sânge din colțul gurii. Aș fi coborât câteva etaje – ținându-mă de burtă și cu sângele curgându-mi șiroaie –, apoi aș fi chemat ascensorul. Și când Maurice ar fi deschis ușa, ar fi dat cu ochii de mine, ar fi văzut revolverul din mâna mea și ar fi început să urle cu vocea lui stridentă să-l las

în pace. Dar tot l-aş fi împuşcat. Şase gloanţe drept în pântelele lui umflat şi păros. Pe urmă, aş fi aruncat revolverul în puţul ascensorului – după ce aş fi şters toate amprente, şi aşa mai departe. Apoi m-aş fi târât îndărăt în cameră şi i-aş fi telefonat lui Jane şi ea ar fi venit să-mi panseze rana. O şi vedeam ţinându-mi ţigara să fumez, în timp ce sângele mi-ar fi curs şiroaie, şi aşa mai departe.

Ah! filmele astea blestemate. Sunt în stare să te nenorocească. Zău că da. Vorbesc serios.

Am stat în baie aproape un ceas. Am făcut un duş, şi aşa mai departe. Apoi m-am întors în cameră şi m-am băgat în pat. Mi-a trebuit foarte mult timp până s-adorm – nici măcar nu eram obosit –, dar, în cele din urmă, tot am aţipit. De fapt, ceea ce doream atunci era să mă sinucid. Îmi venea să mă arunc pe fereastră. Şi probabil că m-aş fi aruncat dac-aş fi fost sigur c-are să mă acopere cineva îndată ce voi ajunge jos. N-aş fi vrut ca nişte tâmpiţi de gură-cască să se zgâiască la mine, în timp ce-aş fi zăcut acolo plin de sânge.

Capitolul 15

N-am dormit prea mult și cred că nu era decât vreo zece când m-am trezit. Am aprins o țigară și îndată după aceea am simțit că mi-e foame. Nu mai mâncasem nimic de la cele două chiftele pe care le înghițisem când am fost la cinema la Agerstown cu Brossard și cu Ackley. Și asta se întâmplase de mult. Mi se părea că trecuseră vreo cincizeci de ani de atunci. Telefonul era chiar lângă mine și am vrut să sun să-mi trimită o gustare în cameră. Dar mi-era teamă să n-o trimită cu Maurice. Dacă vă închipuiți că muream de dorul lui vă-nșelați. Așadar, am stat în pat și am mai fumat o țigară. M-am gândit s-o chem pe Jane, să văd dacă se-ntorsese acasă, și așa mai departe, dar nu prea aveam chef.

Până la urmă, am sunat-o pe Sally Hayes. Sally învăța la pensionul Mary A. Woodruff și știam că se întorsese acasă, fiindcă-mi scrisese cu câteva săptămâni în urmă. Nu pot spune că eram mort după ea, dar o cunoșteam de ani de zile și cu mintea mea cea proastă credeam că-i deșteaptă, pentru că știa o grămadă de lucruri despre teatru și piese și literatură și toate lucrurile astea. Când cineva știe atât de multe despre lucrurile astea, îți trebuie timp ca să-ți dai seama dacă e prost sau nu. În cazul lui Sally, mi-au trebuit *ani de zile* ca să descopăr acest lucru. Cred că mi-aș fi dat seama mult mai repede dacă nu ne-am fi sărutat atât. Nenorocirea cu mine e că, de câte ori fac curte unei fete, am impresia că-i deșteaptă. De fapt, între lucrurile astea nu există nici cea mai mică legătură, cu toate acestea eu continui să judec așa.

Deci, i-am dat un telefon. Întâi mi-a răspuns fata din casă. Pe urmă tatăl ei și, în cele din urmă, a venit și ea la telefon.

— Sally? i-am zis.

— Da, cine-i acolo? m-a întrebat.

Era îngrozitor de prefăcută. Și doar îi spusese lui taică-su cine o caută.

— Holden Caulfield. Ce mai faci?

— Holden! Da' tu?

— Foarte bine! Ascultă, spune-mi ce-i cu tine? Vreau să spun, cum merge cu școala?

— Bine. Adică... știi tu.

— Bun. Uite ce voiam să te întreb. Ești liberă azi? E drept că-i duminică, dar chiar și duminica există întotdeauna câte un matineu, două. D-alea în scopuri de binefacere. Nu vrei să mergi cu mine?

— Ba da, ar fi minunat.

Minunat! Tare nu pot să sufăr acest cuvânt. Sună îngrozitor de fals. O clipă am fost cât pe-aci să-i spun că nu mai mergem nicăieri. Dar am continuat să stăm de vorbă, adică ea vorbea, că eu nu reușeam să plasez niciun cuvânt. Întâi mi-a povestit de un băiat de la Harvard – probabil un boboc, dar asta bineînțeles că nu mi-a mai spus – care o înnebunea cu atențiile și-i telefona *zi și noapte* – auzi, zi și noapte, să mor de râs! Pe urmă mi-a spus de alt băiat, cadet la West Point^[35], care era gata să sară în foc pentru ea. Mare lucru. I-am dat întâlnire la două, sub ceasul din holul hotelului „Biltmore”. I-am spus să nu întârzie, fiindcă spectacolul începe probabil la două treizeci. Întârzia întotdeauna. Apoi am pus receptorul în furcă. Mă plictisea, dar era foarte frumoasă.

După ce am stabilit să mă întâlnesc cu Sally, m-am dat jos din pat, m-am îmbrăcat și mi-am făcut valiza. Totuși, înainte de a ieși din cameră, m-am uitat o clipă pe fereastră, să văd ce mai fac perversii de vizavi, dar aveau toți storurile trase. Dimineața erau cât se poate de pudici și de modești. Pe urmă, am coborât cu ascensorul și am achitat nota la recepție. Pe Maurice nu l-am văzut pe nicăieri. De altfel, nici nu mi-am pierdut vremea să caut o asemenea lepădătură.

Am ieșit și am luat un taxi, dar n-aveam nici cea mai vagă idee unde să mă duc. Nici n-aveam unde. Era abia duminică. Acasă nu mă puteam duce până miercuri sau, în orice caz, până marți. Și n-aveam niciun chef să mă duc la alt hotel, să vină unul să-mi facă creierii pilaf. Așa că i-am spus șoferului să mă ducă la Grand Central Station^[36]. Era lângă hotelul „Biltmore”, unde trebuia să mă întâlnesc la două cu Sally, și m-am gândit să dau valizele să mi le pună într-o casetă mare de fier, de la care îți dă o cheie – și pe urmă să mă duc să mănânc ceva. Mi-era cam foame. În timp ce eram în taxi, mi-am scos portofelul și mi-am numărat banii. Nu mai țin minte exact cât îmi rămăsese, dar nu era în niciun caz o avere. În două săptămâni

amărâte, cheltuisem o sumă cu care ai fi putut răscumpăra un rege. Zău că da. De fapt, sunt înfiorător de mână-spartă. Și ce nu cheltuiesc, pierd. De cele mai multe ori, aproape că uit să iau restul la bar sau la restaurant, sau mai știu eu ce. Pe părinții mei asta-i înnebunește. Într-un fel, îi înțeleg. Tata-i foarte bogat, nu știu exact cât câștigă – că nu discută niciodată cu mine despre asta –, dar îmi închipui că destul de mult. E consilierul juridic al unei corporații. Ăștia-s băieți care câștigă bani cu carul. Și mai e un motiv pentru care cred că are bani – finanțează mereu spectacole pe Broadway. Dar piesele cad, și mama se înfurie groaznic de fiecare dată când tata bagă bani într-un spectacol. De când s-a prăpădit frate-meu Allie, mama se simte cam prost cu sănătatea. E foarte nervoasă. Ăsta-i încă un motiv pentru care mi-era groază să-i spun că mă dăduseră din nou afară.

După ce-am băgat valizele într-o casetă de fier, la gară, am intrat la bufet să mănânc ceva. Am luat o gustare, foarte substanțială pentru mine – o oranjadă, ochiuri cu slănină, pâine prăjită și cafea. De obicei, nu beau decât o oranjadă. Nu sunt ceea ce se cheamă un mâncăcios. Zău că nu. D-asta sunt ca un țâr. La drept vorbind, ar trebui să țin regim și să mănânc o grămadă de făinoase și alte porcării d-astea care te îngrașă, dar nici nu mă gândesc. De obicei, când nu sunt acasă, nu mănânc decât un sandviș cu șvaițer și un pahar cu lapte și cafea de malț. Nu prea e cine știe ce, dar laptele ăsta cu malț conține o grămadă de vitamine. H.V. Caulfield. Holden „Vitamină” Caulfield.

În timp ce mâncam ochiurile, au intrat două călugărițe cu geamantane și s-au așezat lângă mine la bar. Văzându-le, m-am gândit că se mută la vreo altă mănăstire sau ceva de felul ăsta și așteaptă trenul. Nu știau ce naiba să facă cu geamantanele, așa că le-am dat o mână de ajutor. Erau geamantane din alea ordinare – imitație de piele, sau așa ceva. Știu că n-are nicio importanță, dar mie tare nu-mi place când cineva are geamantane ordinare. Știu că sună groaznic, dar sunt în stare să urăsc un om de la prima vedere dacă are geamantane ieftine. Mi s-a întâmplat o dată ceva când eram la Elkton Mills, de care n-am uitat nici azi. Am locuit câțva timp în aceeași cameră cu un băiat, unul Dick Slagle, care avea niște geamantane foarte ordinare și, în loc să le țină pe poliță, le ascundea sub pat, ca să nu le vadă cineva lângă ale mele. Asta mă întrista cumplit, și-mi venea să le arunc pe fereastră sau mai știu eu ce sau, la urma urmei, să fac *schimb* cu dânsul. Ale mele, care fuseseră cumpărate la „Mark Cross”, erau de piele veritabilă și

aveau fel de fel de rahaturi d-astea și trebuie să fi costat bani buni. Dar s-a întâmplat un lucru ciudat. În cele din urmă, pentru ca Slagle să nu mai aibă complexe de inferioritate, am pus geamantanele *mele* sub pat în loc să le pun pe poliță. Și știți ce-a făcut atunci? A doua zi după ce pusesem geamantanele sub pat, le-a scos și le-a pus la loc pe poliță. Și știți de ce a făcut asta? Mi-a trebuit câțva timp să descopăr. A făcut-o pentru că voia să se creadă că geamantanele mele ar fi ale lui. Zău că da. Era un tip foarte ciudat în privința asta. Uite, de pildă, își bătea mereu joc de ele, adică de geamantanele mele. Spunea că sunt prea noi, prea *burgheze*. Țsta era cuvântul lui preferat. Îl auzise undeva sau îl găsisese în vreo carte. Tot ce aveam eu era *burghez*. Îngrozitor de *burghez*. Până și stiloul meu era *burghez*. Îmi cerea mereu să i-l împrumut, dar cu toate astea era *burghez*. Am fost colegi de cameră doar două luni, apoi am cerut amândoi să ne despartă. Dar partea nostimă e că, după ce ne-am despărțit, îi duceam câteodată dorul fiindcă avea un nemaipomenit simț al umorului și uneori, când stăteam împreună, ne distram grozav. Nu m-aș mira să-mi fi dus și el dorul. La început, spunea doar în glumă că lucrurile mele sunt *burgheze*, și mie puțin îmi păsa de fapt, *avea* oarecare haz. Apoi, după un timp, mi-am dat seama că nu mai glumește. Adevărul e că-i foarte greu să locuiești cu altul în cameră când ai geamantane mult mai fine ca ale lui – când ale tale sunt într-adevăr de calitate bună, și ale lui nu-s. Ai crede că, dacă-i deștept și așa mai departe și are simțul umorului, puțin îi pasă care sunt mai bune. Și totuși, îi pasă. Zău că-i pasă. Țsta-i și unul din motivele pentru care m-am mutat cu măgarul și cretinul de Stradlater. Cel puțin geamantanele lui erau tot atât de bune ca ale mele.

Stăteam deci lângă cele două călugărițe și, după un timp, am intrat în vorbă cu ele. Cea de lângă mine avea un coșuleț de paie, din alea în care fetele din Armata Salvării și călugărițele obișnuiesc să strângă bani în preajma Crăciunului. Le întâlnești pe la colțuri de stradă și mai ales pe Fifth Avenue, în fața magazinelor universale, și așa mai departe. Oricum, vecina mea a scăpat coșulețul pe jos și eu m-am aplecat să-l ridic. Am întrebat-o dacă strânge bani pentru scopuri de binefacere și mi-a răspuns că nu. Coșul nu încăpuse în geamantan, așa că-l ducea în mână. Zâmbetul ei era destul de atrăgător. Avea nasul mare și ochelari cam urâți, cu un fel de ramă de metal, dar avea o față foarte blândă.

— Voiam să spun că dacă făceați colectă aş fi putut să contribui şi eu cu ceva. Luaţi totuşi banii şi, când va fi cazul, adăugaţi-i la ceilalţi.

— Vai, ce drăguţ din partea dumată, mi-a spus cea cu coşuleţul, în timp ce cealaltă, prietena ei, se uita la mine.

Până atunci citise o cărticică neagră, sorbind din cafea. Cartea semăna a Biblie, numai că era cam subţire. Dar semăna totuşi a Biblie. Nu consumaseră nici una, nici alta decât o cafea cu pâine prăjită. Asta m-a întristat. Nu-mi place să mănânc ouă cu slăninuţă, şi altul lângă mine să bea doar cafea şi să mănânce pâine prăjită.

Le-am dat zece dolari pentru scopurile lor de binefacere. Au primit banii, dar m-au întrebat de o mie de ori dacă sunt sigur că mă pot lipsi de ei şi tot soiul de lucruri d-astea. Le-am spus c-am bani destui la mine, dar am impresia că nu prea m-au crezut. În cele din urmă, i-au luat însă. Mi-au mulţumit amândouă atât de mult, încât începusem să mă simt prost. Am schimbat vorba, abordând teme mai generale şi întrebându-le unde se duc. Mi-au spus că sunt învăţătoare, că tocmai veniseră de la Chicago şi că vor preda la o şcoală clericală pe Strada 168 sau 186 sau mai ştiu eu ce altă stradă, la mama dracului, în partea de nord a oraşului. Cea de lângă mine, care purta ochelari cu rame de fier, mi-a spus că preda engleza şi că prietena ei preda istoria şi constituţia americană. Şi atunci, ca un măgar ce sunt, am început să mă întreb ce o fi gândind cea de lângă mine, care preda engleza – ea fiind călugăriţă şi aşa mai departe – atunci când citea anumite cărţi obligatorii de literatură engleză. Nu mă gândeam numai la cele propriu-zis deşuchete, ci la cele în care era vorba de amor, şi aşa mai departe. Uite, de pildă, Eustacia Vye, din *Reîntoarcerea pe meleagurile natale* de Thomas Hardy, nu era cine ştie ce păcătoasă sau mai ştiu eu ce, dar, oricum, chiar şi aşa, tot nu poţi să nu te întrebi ce crede o călugăriţă când citeşte despre biata Eustacia. Dar bineînţeles că n-am întrebat-o nimic. Singurul lucru pe care l-am spus a fost că engleza e materia la care sunt eu cel mai tare.

— Serios? Vai, ce bine-mi pare! mi-a spus cea cu ochelari, care preda engleza. Ce-ai citit anul ăsta? M-ar interesa foarte mult să ştiu.

Zău că era simpatică.

— Păi, mai tot anul i-am studiat pe anglo-saxoni. Beowulf^[37] şi Grendel^[38] şi *Lord Randal, fiul meu* şi toate celelalte. Dar, din când în când, trebuia să mai citim şi altfel de cărţi, pentru cultura generală. Am citit

Reîntoarcerea pe meleagurile natale de Thomas Hardy și *Romeo și Julieta* și *Iuliu...*

— A, *Romeo și Julieta*! Ce frumos! Ți-a plăcut?

Zău că nu vorbea ca o călugăriță.

— Da. Mi-a plăcut. Mi-a plăcut mult. Au fost câteva lucruri ici-colo care mi-au plăcut mai puțin, dar, în general, e foarte emoționantă.

— Ce nu ți-a plăcut? Nu-ți amintești?

La drept vorbind, era cam delicat să discuți despre *Romeo și Julieta* cu ea. Vreau să spun că pe alocuri piesa este destul de indecentă, și dânsa era călugăriță, dar, mă rog, mi-a cerut să vorbesc, așa c-am discutat un timp despre piesă.

— Știți, de fapt, nu prea mă-nnebunesc după *Romeo și Julieta*, i-am zis, adică îmi plac ei, dar... nu știu. Uneori devin de-a dreptul enervanți... Vreau să spun că mi-a părut mult mai rău când a murit Mercuțio decât când au murit Romeo și Julieta. La drept vorbind, mie Romeo nici nu-mi place după ce moare Mercuțio, străpuns de spada tipului ăluia – vărul Julietei – cum îl cheamă?

— Tybalt.

— Da, Tybalt, am încuviințat eu. Mereu uit cum îl cheamă. Vina e a lui Romeo. Vreau să spun că el, adică Mercuțio, mi-a plăcut cel mai mult din toată piesa. Nu știu exact de ce. Totuși, Montague-ii și Capuleții sunt foarte bine – mai ales Julieta –, dar Mercuțio... nu știu cum să spun... Era foarte deștept și plin de haz, și tot la un loc. Pe mine mă înfurie grozav când un om, mai ales când e deștept și are haz și o grămadă de calități, moare din vina altuia. Romeo și Julieta cel puțin mor din vina lor.

— La ce școală înveți? m-a întrebat.

Pesemne că voia să schimbe subiectul.

I-am spus că-nvăț la Pencey. Auzise de Pencey. Mi-a spus că-i o școală foarte bună. Am lăsat-o să spună. Apoi, cealaltă călugăriță, cea care preda istoria și constituția, a spus c-ar fi timpul să plece. Am luat nota și am vrut să plătesc ceea ce consumaseră, dar nu m-au lăsat. Cea cu ochelari mi-a spus să-i dau nota înapoi.

— Ai fost mai mult decât generos, mi-a spus. Ești un băiat foarte drăguț.

Zău că era simpatică. Mi-aducea puțin aminte de mama lui Ernest Morrow, pe care o întâlнисem în tren. Mai ales când zâmbea.

— Ne-a făcut mare plăcere să stăm de vorbă cu dumneata, mi-au spus.

Le-am răspuns că și mie-mi făcuse plăcere să stau de vorbă cu ele și să nu credeți că mințeam. Dar cred că mi-ar fi făcut și mai mare plăcere dacă nu mi-ar fi fost teamă tot timpul c-or să mă întrebe dacă-s catolic. Așa sunt catolicii, încearcă totdeauna să afle dacă ești și tu catolic. Mie asta mi se întâmplă foarte des, poate pentru că numele meu de familie e irlandez, și majoritatea celor care sunt de origine irlandeză sunt catolici. De fapt, tata *a fost*, cândva, catolic, numai că s-a lăsat când s-a însurat cu mama. Dar catolicii vor să afle dacă ești catolic, chiar dacă nu-ți cunosc numele de familie. Când eram la Whooton, am făcut cunoștință cu un băiat care era catolic, unul Louis Shaney. Fusesse primul băiat cu care făcusem cunoștință acolo. Stătusem unul lângă altul pe scaun în fața infirmeriei, în prima zi de școală. Așteptând să ne vină rândul la vizita medicală, intrasem în vorbă și începusem să discutăm despre tenis. Pe amândoi ne pasiona tenisul. Mi-am spus că se duce în fiecare vară la campionatele naționale de la Forest Hills. I-am spus că și eu mă duc, și pe urmă am discutat o grămadă despre anumiți jucători de clasă. Pentru un puști de vârsta lui știa foarte multe despre tenis. Zău că știa. Apoi, după un timp, în mijlocul discuției, m-a întrebat:

— Nu cumva ai observat unde e catedrala catolică din oraș?

După felul cum pusese întrebarea am priceput că, de fapt, încerca să afle dacă sunt catolic sau nu. Zău că da. Nu c-ar fi avut prejudecăți sau mai știu eu ce, dar voia să știe. Îi făcuse plăcere să discute cu mine despre tenis și toate cele, dar era clar că i-ar fi făcut și *mai mare* plăcere dac-ar fi aflat că sunt catolic și așa mai departe. Genul ăsta de lucruri mă scoate din minți. Nu vreau să spun că ne-a *omorât* discuția, sau mai știu eu ce – nu –, dar nici bine nu i-a făcut. D-asta am fost mulțumit că cele două călugărițe nu m-au întrebat dacă-s catolic. Dacă m-ar fi întrebat asta, n-ar fi omorât discuția, dar ar fi schimbat cursul. Nu vreau să spun cu asta că-i *condamn* pe catolici. Nici gând. Dac-aș fi catolic, poate c-aș fi și eu curios ca ei. Dacă vreți, într-un fel treaba asta e puțin ca povestea cu geamantanele de care v-am spus. Stingherește desfășurarea normală a discuției. Doar atât.

Când s-au ridicat să plece, mi-am dat în petic și am făcut ceva foarte nepoliticos. Fumam, și când m-am ridicat să-mi iau rămas bun de la ele le-am suflat din greșeală fumul în nas. N-am făcut-o într-adins, totuși am făcut-o. M-am scuzat ca un nebun. Au fost cât se poate de drăguțe și de amabile, dar, oricum, a fost un moment foarte penibil.

După ce au plecat, a început să-mi pară rău că le dădusem numai zece dolari pentru colectă. Dar aveam întâlnire să merg la un matineu cu Sally Hayes și trebuia să păstrez niște bani pentru bilete și tot restul. Totuși, mi-a părut rău. Lua-i-ar naiba de bani. Întotdeauna ajungi să-ți pierzi buna dispoziție din pricina lor.

Capitolul 16

Când am isprăvit de mâncat, nu era decât ora douăsprezece și eu n-aveam întâlnire cu Sally decât la două, așa că m-am hotărât să fac o plimbare. Cele două călugărițe mă obsedau. Îmi tot venea în minte coșulețul de paie prăpădit cu care umblau să strângă bani când n-aveau ore la școală. Încercam să mi-o închipui pe mama sau pe altcineva, pe mătușă-mea, sau pe nebuna aia de mamă a lui Sally Hayes stând în fața unui magazin universal și adunând bani pentru săraci, într-un coșuleț de paie vechi și jerpelit. Era greu să mi le închipui. Pe mama, la urma urmei, mi-o mai puteam închipui, dar pe celelalte două, deloc. Mătușă-mea e o persoană destul de miloasă – lucrează pentru Crucea Roșie și alte lucruri d-astea –, dar e foarte elegantă și, când ia parte la acțiuni filantropice, e întotdeauna îmbrăcată impecabil și fardată și așa mai departe. Nu mi-aș putea-o închipui făcând filantropie dacă ar trebui să poarte haine cernite și niciun pic de fard. Cât despre mama lui Sally Hayes, mamă Doamne! N-ar fi umblat cu cheta decât dacă fiecare din cei care i-ar fi dat bani ar fi sărutat-o și în fund. Dacă oamenii s-ar fi mărginit să-i pună banii în coș și să plece fără să-i spună o vorbă, fără să-i dea nicio atenție, fără nimic, s-ar fi lăsat păgubașă după mai puțin de o oră. S-ar fi plictisit. Ar fi dat coșul înapoi și s-ar fi dus să mănânce într-un restaurant de lux. De asta-mi plăcuseră mie cele două călugărițe. Se vedea cât colo că nu se duc niciodată să mănânce la restaurante de lux. Gândul că nu se duc niciodată în asemenea localuri mă întrista îngrozitor. Știu că asta nu are o importanță capitală, dar totuși mă întrista.

M-am îndreptat spre Broadway, numai așa, de plăcere, fiindcă nu mai fusesem pe acolo de ani de zile. În afară de asta, voiam să găsesc un magazin de discuri care să fie deschis duminică. Voiam să-i cumpăr lui Phoebe un disc care se chema *Little Shirley Beans* și care se găsea foarte greu. Era despre o fetiță care nu voia să iasă din casă fiindcă-i căzuseră doi dinți din față și-i era rușine. Auzisem discul la Pencey. Îl avea un băiat care stătea la etajul de deasupra. Am încercat să-l cumpăr de la el, fiindcă știam

că o să-i placă lui Phoebe la nebunie, dar tipul n-a vrut să mi-l vândă. Era un disc grozav, foarte vechi, pe care cântăreața aceea neagră, Estelle Fletcher, îl imprimase acum vreo douăzeci de ani. Îl cânta în stil Dixieland^[39], foarte păcătos, ca la tavernă, fără sentimentalism de prost-gust. O cântăreață albă l-ar fi cântat ca un copilaș, ar fi pus accentul pe sentimentalism, dar Estelle Fletcher își cunoștea foarte bine meseria și era unul dintre cele mai bune discuri din câte am auzit vreodată. Mă gândeam să caut discul într-unul din magazinele deschise duminică, să-l cumpăr și să-l iau cu mine în parc. Era duminică, și duminică, Phoebe obișnuia să se ducă în parc cu patinele cu roțile. Știam pe unde se plimba de obicei.

Nu era chiar atât de frig ca în ajun, dar soarele tot nu apăruse și nu era o vreme prea plăcută pentru plimbare. Și totuși, mi s-a întâmplat un lucru foarte simpatic.

În fața mea mergea o familie care se vedea cât de colo că ieșise de la biserică – mama, tata și un puști de vreo șase ani. Păreau cam săraci.

Tatăl purta o pălărie *gris-perle* dintr-acelea pe care le poartă oamenii săraci când vor să pară eleganți. Mergea discutând cu nevastă-sa, fără să se sinchisească de puști. Puștiul era foarte simpatic. Mergea pe partea carosabilă a drumului, nu pe trotuar, dar totuși la margine. Mergea de parcă ar fi urmat o linie dreaptă, așa cum fac de obicei copiii, și cânta ca pentru el. M-am apropiat puțin, ca să aud ce cânta. Era un cântec pe care-l știam: *Dacă cineva prinde pe careva venind prin lanul de secară*. Avea o voce tare frumoasă. Se vedea cât de colo că nu cântă decât așa, pentru plăcerea lui. Mașinile treceau cu un zumzet surd și se auzea scârțâit de frâne-n dreapta și-n stânga, părinții nici nu-l băgau în seamă, iar el își vedea de drum, mergând pe lângă trotuar și cântând *Dacă cineva prinde pe careva venind prin lanul de secară*. Asta m-a făcut să mă simt mai bine. Mi-a mai luminat puțin sufletul.

Pe Broadway – o lume și o înghesuială nebună. Deși era duminică în jurul orei douăsprezece, pe Broadway era o aglomerație nebună. Toată lumea se ducea la cinema – la „Paramount” sau la „Astor”, la „Strand” sau la „Capitol” sau într-altă sală absurdă. Și toți erau gătiți, fiindcă era duminică, și asta făcea ca totul să pară și mai jalnic. Cel mai groaznic însă era faptul că se vedea de la o poștă că toți *voiau* să se ducă la cinema. Nu puteam să mă uit la ei, îmi făcea rău. La urma urmei, aș putea să înțeleg pe cineva care

se duce la cinema neavând altceva mai bun de făcut, dar când cineva *vrea* cu tot dinadinsul să se ducă și, mai mult încă, să se grăbească să ajungă cât mai repede acolo, asta mă deprimă cumplit. Mai ales când văd milioane de oameni stând la coadă – o coadă lungă până în celălalt colț al străzii – și așteptând cu o răbdare de înger să cumpere bilete și așa mai departe. Mamă, nu știam cum să ies mai repede de acolo! Am avut noroc. Am găsit *Little Shirley Beans* în primul magazin de discuri în care am intrat. M-au ușurat de cinci dolari, fiindcă discul era aproape epuizat, dar nu mi-a părut rău. Mamă, ce fericit mă simțeam deodată! Aproape că nu mai aveam răbdare să ajung în parc, să o caut pe Phoebe și să i-l dau.

Ieșind din magazin, am trecut pe lângă o farmacie. Am intrat cu gândul să-i dau amicei Jane un telefon să mă interesez dacă luase vacanță și se întorsese acasă. Așa că m-am dus la o cabină telefonică și am sunat-o. Din nenorocire, a răspuns maică-sa, așa că a trebuit să închid. N-aveam niciun chef să încep o conversație nesfârșită cu ea. În general, nu-mi prea place să vorbesc la telefon cu mamele fetelor. Totuși, ar fi trebuit cel puțin să o întreb dacă Jane se întorsese acasă. N-aș fi murit dintr-atât. Dar n-aveam chef, și asemenea lucruri nu se fac dacă n-ai chef.

Trebuia să cumpăr bilete pentru teatrul ăla nefericit, așa că am luat un ziar și m-am uitat să văd ce spectacole sunt în ziua aia. Nu se dădeau decât vreo trei piese, că era duminică. Așa că m-am dus și am cumpărat două bilete, pentru fotoliu de orchestră, la piesa *O știu eu pe dragostea mea*. Era un spectacol care se dădea în scopuri filantropice sau așa ceva. Eu, unul, nu mă prăpădeam să văd piesa, dar știam că Sally, regina snoabelor, va înnebuni când îi voi spune că am luat bilete la o piesă în care joacă soții Lunt^[40]. Sally moare după spectacole căroră le merge vestea că ar fi ultrarafinate și serioase și așa mai departe și în care joacă soții Lunt. Eu însă nu. Dacă-i vorba pe asta, mie nici nu-mi place teatrul. Nu e chiar atât de rău ca cinematograful, dar totuși nu cred că e cazul să înnebunești de entuziasm după el. În primul rând că nu pot să sufăr actorii. Nu joacă niciodată natural. Își închipuie că joacă natural. Unii dintre cei buni se poartă oarecum ca în viață, dar n-au niciun haz. Și dacă un actor e într-adevăr mare, se vede de la o poștă că *știe* că-i mare și asta strică totul. Uite, de exemplu, Laurence Olivier. L-am văzut în *Hamlet*. D.B. ne-a luat pe Phoebe și pe mine să-l vedem anul trecut. Ne-a invitat întâi la restaurant și pe urmă ne-a dus la

cinema. Mai văzuse o dată filmul, și, după câte ne povestise la masă, ardeam de nerăbdare să-l văd. Dar nu prea mi-a plăcut. Nu-mi dau deloc seama de ce-l consideră lumea pe Laurence Olivier atât de grozav. E adevărat că are o voce nemaipomenită și e al naibii de frumos, și-ți face plăcere să-l privești când se mișcă sau când se bate în duel, dar nu e deloc așa cum îmi spusese D.B. că ar fi Hamlet. Semăna mult mai mult cu un blestemat de general decât cu un tip trist și țăcănit. Partea cea mai bună din film e atunci când fratele Ofeliei – cel care se bate în duel cu Hamlet la sfârșit de tot – pleacă undeva departe, și taică-su îi dă fel de fel de sfaturi. Și în timp ce taică-su îi dă fel de fel de sfaturi, Ofelia se tot joacă cu frate-său, îi scoate pumnalul din teacă, îl tachinează și așa mai departe, în timp ce el se străduiește din răspuțeri să dea impresia că-l interesează vrăjelile lui taică-su. A fost o scenă frumoasă. Mi-a plăcut la nebunie. Dar asemenea scene n-au fost multe. Singurul lucru care i-a plăcut lui Phoebe a fost scena în care Hamlet își mângâie câinele pe cap. După părerea ei, asta era nostim și simpatic, și așa și era. De fapt, știți ce trebuia să fac? Să citesc piesa! Nenorocirea cu mine e că trebuie să citesc lucrurile cu ochii mei. Când le joacă un actor, mi-e foarte greu să ascult. Mă tot întreb mereu dacă nu cumva o să facă ceva aiurea.

După ce am cumpărat bilet la piesa cu soții Lunt, am luat un taxi până la Central Park. Ar fi trebuit să merg cu metroul sau cu altceva de felul ăsta, că începuseră să mi se rărească banii, dar voiam să ies cât mai repede de pe Broadway-ul ăsta nenorocit.

În parc era groznic. Nu era prea frig, dar soarele nu ieșise din nori, și pe jos nu se vedea altceva decât murdărie de câine, scuipat și trabucuri aruncate de bătrâni, iar băncile păreau ude. Totul era deprimant și, din când în când, fără niciun motiv, mergând așa, te treceau fiori. Nici n-ai fi zis că vine Crăciunul. Părea mai degrabă că nu mai vine *nimic*, niciodată. M-am dus totuși până la aleea acoperită cu pergole^[41], fiindcă acolo mergea Phoebe când era în parc. Îi place să patineze lângă platforma fanfarei. Ciudat! ăsta-i locul unde-mi plăcea și mie să patinez când eram mic.

Dar când am ajuns acolo, n-am văzut-o nicăieri. Erau câțiva copii care patinau și doi băieți care jucau *baseball* cu o minge moale, dar de Phoebe nici urmă. Am văzut totuși o puștoaică de vârsta ei, care stătea singură pe o bancă și-și strângea patina. M-am gândit că poate o cunoaște și-mi spune

unde s-o gădesc sau, mă rog, măcar ceva, așa că m-am dus și m-am așezat lângă ea, pe bancă, și-am întrebat-o:

— Nu cumva o cunoști pe Phoebe Caulfield?

— Pe cine? m-a întrebat.

Purta pantaloni lungi și vreo douăzeci de pulovere. Se vedea că le tricotase maică-sa, căci erau îngrozitor de lăbărțate.

— Phoebe Caulfield. Locuiește pe strada 71. E în clasa a patra la...

— Dumneata o cunoști pe Phoebe?

— Da. E sora mea. Nu cumva știi unde e?

— E în clasa domnișoarei Callon, nu-i așa? spuse fetița.

— Nu știu. Ba da, cred că da.

— O fi la muzeu. *Noi* am fost sâmbăta trecută.

— Care muzeu? am întrebat-o.

Fata păru că dă din umeri.

— Nu știu, spuse. La *muzeu*!

— Da, dar la care? La ăla unde-s tablouri, sau la ăla unde-s indieni?

— La ăla unde-s indieni.

— Mulțumesc frumos.

M-am ridicat să plec, dar deodată mi-am amintit că era duminică.

— Dar azi e *duminică*, i-am spus puștoaicei, care și-a ridicat privirea și mi-a spus:

— Aha, atunci nu-s acolo!

Se chinuia îngrozitor să-și strângă patina. N-avea mănuși, n-avea nimic, și mâinile îi erau înghețate și roșii. Am ajutat-o să și-o fixeze. Mamă, nu mai ținusem de ani de zile o cheie de patine-n mână! Totuși, nu mi s-a părut curios. Uite, dacă peste cincizeci de ani îmi dai o cheie de patine și e întuneric beznă, eu tot știu ce e. După ce i-am strâns patina, mi-a mulțumit. Era o fetiță foarte simpatică și politicoasă. Doamne, tare-mi plac copiii care-s drăguți și politicoși când le strângi patinele sau când le faci vreun alt serviciu. Majoritatea sunt așa. Zău că sunt. Am întrebat-o dacă nu vrea să bea o ciocolată cu lapte sau altceva, dar mi-a spus „nu, mulțumesc”. Mi-a spus că trebuie să se întâlnească la patinaj cu prietena ei. Țștia micii au întotdeauna câte o prietenă care-i așteaptă. Asta mă distrează grozav.

Cu toate că era duminică și eram sigur că Phoebe și clasa ei nu-s acolo, cu toate că era atât de umed și de urât afară, am mers pe jos până la Muzeul de Istorie Naturală. Știam că ăsta-i muzeul de care vorbise fetița cu cheia.

Cunoșteam pe dinafară tot tipicul în legătură cu vizitarea muzeului. Phoebe mergea la aceeași școală la care urmasem și eu când eram puști și ne duceam mereu la muzeu. Aveam o învățătoare, domnișoara Aigletinger, care ne căra la muzeu aproape în fiecare sâmbătă. Uneori ne uitam la animale, alteori ne uitam la obiectele făcute de indieni pe vremuri. Olărie și coșuri de paie și alte lucruri d-astea. Când îmi amintesc de toate astea-mi face plăcere. Chiar și azi. Mi-aduc aminte că, de obicei, după ce ne uitam la indieni, ne duceau în amfiteatrul cel mare să vedem un film. Un film despre Columb. Ni-l arătau mereu pe Columb cum a descoperit America, cum s-a zbatut să-i convingă pe Ferdinand și pe Isabela să-i împrumute gologanii de care avea nevoie ca să cumpere corăbii și cum, în cele din urmă, marinarii s-au răsculat împotriva lui și așa mai departe, niciunul dintre noi nu se sinchisea cine știe ce de Columb, dar aveam întotdeauna la noi bomboane și gumă de mestecat, și sala aceea avea un miros foarte plăcut. Mirosea de parcă afară ar fi plouat, chiar dacă era senin, iar tu te aflai în singurul loc simpatic, uscat și comod de pe pământ. Tare-mi mai plăcea blestematul ăsta de muzeu. Mi-aduc aminte că, în drum spre sala de proiecție, trebuia să treci prin Sala indiană. Sala indiană era lungă, lungă și n-aveai voie să vorbești decât în șoaptă. Profesoara mergea înainte și elevii veneau pe urmă, în rând, câte doi. Fiecare avea perechea lui. Eu mă nimeream de cele mai multe ori lângă o fată pe care o chema Gertrude Levine. Voia mereu s-o țin de mână, și mâna ei era întotdeauna umedă sau lipicioasă sau mai știu eu ce. Podeaua era de piatră, și, dacă aveai bile în mână și le scăpai din greșală pe jos, săreau pe podea ca nebunele, făcând un zgomot asurzitor, și profesoara oprea clasa-n loc, ca să se întoarcă să vadă ce naiba se întâmplă. Totuși, nu se supăra niciodată. Pe urmă, treceai pe lângă o barcă de război indiană lungă, lungă cam cât trei blestемate de Cadillacuri puse cap la cap. În barcă erau vreo douăzeci de indieni. Unii vâsleau, alții stăteau în picioare și se uitau, iar fețele lor erau pictate ca de război. În spatele bărcii era unul care semăna a stafie și avea pe față o mască. Era vraciul. De câte ori îl vedeam, mi se făcea părul măciucă – dar totuși îmi plăcea. Și mai era ceva. Dacă, trecând pe acolo, atingeai vreo vâslă sau alt obiect, paznicul spunea „nu puneți mâna, copii!”, dar o spunea întotdeauna cu blândețe, nu ca păcătoșii ăia de curcani. Pe urmă, treceai pe lângă o vitrină mare, de sticlă, cu indieni, care frecau niște bețe ca să facă foc, și o indiană care țesea o pătură. Indiana care țesea pătura stătea atât de aplecată, că i se vedeau sânii, și toți trăgeau

cu coada ochiului cât puteau, chiar și fetele, fiindcă erau mici și nu aveau sâni mai mari ca *noi*. Și la urmă, chiar la intrarea dinspre sala de spectacol, chiar lângă uși, era un eschimos. Pescuia într-un lac înghețat, stând aplecat deasupra unei copci. Lângă el avea vreo doi pești, pe care îi prinsese tocmai atunci. Mamă, muzeul ăsta era plin de vitrine! Și sus la etaj erau și mai multe vitrine cu cerbi care beau apă la izvor, sau cu păsări care zburau să-și petreacă iarna în sud. Păsările din față erau împăiate și atârinate de o sârmă, cele din fund erau doar pictate pe perete, dar toate păreau că zboară de-adevărat și, dacă plecai capul și te uitai la ele de jos în sus, păreau și mai grăbite să zboare spre sud. Totuși, lucrul cel mai grozav la acest muzeu era că toate rămâneau întotdeauna pe loc. Nimic nu se mișca. Te puteai duce la muzeu de o sută de mii de ori și tot găseai eschimosul pescuind, după ce tocmai prinsese doi pești, păsările zburând spre sud, cerbii, cu coarnele lor frumoase și picioarele lor subțiri, bând apă la izvor, și femeia indiană cu sâni goi țesând aceeași pătură. Totul era neschimbat. Singurul lucru care se schimba erai *tu*. Nu c-ai fi fost mult mai bătrân sau, mă rog... nu asta. Dar erai altfel. Aveai poate un palton pe tine pe care data trecută nu-l avuseseseși sau fetița care-ți fusese pereche ultima dată se îmbolnăvisese de scarlatină și acum aveai altă pereche. Sau nu eram însoțiți de domnișoara Aigletinger, ci de o suplinitoare. Sau îi auziseși pe părinți certându-se groaznic în baie sau pur și simplu trecuseși pe stradă pe lângă o băltoacă cu benzină în care văzuseși un curcubeu. Vreau să spun că erai cumva *altfel* – nu pot să vă explic ce vreau să spun. Și chiar dac-aș putea, nu știu sigur dac-aș vrea.

În timp ce mă îndreptam spre muzeu, am scos șapca roșie de vânătoare din buzunar și mi-am pus-o pe cap. Știam că n-am să mă întâlnesc cu nimeni cunoscut, și afară era destul de umed. Am mers și-am tot mers și, în timp ce mergeam, mă gândeam la Phoebe, care se ducea sâmbăta la muzeu, așa cum mă dusesem și eu la vremea mea. Mă gândeam că vede aceleași lucruri pe care le văzusem și eu și că va fi mereu alta de fiecare dată când se va duce la muzeu. Nu pot spune că gândul ăsta mă întrista, dar nici nu mă înveselea cine știe ce. Există anumite lucruri care ar trebui să rămână așa cum sunt. Ar trebui să le poți vârî într-o vitrină de muzeu și să le lași acolo. Știu că-i imposibil, dar, oricum, e păcat. În orice caz, tot drumul până la muzeu numai la asta m-am gândit.

Am trecut pe lângă un teren de joc, m-am oprit și m-am uitat la niște copii mititei de tot care se dădeau în leagăn. Unul din ei era cam grasuț, așa

că am apăsat cu mâna în partea unde stătea cel mai slăbuț ca să creez un echilibru, dar, dându-mi seama că n-aveau chef de mine, i-am lăsat în pace.

Apoi s-a întâmplat un lucru curios. Când am ajuns la muzeu, am simțit deodată că n-aș mai fi intrat înăuntru nici dacă mi-ai fi dat un milion de dolari. Nu mă mai trăgea inima – cu toate că străbătusem tot parcul ăsta blestemat și mă gândisem cu plăcere să intru înăuntru. Dacă Phoebe ar fi fost acolo, probabil c-aș fi intrat, dar Phoebe nu era. Așa că am luat un taxi din fața muzeului și i-am spus șoferului să mă ducă la „Biltmore”.

Nu prea aveam chef să mă duc la „Biltmore”. Dar îmi fixasem întâlnire cu Sally.

Capitolul 17

Când am ajuns la „Biltmore”, am văzut că era încă devreme, așa că m-am așezat pe una din canapelele de piele de lângă ceasul din hol și am început să mă uit la fete. Majoritatea școlilor luaseră vacanță și în holul hotelului cred că erau un milion de fete care stăteau sau se plimbau așteptând băieții cu care aveau întâlnire. Fete care stăteau picior peste picior, fete cu picioarele unul lângă altul, fete cu picioare grozave, fete cu picioare urâte, fete care păreau de treabă, fete care, cunoscute mai de aproape, trebuie să fi fost niște javre. Era plăcut să stai și să te uiți la ele, dacă înțelegeți ce vreau să spun. Dar în același timp era trist, căci ajungeai să te întrebi ce naiba o să se întâmple cu toate fetele astea. Ce-or să pățească după ce vor termina școala sau universitatea. Cele mai multe probabil că se vor căsători cu niște tâmpiți. Cu tipi din ăia care îți bat toată ziua capul cu mașinile lor păcătoase, explicându-ți cât consumă la suta de mile, cu tipi care, dacă-i bați la golf sau chiar la un joc mai simplu și mai tâmpit, cum ar fi tenisul de masă, se supără ca niște copii. Cu tipi foarte meschini. Cu tipi care nu citesc în viața lor o carte. Cu tipi foarte plicticoși... Dar aici ar trebui s-o iau mai încet. Adică să nu mă grăbesc să spun de unii sau de alții că-s plicticoși. Nu-i prea înțeleg pe tipii ăștia plicticoși. Zău că nu. Când eram la Elkton Hills, am stat vreo două luni într-o odaie cu un băiat, Harris Macklin. Era foarte deștept și, mă rog, avea multe calități, dar era unul dintre oamenii cei mai plicticoși din câți am cunoscut vreodată. Avea o voce îngrozitor de enervantă și vorbea întruna, nu se oprea niciodată și, ceea ce e și mai groaznic, nu spunea niciodată nimic care să te intereseze. Dar avea totuși o calitate. Fluiera grozav, măgarul; pot spune că n-am întâlnit niciodată pe nimeni care să fluiere atât de bine. Își făcea patul sau atârna câte ceva în dulap – veșnic avea câte ceva de atârnat în dulap, mă înnebunea, nu alta – și fluiera. Atunci când nu te amețea cu vocea lui enervantă. Știa să fluiere și muzică clasică, dar de obicei fluiera bucăți de jazz. Lua câte o bucată foarte ritmată, cum ar fi, de exemplu, *Tin Roof Blues*, și, în timp ce-și așeza lucrurile în dulap, o

fluiera atât de ușor și de frumos, că te-nnebunea. Bineînțeles că nu i-am spus niciodată că fluieră grozav, că nu te apuci să-i spui cuiva așa, dintr-odată: „Ascultă, să știi că fluieri grozav”. Dar, cu toate că uneori mă plictisea de-mi venea să urlu, am stat două luni cu el în aceeași cameră fiindcă fluiera bine – mai bine decât toți cei pe care i-am auzit fluierând vreodată. Așa că nu mă pricep la tipii ăștia plicticoși. Poate că nu trebuie să-ți pară rău când se mărită câte-o fată drăguță cu unul d-ăștia. Majoritatea nu fac niciun rău nimănui și poate că în fond fluiera grozav sau, mă rog, au câte un talent d-ăsta. Cine naiba știe? Eu, în orice caz, nu.

În cele din urmă, Sally a apărut și ea pe scări și am coborât s-o întâmpin. Arăta grozav. Zău că da. Avea un palton negru și un fel de beretă neagră. Nu purta aproape niciodată pălărie, dar bereta aceea îi stătea bine. Partea nostimă e că am simțit că m-aș însura cu ea de cum am văzut-o. Sunt de-a dreptul nebun, nici nu-mi *plăcea* cine știe ce, și totuși am simțit deodată c-o iubesc și că vreau să mă căsătoresc cu ea. Zău că sunt nebun. Recunosc.

— Holden! a exclamat ea. Ce bine-mi pare că te văd! Nu ne-am mai văzut de *secole*.

Vorbea îngrozitor de tare, așa că te simțeai întotdeauna puțin jenat când te întâlneai cu ea în public. Lumea o scuza fiindcă era nemaipomenit de frumoasă, dar pe mine mă enerva întotdeauna îngrozitor.

— Și mie îmi pare bine că *te* văd, i-am zis, și zău că nu mințeam. Cum o mai duci?

— Grozav, minunat. Am întârziat?

I-am spus că nu, dar de fapt întârziase cu vreo zece minute. Numai că mie nu-mi păsa. Toate rahaturile alea, toate caricaturile din *Saturday Evening Post*^[42] și așa mai departe, reprezentând tipi care așteaptă la colț de stradă, furioși fiindcă le-a întârziat iubita, sunt prostii. Dacă fata-i frumoasă când vine la întâlnire, cine se mai sinchisește c-a întârziat? Nimeni.

— Ar trebui să ne grăbim, i-am zis, spectacolul începe la trei fără douăzeci.

Am coborât împreună treptele spre stația de taxiuri.

— Ce vedem? m-a întrebat.

— Nu știu. Pe soții Lunt. E singurul spectacol la care am găsit bilete.

— Soții Lunt! Vai, grozav!

Ce vă spuneam! Când a auzit că-i vorba de soții Lunt, a înnebunit.

.

În drum spre teatru, ne-am sărutat un pic în taxi. La început nu voia, fiindcă avea ruj pe buze și așa mai departe, dar am fost seducător al naibii, așa că n-a avut încotro. De două ori, când păcătosul ăla de taxi a frânat brusc, mai-mai era să cădem de pe banchetă. Șoferii ăștia blestemați nu se uită niciodată pe unde merg. Jur că nu. Și pe urmă, ca să vedeți ce nebun sunt, după ce-am îmbrățișat-o puțin mai strâns, am început să-i spun că o iubesc și așa mai departe. Bineînțeles că era o minciună, dar când i-am spus-o eram *convins* de ce spuneam. Sunt nebun. Pe Dumnezeuul meu că da.

— Vai, scumpule, și eu te iubesc, mi-a răspuns.

Apoi imediat, fără nicio tranziție, mi-a spus:

— Făgăduiește-mi c-ai să lași să-ți crească părul. Părul scurt nu mai e la modă. Și tu ai un păr atât de frumos!

Frumos, aiurea!

Spectacolul nu era chiar atât de prost ca altele pe care le-am văzut eu în viața mea. Totuși, dacă stai bine să te gândești, era o porcărie. Reprezenta cinci sute de mii de ani din viața unei perechi. La începutul piesei sunt tineri și așa mai departe, și părinții fetei nu vor s-o lase să se mărite cu el, dar până la urmă tot se căsătoresc. Și pe urmă încep să îmbătrânească. Bărbatul pleacă la război, și nevasta are un frate bețiv. Nu prea reușeam să mă concentrez. Adică mi-era perfect indiferent dacă vreunul din membrii acelei familii trăiește sau moare. Doar erau actori. Cei doi soți erau destul de simpatici – foarte spirituali și așa mai departe –, da', cu toate astea, nu reușeau să mă intereseze. Mai întâi pentru că tot timpul beau ceai sau altceva. De câte ori îi vedeai, apărea și un valet care le băga o tavă de ceai sub nas sau nevasta servea ea însăși ceai cuiva. Și tot timpul *intra* sau *ieșea* câte cineva – te apuca amețeala numai uitându-te la cei care se tot așezau și se sculau. Alfred Lunt și Lynn Fontane îi jucau pe bătrânii soți și erau foarte buni, numai că mie nu mi-au plăcut cine știe ce. Dar trebuie să recunosc că erau altfel decât ceilalți actori. Nu se purtau nici ca oamenii obișnuiți, nici ca actorii. E greu de explicat. Se purtau mai degrabă de parcă ar fi știut că sunt celebriți și așa mai departe. Vreau să spun că jucau bine, dar jucau *prea* bine. Când unul isprăvea câte un monolog, celălalt spunea repede ceva, luându-i vorba din gură. Voiau să dea impresia că se poartă ca-n viață, unde oamenii vorbesc și se întrerup mereu unii pe alții. Dar, din nenorocire, *prea* vorbeau și se întrerupeau ca-n viață. Își jucau rolurile cam în felul în care cânta Ernie la pian în barul acela din Greenwich Village. Dacă faci ceva

prea bine, după un timp, dacă nu bagi de seamă, începi să-l faci ostentativ. Și atunci, nu mai e atât de bine. Dar, în orice caz, soții Lunt erau singurii actori din piesă care păreau să aibă cap. Asta trebuie să recunosc.

După primul act, am ieșit, cu toți papiștii, să fumez o țigară. Să-i fi văzut pe toți. În viața mea n-am văzut atâta poză. Toți fumau ca nebunii și vorbeau despre piesă tare, ca să-i audă și ceilalți și să afle ce deștepți sunt. Un cretin de actor de cinema stătea lângă noi și fuma. Nu știu cum îl cheamă, dar joacă întotdeauna în filmele de război pe tipul care moare de frică înainte de asalt. Era cu o blondă superbă și amândoi voiau să pară foarte blazați și așa mai departe, de parcă nici n-ar fi observat că oamenii se uită la ei. Modești, ai dracului! Pe mine mă amuzau grozav. Sally nu deschidea gura decât ca să-i ridice în slăvi pe soții Lunt, fiindcă era ocupată să zâmbească în dreapta și în stânga și să se fâșâie. Apoi, deodată, a văzut, în partea cealaltă a foaierei un papișt pe care-l cunoștea, purta un costum de flanelă gri foarte închis și o vestă cadrilată. Ținuta Ivy League^[43]. Ce mai, era grozav! Stătea lângă perete, fumând cu un aer îngrozitor de plictisit. Sally repeta întruna: „Oare de unde-l *cunosc* eu pe băiatul ăsta?” De câte ori mă duceam în câte un loc cu ea, *cunoștea* pe câte cineva. Sau, în orice caz, își închipuia că cunoaște. Atâta mi-a spus că-l cunoaște, că până la urmă m-am plictisit îngrozitor și i-am zis:

— Dacă-l cunoști, de ce nu te duci la el, să-i sari de gât? O să fie încântat.

Dar când i-am spus asta, s-a supărat. În cele din urmă, papiștiul a observat-o și a venit să-i spună bună ziua. Păcat că n-ați văzut cum s-au salutat! Parcă nu s-ar mai fi văzut de douăzeci de ani. Ai fi putut crede că, fiind copii, mâncaseră dintr-aceeași strachină, sau așa ceva. Prieteni vechi. Ți se făcea pur și simplu greață. Partea nostimă e că se întâlniseră probabil o *singură* dată în viață la o petrecere d-aia cu pretenții. În sfârșit, după ce-au isprăvit cu sentimentalismul lor greșos, Sally a făcut prezentările. Îl chema George și nu mai știu cum – nici măcar nu mi-amintesc – și învăța la Andover. Școală serioasă, nu glumă. Păcat că nu l-ați văzut când l-a întrebat Sally cum îi place piesa. Era genul de tip care pozează tot timpul și care, atunci când răspunde la o întrebare, are nevoie de *spațiu*. S-a dat cu un pas înapoi, călcând drept pe piciorul doamnei din spatele lui. Cred că i-a fracturat toate degetele. Apoi a declarat că piesa *în sine* nu-i o capodoperă, dar că soții Lunt sunt, bineînțeles, niște îngeri, îngeri.

Mama lui! *Îngeri*, să mor de râs. Pe urmă, a început să discute cu Sally despre o grămadă de cunoștințe comune. A fost cea mai insipidă, cea mai snoabă conversație din câte am auzit vreodată. Se gândeau cât puteau de repede la câte o localitate, apoi se străduiau să găsească câte un cunoscut care stătea acolo și îi pomeneau numele. La sfârșitul antractului, mi se făcuse de-a dreptul greață. Zău că da. La următorul antract, au *continuat* discuția lor tâmpită și politicoasă. Pomeneau de alte locuri și de alți oameni. Dar cel mai groaznic era că nemernicul avea o voce pretențioasă, aristocratică, tipic Ivy League, o voce din acelea obosite, de snob. Suna ca o voce de fată. În plus, măgarul a încercat, fără măcar să clipească, să se bage pe fir. Când am ieșit de la teatru, am crezut chiar c-o să fie atât de nerușinat încât să se urce cu noi în taxi, fiindcă s-a ținut de noi, pe jos, până la al doilea colț. Pe urmă însă, ne-a spus că trebuie să se întâlnească cu niște tipi la un *cocktail*. Îi și vedeam pe toți cu vestele lor cadrilate stând într-un bar, criticând spectacole, cărți și femei, cu vocile lor obosite, de snobi. Când văd tipi d-ăștia, mi se face rău.

Când, după ce l-am ascultat pe măgarul acela ipocrit de la Andover vreo zece ceasuri, ne-am urcat în sfârșit în taxi, începusem s-o urăsc pe Sally. Eram hotărât s-o duc acasă și gata. Zău că da – dar deodată mi-a zis:

— Am o idee minunată!

Întotdeauna avea idei minunate.

— Ascultă, la ce oră trebuie să fii la masă? Te grăbești tare? Te așteaptă la o oră precisă?

— Pe mine? Nu. Am timp destul, i-am răspuns.

Mamă, niciodată n-am grăit un adevăr mai mare!

— Da' de ce?

— Hai să mergem să patinăm la Radio City!

Astea-s ideile ei minunate.

— Să patinăm la Radio City? Acum?

— Numai o oră, o oră jumătate. Nu vrei? Dacă nu *vrei*...

— N-am spus că nu vreau. Dacă vrei tu, sigur că mergem.

— Adevărat? Să nu *spui* numai așa, dacă nu vrei, că mie mi-e totuna.

Se și vedea că-i era totuna.

— Poți închiria niște fustițe de patinaj o frumusețe, mi-a spus ea. Jeannette Cultz a închiriat una săptămâna trecută.

Vasăzică, de-asta era așa înnebunită să meargă la patinaj. Murea să se îmbrace într-o fustiță de-alea care abia dacă-ți acoperă fundul.

Așa că ne-am dus, și după ce ne-au dat patinele, i-au dat lui Sally o rochiță albastră în care putea să-și rotească fundul cât voia. Totuși, trebuie să recunosc că-i stătea bine. Grozav de bine. Și să nu credeți că nu-și dădea seama. Mergea mereu înaintea mea ca să văd ce fund simpatic are. Și trebuie să recunosc că era simpatic.

Partea nostimă e că noi doi patinam cel mai prost de pe toată pista aceea nenorocită, și când spun *cel mai prost* așa e! Și, slavă Domnului, erau destui neștiutori pe acolo. Gleznele lui Sally se îndoiu atît de tare, încât aproape ajungeau să atingă gheața. Asta îi dădea un aspect foarte idiot și, în plus, cred c-o dureau îngrozitor picioarele. Ale mele mă dureau de-mi venea să urlu. Cred că arătam amândoi superb. Și, în plus, mai erau și cel puțin 200 de gură-cască, care n-aveau nimic mai bun de făcut decât să stea și să se uite la oameni cum cad grămadă.

În cele din urmă i-am spus:

— Nu vrei să intrăm și să bem ceva?

— Asta-i cea mai bună idee din câte ai avut azi! mi-a răspuns.

Era *moartă* de durere. Fusese un calvar. Zău că mi-a părut rău de ea.

Ne-am scos patinele alea nenorocite și am intrat în bar, unde puteai să stai în ciorapi, să bei și să-i privești pe cei care patinau. Ne-am așezat. Sally și-a scos mănușile, și eu i-am dat o țigară. Nu părea prea fericită. Când a venit chelnerul, am comandat o coca-cola pentru ea – că nu bea alcool – și un whisky cu sifon pentru mine, dar măgarul n-a vrut să-mi dea whisky, așa c-am băut și eu tot coca-cola. Apoi am început să aprind chibrit după chibrit. Așa fac eu când sunt într-o anumită stare de spirit. Las chibritul să ardă până-mi ajunge flacăra la deget, apoi îl arunc în scrumieră. E un tic nervos.

Deodată, așa din senin, Sally m-a întrebat:

— Ascultă, vreau să știu precis, vii sau nu vii să mă ajuți să împodobesc pomul în seara de ajun? Trebuie să știu.

Era încă enervată din cauză că o duruseră gleznele când patinase.

— Păi nu ți-am scris c-o să vin? M-ai întrebat de vreo douăzeci de ori. Sigur c-o să vin.

— Trebuie să știu, mi-a zis.

Și începu să-i treacă în revistă pe toți cei care erau în bar.

Brusc, am renunțat să mai aprind chibrituri și m-am aplecat peste masă, apropiindu-mă de ea. Voiam să-i spun niște lucruri.

— Ascultă, Sally!

— Ce e? m-a întrebat.

Se uita la o fată din partea cealaltă a barului.

— Ți s-a întâmplat vreodată să te sature de toți și de toate? am întrebat-o. Adică ți s-a întâmplat vreodată să-ți fie teamă că totul se duce naibii dacă nu faci ceva? Adică ție îți place școala?

— Mă *plictisește* îngrozitor!

— Bine, dar nu ți-e silă de ea? Știu că-i plicticoasă, dar vreau să știu dacă ți-e *silă* de ea.

— Nu pot să spun că mi-e chiar *silă*. Oricum, trebuie să...

— *Mie* mi-e silă. Mamă, ce silă mi-e! i-am spus. Dar nu mi-e silă numai de școală. Mi-e silă de tot. De viața din New York și de tot. De taxiuri, de autobuzele care circulă pe Madison Avenue, cu taxatorii și lumea care urlă la tine să cobori prin spate. Mi-e silă să fiu prezentat unor papițoi care spun de soții Lunt că-s îngeri. Mi-e silă să mă plimb în sus și-n jos cu ascensorul, când de fapt vreau să ies în stradă. Mi-e silă de probele fără sfârșit, când îmi fac pantaloni la Brooks, și de oamenii care...

— Te rog să nu mai ții, mi-a spus Sally, ceea ce era foarte nostim, fiindcă nu țipam deloc.

— Uite, să luăm de exemplu mașinile, i-am zis, cu o voce foarte scăzută. Majoritatea oamenilor se prăpădesc după mașini. Fac drame dacă mașina lor are cea mai mică zgârietură și vorbesc mereu de cât consumă la suta de mile, și, cum își cumpără o mașină nouă, încep să se și gândească să o schimbe cu un tip și mai nou. Mie nu-mi plac nici măcar mașinile *vechi*. Adică nu mă interesează. Aș prefera de o mie de ori să am un păcătos de cal. Caii, cel puțin, au ceva *uman*! Cu un cal, poți să... ce naiba...

— Să mor dacă înțeleg despre ce vorbești, m-a întrerupt Sally. Sari de la una la...

— Vrei să-ți spun ceva? Dacă n-ai fi fost tu, poate că nu m-aș fi aflat acum la New York, aici. Dacă n-ai fi fost tu, m-aș fi aflat undeva la mama dracului. În fundul pădurii sau într-alt loc. De fapt, am rămas aici numai din pricina ta.

— Ești drăguț, mi-a zis.

Dar se vedea cât de colo că ține neapărat să schimbe subiectul.

— Aș vrea să văd ce-ai face dac-ai învăța la o școală de băieți. Ar trebui să încerci odată, i-am spus. Mișună tot soiul de ipocriți cu pretenții, care nu fac altceva decât să-nvețe cât trebuie ca să ajungă destul de deștepți într-o zi, să fie în stare să-și cumpere un păcătos de Cadillac. Și trebuie mereu să lași impresia că te interesează grozav dacă echipa de fotbal a școlii câștigă sau pierde. Și, în fond, singurul lucru pe care-l faci e să discuți toată ziua despre fete, despre alcool și despre amor, și toți se susțin unii pe alții și formează o gașcă păcătoasă și imputită. Cei din echipa de baschet au gașca lor, catolicii au gașca lor, blestemații ăia de intelectuali o au pe a lor, cei care joacă bridge, pe a lor. Până și abonații de la clubul acela nenorocit care se cheamă „Cea mai bună carte a lunii” au gașca lor. Și dacă-ncerci să ai o discuție mai inteligentă cu ei...

— Ia ascultă, mă opri Sally. Sunt mulți băieți care profită de pe urma școlii mult mai mult decât *atât*.

— Sunt de acord. Unii da. Dar, pentru *mine* școala e ce ți-am spus. Înțelegi? Asta voiam să-ți explic. Asta-i exact ce voiam să-ți explic, i-am zis. Eu nu trag niciun fel de foloase din nimic. Nu sunt în stare. Sunt într-o formă proastă, *imputită*.

— Să știi că ești.

Și, deodată, mi-a venit o idee.

— Ascultă, i-am spus. Am o idee. Ce-ar fi să ieșim naibii de aici? Uite la ce m-am gândit. Cunosco un tip din Greenwich Village care ne poate împrumuta mașina lui pentru vreo două săptămâni. Am fost colegi de școală și-mi mai datorează și acum zece dolari. Uite ce putem face. Mâine dimineață facem o excursie în Massachusetts și în Vermont și prin împrejurimi. E nemaipomenit de frumos acolo, zău că da.

Mă înfierbântasem îngrozitor și, cu cât mă gândeam mai tare la asta, cu atât mă înfierbântam mai rău. Am întins mâna și am apucat mâna lui Sally. Tâmpit mai eram!

— Vorbesc serios, am continuat. Am vreo sută optzeci de dolari la bancă. Pot să-i scot mâine dimineață când se deschide, și pe urmă mă duc să iau mașina de la tipul de care-ți spuneam. Vorbesc serios. Am putea să stăm la cabanele alea turistice pe care le găsești la tot pasul pe șosea. Am sta acolo cât ne-ar ține banii. Pe urmă, după ce ne-ar lăsa banii, aș putea să gădesc ceva de lucru și am putea să locuim undeva, pe marginea unui pârau și așa mai departe și mai târziu ne-am căsători, sau așa ceva. Iarna aș tăia singur

lemnene de care am avea nevoie și tot. Zău! Am putea s-o ducem minunat! Ce spui? Hai, zău! Ce părere ai? Pleci cu mine? Te rog!

— Nu se *face* un lucru ca ăsta, mi-a zis Sally.

Părea îngrozitor de furioasă.

— De ce nu? De ce naiba nu se face?

— Te rog să nu mai țipi la mine.

Vorbea aiurea, fiindcă nici măcar nu țipam la ea.

— De ce nu se poate? Spune, de ce?

— Fiindcă nu se poate, d-asta! În primul rând pentru că, de fapt, suntem niște *copii*! Și te-ai gândit măcar o clipă ce faci dacă nu *găsești* o slujbă când ne lasă banii? Am *muri* de foame. Toată povestea-i atât de absurdă, încât nici măcar...

— Nu-i adevărat, nu-i absurdă. Găsesc eu de lucru. N-avea nicio grijă. Nu-i nevoie să-ți faci griji. Ce te-a apucat? Nu vrei să mergi cu mine? Dacă nu vrei, *spune*.

— Nu-i vorba de *asta*. Nu-i deloc vorba de asta, mi-a explicat Sally.

Într-un fel, începusem s-o urăsc.

— O s-avem timp, slavă Domnului, să facem lucrurile astea – toate lucrurile astea. Vreau să spun după ce termini școala și așa mai departe și dacă ne căsătorim și tot restul... or să fie mii de locuri minunate pe care să le vizităm. Tu nu faci decât să...

— Nu, n-or să fie mii de locuri minunate, nici gând! O să fie cu totul altfel, i-am răspuns.

Începusem iar să mă întristez îngrozitor.

— Ce-ai spus? N-am auzit! Întâi urla la mine, și pe urmă...

— Am spus că n-o să fie niciun loc minunat unde să mergem după ce termin școala și tot restul. Deschide urechile. O să fie cu totul altfel. O să trebuiască să coborâm cu ascensorul și să avem o grămadă de bagaje și de lucruri. O să trebuiască să telefonăm, să ne luăm rămas bun de la toate cunoștințele și pe urmă să le trimitem vederi de la hotelurile unde o să stăm. Și o să lucrez într-un birou și o să câștig o grămadă de bani și o să mă duc la slujbă cu taxiul sau cu autobuzele de pe Madison Avenue și o să citesc ziarele și o să joc tot timpul bridge și o să mă duc la cinema, să văd o groază de documentare și forșpanuri și jurnale de actualități cretine. Jurnale de actualități. Mamă, Doamne! Sunt întotdeauna pline de curse tâmpite de cai și de cucoane care sparg sticle de șampanie la botezul unui vas, sau de

cimpanzei cu pantalonași care se plimbă pe bicicletă. N-o să fie deloc același lucru. Dar tu nu înțelegi nimic din ce-ți spun.

— Poate că nu înțeleg! Dar poate că nu înțelegi nici *tu*, mi-a replicat Sally.

Ajunseserăm să ne urâm de moarte. Era clar că n-avea niciun rost să încerc să duc o discuție inteligentă cu ea. Îmi părea îngrozitor de rău că începusem discuția.

— Hai să ieșim de aici, i-am zis. Și, dacă vrei să știi, mă doare-n fund de ce crezi tu.

Mamă, ce s-a înfuriat când i-am spus asta! Știu că n-ar fi trebuit să vorbesc așa, și poate că în mod normal n-aș fi vorbit așa, dar mă înfuriase îngrozitor. De obicei, nu spun grosolăniile fetelor. *Mamă*, ce s-a înfuriat! M-am scuzat ca un disperat, dar n-a vrut să-mi primească scuzele. Plângea. Și asta m-a speriat puțin, fiindcă mi-era teamă să nu se ducă să-i povestească lui taică-su că-i spusese că mă doare-n fund de ce crede ea. Taică-su era un tip lung, sinistru și tăcut și care nu prea se prăpădea după mine. I-a spus o dată lui Sally că sunt mult prea gălăgios.

— Zău că-mi pare rău, tot repetam eu.

— Îți pare rău. Îți pare rău. Asta-i foarte nostim, mi-a zis ea.

Avea ochii plini de lacrimi. Și, deodată, a început să-mi pară *într-adevăr* rău c-o jignisem.

— Hai să mergem, te duc acasă. Zău.

— Mă pot duce și singură, mulțumesc. Trebuie să fii nebun să-ți închipui c-am să *te* las să mă duci acasă. Niciun băiat nu mi-a spus ce mi-ai spus tu, niciodată, în viața mea.

De fapt, dacă stai să te gândești bine, toată povestea era mai degrabă caraghioasă și, de aceea, am făcut un lucru pe care n-ar fi trebuit să-l fac. Am început să râd. Și am un râs foarte zgomotos și cretin. Vreau să spun că dacă, la cinema, sau la vreun alt spectacol, mi s-ar întâmpla vreodată să stau în spatele meu, probabil că m-aș apleca spre mine și mi-aș spune să tac naibii din gură. Râsul meu a înfuriat-o pe Sally și mai rău.

Am mai stat un timp cu ea, scuzându-mă și încercând s-o conving să mă ierte, dar n-am reușit. Îmi tot spunea să plec și s-o las în pace. Așa că, în cele din urmă, am plecat. M-am dus la garderobă să-mi iau pantofii și celelalte lucruri și am plecat fără ea. N-ar fi trebuit s-o las acolo, dar eram sătul până-n gât.

La drept vorbind, nici măcar nu știu de ce am început toată povestea. Vreau să spun povestea cu excursia în Massachusetts și în Vermont și așa mai departe. De fapt, cred că nici n-aș fi luat-o cu mine, chiar dacă ar fi vrut să meargă. Nu era genul de fată cu care să pleci. Dar ce e mai îngrozitor e că atunci când îi propusesem să plece cu mine fusesem *sincer*. E îngrozitor. Pe cuvântul meu că sunt nebun.

Capitolul 18

Ieșind de la patinoar, am simțit că mi se face foame, așa că am intrat într-un magazin, unde am mâncat un sandviș cu șvaițer și am băut un lapte cu malt. Apoi am intrat într-o cabină telefonică. Mă gândeam s-o sun din nou pe Jane să văd dacă se întorsese acasă. Vreau să spun c-aveam toată seara liberă și mă gândeam s-o sun și, dacă o găsesc acasă, s-o invit să mergem undeva să dansăm. Nu dansasem niciodată cu ea, dar o văzusem dansând o dată. Părea să fie o dansatoare foarte bună.

Era la o petrecere de 4 Iulie la club. Pe atunci n-o cunoșteam încă bine, și mă gândisem că nu e cazul s-o invit la dans. În seara aceea, era cu un tip respingător, unul Al Pike, care învăța la Choate. Nu-l cunoșteam nici pe el prea bine, dar îl întâlneam mereu la piscină. Purta chiloți de baie din latex alb și sărea mereu de la trambulină, făcând toată ziua aceeași figură cretină. Era singura figură pe care o știa, dar își închipuia că-i un as în materie. Era tot numai mușchi și niciun pic de creier. Deci ăsta era tipul cu care am văzut-o pe Jane în seara aceea. Nu înțelegeam deloc de ce. Zău că nu.

Mai târziu, după ce am început să ies cu ea, am întrebat-o cum de-i venise să iasă cu un papițoi încrezut ca Al Pike. Dar Jane mi-a spus că nu-i încrezut, că are complexe de inferioritate. Părea că îi e într-adevăr milă de el sau, mă rog... Nu inventase povestea numai așa. Era convinsă de ce spune. Ciudate mai sunt și fetele astea. De câte ori pomenești de câte un băiat care-i un măgar – meschin și încrezut și tot restul – și le spui cum e, îți răspund că are complexe de inferioritate. O fi *având* complexe, nu spun nu, dar eu cred că asta nu-l împiedică să fie măgar. Ah, fetele astea. Nu știi niciodată ce gândesc. Am aranjat o dată o întâlnire între colega de cameră a unei fete, Roberta Walsh, și un prieten de-al meu. Pe el îl chema Bob Robinson și *ăsta* chiar că avea complexe de inferioritate. Se vedea că-i e rușine de părinții lui, fiindcă spuneau „ei este” și „ele este” și alte lucruri d-astea și fiindcă nu erau bogați. Dar nu era un măgar sau mai știu eu ce. Era un băiat de treabă și foarte drăguț. Numai că fata – cea care stătea în aceeași cameră cu

Roberta Walsh – nu l-a plăcut deloc. I-a spus Robertei că-i prea încrezut – și *motivul* pentru care credea că-i încrezut era că băiatul spusese în treacăt că-i căpitanul echipei de debateri. Un lucru mic, care o făcuse să-l considere încrezut. Nenorocirea cu fetele astea e că atunci când le place un băiat, oricât ar fi de măgar, spun de el că are complexe de inferioritate, și când *nu* le place, oricât ar fi de drăguț sau oricât de mari ar fi complexele lui de inferioritate, spun despre el că-i încrezut. Și asta se întâmplă și cu cele deștepte.

În orice caz, am sunat-o din nou pe Jane, dar n-a răspuns nimeni, așa c-am închis. Apoi mi-am răsfoit carnetelul cu adrese, să caut pe cineva care ar putea să fie liber în seara aceea. Dar, din nenorocire, nu însemnasem în carnetel decât vreo trei numere: al lui Jane, al domnului Antolini, care-mi fusese profesor la Elkton Mills, și numărul tatei de la birou. Uit mereu să scriu numerele oamenilor în carnet. În cele din urmă, știți ce-am făcut? L-am sunat pe Carl Luce. Un băiat care absolvise „Whooton” după plecarea mea de-acolo. Avea vreo trei ani mai mult ca mine și nu pot spune că mă prăpădeam după el, dar era un tip foarte intelectual – avea cel mai înalt coeficient de inteligență din toată școala – și m-am gândit că poate o să vrea să ia masa cu mine și să avem o discuție intelectuală. Era uneori foarte instructiv să stai de vorbă cu el. Așa că i-am dat un telefon. Învăța la Columbia University, dar locuia pe Strada 51, și eram sigur c-o să-l găsesc acasă. Când am dat în sfârșit de el, mi-a spus că nu e liber să ia masa cu mine, dar e de acord să ne întâlnim la zece să bem ceva la „Wicker Bar”, pe Strada 54. Cred că s-a cam mirat să-mi audă vocea. Îi spuseseam cândva că-i un ipocrit cu fundul mare.

Până la zece mai era timp destul, și, cum n-aveam ce face, m-am dus să văd un film la Radio City. Proastă inspirație! Dar cinematograful era aproape și nu mi-a venit nicio altă idee în cap.

Am intrat la mijlocul spectacolului de varietăți care se dădea în pauza dintre filme. Fetele din ansamblul „Rockettes” își ridicau picioarele până în tavan, așa cum fac de obicei când stau toate în rând și se țin de mijloc. Publicul aplauda frenetic și un tip din spatele meu îi tot spunea nevastă-sii: „Știi ce-i asta? Precizie matematică!” Să mori de râs. După ansamblul „Rockettes”, a urmat un tip în smoching, care avea patine cu roțile și care a început să patineze pe sub o grămadă de măsuțe și, în timp ce patina, spunea bancuri. Era un patinator foarte bun și așa mai departe, dar pe mine nu mă

amuza, fiindc-am început să mi-l închipui *antrenându-se* să facă ceea ce făcea pe scenă. Totul mi se părea stupid. Dar cred că nu eram eu în dispoziția care trebuie. După el a urmat o scenetă care se prezintă în fiecare an la Radio City în ajunul Crăciunului. Mii de îngeri încep să iasă din cutii și de peste tot, și niște tipi cară crucifixe și alte lucruri d-astea pe toată scena, și toți la un loc – trebuie să fie *câteva mii* – cântă ca nebunii: *Veniți voi toți cei credincioși!* Mare scofală.

Da, știu că în principiu toate astea sunt considerate grozav de frumoase și de religioase, dar să mă bată Dumnezeu dacă văd ceva frumos sau religios într-un mănunchi de actori care cară crucifixe de-a lungul și de-a latul scenei. Când și-au terminat numărul și au început să intre din nou în cutii și să dispară, se vedea cât de colo că abia așteptau să se ducă să fumeze o țigară sau ceva asemănător. Mai văzusem o dată spectacolul ăsta cu un an în urmă. Mă dusesem cu Sally Hayes, care se tot minunase ce frumoase sunt costumele și tot restul. Și eu i-am spus că dacă Isus ar fi văzut toate astea – costumele de mascaradă și tot restul –, probabil că i s-ar fi făcut greață. Sally mi-a spus că sunt un necredincios și că, vorbind așa, comit un sacrilegiu. Și probabil c-avea dreptate. Ceea ce i-ar fi plăcut *într-adevăr* lui Isus ar fi fost băiatul de la baterie. Îl știu de când aveam opt ani. Frate-meu Allie și cu mine, când eram cu părinții, ne schimbam locurile și ne duceam în față să-l vedem mai bine. E cel mai bun toboșar din câți am auzit vreodată. E adevărat că de-a lungul unei bucăți nu ajunge să bată toba decât de două, trei ori, dar nu pare niciodată plictisit când stă. Și pe urmă, când bate, bate delicat, frumos, și pe fața lui se vede că pune suflet în ceea ce face.

Odată, când ne-am dus la Washington cu tata, Allie i-a trimis o vedere, dar sunt convins că n-a primit-o. Nu eram foarte siguri cum să scriem adresa. După scheciul special de Crăciun a început păcătosul de film. Era atât de infect, încât mă fascina. Era despre un englez, unul Alec și nu mai știu cum, care luptase pe front și-și pierduse memoria în spital, și așa mai departe. Și pe urmă, ieșea din spital, în baston, și șchiopăta prin toată Londra, fără să aibă nici cea mai mică idee cine naiba e. De fapt e duce, dar el nu știe. Pe urmă, se urcă în autobuz și face cunoștință cu o fată drăguță, simpatică și sinceră. Vântul îi ia fetei pălăria și el sare și-o prinde și pe urmă se suie în autobuz, se așază lângă ea și încep să vorbească despre Charles Dickens, care se nimerește să fie autorul lor preferat. El are sub braț un

Oliver Twist și ea la fel. Să-ți vină greață, nu alta. În orice caz, se îndrăgostesc pe loc unul de altul, pentru că sunt amândoi morți după Charles Dickens și așa mai departe și el o ajută să-și conducă editura. Căci fata e editoare. Dar afacerile nu-i merg prea strălucit pentru că are un frate bețiv, care-i irosește toți banii. Frate-său e foarte înăcrit, fiindcă în timpul războiului fusese medic, și acum nu mai poate opera că nu-l mai țin nervii, și atunci pilește tot timpul. Dar e totuși foarte spiritual și așa mai departe. În cele din urmă, Alec scrie o carte și fata i-o publică și amândoi câștigă o groază de bani. Și, când sunt gata-gata să se căsătorească, apare o altă femeie, una Marcia, care fusese logodnica lui Alec înainte ca el să-și fi pierdut memoria. Și Marcia îl recunoaște într-o librărie unde el dădea autografe. Dânsa îi spune că el, de fapt, e duce, dar el n-o crede și nu vrea să meargă cu ea să-și vadă mama. Maică-sa e oarbă ca un liliac. Dar cealaltă fată, cea simpatcă, nobilă și generoasă, îl convinge să se ducă. Și el se duce, dar nu-și recapătă memoria nici când bătrânul lui dog danez sare pe el dând din coadă, și nici când maică-sa îl pipăie cu degetele pe față și-i aduce un ursuleț de pe vremea când era puști.

Dar, într-o bună zi, niște copii joacă *cricket* pe peluză și-l pocnesc cu o minge în cap. Și brusc, își recapătă memoria și se duce în casă și o sărută pe maică-sa pe frunte, după care își reia funcția de duce și uită cu totul de fata cea simpatcă și cu editură. V-aș povesti eu și restul, dar simt că mi se face greață. Nu că m-aș teme c-am să vă *stric* plăcerea sau mai știu eu ce. Că n-am ce să stric.

Zău! Fapt este că, la urmă, Alec se însoară cu fata simpatcă, și fratele bețiv își recapătă echilibrul nervos și o operează pe mama lui Alec, care își recapătă vederea, și pe urmă fratele bețiv și Marcia se îndrăgostesc unul de altul. Și totul se termină la o masă lungă la care iau parte cu toții și râd de se prăpădesc văzând bătrânul dog danez care intră în sufragerie cu o droaie de pui după el. Toți crezuseră că era câine și, când colo, era o păcătoasă de cățea. Tot ce vă pot spune e să nu vă duceți la filmul ăsta dacă nu vreți să vă vărsați mațele.

Ce m-a înnebunit însă pe mine e că stăteam lângă o cucoană care a plâns tot timpul filmului ăstuia nenorocit. Cu cât era mai ridicol, cu atât plângea mai tare. Ai fi putut crede că plânge fiindcă-i foarte bună la suflet, dar am stat chiar lângă ea și am văzut cât era de bună. Avea cu ea un băiețel care se plictisea de moarte și voia la toaletă, dar nu s-a îndurat să-l ducă. Îi tot

spunea să stea liniștit și să fie cuminte. Până și o păcătoasă de lupoaică ar fi fost mai bună la suflet. Din zece inși care plâng de li se umflă ochii la filme proaste, nouă sunt niște ticăloși, niște oameni mici la suflet. Vorbesc serios.

După ce s-a terminat filmul, am pornit-o spre „Wicker Bar”, unde trebuia să mă întâlnesc cu Carl Luce, și, mergând așa pe stradă, am început să mă gândesc la război și la toate lucrurile astea. Așa mi se întâmplă de fiecare dată când văd câte un film de război. Nu cred c-aș putea suporta să plec la război. Zău că nu. Dacă te-ar lua pur și simplu și te-ar împușca sau mai știu eu ce, n-ar fi atât de rău, dar nenorocirea e că te țin în *armată* până ți se urăște. Asta-i nenorocirea. Frate-meu D. B. a pierdut vreo patru ani în armată. A fost și pe front – a debarcat în Normandia și așa mai departe –, dar, de fapt, cred că ura mai mult armata decât războiul. Pe vremea aceea, eram aproape sugaci, dar îmi amintesc că atunci când venea acasă în permisie nu făcea altceva decât să zacă tot timpul în pat. Aproape că nu venea niciodată în salon. Mai târziu, când a plecat în Europa, pe front, și așa mai departe, n-a fost rănit nici măcar o dată sau mai știu eu ce și nici n-a trebuit să împuște pe nimeni. Toată ziua nu făcea altceva decât să plimbe un general de *cowboy* cu o mașină de stat-major. Ne-a spus o dată mie și lui Allie că, dac-ar fi trebuit să împuște pe careva, n-ar fi știut în ce direcție să tragă. După părerea lui, armata era plină de javre aproape tot atât de ticăloase ca naziștii. Mi-aduc aminte că Allie l-a întrebat o dată dacă nu-i folosise totuși faptul că fusese pe front, fiindcă era scriitor, și acu’ o să aibă despre ce să scrie și așa mai departe. Atunci D. B. l-a pus pe Allie să-i aducă mănua de *baseball* și pe urmă l-a întrebat cine a scris mai bine despre război: Rupert Brooke sau Emily Dickinson, și Allie i-a răspuns că Emily Dickinson. Eu nu prea aveam nicio părere, fiindcă nu prea citesc poezie, dar în schimb *știu* c-aș înnebuni dac-ar trebui să fac armata și să stau toată ziua cu alde Ackley și Stradlater și Maurice liftierul, să mășăluiesc cu ei și așa mai departe. Am fost și eu odată cercetaș o săptămână, și nu suportam nici măcar să mă uit în ceafa celui din fața mea. Că ți se tot spunea, mereu, să te uiți în ceafa celui din față. Jur că, dacă mai e vreodată război, pe mine, unul, mai bine să mă ia și să mă pună în fața plutonului de execuție. N-aș avea nimic împotrivă. Ce mă uimește totuși la D. B. e că, deși ura războiul, mi-a dat totuși să citesc vara trecută *Adio, arme*. Mi-a spus că e o carte grozavă. Nu pot să înțeleg.

Era în cartea asta un tip, locotenentul Henry, care era, cică, un tip simpatic, și așa mai departe. Nu pricep cum poate D. B. să urască atât de tare armata și războiul, și totuși să-i placă un ipocrit ca ăla. Vreau să spun că nu pricep cum poate să-i placă o carte falsă ca asta, și totuși să-i placă cartea lui Ring Lardner sau cealaltă carte de care-i atât de entuziasmat, *Marele Gatsby*. Când i-am spus asta, D. B. s-a supărat și mi-a răspuns că sunt prea mic ca să-mi placă, dar eu nu cred c-are dreptate. I-am spus că-mi plac Ring Lardner și *Marele Gatsby* și alte cărți ca astea. Și zău că-mi plac. Mă-nnebunesc după *Marele Gatsby*. Drăguțul de Gatsby. Ce caracter! Mă distra grozav. În orice caz, dintr-un punct de vedere, îmi pare bine c-au inventat bomba atomică. Dac-o fi să mai fie vreodată un război, o să mă așez dracului drept deasupra ei. Am să mă propun voluntar. Jur c-așa am să fac.

Capitolul 19

În caz că nu locuiți la New York, vreau să vă spun că „Wicker Bar” se află într-un hotel pretențios, care se cheamă „Seton Hotel”. Obişnuiam să mă duc destul de des pe acolo, dar acum nu-l mai frecventez. Încetul cu încetul, am renunțat. Lumea pretinde că-i un bar foarte șic și rafinat și așa mai departe, un loc unde snobii dau buzna pe uși și pe ferestre. Și mai erau și două franțuzoaice, Tina și Janine, care veneau și cântau la pian și din gură cam de trei ori pe noapte. Una dintre ele cânta la pian – mizerabil –, cealaltă cânta din gură, și majoritatea bucăților erau fie foarte decoltate, fie în franțuzește. Cea care cânta din gură, Janine, înainte de a începe cântecul, se apropia de amărâtul ăla de microfon și spunea: „Și acum, iată version a noastră despre vulevu franse. E povestea unei petite française care vine en mare oraș comme New York și se îndrăgostește cu băiețel din Brookleene. Esperons che o se vă place.” Și după ce isprăvea cu șoptitul și cu fițele, cânta un cântec tâmpit, jumătate pe englezește, jumătate pe franțuzește, care-i înnebunea de fericire pe toți cretinii. Și dacă stăteai acolo un timp și-i auzeai pe toți cum aplaudă și așa mai departe, ajungeai să urăști tot universul. Zău că da. Barmanul era și el o javră. Și, pe deasupra, mai era și un mare snob. Dacă nu erai un mare grangur sau o celebritate sau mai știi eu ce, aproape că nu-ți vorbea. Iar dacă erai, devenea și mai grețos. Venea la tine, zâmbind cu gura până la urechi, de parc-ar fi spus: „Ia uitați-vă ce băiat de treabă sunt”, și apoi te întreba: „Ce se mai aude pe la dumneavoastră prin Connecticut?” sau „Ce se mai aude pe la dumneavoastră prin Florida?” Infect local. Zău că da. Încetul cu încetul, am renunțat să mai pun piciorul pe acolo.

Am ajuns destul de devreme. M-am așezat la bar – localul era destul de aglomerat – și, până a apărut amicul Luce, am băut vreo două whisky-uri cu sifon. M-am ridicat în picioare când am făcut comanda, ca să vadă ce înalt sunt și nu cumva să creadă că sunt un amărât de minor. Apoi am început să mă uit la cretinii din jur. Lângă mine era un tip care o vrăjea de mama

focului pe fata cu care venise. Îi tot spunea că are mâini aristocratice. Să mor de râs, nu alta. În partea cealaltă a barului erau numai homosexuali. Nu semănau prea tare a homosexuali – vreau să spun că n-aveau părul prea lung sau mai știu eu ce –, dar se vedea cât de colo că sunt. În cele din urmă, a apărut și Luce.

Luce. Ce tip. Fusese meditatorul meu când învățam la Whooton. Sau cel puțin așa ar fi trebuit să fie. Dar, de fapt, singurul lucru cu care m-am ales de la el au fost prelegerile acelea despre probleme sexuale, pe care le ținea noaptea târziu când ne adunam o grămadă de băieți la el în cameră. Știa foarte multe în legătură cu problemele astea, mai ales despre perversi și așa mai departe. Ne povestea despre tot felul de tipi respingători care aveau relații cu oi și despre tipi care purtau chiloți în căptușeala de la pălărie și tot soiul de lucruri d-astea. Și despre pederasti și lesbiene. Luce cunoștea toți pederastii și toate lesbienele din America. N-aveai decât să spui un nume – *oricare* – și îți spunea îndată dacă-i pederast sau nu. Uneori era greu să crezi că toți oamenii de care spunea el – actori de cinema sau mai știu eu ce – sunt perversi.

Unii erau căsătoriți, ce Dumnezeu! îi spuneai. De exemplu: „Cum adică, Joe Blow e pederast? Joe *Blow*? Tipul ăla înalt și solid care joacă întotdeauna roluri de gangsteri și de cowboy?” Și Luce răspundea: „Evident”, întotdeauna spunea „evident”. Susținea că n-are importanță dacă tipul e însurat sau nu. Afirmă că jumătate din tipii însurați de pe glob sunt perversi și nici nu-și dau seama. Spunea că, dacă ai trăsăturile caracteristice și așa mai departe, poți deveni pervers peste noapte. Băga pur și simplu groaza în noi. Așteptam îngrozit să devin și eu pervers. Partea nostimă e că eram convins că amicul Luce e și el pervers, în felul lui. Spunea mereu: „Ia încearcă-l p-ăsta de măsură”, și, pe urmă, te speria amenințându-te cu degetul când treceai pe coridor. Și de câte ori se ducea la spălător lăsa ușa deschisă ca să *vorbească* cu tine în timp ce tu te spălai pe dinți la chiuvetă. După mine, și asta-i un fel de perversitate. Zău că e. Am cunoscut câțiva perversi la școală, și toți făceau lucruri d-astea. D-aia am avut bănuieli în legătură cu amicul Luce. Totuși, era un tip foarte deștept. Zău că era.

Nu spunea niciodată bună ziua când te întâlnea. Primul lucru pe care mi l-a spus când s-a așezat a fost că nu poate să stea decât câteva minute. Mi-a spus c-are o întâlnire. Apoi a comandat un Martini sec. I-a spus barmanului să i-l facă foarte sec și să nu-i pună măslină.

— Ascultă, i-am zis, am un pederast pentru tine. Acolo, la capătul barului. Nu te uita acum. L-am păstrat special pentru tine.

— Foarte spiritual, mi-a zis el. Ai rămas același Caulfield. Când ai de gând să mai crești?

Îl enervam îngrozitor. Zău că da. El, în schimb, mă amuza. Tipii de genul ăsta m-amuză uneori grozav.

— Cum o duci cu viața sexuală? l-am întrebat.

Avea oroare să-l întrebi lucruri d-astea.

— Calmează-te, pentru Dumnezeu, mi-a spus. Reazemă-te de scaun și calmează-te.

— M-am calmat, i-am zis, cum e la Columbia? Îți place?

— Sigur că-mi place. Dacă nu mi-ar fi plăcut nu m-aș fi dus acolo, mi-a răspuns.

Și el reușea să fie destul de enervant, uneori.

— Ce materie de specialitate ți-ai ales? l-am întrebat. Perversitatea?

Bineînțelele că glumeam.

— Crezi c-ai haz?

— Nu. Am glumit. Ascultă, Luce, tu ești un intelectual. Am nevoie de sfatul tău. Mă aflu într-o...

M-a întrerupt cu un mormăit puternic.

— *Ascultă*, Caulfield, dacă vrei să stăm aici, să bem un pahar, calm și *liniștit*, și să discutăm calm și liniș...

— Bine, bine, i-am zis.

Se vedea cât de colo că n-avea chef să discute serios cu mine. Asta-i nenorocirea cu intelectualii ăștia. Nu vor să discute serios decât când au *ei* chef. Așa că m-am apucat să discut subiecte de interes general.

— Da' zău, cum o duci cu viața sexuală? l-am întrebat. Mai ești cu fata cu care erai la Whooton? Aceea care avea o frumusețe de...

— Nu, Doamne ferește.

— Dar de ce? Ce s-a întâmplat cu ea?

— *Habar n-am*. S-ar putea să fi ajuns cea mai mare curvă din New Hampshire. Asta fiindcă m-ai întrebat, că de fapt n-am nici cea mai vagă idee.

— Să-ți fie rușine. După ce c-a fost drăguță cu tine și te-a lăsat să-ți faci mendrele cu ea, ai putea măcar să nu mai vorbești așa.

— Of, Doamne! a exclamat el. Ai cumva de gând să mă bagi într-o conversație tipic caulfieldiană? Vreau să știu de la început.

— Nu, dar totuși nu-i frumos. Dacă a fost drăguță și cumsecade și te-a lăsat să...

— *Trebuie* neapărat să continuăm pe tema asta infectă?

Nu i-am mai spus nimic. Mi-era teamă că, dacă nu tac, se ridică de la masă și mă lasă singur. Așa că am mai comandat de băut. Aveam un chef nebun să mă-mbăt crișă.

— Și acum cu cine umbli? l-am întrebat. Ai chef să-mi povestești?

— N-o cunoști!

— Dar cine e? S-ar putea totuși s-o cunosc.

— Locuiește în Greenwich Village. O sculptoriță, dacă ții neapărat să știi.

— Zău? Serios? Câți ani are?

— N-am *întrebat-o* niciodată, pentru numele lui Dumnezeu.

— Bine, dar aproximativ!

— Îmi închipui că spre patruzeci, mi-a zis Luce.

— Spre patruzeci? Serios? Și-ți place? l-am întrebat. Ți plac femeile atât de bătrâne?

De fapt, l-am întrebat pentru că știa într-adevăr o grămadă de lucruri în legătură cu amorul și cu toate lucrurile astea. Era unul dintre pușinii oameni pe care-i cunoșteam și care știau. N-avea decât paisprezece ani când și-a pierdut virginitatea la Nantucket^[44]. Zău că da.

— Îmi plac femeile mature, dacă asta vrei să spui.

— Zău? De ce? Te întreb serios. Sunt mai bune la pat decât cele tinere?

— Ascultă, vreau să fie clar. Astă-seară refuz să răspund la întrebările caulfieldiene. Când *naiba* ai de gând să te faci și tu om în toată firea?

Un timp, n-am mai spus nimic. Renunțasem. Apoi, Luce a mai comandat un Martini și i-a spus barmanului să-l facă și mai sec.

— Ascultă. De câtă vreme ești cu sculptorița asta? l-am întrebat.

Zău că mă interesa.

— O cunoșteai când erai la Whooton?

— *Nu*. E în America doar de câteva luni.

— Zău? Și de unde e?

— Din Shanghai.

— Aiurea! Dumnezeu, o fi vreo chinezoaică?

— Evident.

— Auirea! Și-ți place? Îți place că-i chinezoaică?

— Evident.

— De ce? M-ar interesa să știu, zău că da.

— Pur și simplu pentru că pe mine filosofia orientală mă satisface mai mult decât cea occidentală. Asta pentru că m-ai *întrebat*.

— Serios? Ce înțelegi prin „filosofie”? Te referi la amor și la tot restul? Vrei să spui că în China e mai bine? Da?

— Nu neapărat în *China*, ce Dumnezeu! Am spus filosofie orientală. Vrei neapărat să continuăm această conversație fără sens?

— Ascultă, vorbesc serios. Nu glumesc. De ce-i mai bine în Orient?

— E prea complicat să-ți explic, zău, mi-a zis Luce. Ei consideră că amorul e o experiență atât fizică, cât și spirituală. Și dacă-ți închipui că am să...

— Așa îl consider și eu! Și eu consider că e o... cum îi spune... o experiență fizică și psihică și așa mai departe. Zău că da. Dar depinde de cine naiba o fac. Dacă e cineva pe care nici măcar nu...

— Nu mai *urla* așa, Caulfield, ce Dumnezeu. Dacă nu poți să-ți controlezi vocea, mai bine lăsăm baltă toată...

— Bine, dar ascultă..., i-am zis.

Mă înfierbântasem și *vorbeam* într-adevăr puțin prea tare – mi se întâmplă să vorbesc puțin cam tare când mă înfierbânt.

— Uite ce voiam să spun. Știu că trebuie să fie și fizic și spiritual și artistic și așa mai departe. Dar voiam să spun că nu se poate face așa, cu *oricine* – cu orice fată pe care o săruți – și să iasă totuși cum trebuie, n-am dreptate?

— Hai s-o lăsăm baltă, mi-a răspuns Luce. Ai ceva împotrivă?

— Nu. Dar ascultă! Uite, de exemplu, tu și cu fata asta chinezoaică. Ce-i așa grozav în legătură cu asta?

— *Isprăvește*, ți-am spus.

Începusem să devin indiscret. Știu. Dar asta era unul dintre lucrurile enervante în legătură cu Luce. Când era la Whooton, te făcea să-i povestești lucrurile cele mai intime care ți se întâmplau, dar dacă-l întrebai ceva despre viața *lui*, se supăra foc. Intelectualii ăștia nu vor niciodată să aibă discuții intelectuale cu tine decât în cazul în care conduc ei discuția. Au întotdeauna

pretenția să taci când vor *ei* și să te duci în camera ta când ei se duc în camera *lor*.

La Whooton, Luce se enerva îngrozitor – și asta se vedea cât de colo dacă, după ce-și termina prelegerea despre amor, cei care-l ascultaserăm mai rămâneam un timp să vorbim între noi. Adică ceilalți băieți și cu mine. În camera altcuiva. Pe Luce asta-l enerva groaznic. După ce isprăvea să facă el pe deșteptul, voia să mergem fiecare în camerele noastre și să nu mai discutăm nimic. Cred că îi era frică nu cumva să spună altul ceva mai inteligent ca *el*. Zău că mă amuza.

— Poate c-o să mă duc și eu în China. Stau foarte prost cu amorul, i-am zis.

— Sigur că stai prost. Ești necopt la minte.

— Da. Așa e. Știu că-i așa, am încuviințat. Știi care-i nenorocirea cu mine? N-ajung niciodată să doresc o fată cu adevărat – vreau să spun, cu *adevărat*, adevărat – decât dacă mi-e foarte dragă. Adică trebuie să-mi fie foarte *dragă*. Dacă nu, îmi pierde naibii dorința și tot restul. Și asta-mi complică groaznic viața sexuală. Ce mai, stau mizerabil cu amorul.

— Sunt convins, pentru numele lui Dumnezeu. Doar ți-am spus, când te-am văzut ultima oară, ce-ți lipsește.

— Adică să mă duc la un psihanalist și așa mai departe?

Asta mă sfătuisese el data trecută. Tatăl lui era psihanalist.

— Treaba ta. Ce Dumnezeu, pe mine nu mă privește ce faci cu viața ta.

Un timp, n-am mai spus nimic. Căzusem pe gânduri.

— Ce-ar fi să mă duc la taică-tu, să mă psihanalizeze și așa mai departe?, l-am întrebat apoi. Ce mi-ar face? Adică ce mi-ar face?

— Nu ți-ar face absolut nimic. Ar discuta pur și simplu cu tine și tu cu el. Ce Dumnezeu. Mai întâi te-ar ajuta să-ți descurci firul gândurilor.

— Ce anume?

— Firul gândurilor. Mintea ta a luat-o razna – ascultă, nu vreau să țin un curs elementar de psihanaliză. Dacă te interesează, dă-i un telefon și fixează-ți o întâlnire cu el. Dacă nu te interesează, las-o baltă. La drept vorbind, mie mi-e indiferent.

Am pus mâna pe umărul lui. Mă amuza.

— Ești un măgar simpatic, i-am zis. Știi asta?

S-a uitat la ceasul lui de mână.

— Trebuie s-o șterg, mi-a zis, ridicându-se în picioare. Mi-a făcut plăcere să te văd.

Apoi a chemat chelnerul și i-a cerut nota.

Când era pe punctul să plece, i-am spus:

— Ascultă, pe tine te-a psihanalizat vreodată taică-tu?

— Pe mine? De ce mă întrebi?

— Așa, fără motiv. Te-a psihanalizat sau nu?

— Nu chiar. M-a ajutat într-o anumită măsură să-mi *găsesc* echilibrul, dar n-am avut nevoie de o analiză cuprinzătoare. Dar de ce mă întrebi?

— Fără niciun motiv. Mă gândeam numai așa.

— Bine. Ei, s-auzim de bine, mi-a spus.

Plătise, lăsase și bacșiș și tot și se pregătea să plece.

— Mai ia un pahar. Numai unul, i-am zis. Te rog. Mă simt îngrozitor de singur. Vorbesc serios.

Dar mi-a spus că nu poate, că era în întârziere. Apoi a plecat.

Luce acesta, de fapt, era un porc, dar avea un vocabular grozav. Era băiatul cu cel mai bogat vocabular de la Whooton. Știu, fiindcă ne făcuseră o dată un test.

Capitolul 20

Am rămas acolo, pilindu-mă din ce în ce mai tare și așteptându-le pe Tina și pe Janine să vină să-și facă numărul, dar nu erau acolo. În schimb, a venit un tip cu părul ondulat și cu mutră de pederast, care s-a apucat să cânte la pian, și pe urmă a venit o fată nouă, una Valencia, care s-a apucat să cânte din gură. Nu era nimic de capul ei, dar oricum cânta mai bine decât Tina și Janine, și cântecele ei erau cel puțin frumoase. Pianul era chiar lângă bar, unde stăteam eu, așa că Valencia stătea chiar lângă mine. Am început s-o fixeze, dar s-a făcut că nici nu mă vede. Cred că dacă n-aș fi fost beat criță n-aș fi fixat-o așa. După ce a isprăvit de cântat, a șters-o atât de repede, încât nici măcar n-am apucat s-o invit să bea ceva cu mine, așa c-a trebuit să chem chelnerul. L-am rugat s-o întrebe pe Valencia dacă nu vrea să bem ceva împreună. Mi-a spus c-o s-o întrebe, dar eu cred că n-a întrebat-o nimic. Oamenii nu transmit niciodată nimănui nimic.

Am stat la barul acela păcătos cam până la ora unu și m-am îmbătat ca un porc. Mamă, ce m-am îmbătat! Aproape că nici nu mai vedeam. Totuși, am avut mare grijă nu cumva să fac scandal sau mai știu eu ce. Nu voiam să fiu observat, sau să risc să vină careva să mă-ntrebe câți ani am. Dar, mamă, ce se mai învârtea barul cu mine! Și când m-am pilit *de-a binelea*, am început din nou să-mi imaginez povestea aceea stupidă cu glonte în burtă. Eram singur la bar, cu un glonte în burtă. Mă țineam cu mâna de burtă, pe sub haină, ca să nu se umple totul de sânge, căci nu voiam să știe nimeni că sunt rănit. Ascundeam faptul că eram un biet nenorocit care pierde sânge. În cele din urmă, am simțit nevoia să-i dau un telefon lui Jane, să văd dacă nu se întorsese totuși acasă. Am cerut nota și am plătit. Apoi m-am ridicat de la bar și m-am îndreptat spre cabinele telefonice. Continuam să mă țin cu mâna pe sub haină ca să nu cumva să-mi curgă sânge. Mamă, ce beat eram!

Când am intrat în cabină, n-am mai avut niciun chef s-o sun pe Jane. Pesemne pentru că eram prea beat. Așa că i-am dat un telefon lui Sally Hayes.

A trebuit să formez de vreo douăzeci de ori numărul până am nimerit.
Mamă, ce chior eram!

— Alo, am zis, când mi-a răspuns cineva la păcătosul ăla de telefon.

Am cam urlat, e drept, dar eram beat criță.

— Cine e? m-a întrebat o femeie cu voce glacială.

— Eu sunt. Holden Caulfield, vă... rog să mi-o dați pe Sally.

— Sally *doarme*. La telefon e bunica ei. De ce suni la ora asta, Holden?

Dumneata știi cât e ceasul?

— Îhî! Vreau să vorbesc cu Sally. Foarte urgent... vă-vă rog!

— Sally *doarme*, tinere. Telefonează-i mâine. Noapte bună.

— Treziți-o! Zău, treziți-o.

Bravo, băiete!

Și deodată, la capătul celălalt al firului se auzi o altă voce.

— Holden, eu sunt.

Era Sally.

— Ce te-a apucat?

— Sally, tu ești?

— Da. Nu mai urla așa. Ești beat?

— Da. Ascultă. Ascultă-mă. Am să vin în seara de ajun! Bine? Am să împodobesc blestematul ăla de pom pentru tine. Bine? Bine, Sally?

— Bine. Ești beat. Du-te și te culcă. Unde ești? Cu cine ești?

— Sally? Am să vin să... împodobesc pomul pentru tine. Bine? Bine?

— Bine. Dar acum du-te și te culcă. Unde ești? Cu cine ești?

— Cu nimeni. Sunt singur. Eu și cu mine.

Mamă, ce beat eram! Atât de beat, încât tot mă mai țineam de burtă să nu-mi scap mațele pe jos.

— M-au răpus! Banda lui Rocky m-a răpus! Știai? Știai, Sally?

— Nu te aud. Du-te și te culcă. Trebuie să te las. Sună-mă mâine.

— Hei, Sally! Vrei să vin să împodobesc pomul? Da? Vrei? *Da?*

— *Da*. Noapte bună. Du-te acasă și te culcă!

Și mi-a închis telefonul.

— Noapte bună. Noapte bună, Sally, mititico. Sally, scumpo, iubito, i-am zis.

Vă dați seama ce beat eram? Am pus și eu receptorul jos, spunându-mi că Sally se întorsese pesemne de undeva din oraș. Mi-o închipuiam undeva cu soții Lunt, cu papițoiul ăla de la Andover și cu mai știu eu cine, înotând într-

un ceainic blestemat și spunând lucruri rafinate, zâmbind amabil și fiind îngrozitor de artificiali. Îmi părea rău că telefonasem. Doamne, ce rău îmi părea. Când sunt beat, îmi pierd mințile.

Am rămas câtva timp în cabina aceea blestemată, ținându-mă de telefon să nu leșin. La drept vorbind, nu prea mă simțeam grozav. Până la urmă însă, am ieșit și m-am dus la toaletă, împleticindu-mă ca un cretin, și am umplut una din chiuvete cu apă rece. Apoi mi-am băgat capul în apă până la urechi, nici măcar nu m-am sinchisit să mă usuc. N-am făcut nimic. Am lăsat apa să picure. După aia, m-am dus la radiatorul de lângă fereastră și m-am așezat pe el. Era plăcut și cald. M-am simțit bine, fiindcă tremuram ca varga. E curios, dar, de câte ori mă plesc, tremur îngrozitor.

N-aveam nimic de făcut, așa c-am stat pe radiator și am început să număr pătrățelele albe de faianță de pe jos. Eram ud learcă. Cred că-mi picurase pe ceafă un galon de apă și-mi udase cravata și gulerul și tot, dar nu-mi păsa. Eram prea beat ca să-mi pese. După un timp destul de scurt, tipul care o acompania pe Valencia la pian, ăla cu părul creț și cu mutră de pederast, a venit la toaletă să-și pieptene buclele blonde. Am schimbat o vorbă, două, cu el, în timp ce se pieptăna, dar nu prea era prietenos.

— Spune-mi, te rog, o mai vezi pe Valencia când te întorci la bar? l-am întrebat.

— Sunt oarecare șanse, mi-a răspuns.

Era spiritual măgarul. Eu nu întâlnesc toată vremea decât măgari d-ăștia spirituali.

— Ascultă, transmite-i complimente din partea mea. Întreab-o dacă păcătosul acela de chelner i-a transmis ce i-am spus. Vrei?

— De ce nu te duci acasă, Mac? Câți ani ai?

— Optzeci și șase. Ascultă. Transmite-i complimente din partea mea. Vrei?

— De ce nu te duci acasă, Mac?

— Eu, acasă? Nu mă cunoști. Mamă, bine mai cânti la pian! i-am zis.

Voiam doar să-l măgulesc. De fapt, dacă vreți să știți adevărul, cânta ca o cizmă.

— Ar trebui să cânti la radio. Un bărbat frumos ca dumneata. Cu bucle blonde ca astea. N-ai cumva nevoie de un impresar?

— Du-te acasă, Mac, fii cuminte. Du-te acasă și te culcă.

— N-am casă. N-am unde să mă duc. Dar, zău... n-ai nevoie de un impresar?

Nu mi-a răspuns. A ieșit. Isprăvise cu pieptănatul și potrivitul buclelor, așa că s-a cărat. Ca Stradlater. Toți frumoșii ăștia-s la fel. După ce-și piaptăna buclele lor împutite, se duc și te lasă mască.

Când, în sfârșit, am coborât de pe radiator și m-am dus la vestiar, plângeam. Nu știu de ce, dar plângeam. Poate fiindcă mă simțeam îngrozitor de singur și de trist. Când am ajuns la vestiar, nu mi-am mai găsit numărul, fir-ar al naibii de număr. Dar garderobiera a fost totuși foarte drăguță și mi-a dat haina. Mi-a dat și discul cu *Little Shirley Beans* pe care-l cărasem tot timpul cu mine. Am vrut să-i dau un dolar, că prea fusese drăguță, dar n-a vrut să-l ia. Îmi tot spunea să mă duc acasă și să mă culc. Am încercat s-o conving să ne întâlnim, când termină lucrul, dar n-a vrut. Mi-a spus c-ar putea să-mi fie mamă și așa mai departe. Atunci i-am arătat părul meu alb și i-am spus că am patruzeci și doi de ani. Bineînțeles că i-am spus-o doar de banc. Dar a fost totuși drăguță. I-am arătat șapca mea roșie de vânătoare, și i-a plăcut. Mi-a spus s-o pun pe cap înainte de a ieși, fiindcă părul mi-era încă ud. Era o femeie de treabă.

Când am ieșit în stradă, nu mă mai simțeam chiar atât de beat, dar era foarte frig și au început să-mi clănțâne dinții îngrozitor. Nu mai reușeam să mă potolesc. Am ieșit în Madison Avenue și am început să aștept autobuzul, fiindcă nu mai aveam aproape niciun ban și trebuia să încep să fac economii, să nu mai iau taxiuri și așa mai departe. Totuși, nu-mi venea să mă urc într-un amărât de autobuz. Și, în afară de asta, nici nu prea aveam idee unde să mă duc. Așa că, știți ce am făcut? Am pornit-o pe jos spre Central Park. M-am gândit să trec pe lângă lac să vad ce naiba fac rațele. Dacă sunt acolo sau nu. De altfel, nici până azi n-am aflat ce se întâmplă cu ele. Central Park nu era prea departe și, cum n-aveam unde să mă duc – nici măcar nu știam încă unde o să *dorm* –, m-am dus. Nu eram obosit, nu mi-era somn, mă simțeam doar îngrozitor de trist.

Și deodată – când să intru în parc – s-a întâmplat un lucru îngrozitor. Am scăpat discul lui Phoebe din mână. S-a spart în vreo cincizeci de bucăți. Era împachetat într-un plic mare și așa mai departe, dar totuși s-a spart. Era cât pe-acți să plâng de necaz. Am scos bucățile din plic și le-am pus în buzunarul de la haină. Nu mai erau bune de nimic, dar nu-mi venea să le arunc. Apoi am intrat în parc. Mamă, ce întuneric era!

Am trăit la New York toată viața și cunosc parcul cum îmi cunosc buzunarul, fiindcă aici mă plimbam cu patinele cu roțile sau cu bicicleta când eram puști, și totuși, în noaptea aceea, mi-a fost îngrozitor de greu să găsesc lacul. Știam precis unde se află – chiar la capătul dinspre sud al parcului – și totuși nu-l găseam. Trebuie să fi fost mai beat decât credeam. Am tot mers și am mers și se făcea din ce în ce mai întuneric și din ce în ce mai sinistru. Și cât am umblat prin parc, n-am întâlnit un om. De fapt, îmi pare mai bine. Cred c-aș fi leșinat de spaimă. Apoi, în sfârșit, l-am găsit. Era pe jumătate înghețat. Dar n-am văzut nicio rață nicăieri. Am înconjurat lacul – de fapt, era să și cad în el, mama lui de lac –, dar n-am văzut nici măcar o singură rață. M-am gândit că, poate, dacă *sunt* acolo, dorm sau stau lângă malul apei, lângă iarbă sau, mă rog, pe undeva prin apropiere. D-asta era să și cad în apă. Dar rațe n-am văzut.

În cele din urmă, m-am așezat pe o bancă, unde nu era chiar atât de beznă. Mamă, ce mai tremuram! Tremuram ca nebunu', și, cu toate că-mi pusesem șapca de vânătoare pe cap, părul de pe ceafă mi se transformase în țurțuri mici de gheață. Asta m-a cam îngrijorat. M-am gândit c-o să fac pneumonie și-o să mor. Parcă vedeam milioanele de papițoi venind la înmormântare și așa mai departe. Tata-mare din Detroit – care spunea întotdeauna cu glas tare numărul străzilor pe lângă care trecea când eram împreună într-un amărât de autobuz – și mătușile – cred... că am vreo cincizeci – și toți verii mei împuțiți. Ce îngrămădeală ar fi. Când s-a prăpădit Allie, au venit toți – toată liota aia păcătoasă și cretină. Am o mătușă, una complet cretină și căreia îi miroase gura, și D. B. mi-a povestit că tot spunea ce *liniștit* părea Allie pe catafalc. Eu n-am fost la înmormântare. Eram încă la spital. Mă duseseră la spital după ce mă rănisem la mână și așa mai departe. În orice caz, acum mă gândeam cu groază că o să fac o pneumonie din cauza țurțurilor din păr și c-o să mor. Mi se rupea inima de mama și de tata. Mai ales de mama, că tot nu și-a revenit după pierderea lui Allie. Mă gândeam la ea, cum o să stea și n-o să știe ce să facă cu toate costumele mele și cu tot echipamentul meu sportiv. Singurul lucru bun e că știam că n-o s-o lase pe Phoebe să vină la înmormântare, fiindcă era prea mică. Asta era singurul lucru bun. Pe urmă, m-am gândit la toată liota care mă va vâri într-un blestemat de cimitir sub o piatră cu numele meu și tot restul – înconjurat de toți tipii ăia morți. Mamă, ce te mai aranjează după ce ai murit! Trag totuși nădejde c-atunci când m-oi *prăpădi*

o să aibă cineva destul cap să mă arunce pur și simplu într-un râu sau, mă rog, așa ceva. Oriunde, dar nu într-un blestemat de cimitir. Ca să nu mai vorbim de oamenii care vin duminica și-ți pun buchete de flori pe burtă, și alte rahaturi d-astea. La ce-ți mai servesc florile dacă tot ai murit? La nimic.

Părinții mei se duc destul de des, când e frumos afară, și depun flori pe mormântul lui Allie. Am fost și eu de câteva ori cu ei. Dar am renunțat. În primul rând că nu-mi face nicio plăcere să-l văd în cimitirul ăla sinistru, înconjurat de morți, de pietre funerare și tot restul. Și încă pe soare mai mergea, dar de două ori – da, de *două ori* – când eram acolo ne-a apucat ploaia. A fost înfiorător. Ploua pe piatra lui nenorocită, ploua pe iarba care-i crescuse pe burtă. Ploua peste tot. Cei care vizitau cimitirul au început să alerge ca nebunii spre mașinile lor. Și asta aproape că m-a înnebunit. Toți vizitatorii se puteau urca în mașină, puteau să deschidă radioul și pe urmă să se ducă la un restaurant simpatic, să mănânce. Toți în afară de Allie. Simțeam că înnebunesc. Știu bine că la cimitir nu e decât trupul lui și că sufletul lui e în cer. Știu toate aiurelile astea, dar totuși simțeam că înnebunesc. Aș fi vrut să nu fie acolo. Dumneavoastră nu l-ați cunoscut. Dacă l-ați fi cunoscut, ați înțelege ce vreau să spun. Pe soare încă mai merge, dar soarele nu iese decât dacă are chef.

După un timp, ca să nu mă mai gândesc la pneumonie și la tot restul, mi-am scos banii și-am început să-i număr la lumina chioară a felinarului. Nu mai aveam decât trei dolari, patru monezi de douăzeci și cinci de cenți și una de cinci. Mamă, cheltuisem o avere de când plecasem de la Pencey! Și pe urmă, știți ce-am făcut? M-am dus pe marginea lacului și am lăsat să cadă monedele de douăzeci și cinci de cenți și pe cea de cinci în apă, acolo unde nu se prinsese gheața. Nu știu de ce, dar așa am făcut. Poate c-am crezut că așa n-am să mă mai gândesc la pneumonie și la moarte. Dar n-am reușit.

Am început să mă gândesc cum s-ar simți Phoebe dac-aș face o pneumonie și aș muri. Era o copilărie să mă gândesc la asta, dar nu mă mai puteam stăpâni. S-ar simți destul de rău, dacă s-ar întâmpla un lucru ca ăsta. Ține foarte mult la mine. Vreau să spun că mă iubește. Zău că da. În orice caz, nu reușeam deloc să-mi scot gândurile astea din cap, așa că, în cele din urmă, m-am hotărât să mă duc pe furiș acasă s-apuc s-o mai văd o dată, dacă s-ar întâmpla cumva să mor și așa mai departe. Aveam la mine cheia de la intrare, așa că m-am gândit să intru tiptil în apartament, să nu m-audă

nimeni, și pe urmă să stau puțin de vorbă cu ea. Singurul lucru care mă neliniștea era ușa de la intrare. Scârțâia ca nebuna. Blocul e destul de vechi, și administratorul e un porc și un leneș, așa că totul zdrăngăne și scârțâie. Mi-era teamă să nu mă audă părinții când intru. Dar m-am hotărât totuși să încerc.

Așa c-am ieșit din parc și m-am îndreptat spre casă. Am făcut tot drumul pe jos. Nu era prea departe și nu mai eram obosit și nici măcar beat. Numai că gerul pișca îngrozitor, și în jur nici țipenie de om.

Capitolul 21

Când am ajuns acasă, am avut un noroc cum nu mai avusesem de ani de zile: Pete, liftierul de noapte, pe care-l cunoșteam, nu era de serviciu. În locul lui era unul nou, pe care nu-l văzusem niciodată, și atunci m-am gândit că, de nu mă întâlnesc nas în nas cu părinții și totul merge bine, am s-o pot vedea pe Phoebe și pe urmă s-o șterg fără să bănuiască nimeni c-am fost p-acolo. Zău c-am avut noroc. Și ce a fost și mai bine e că liftierul cel nou era mai degrabă cretin. I-am spus cu o voce cât se poate de indiferentă că vreau să mă duc sus la familia Dickstein. Ăștia erau vecinii noștri de palier. Îmi scosesem șapca de vânătoare ca să nu par suspect sau mai știu eu ce. Și am dat buzna în ascensor, de parc-aș fi fost într-o grabă nebună.

Închisese ușile ascensorului și se pregătea s-apese pe buton când, deodată, s-a întors și mi-a zis:

— Nu-s acasă. Sunt la o petrecere, la etajul 14.

— Nu-i nimic. Mi-au spus să-i aștept. Sunt nepotul lor.

S-a uitat la mine cu o privire cretină și bănuitoare, și pe urmă mi-a spus:

— Știi ce, mai bine-i aștepți jos în holul de la intrare!

— N-aș avea nimic împotrivă, zău că nu – i-am răspuns –, dar am un picior bolnav și trebuie să-l țin într-o anumită poziție. Așa c-ar fi mai bine dacă m-aș așeza pe fotoliul din fața apartamentului lor.

Cred că n-a priceput nimic din ce i-am spus, așa că a mormăit doar un „Aha” și m-a dus sus. Mamă, ce simplu e! Ce nostim! Ajunge să spui unuia un lucru pe care nu-l înțelege nimeni, și face aproape orice-i ceri.

M-am dat jos la etajul nostru și – șchiopătând ca un nebun – m-am îndreptat spre apartamentul familiei Dickstein. Apoi, când am auzit că s-au închis ușile de la ascensor, m-am întors și am pornit-o spre apartamentul nostru. Totul mergea ca pe roate – și nici măcar beat nu mai eram. Am scos cheia din buzunar și am deschis ușa cât se poate de încet. Apoi am intrat în vârful picioarelor și am închis ușa în urma mea. Zău c-ar fi trebuit să mă fac spărgător.

În hol era, bineînțeles, întuneric beznă și bineînțeles că nu puteam s-aprind nicio lumină. Trebuia să bag de seamă să nu răstorn nimic și să nu fac niciun zgomot. Simțeam totuși că sunt acasă. Vestibulul nostru are un miros ciudat, pe care nu-l întâlnești nicăieri într-altă parte. Nu știu ce naiba e. Nu e nici conopidă, nici parfum – nu știu ce... –, dar te face să simți că ești acasă. Am vrut să-mi scot paltonul și să-l agăț în dulapul din hol, dar dulapul ăla e plin de umerase care zăngăne ca nebunele când deschizi ușa, așa că nu l-am mai scos. Am pornit-o încet, încet, spre camera lui Phoebe. Știam că servitoarea nu m-aude, fiindcă era fudulă de o ureche. Îmi spusese odată că frate-său îi băgase un pai în ureche când era mică și-i perforase timpanul. Era aproape surdă. În schimb, *părinții* mei, mai ales mama, au niște urechi de copoi. Așa că, prin fața ușii lor, am pășit cât se poate de încet. Ba, mai mult chiar, mi-am ținut și răsuflarea, zău. Nu-mi era de tata, că pe el poți să-l trăsnești și cu un scaun în cap și tot nu se trezește, dar mi-era de mama, că mama te aude chiar dac-ai tuși undeva în Siberia. E îngrozitor de nervoasă. Stă nopți întregi și fumează țigară după țigară.

Cred că mi-a trebuit vreo oră ca s-ajung în camera lui Phoebe. Dar ea nu era acolo. Uitasem de asta. Uitasem că, atunci când D. B. e la Hollywood sau într-altă parte, Phoebe doarme în camera lui. Îi place să doarmă acolo, fiindcă-i camera cea mai mare din tot apartamentul. Și pe urmă, e acolo un birou vechi și foarte mare, pe care D. B. l-a cumpărat de la o cucoană bețivă din Philadelphia, și un pat mare, mare, lat de vreo zece mile și tot atât de lung. Nu știu unde l-a găsit D. B. Fapt e că lui Phoebe îi place să doarmă în camera lui D. B. ori de câte ori e plecat și îi dă el voie. Ar trebui s-o vedeți când își face lecțiile sau scrie la biroul acela dement. E aproape tot atât de mare ca patul. Se pierde când își face lecțiile la el. Dar lucrurile astea mari îi plac la nebunie. Spune ca odaia ei nu-i place, că-i prea mică. Spune că-i place să se întindă. Asta mă înnebunește. Ce are Phoebe de întins? Nimic.

În orice caz, m-am dus tiptil, tiptil în camera lui D. B. și am aprins lampa de pe birou. Dar Phoebe nici măcar nu s-a mișcat. După ce am aprins lampa și așa mai departe, am stat câteva clipe și m-am uitat la ea. Dormea cu fața pe marginea pernei și cu gura căscată. E curios. Adulții, când dorm cu gura deschisă, arată îngrozitor, copiii, nu. Copiii arată bine. Chiar când umplu perna de scuipat, tot bine arată.

M-am plimbat foarte încet prin cameră, uitându-mă la lucruri. Începusem dintr-odată să mă simt foarte bine. Nu mai aveam nici măcar impresia c-o să

mă îmbolnăvesc de pneumonie sau de mai știu eu ce. Mă simțeam, în sfârșit, bine. Lucrurile lui Phoebe erau puse pe un scaun chiar lângă pat. E foarte ordonată, pentru un copil. Adică n-ai s-o vezi niciodată zvârlindu-și hainele pe unde apucă, cum fac unii puști. Nu-i deloc neglijentă. Jacheta costumului cafeniu-roșiatic, pe care l-a cumpărat mama în Canada, atârna pe speteaza scaunului, bluza și restul erau pe scaun, pantofii și ciorapii pe jos, drept sub scaun, unul lângă altul. Nu mai văzusem pantofii aceia până atunci. Erau noi. Erau un soi de mocasini maro-închis, cam ca pantofii mei, și se potriveau grozav cu costumul pe care i-l adusese mama din Canada. Mama o îmbracă foarte frumos. Zău că da. Are un gust nemaipomenit la anumite lucruri. Nu știe să cumpere patine sau lucruri d-astea, dar, când e vorba de îmbrăcăminte, n-o întrece nimeni. Vreau să spun că Phoebe are întotdeauna rochii care te înnebunesc. Majoritatea copiilor mici, chiar dacă au părinți bogați și așa mai departe, sunt îmbrăcați îngrozitor. Îmi pare rău că n-o puteți vedea pe Phoebe cu costumul pe care i l-a cumpărat mama din Canada. Vorbesc serios.

M-am așezat la biroul lui D. B. și m-am uitat la lucrurile de pe birou. Majoritatea erau cărți de școală și caiete de-ale lui Phoebe. Mai mult cărți. Cea de deasupra se chema *Aritmetica distractivă*. Am întors prima pagină și m-am uitat la ce scria:

PHOEBE WEATHERFIELD CAULFIELD

Clasa a 4-a B-1.

Asta scrisese Phoebe pe carte. Să mor de râs. Al doilea prenume al ei era, de fapt, Josephine, nu Weatherfield. Dar nu-i plăcea. Mereu își găsește alt nume.

Sub aritmetică era o geografie, și sub geografie un îndreptar ortografic. E foarte tare la ortografie. E tare la toate materiile, dar la ortografie n-o întrece nimeni. Sub îndreptarul ortografic se afla un teanc de caiete. Are vreo cinci mii de caiete. Niciodată n-am văzut un copil cu atâtea caiete. L-am deschis pe primul, pe cel de deasupra, și m-am uitat la prima pagină. Pe prima pagină scria:

Berenice așteaptă-mă la recreație, am să-ți spun ceva foarte foarte important.

Pe prima pagină nu scria decât atât. Pe a doua însă scria:

De ce există atâtea fabrici de conserve în sud-estul Alaskăi?

Fiindcă-i foarte mult somon.

De ce are păduri prețioase?

Fiindcă are o climă potrivită pentru asta.

Ce-a făcut guvernul nostru ca să ușureze viața eschimoșilor din Alaska?

De căutat mâine!!!

Phoebe Weatherfield Caulfield

Phoebe Weatherfield Caulfield

Phoebe Weatherfield Caulfield

Phoebe W. Caulfield

Phoebe Weatherfield Caulfield Esq.

Dă-l te rog lui Shirley!!!!

Shirley ai spus că zodia ta e săgetătorul dar e doar taurul

Adu-ți patinele când vii la mine.

Am stat la biroul lui D. B. și am citit tot caietul. N-a durat prea mult, și aș putea să stau să citesc genul ăsta de lucruri – caiete de copii, ale lui Phoebe sau ale oricui – toată ziua și toată noaptea. Caietele copiilor mă distrează grozav. Pe urmă, am mai aprins o țigară – era ultima. Cred că am fumat vreo treizeci și șase de pachete în ziua aia. Apoi, în cele din urmă, am trezit-o. Vreau să spun că nu puteam rămâne acolo la birou tot restul vieții, și, pe urmă, mi-era frică să nu dea părinții buzna așa, din senin, și voiam s-apuc să schimb măcar două vorbe cu Phoebe. Așa c-am trezit-o.

Se trezește destul de ușor. Vreau să spun că nu trebuie să strigi sau mai știu eu ce. Nu trebuie să faci altceva decât să te așezi pe pat și să spui: „Trezește-te, Phoebe!” și gata, s-a și trezit.

— Holden! mi-a spus imediat, luându-mă de gât.

E foarte drăgăstoasă. Vreau să spun că-i foarte drăgăstoasă pentru un copil. Uneori e chiar *prea* drăgăstoasă. Am pupat-o, și ea mi-a spus:

— Când te-ai *întors*?

Era grozav de bucuroasă că mă vede. Se vedea cât de colo.

— St! mai încet! Acu' am sosit! Tu ce mai faci?

— Eu, bine! Ai primit scrisoarea mea? Ți-am scris vreo cinci pagini și...

— Da, da. Mulțumesc. Dar vorbește mai încet.

Îmi scrisese o scrisoare. Dar n-avusesem timp să-i răspund. Umpluse pagini întregi ca să-mi povestească despre o piesă care se punea în scenă la școală și în care avea un rol. Îmi scria să nu-mi fac niciun program sau mai știu eu ce pentru vineri, ca să pot veni s-o văd.

— Cum e piesa? am întrebat-o. Cum zici că-i spunea?

— *Paradă de Crăciun pentru americani*. Piesa-i împuțită, dar eu îl joc pe Benedict Arnold. De fapt, am rolul cel mai mare, mi-a zis.

Mamă, ce-i trecuse somnul! Se înfierbântă foarte tare când povestește lucruri d-astea.

— Piesa începe când eu sunt în pragul morții. Și vine o stafie în seara de Ajun și mă întreabă dacă mi-e rușine, și așa mai departe... Știi tu. Rușine că mi-am trădat patria și tot restul. Vii la spectacol?

Se ridicase în pat și stătea în capul oaselor:

— Despre asta ți-am scris. Vii?

— Sigur că vin.

— Tata nu poate veni. Trebuie să plece cu avionul în California, mi-a spus.

Mamă, cum se trezise! Nu-i trebuie decât două clipe și nici nu se mai vede că s-a sculat din somn. Se așezase – în genunchi – în pat și mă ținea de mână.

— Ascultă, mama mi-a spus că te întorci *miercuri*. A spus *miercuri*.

— Mi-au dat drumul mai devreme. Nu mai vorbi așa de tare, că scoli toată casa.

— Cât e ceasul? Mama a spus că se întoarce foarte târziu. S-au dus la o petrecere la Norwalk, în Connecticut. Ghici ce-am făcut azi după-masă? Ghici ce film am văzut? Ghici!

— Nu știu. Ascultă, nu ți-au spus la ce oră...

— *Doctorul* a continuat Phoebe. E un film special pe care l-au dat la Fundația Lister. Nu l-au dat decât azi, azi a fost singura zi. E despre un

doctor din Kentucky care omoară un copil infirm care nu poate umbla. Îl înăbușă cu o pătură. Și pe urmă, doctorul e trimis la închisoare și așa mai departe. Grozav film.

— Ascultă-mă o clipă. Nu ți-au spus la ce oră...

— Lui îi e milă de copil – doctorului. D-asta îi acoperă fața cu pătura, și tot, și-l înăbușă. Și, pe urmă, îl bagă la închisoare pe viață, dar copilul pe care l-a sufocat cu pătura vine să-l vadă tot timpul și îi mulțumește pentru ce-a făcut. Îl ucisese din milă. Numai că el știe că merită închisoarea, fiindcă un doctor nu trebuie să ia asupra lui ceea ce trebuie să facă Dumnezeu. Ne-a dus mama unei fete din clasă de la mine, Alice Holmborg. E cea mai bună prietenă a mea. E singura fată din toată...

— Taci o clipă, *nu vrei* să m-ascuți? i-am zis. Te-am întrebat ceva. Ți-au spus la ce oră se întorc sau nu?

— Nu, dar în orice caz foarte târziu. Tata a luat mașina ca să nu-și bată capul cu mersul trenurilor. Știi că acu' avem radio în mașină? Numai că mama a spus că nu putem să-i dăm drumul când e prea mare circulație.

Începusem să mă mai liniștesc. Vreau să spun că până la urmă a încetat să-mi mai pese dac-au să mă găsească acasă sau nu. „Ce mai, m-am gândit, dacă mă găsesc, mă găsesc. Și gata.”

Păcat că n-ați văzut-o pe Phoebe. Avea o pijama albastră cu elefanți roșii pe guler. Phoebe moare după elefanți.

— Vasăzică era bun filmul? am întrebat-o.

— Grozav, numai că Alice era răcită, și maică-sa o tot întreba din cinci în cinci minute dacă nu crede că face o gripă. Drept în mijlocul filmului. De câte ori era ceva interesant, maică-sa se apleca peste mine și o întreba pe Alice dacă nu se simte rău. M-a călcat pe nervi.

Apoi i-am spus de disc.

— Ascultă, ți-am cumpărat o placă. Numai c-am spart-o pe drum.

Am scos bucățile din buzunarul paltonului și i le-am arătat.

— Eram pilit, i-am zis.

— Dă-mi bucățile, mi-a spus ea. Le păstrez.

Mi le-a luat din mână și le-a pus în sertarul măsuței de noapte. Tare mă mai distrează.

— Vine D. B. de Crăciun acasă? am întrebat-o.

— Mama a spus că nu știe sigur. Depinde. S-ar putea să fie nevoie de el la Hollywood să scrie un scenariu despre Annapolis^[45].

— Doamne ferește! De ce tocmai despre Annapolis?

— E o poveste de dragoste și, mă rog... știi tu! Ghici, cine o să joace? Ce vedete? Ghici!

— Nu mă interesează. Ce i-o fi venit cu Annapolis, Dumnezeule? Ce știe D. B. despre Annapolis? Ce legătură are asta cu lucrurile pe care le scrie el? i-am spus.

Tare mă mai înfură povestea asta! Păcătosul ăsta de Hollywood.

— Ce ai pățit la mână? am întrebat-o, văzând că are o bucată mare de plasture pe cot.

Am observat-o pentru că pijamaua ei n-avea mâneci.

— A, un băiat, unu' Curtis Weintraub, care-i în clasă cu mine, mi-a dat brânci când coboram treptele în parc. Vrei să vezi?

Și a început să-și dezlipească plasturele.

— Lasă-l în pace! Dar de ce ți-a dat brânci?

— Nu știu. Cred că mă urăște. M-am apucat, cu o altă fată, una Selma Atterbury, să-i mânjesc vindiăcul cu cerneală.

— Asta nu-i frumos. Ce, ești copil mic, pentru Dumnezeu?

— Nu, dar de câte ori mă duc în parc mă urmărește peste tot. Tot timpul. Mă enervează.

— Poate că-i ești simpatică. ăsta nu-i un motiv să-i mânjești...

— Nu vreau să-i fiu simpatică, mi-a replicat ea.

Apoi a început să se uite la mine într-un fel curios.

— Holden, mi-a zis, de ce nu te-ai întors *miercuri*?

— Cum?

Mamă, ce grijă trebuie să ai cu ea! Trebuie să fii mereu atent. Și trebuie să fii nebun să crezi că nu e deșteaptă.

— De ce nu te-ai întors *miercuri*? m-a întrebat ea din nou. Nu cumva te-au dat afară sau mai știu eu ce?

— Ți-am mai spus o dată. Ne-au dat drumul mai devreme. Ne-au dat drumul...

— Te-au dat afară! Asta e! exclamă Phoebe.

Și apoi m-a lovit cu pumnul peste picior. Are un pumn foarte greu când vrea.

— Te-au *dat* afară! Vai, *Holden*!

Își dusese mâna la gură. E foarte emotivă. Zău că e.

— Cine a spus că m-au dat afară? Nimeni n-a spus că...

— Te-au *dat* afară. Te-au *dat*.

Apoi m-a lovit din nou cu pumnul. Trebuie să fii nebun să crezi că nu doare.

— Tata o să te *omoare*! mi-a spus.

Apoi s-a trântit în pat pe burtă și și-a pus perna peste cap. Face asta destul de des. Uneori parcă-și iese din minți.

— Hai, astâmpără-te, am rugat-o. N-o să mă omoare nimeni. Nici măcar n-o să... hai, Phoebe, dă jos *porcăria* aia de pe cap. N-o să mă omoare nimeni.

Totuși, n-a vrut să dea perna jos. Dacă nu vrea, n-o poți convinge să facă un lucru nici în ruptul capului. Repeta doar întruna: „Tata o să te *omoare*”. Abia puteai s-o auzi cu perna aceea păcătoasă pe cap.

— N-o să mă omoare nimeni. Gândește-te puțin. În primul rând, că plec. Aș putea să găsesc de lucru la un *ranch* sau ceva, orice, pentru început. Cunosoc un băiat al cărui bunic e proprietar de *ranch* în Colorado. S-ar putea să găsesc de lucru acolo, i-am zis. Am să-ți scriu după ce plec, dacă plec. Hai, dă jos perna de pe cap. Hai, Phoebe, te rog. Te rog, hai.

Totuși n-a dat-o jos. Am încercat să i-o iau cu forța, dar are putere, nu glumă. Obosești luptând cu ea. Dacă vrea să țină o pernă pe cap, o *ține*.

— Phoebe, *te rog*. Ieși de-acolo... îi tot spuneam eu. Hai... ha, Weatherfield, ieși afară.

Dar ea tot nu ieșea. Uneori nu e sensibilă nici măcar la logică. În cele din urmă, m-am ridicat și am ieșit în hol. Am luat niște țigări din cutia de pe masă și le-am băgat în buzunar. Eram frânt de oboseală.

Capitolul 22

Când m-am întors, își luase perna de pe cap – știam că așa o să se întâmple –, dar tot nu voia să se uite la mine, cu toate că stătea pe spate și așa mai departe. Când m-am apropiat de marginea patului și m-am așezat din nou lângă ea, și-a întors mutrița în partea cealaltă. Mă ignora cu totul. Exact ca echipa de scrimă de la Pencey după ce-am uitat în metrou echipamentul ăla afurisit.

— Ce mai face Hazel Weatherfield? i-am spus. Ai mai scris vreo poveste, două despre ea? Pe cea pe care mi-ai trimis-o o am în geamantan, la gară. E foarte bună.

— Tata o să te *omoare*!

Mamă, când o obsedează ceva, o obsedează, nu glumă!

— Nu. Nici gând. În cel mai rău caz, o să răcnească din nou la mine. Și, pe urmă, o să mă trimită la păcătoasa aia de școală militară. Asta-i tot ce o să-mi facă. Dar, în *primul* rând, nici n-am să fiu aici. O să fiu plecat. O să fiu... O să fiu probabil în Colorado, la ranch-ul de care-ți spuneam...

— Nu mă face să râd. Tu nici măcar nu știi să călărești.

— Cine, eu? Cum să nu știu. Sigur că știu. Asta se învață în două minute, i-am zis. Lasă plasturele!

Trăgea de plasturele de la mână, încercând să-l dezlipească.

— Cine te-a tuns așa? am întrebat-o.

Tocmai băgasem de seamă că era tunsă foarte prost – mult prea scurt.

— Nu te privește, mi-o reteză ea.

Poate fi foarte afurisită uneori. Firește.

— Probabil că iar ai căzut la toate materiile, continuă ea, tot de sus.

Era foarte disprețuitoare, dar într-un fel era și comic. Vorbea ca o profesoară antipatică, și e doar un copil.

— Nu, nu-i adevărat, i-am spus. La engleză am trecut.

Apoi, numai așa, de banc, am ciupit-o de fund. Așa cum stătea, într-o rână, se dezvelise și i se vedea fundul. De altfel, aproape că nici n-avea fund.

N-am ciupit-o tare, dar ea a încercat totuși să mă plesnească peste mână. Numai că n-a reușit.

Apoi, deodată, mi-a spus:

— Ah, de ce, de ce iar?

Voia să spună, de ce m-au dat iar afară. Și, așa cum mi-a spus-o, m-a întristat îngrozitor.

— Ah, Doamne, Phoebe, nu mă mai întreba. Toți mă întreabă asta, și zău dacă nu m-am săturat. De ce? Pentru un milion de motive. Era o școală infectă, una din cele mai infecte din câte am cunoscut. Era plină de ipocriți și de răi. În viața mea n-am văzut atâta răutate. Uite, de pildă, dacă erai în camera unuia, la o șuetă, și venea unul mai bleg și plin de coșuri să stea și el acolo, nu-l lăsau să intre. Toți îți încuiau ușa în nas. Și mai aveau și asociația aia secretă, la care am aderat din lașitate. Era un tip, unul Robert Ackley, un pisălog și un bubos, care voia și el să facă parte din asociație. A tot încercat, dar nu l-au primit, numai pentru că era pisălog și plin de coșuri. Mi-e și silă să vorbesc de asta. Era o școală împruțită. Crede-mă.

Phoebe nu spunea nimic, dar asculta. Se vedea după ceafa ei că ascultă. Te-ascultă întotdeauna când îi vorbești. Și, în plus, de cele mai multe ori, înțelege ce vrei să-i spui. Zău că da.

Am continuat să-i povestesc despre Pencey. Simțeam nevoia să vorbesc.

— Chiar și cei doi, trei profesori *simpatici* erau tot ipocriți. Era un bătrân, domnul Spencer. Nevastă-sa ne dădea întotdeauna ciocolată cu lapte și tot soiul de lucruri d-astea și erau oameni foarte drăguți. Dar să-l fi văzut pe Spencer când venea bătrânul Thurmer, directorul școlii, la ora de istorie și se așeza în fundul clasei. Venea mereu și stătea câte o jumătate de oră în fundul clasei. Venea, chipurile, incognito. După ce stătea un timp în clasă, începea să-l întrerupă pe bătrânul Spencer, făcând o grămadă de bancuri tâmpite. Iar bătrânul Spencer aproape că se îneca râzând și zâmbea și nu știa ce să mai facă să-i fie lui Thurmer pe plac, de parcă ar fi fost *prinț* sau dracul știe ce.

— Nu mai înjura atâta.

— Te-ar fi apucat greața, zău că da, am continuat. Și pe urmă, de Ziua Veteranilor, au ei o „Zi a Veteranilor”, când toți nemernicii care au absolvit Pencey Prep în jurul lui 1776 se adună la școală și se plimbă peste tot cu nevestele și copiii lor. De Ziua Veteranilor, așadar, a venit un bătrân de vreo cincizeci de ani și-a bătut la noi în ușă și ne-a întrebat dacă îi dăm voie să se

ducă la baie. Baia era la capătul culoarului – nu știu de ce naiba trebuia să ne întrebe pe *noi*. Și știi ce ne-a spus? Că vrea să vadă dacă mai sunt inițialele lui pe ușa unuia din closete. Săpase cu vreo 90 de ani în urmă inițialele lui jalnice, păcătoase și tâmpite pe ușa unuia din closete și voia să vadă dacă mai sunt acolo. Așa că l-am condus, cu colegul meu de cameră, la toaletă, și pe urmă a trebuit să stăm și să-l așteptăm până și-a căutat inițialele pe toate ușile. Între timp, vorbea întruna. Ne tot spunea că zilele pe care le petrecuse la Pencey fuseseră cele mai fericite din viața lui și ne dădea un milion de sfaturi pentru viitor și așa mai departe. Mamă, ce m-a întristat! Nu vreau să spun că era un ticălos, Doamne ferește. Dar nu trebuie neapărat să fii ticălos ca să-i întristezi pe ceilalți – poți fi un om foarte de *treabă* și totuși să-i întristezi. E suficient să le dai o grămadă de sfaturi absurde, în timp ce-ți cauți inițialele pe ușile closetelor și gata, nu-i nevoie de mai mult. Nu știu, dar poate că n-ar fi fost atât de rău dacă n-ar fi găfâit. Își pierduse suflul când urcase scara, și, tot timpul cât își căutase inițialele, găfâise, suflând pe nas într-un fel caraghios și jalnic, în timp ce ne spunea, mie și lui Stradlater, să profităm de Pencey cât putem. Ah, Phoebe! Nu pot să-ți explic. Nu-mi plăcea nimic din ce se întâmpla acolo. Nu pot să-ți explic.

Phoebe a spus ceva, dar n-am auzit ce. Își vârâse nasul în pernă și n-am putut s-aud.

— Ce-ai spus? am întrebat-o. Scoate nasul din pernă, că așa nu te aud.

— Ție nu-ți place *nimic*.

Cuvintele ei m-au întristat și mai rău.

— Ba da! Ba da! Sigur că-mi place. Nu mai spune asta. De ce naiba spui asta?

— Fiindcă-i adevărat. Nu-ți place nicio școală din lume. Nu-ți place asta, nu-ți place aia, *nimic* nu-ți place.

— Ba da! Uite, vezi, greșești... aicea greșești. De ce naiba ai spus asta?

Mamă, ce mă mai întrista!

— Fiindcă așa e, mi-a răspuns. Uite, dă-mi un exemplu.

— Un exemplu? Un exemplu de lucru care-mi place? Bine!

Din nenorocire însă, nu mă puteam concentra. Uneori ți-e greu să te concentrezi.

— Adică un lucru care-mi place foarte mult? am întrebat-o.

Dar nu mi-a răspuns. Stătea ghemuită într-o poziție absurdă, tocmai la celălalt capăt al patului. Era la vreo mie de mile distanță.

— Hai, răspunde-mi, am insistat. Un lucru care-mi place foarte mult sau pur și simplu un lucru care-mi place?

— Unul care-ți place foarte mult.

— Bine, i-am zis.

Nenorocirea era că nu eram în stare să mă concentrez. Singurul lucru care-mi venea în minte erau cele două călugărițe care strângeau bani în coșulețele alea vechi de paie. Mai ales cea cu ochelarii cu rame de fier. Și băiatul pe care-l cunoscusem la Elkton Hills. Era un băiat la Elkton Hills pe care-l chema James Castle, care n-a vrut să retragă ceea ce spusese despre un alt băiat, unul Phil Stabile, care era foarte încrezut. James Castle spusese că-i foarte încrezut, și un prieten împrumutat de-al lui Phil Stabile s-a dus și l-a turnat. Atunci Stabile, cu alți șase băieți – niște brute împrumutate – s-au dus în camera lui James Castle, au intrat, au încuiat ușa și au încercat să-l facă să-și retragă cuvintele, dar el a refuzat. Și atunci au început să-l aranjeze. Nu vreau să vă spun ce i-au făcut – e prea dezgustător –, dar James Castle *tot* n-a vrut să-și retragă cuvintele. Și dacă l-ați fi văzut. Era un tip mărunțel, pipiriu, numai piele și os, cu încheieturile de la mână groase cam cât un creion. Și știți ce-a făcut până la urmă? În loc să-și retragă cuvintele, a sărit pe fereastră. Eu eram sub duș și era gălăgie, dar tot am auzit când a căzut. Numai că mi-am închipuit că picase ceva pe fereastră – un radio sau un birou sau, mă rog, altceva, dar nu un *băiat*. Pe urmă i-am auzit pe toți alergând pe culoar și coborând scările în fuga mare, așa că mi-am pus halatul de baie și am alergat și eu jos, unde l-am găsit pe James Castle zăcând acolo pe treptele de piatră. Era mort, și peste tot erau numai dinți sfărâmați și sânge, și nimeni nici măcar nu se apropia de el. Era îmbrăcat cu un pulovăr pe gât, pe care i-l împrumutasem eu. Și știți ce-au făcut cu tipii care fuseseră în cameră cu el? I-au eliminat. Atâta tot. N-au făcut nici măcar pușcărie.

Asta era cam tot ce mi-a venit în minte. Cele două călugărițe pe care le văzusem de dimineață și băiatul acela, James Castle, pe care-l cunoscusem la Elkton Mills. Și, dacă vreți să știți, partea nostimă e că pe James Castle aproape nici nu-l cunoșteam. Era un tip foarte tăcut. Era în grupa mare de matematică, dar stătea în cealaltă parte a clasei și nu se ridica aproape niciodată să spună lecția sau să iasă la tablă sau mai știu eu ce. Sunt băieți

d-ăștia care nu se scoală aproape niciodată să spună lecția sau să iasă la tablă. Cred că singura dată când am discutat mai mult cu el a fost când mi-a cerut să-i împrumut pulovărul meu pe gât. Când mi l-a cerut, era să cad jos de mirare. Mi-aduc aminte că mă spălam pe dinți la spălător. Mi-a spus că vine văr-su să-l plimbe cu mașina, nici măcar nu bănuiam că știe că *am* un pulovăr pe gât. Singurul lucru pe care-l știam despre el era că, în catalog, numele lui venea întotdeauna înainte de-al meu. Parc-aud și acum: Cabel R., Cabel W., Castle, Caulfield. Și, dacă vreți să știți, era cât pe-acți să nici nu-i împrumut pulovărul. Pentru că nu-l cunoșteam destul.

— Ce-ai zis? am întrebat-o pe Phoebe.

Îmi spusese ceva, dar n-o auzisem.

— Nu poți găsi niciun singur lucru.

— Ba da, pot. Pot.

— Atunci spune.

— Uite, de pildă, îmi place Allie, i-am zis. Și-mi place să fac ce fac acum. Să stau aici cu tine, să vorbesc și să mă gândesc la lucruri și...

— Allie a *murit*... Întotdeauna spui asta! Dacă un om a murit și așa mai departe și e în *cer*, atunci nu e...

— Știu c-a murit. Crezi că nu știu? Dar tot poate să-mi placă. Nu? Doar nu-ți închipui că un om încetează să-ți mai placă dac-a murit, ce Dumnezeu? Mai ales când a fost de o mie de ori mai drăguț decât oamenii pe care-i cunoști și sunt *vii și*, mă rog!...

Phoebe n-a mai spus nimic. Când n-are replică, nu mai suflă nicio vorbă.

— În orice caz, îmi place cum e acum. Vreau să spun acum, acum, când stau cu tine de vorbă și facem bancuri și...

— Dar asta nu-i ceva *serios*... ceva... adevărat.

— Cum nu e? Este! De ce naiba spui că nu e? Oamenii nu cred niciodată că lucrurile serioase sunt *serioase*. Mama ei de treabă, m-am săturat până-n gât de toate astea.

— Nu mai înjura. Bine, hai, spune-mi altceva. Uite, de pildă, spune-mi ce vrei să *te faci*? Om de știință, avocat, sau ce?

— Nu pot să mă fac om de știință. N-am niciun talent la știință.

— Atunci avocat... ca tata.

— Avocat! N-am nimic împotriva avocaților, dar nu mă tentează, i-am zis, adică-i o meserie frumoasă când își bat capul să scape cu viață oamenii nevinovați sau alte lucruri d-astea, dar de obicei când ești avocat nu faci

lucruri d-astea. De obicei, câștigi o grămadă de bani și joci golf și bridge și-ți cumperi mașini și bei Martini și arăți ca un om important. Și pe urmă, chiar dacă *salvezi* viețile oamenilor și tot, de unde știi că o faci fiindcă *vrei* într-adevăr să le salvezi, și nu pentru că *vrei* să arăți că ești un avocat mare, pe care toată lumea, toți reporterii îl bat pe umăr și-l felicită la tribunal după ce se termină câte un păcătos de proces, așa cum se întâmplă în filmele alea imputite! De unde știi că nu ești un mare demagog? Din nenorocire, n-ai de unde.

Nu prea sunt convins că Phoebe a înțeles ce voiam să spun. E încă mică, dar măcar mă asculta. Și când cineva te ascultă, tot e bine.

— Te omoară tata. Te *omoară*, mi-a zis.

Dar n-o ascultam. Mă gândeam la altceva – la ceva năstrușnic.

— Știi ce mi-ar plăcea mie să fiu? am întrebat-o. Știi ce-aș vrea să fiu, dacă aș putea s-aleg?

— Ce? Și nu mai înjura.

— Știi cântecul ăla: *Dacă cineva prinde pe careva venind prin lanul de secară*. Mi-ar plăcea...

— E *Dacă cineva întâlnește pe careva venind prin lanul de secară*, spuse Phoebe. E o poezie de Robert Burns.

— Știu că-i o poezie de Robert Burns.

Avea dreptate. E „*Dacă cineva întâlnește pe careva venind prin lanul de secară*”. Dar atunci nu știam.

— Am crezut că-i *Dacă cineva prinde pe careva*, i-am zis. În orice caz, în mintea mea am văzut o mulțime de copii mititei jucând un joc în lanul întins de secară. Mii de copii – și nimeni în jur, adică niciun om mare, în afară de mine. Și eu stau la marginea unei prăpăstii amețitoare. Și știi ce fac? Prind copiii să nu cadă în prăpastie. Vreau să spun, când aleargă și nu se uită unde merg, trebuie să le ies în cale și să-i *prind*. Asta aș face toată ziua. Aș sta de veghe în lanul de secară. Știu că-i o nebunie. Dar e singurul lucru care m-ar tenta. Știu că-i o nebunie.

Mult timp, Phoebe n-a scos nicio vorbă. Apoi, când în sfârșit a vorbit, a spus doar atât:

— O să te omoare tata.

— Ei și? Las' să mă omoare. Nu-mi pasă!

M-am ridicat de pe pat, cu gândul să mă duc să-i telefonez unui tip care fusese profesorul meu de engleză la Elkton Hills. Domnul Antolini. Locuia

la New York acum. Plecase de la Elkton Hills și se angajase profesor de engleză la Universitatea New York.

— Trebuie să dau un telefon, i-am spus lui Phoebe. Mă întorc imediat. Să nu adormi.

Nu voiam să adoarmă cât stăteam în salon. Știam că n-o să adoarmă, dar totuși, ca să fiu sigur, i-am spus.

În timp ce mă îndreptam spre ușă, Phoebe a strigat:

— Holden!

M-am întors. Se ridicase în pat și era tare frumușică.

— Știi că iau lecții de râgâit de la o fată, una Phyllis Margulies, mi-a spus ea. Ascultă!

Am ascultat și am auzit ceva, dar nu mare lucru.

— Bine, i-am spus.

Apoi m-am dus în salon și l-am sunat pe profesorul meu, *domnul* Antolini.

Capitolul 23

Am făcut repede numărul, că mi-era teamă să nu pice părinții drept în mijlocul conversației. Dar n-au picat, și domnul Antolini a fost foarte drăguț. Mi-a spus că pot să vin imediat, dacă vreau. Cred că i-am trezit pe amândoi – și pe el și pe nevastă-sa –, fiindcă le-a trebuit o veșnicie până să răspundă. Primul lucru care m-a întrebat a fost dacă s-a întâmplat ceva rău și i-am spus că nu. I-am spus totuși că mă dăduseră afară de la Pencey. M-am gândit că e totuși mai bine să-i spun. Când a auzit asta, a exclamat: „Mamă, Doamne!”. Avea un simț al umorului deosebit. Mi-a spus să vin imediat, dacă am chef.

Domnul Antolini era cel mai bun profesor din câți avusesem eu vreodată. Era destul de tânăr, cam de vârsta lui frate-meu D. B., și puteai să glumești cu el cât vrei, fără ca asta să însemne că-l respecti mai puțin. El a fost cel care, până la urmă, l-a ridicat de pe jos pe James Castle – băiatul de care v-am povestit că se aruncase pe fereastră. Antolini i-a luat pulsul și tot, și pe urmă și-a scos haina, l-a acoperit și l-a dus în brațe până la infirmerie. Nici nu-i păsa că i se umpleau hainele de sânge.

Când m-am întors în camera lui D. B., Phoebe dăduse drumul la radio. Se cânta muzică de dans. Dar îl lăsase totuși încet, ca să n-audă femeia de serviciu. Păcat că n-ați văzut-o. Stătea drept în mijlocul patului, peste cuverturi, cu picioarele sub ea, ca ăia care practică yoga. Asculta muzica. Tare mă mai distrează.

— Hai, i-am zis. Nu vrei să dansezi?

O învățasem să danseze când era mică de tot. Dansează foarte bine. Vreau să spun că am învățat-o doar câteva noțiuni. Restul învățase singură. *De fapt*, nu poți învăța un om să danseze.

— Dar ai pantofi în picioare, a obiectat ea.

— Îi scot. Hai.

Aproape c-a sărit din pat, și pe urmă a așteptat până mi-am scos pantofii. Apoi am dansat un timp cu ea. Zău că dansează grozav de bine. Mie nu-mi

place când văd oameni mari dansând cu copii – de cele mai multe ori arată groaznic. Adică, dacă ești la restaurant și vezi un tip bătrân care-și ia fetița la dans. De obicei, o conduce atât de stângaci, încât din greșeală îi ridică rochița la spate, și puștoaica habar n-are să danseze și totul pare îngrozitor. Dar eu nu dansez niciodată cu Phoebe în public. Ne distrăm numai așa, prin casă. Și oricum, cu ea nu-i același lucru, fiindcă știe să *danseze*. Te urmează perfect, orice pas ai face. Numai că trebuie s-o ții foarte strâns, ca să nu o incomodeze că ai picioarele mult mai lungi ca ea. Te urmează perfect. Poți face orice pas sau piruetă, poți să dansezi *și jitterbug*, și se ține perfect de tine. Poți dansa cu ea chiar și *tango*. Zău.

Am dansat, cred, vreo patru bucăți. Între dansuri, Phoebe e tare caraghioasă. Rămâne nemișcată și așteaptă. Nu vrea nici măcar să vorbească. Te silește să rămâi și tu în poziție de dans și să aștepti până începe orchestra din nou. Asta mă-nnebunește. Și nu-ți dă voie nici măcar să râzi sau mai știu eu ce.

Am dansat deci vreo patru dansuri, și pe urmă am închis radioul. Phoebe a sărit înapoi în pat și s-a vârat sub plapumă.

— Nu-i așa ca fac progrese? m-a întrebat.

— Oho! i-am răspuns.

Și m-am așezat din nou lângă ea pe pat. Îmi cam pierdusem suflul. Fumam atât de mult, încât oboseam din te miri ce. Ea nu gâfâia deloc.

— Ia pune mâna pe fruntea mea, mi-a spus ea deodată.

— De ce?

— *Pune mâna*. Numai o dată.

Am pus mâna pe fruntea ei, dar n-am simțit nimic.

— Frige tare? m-a întrebat.

— Nu. Dar de ce? Ai temperatură?

— Da. Pot să am temperatură când vreau. Ia mai pune o dată mâna!

I-am pus din nou mâna pe frunte, și tot n-am simțit nimic. I-am spus totuși:

— Parcă începe.

Nu voiam să capete complexe de inferioritate.

A dat din cap:

— Știi că pot face și termometrul să urce.

— *Termometrul*. Cine ți-a spus asta?

— Alice Holmborg mi-a arătat cum să fac. Stai picior peste picior, îți ții răsuflarea și te gândești la ceva foarte, foarte fierbinte, un radiator sau altceva. Și atunci fruntea ți se înfierbântă așa de tare, că poți arde și mâna cuiva, dacă te atinge.

Îmi venea să mor de râs. Mi-am tras repede *mâna* de pe fruntea ei, de parcă aș fi fost în mare pericol.

— Îți mulțumesc că m-ai prevenit, i-am zis.

— Nu, că *ție* nu ți-aș fi ars mâna. M-aș fi oprit înainte de a se încinge tare... *Sst!*

Apoi, deodată, s-a ridicat repede, repede în capul oaselor.

M-am speriat îngrozitor.

— Ce s-a întâmplat? am întrebat-o.

— Ușa de la intrare! mi-a spus în șoaptă, dar totuși destul de tare. Ei sunt!

Am sărit repede de pe pat și am alergat să sting lampa de pe birou. Pe urmă, mi-am stins țigara de talpă și am băgat-o în buzunar. Am vânturat fumul cu mâna ca să-l împrăștiu. N-ar fi trebuit să fumez. Ah, Doamne! Apoi mi-am înșfăcat pantofii, m-am vârat în dulapul de haine și am închis ușa în urma mea. Mamă, ce-mi mai bătea inima, parcă înnebunise!

Am auzit-o pe mama intrând în cameră.

— Phoebe? Hai, lasă, nu te mai prefăce. Am văzut lumină, domnișoară.

— Bună seara! am auzit-o apoi pe Phoebe. N-am putut să dorm. V-ați distrat bine?

— Minunat, a spus mama, dar se vedea cât de colo că nu-i adevărat.

Ea nu prea se distrează când iese în oraș.

— Aș vrea să știu de ce nu dormi. Ți-a fost frig?

— Nu. Mi-e bine, dar n-am putut să dorm.

— Phoebe, nu cumva ai fumat? Te rog să nu mă minți, domnișoară.

— Cum? a întrebat Phoebe.

— Ai auzit foarte bine ce-am spus.

— Am aprins o țigară, o clipă. Și am tras doar *un fum*. Pe urmă, am aruncat-o pe fereastră.

— *De ce?* Dacă-mi dai voie să te întreb.

— Nu puteam să dorm.

— Nu-mi place asta, Phoebe, nu-mi place deloc, i-a spus mama. Mai vrei o pătură?

— Nu, mulțumesc, noapte bună, i-a spus Phoebe.

Se vedea cât de colo că voia să scape de ea.

— Cum a fost filmul? a întrebat-o mama.

— Grozav, numai că mama lui Alice se tot apleca mereu peste mine s-o întrebe dacă nu simte că face o gripă. Ne-am întors acasă cu taxiul.

— Ia să-ți văd fruntea. Arde?

— N-am luat nimic de la ea. N-avea nici pe dracu'. Era numai o idee a maică-sii.

— Bine. Hai, culcă-te. Cum a fost masa?

— Infectă.

— Ai auzit ce ți-a spus tata despre cuvântul ăsta. Și pe urmă, de ce spui că a fost infectă? Ai avut un cotlet splendid de miel. Am fost tocmai până la Lexington Avenue să ți-l...

— N-am nimic împotriva cotletului. A fost foarte bun, numai că Charlene îmi *sufală* veșnic în față când pune ceva pe masă. *Sufală* peste mâncare, peste toate, peste toate...

— Bine. Hai, culcă-te. Pup-o pe mama. Ți-ai făcut rugăciunea?

— Da, la baie. Noapte bună!

— Noapte bună. Hai, dormi. Am o durere de cap îngrozitoare, a spus mama.

Are foarte des dureri de cap. Zău.

— Ia niște aspirine, i-a spus Phoebe. Holden se întoarce miercuri, nu-i așa?

— Da, după câte știu eu. Hai, vâă-te acolo sub plapumă. Uite-așa.

Am auzit-o pe mama ieșind și închizând ușa. Am așteptat câteva clipe, apoi am ieșit și eu din dulap. În întuneric m-am ciocnit de Phoebe, care se dăduse jos din pat și venea către mine.

— Te-am lovit? am întrebat-o.

Acum, când erau părinții acasă, trebuia să vorbim în șoaptă.

— Trebuie s-o iau din loc, i-am spus.

Cu toate că era întuneric, am reușit totuși să găsesc marginea patului. M-am așezat și mi-am pus pantofii. Eram cam nervos. Recunosc.

— Nu pleca *acum*, mi-a șoptit Phoebe. Așteaptă să adoarmă!

— Nu. Plec acum. E cel mai bine, i-am zis eu. Mama e la baie, și tata a pus probabil radioul să asculte ultimele, știri sau altceva. Acuma e cel mai bine.

Eram atât de nervos, încât nici șireturile nu reușeam să mi le leg ca lumea, nu că m-ar fi *omorât* sau mai știu eu ce dacă m-ar fi găsit acasă, dar ar fi fost foarte neplăcut.

— Unde naiba ești? am întrebat.

Era atât de întuneric, că nu reușeam s-o văd.

— Aici.

Era chiar lângă mine. Dar eu n-o văzusem.

— Am lăsat valizele alea păcătoase la gară, i-am zis. Ascultă, nu cumva ai niște bani? Sunt pe jantă.

— N-am decât banii pentru cadourile de Crăciun, n-am cumpărat încă nimic.

— Aha!

Nu voiam să-i iau banii de cadouri.

— Vrei să-ți dau ceva din ei?

— Nu vreau să-ți iau banii de cadouri.

— Aș putea totuși să-ți împrumut *ceva* din ei.

Apoi am auzit-o cum se duce la biroul lui D. B. și deschide și bâjbâie într-un milion de sertare. În cameră era întuneric beznă.

— Dar dacă pleci, n-ai să mă mai vezi în piesă, mi-a spus.

Vocea-i sunase cam curios când mi-a spus asta.

— Ba nu. Am să plec după reprezentație. Crezi că vreau să pierd spectacolul? Știi ce-am să fac? Am să stau la domnul Antolini până marți seara, și pe urmă am să vin acasă. Dacă pot, îți dau un telefon.

— Uite, na, mi-a spus Phoebe.

Încerca să-mi dea banii, dar nu-mi găsea mâna.

— Unde ești?

Mi-a pus banii în palmă.

— Dar n-am nevoie de atâtea. Dă-mi doi dolari și gata. Vorbesc serios. Na!

Am încercat să-i dau banii înapoi, dar n-a vrut să-i ia.

— Poți să-i iei pe toți. Las' că mi-i dai tu înapoi. Adu-i la spectacol.

— Dar, pentru Dumnezeu, cât mi-ai dat?

— Opt dolari și optzeci și cinci de cenți. Adică nu, *șaizeci* și cinci, că am mai cheltuit din ei.

Și, deodată, am început să plâng. N-am putut să mă stăpânesc. Am plâns înăbușit, ca să nu m-audă nimeni, dar totuși am plâns. Phoebe s-a speriat

îngrozitor când a văzut că plâng și a venit lângă mine, căutând să mă potolească, dar, după ce ai început, nu te mai poți opri la *comandă*. Stăteam tot pe marginea patului și Phoebe m-a luat de gât, iar eu am luat-o în brațe, dar tot nu m-am putut opri. Am plâns așa multă vreme. Aveam impresia că de atâta plâns o să mă înec sau mai știu eu ce. Mamă, ce-am mai speriat-o pe biata Phoebe! Păcătoasa de fereastră era deschisă și o simțeam pe Phoebe cum tremură, că n-avea pe ea decât pijama. Am încercat s-o conving să se bage în pat, dar n-a vrut.

În cele din urmă, m-am oprit din plâns. Dar asta după multă, multă vreme. Apoi, mi-am încheiat paltonul și m-am pregătit de plecare. I-am spus c-am să-i dau un semn de viață și ea mi-a spus că pot rămâne să dorm cu ea, dacă vreau, dar i-am spus că-i mai bine să mă topesc, că m-așteaptă domnul Antolini și așa mai departe. Apoi am scos șapca de vânătoare din buzunarul hainei și i-am dat-o. Ei îi plac pălăriile astea aiurite. La început n-a vrut s-o ia, dar pe urmă am convins-o. Sunt sigur că a dormit cu ea pe cap. Zău că-i plac pălăriile astea. Pe urmă, i-am mai spus o dată c-am s-o sun dac-am să pot și am plecat.

Nu știu de ce, dar mi-a fost mult mai ușor să ies din casă decât să intru. În primul rând, pentru că nu-mi mai păsa dacă mă prind sau nu. Zău că nu. Mă gândeam că, dacă au să mă prindă, au să mă prindă și gata. Și, de fapt, aproape că doream să mă prindă.

În loc să iau ascensorul, am coborât pe scară. Pe scara de serviciu. Era cât pe-acți să-mi rup gâtul, împiedicându-mă de zece milioane de lăzi de gunoi, dar până la urmă am ajuns cu bine în stradă. Băiatul de la ascensor nici măcar nu m-a văzut. Cred că-și închipuie că mai sunt și *acum* la familia Dickstein.

Capitolul 24

Domnul și doamna Antolini aveau un apartament foarte luxos în Sutton Place, cu două trepte pe care trebuie să le cobori ca să ajungi în *living room* și un bar și tot soiul de lucruri d-astea. Fusesem de multe ori la ei, fiindcă, după ce am plecat de la Elkton Hills, domnul Antolini a venit foarte des la noi la masă, ca să vadă ce mai fac. Pe atunci nu era însurat. Pe urmă, după ce s-a însurat, jucam mereu tenis cu el și cu doamna Antolini la West Side Tennis Club, la Forrest Hills, în Long Island. Doamna Antolini era membră la clubul ăla. Era o femeie putred de bogată. Avea vreo șaizeci de ani mai mult decât domnul Antolini, dar păreau că se înțeleg destul de bine. Mai întâi, că amândoi erau foarte intelectuali, mai ales domnul Antolini, deși, când stăteai de vorbă cu el, băgai de seamă că este mai mult spiritual decât intelectual, cam așa cum e și D. B. Doamna Antolini era aproape tot timpul serioasă. Suferea destul de rău de astmă. Citiseră amândoi toate schițele și nuvelele lui D. B. – chiar și doamna Antolini – și, când a fost cu plecarea lui D. B. la Hollywood, domnul Antolini i-a telefonat și l-a sfătuit să nu se ducă. Dar el tot s-a dus. Domnul Antolini spunea că un om care scrie cum scrie D. B. n-are ce căuta la Hollywood. Și, de fapt, asta-i exact ce-am spus și eu.

Aș fi mers pe jos până la ei, fiindcă nu voiam să cheltuiesc din banii lui Phoebe decât dacă era neapărat nevoie, dar când am ajuns în stradă m-am simțit cam ciudat. Aveam un fel de amețeală. Așa că am luat un taxi. N-am vrut să-l iau, dar până la urmă tot l-am luat. A fost îngrozitor de greu să-l gădesc.

Când am sunat – după ce măgarul de liftier s-a hotărât, în sfârșit, să mă lase să urc –, mi-a deschis chiar domnul Antolini. Era în halat și în papuci și ținea în mână un pahar înalt cu whisky și gheață. Era un tip foarte rafinat și un băutor serios.

— Holden, băiete, mi-a spus. Doamne, ai mai crescut cu vreo douăzeci de țoli. Îmi pare bine că te văd!

— Ce mai faceți, domnule Antolini? Ce mai face doamna?

— Perfect, amândoi. Ia dă-mi paltonul.

Mi l-a luat și l-a agățat în cuier.

— M-așteptam să te văd c-un prunc de-o zi în brațe. Fără adăpost. Cu fulgi de zăpadă pe gene.

E foarte spiritual uneori. Apoi s-a întors și a strigat spre bucătărie:

— Lillian, ce se aude cu cafeaua?

Lillian este prenumele doamnei Antolini.

— E gata! a strigat ea. A venit Holden? Bună seara, Holden!

— Bună seara, doamnă Antolini!

În casa asta a lor se striga mereu, pentru că nu erau niciodată amândoi în același timp în aceeași cameră. Într-un fel, era nostim.

— Stai jos, Holden, m-a poftit domnul Antolini.

Se vedea cât de colo că era puțin pilit. Camera arăta ca după petrecere. Peste tot pahare și farfurii cu alune.

— Scuză, te rog, deranjul, mi-a zis, am avut niște prieteni din Buffalo de-ai nevesti-mii. Niște *buffaloes*.

Am râs, și doamna Antolini mi-a strigat ceva din bucătărie, dar n-am înțeles.

— Ce-a spus? l-am întrebat pe domnul Antolini.

— A spus să nu te uiți la ea când o să vină încoace. Tocmai a ieșit din cârpe. Nu vrei o țigară? Ai început să fumezi?

— Mulțumesc.

Am luat o țigară din cutia pe care mi-a întins-o.

— Fumez doar din când în când. Nu sunt un fumător prea serios.

— Cred, cred, mi-a zis.

Apoi mi-a dat să aprind de la o brichetă mare de pe masă.

— Deci ai divorțat de Pencey, mi-a spus.

Întotdeauna vorbea așa. Uneori mă distra grozav, alteori însă nu mă distra deloc. Sărea *peste* cal. Nu pot să spun că nu era spiritual – din contra, era chiar foarte spiritual –, dar uneori e enervant când un om spune un lucru ca: „Deci ai divorțat de Pencey”. Și D. B. sare uneori peste cal.

— Ce s-a întâmplat? m-a întrebat domnul Antolini. Ce-ai făcut la engleză? Dacă-ai căzut la engleză, nu te mai primesc aici, tu, care erai asul așilor la compuneri.

— Nu, la engleză am trecut, cu toate că ne-am ocupat mai mult de literatură. N-am scris decât vreo două compuneri trimestrul ăsta, i-am spus. Dar am căzut la retorică. Aveam un curs pe care trebuia să-l urmăresc – un curs de retorică – și la *ăla* am căzut.

— De ce?

— Nu știu de ce.

Nu prea aveam chef să-i înșir toată povestea. Tot mai aveam amețeală și mă mai apucase și o strașnică durere de cap. Zău că da. Dar se vedea cât de colo că-l interesa problema, așa că i-am povestit puțin despre toate astea.

— E vorba de un curs la care fiecare băiat din clasă trebuie să se ridice să țină un discurs. Știți și dumneavoastră cum e. Un discurs liber, spontan, și dacă băiatul o ia cât de cât pe alături, trebuie să strigi tare și cât de repede poți „Digresiune”. Și asta mă enerva la culme. Am luat, de altfel, un insuficient.

— De ce?

— Nu știu. Povestea asta cu digresiunea mă scotea din sărite. Nu știu. Nenorocirea cu mine e că mie-mi *place* când o ia unul pe alături. E mult mai interesant.

— Nu te interesează ca atunci când cineva îți spune un lucru să se țină de subiect?

— Ba da! Îmi place să se țină de subiect, dar nu-mi place să se țină *scai* de el. Nu știu, dar cred că nu-mi place când un om se ține tot timpul de subiect. Recunosc că băieții care aveau notele cele mai bune la retorică erau cei care se țineau tot timpul *scai* de subiect. Dar era un băiat, unul Richard Kinsella, care nu prea se ținea de subiect, și căruia veșnic îi strigau „Digresiune”. Și asta era îngrozitor, fiindcă în primul rând era un tip foarte nervos – vreau să spun, foarte nervos –, căruia îi tremurau buzele de câte ori îi venea rândul să vorbească, și, dacă stăteai în fundul clasei, abia îl auzai. Când se mai liniștea și nu-i mai tremurau buzele, vorbea mai interesant decât toți ceilalți. Pe mine, cel puțin, mă interesa. Totuși, era cât pe-acum să cadă și el. A luat un suficient cu plus fiindcă tot strigau mereu că face digresiuni. Odată, a vorbit despre o fermă pe care o cumpărase taică-su în Vermont. Și tot timpul cât a vorbit au urlat la el că o ia pe alături, și profesorul, domnul Vinson, i-a dat un insuficient, fiindcă nu spusese ce animale și legume și alte lucruri cultivau la fermă. Știți ce făcea Richard Kinsella ăsta? *Începea* să povestească despre fermă și pe urmă, deodată, se

apuca să-ți spună despre scrisoarea pe care o primise maică-sa de la unchiul lui și cum se îmbolnăvisese unchi-su de poliomielită la patruzeci și doi de ani și cum nu lăsase pe nimeni să vină să-l viziteze la spital, fiindcă nu voia să-l vadă nimeni că umblă cu corset. Recunosc că toate astea nu prea aveau legătură cu ferma, dar era *interesant*. E interesant când un băiat îți povestește despre unchiul lui. Mai ales când începe să vorbească despre ferma lui taică-su și apoi, deodată, ajunge să-l intereseze mai mult unchi-su. Vreau să spun că-i o porcărie să-i tot urli „Digresiune! Digresiune!” când el e drăguț și emoționat... nu știu. E greu să vă explic.

Nici nu prea aveam chef să-i explic. În primul rând, că mă apucase durerea aia de cap îngrozitoare. Doamne, ce mai doream să vină doamna Antolini cu cafeaua. Țasta-i un lucru care mă enervează cumplit – când cineva *spune* că-i gata cafeaua și de fapt nu e.

— Holden... Vreau să-ți pun o întrebare scurtă, pedagogică și cam încuiată. Nu crezi că fiecare lucru trebuie făcut la timpul și la locul potrivit? Nu crezi că, dacă un om începe să vorbească despre ferma lui taică-su, e bine să se țină de subiect și, *după* ce-l isprăvește, să treacă la altul, adică la corsetul lui unchi-su? *Sau*, dacă acel corset era un subiect atât de pasionant, de ce nu l-a ales pe ăsta în loc să aleagă ferma?

N-aveam niciun chef să mă gândesc și să-i răspund și așa mai departe. Mă durea capul și mi-era rău. Și, dacă vreți să știți, mă cam durea și stomacul.

— Da... nu știu. Îmi închipui c-ar fi trebuit. Adică, vreau să spun c-ar fi trebuit să-l aleagă pe unchi-su în loc s-aleagă ferma, dacă unchi-su îl interesa mai mult. Dar, de multe ori nu *știi* ce te interesează cel mai mult până nu începi să vorbești despre ceva care *nu* te interesează cel mai mult. Vreau să spun că uneori n-ai încotro. Și cred c-ar trebui să lași omul în pace atunci când, în sfârșit, îl interesează un lucru și se înfierbântă povestindu-ți despre el. Mie îmi place când văd că un om se pasionează de un lucru. E frumos. Dumneavoastră nu-l știți pe profesorul ăla, domnul Vinson. Era în stare să te înnebunească, el și clasa lui nenorocită. Tot timpul nu făcea decât să repete: unificați și simplificați. Dar există lucruri pe care nu le poți unifica sau simplifica. Adică e greu să simplifici sau să unifici un lucru numai pentru că așa *vrea* altul. Dumneavoastră nu l-ați cunoscut pe domnul Vinson. Recunosc că era foarte învățat și, mă rog, tot restul, dar se vedea cât de colo că nu are prea multă minte.

— V-am adus în sfârșit cafeaua, a zis doamna Antolini, intrând cu o tavă cu cafele, prăjituri și alte lucruri d-astea. Holden, te rog să nu te uiți la mine. Arăt îngrozitor.

— Bună seara, doamnă Antolini, i-am răspuns.

Am vrut să mă ridic în picioare și așa mai departe, dar domnul Antolini m-a apucat de haină și m-a tras înapoi. Doamna Antolini avea părul plin de bigudiuri d-alea de fier și n-avea roșu pe buze. Nu prea arăta grozav. Părea destul de bătrână și așa mai departe.

— Pun tava aici. Și n-aveți decât să vă serviți! ne-a spus ea, așezând tava pe măsuță și dând deoparte paharele murdare. Ce mai face mama, Holden?

— Bine, mulțumesc. N-am mai văzut-o de mult, dar ultima dată când am...

— Iubitule, dacă Holden are nevoie de ceva, găsești tot în dulapul cu rufe. Raftul de sus. Eu mă duc să mă culc. Sunt moartă de oboseală, a spus doamna Antolini.

Și chiar părea obosită.

— Credeți c-o să știți să faceți singuri patul?

— Las' c-avem noi grijă de toate! Du-te și te culcă, a îndemnat-o domnul Antolini.

Apoi a sărutat-o, și ea și-a luat rămas bun de la mine și s-a dus în dormitor. Se sărutau foarte mult în public.

Am băut jumătate dintr-o ceașcă de cafea și am mâncat o bucățică dintr-o prăjitură tare ca piatra, iar domnul Antolini a mai băut un whisky. Se vedea cât de colo că îi place whisky-ul sec, cu foarte puțin sifon. Dacă n-o să se astâmpere, s-ar putea să ajungă alcoolic.

— Am mâncat cu taică-tu acum câteva săptămâni, mi-a spus el deodată. Știi?

— Nu. Nu știam!

— Dar cred că-ți dai seama că e foarte îngrijorat în privința ta.

— Da. De asta îmi dau seama.

— După câte mi-am dat seama înainte de a-mi telefona, primise o scrisoare lungă, care l-a mâhnit. O scrisoare de la directorul școlii, informându-l că nu vrei să-ți dai niciun pic de osteneală. Că lipsești de la lecții, că te prezinți nepregătit la toate materiile și în general că ești un...

— N-am lipsit de la nicio lecție. Nici n-ai voie să lipsești. E drept că la o materie sau la două – cum ar fi retorica, de care vă spuneam – am mai

chiulit, o dată sau de două ori, dar în general n-am lipsit.

N-aveam niciun chef să discut despre toate astea. Cafeaua îmi mai potolise stomacul, dar capul continua să mă doară înfiorător.

Domnul Antolini și-a aprins o altă țigară – fuma ca un nebun –, apoi mi-a spus:

— Adevărul e că nu știu ce dracu' să-ți spun, Holden.

— Știu. E foarte greu de vorbit cu mine. Îmi dau seama de asta.

— Am sentimentul că te îndrepti spre o prăpastie îngrozitoare, îngrozitoare. Nu știu nici eu prea bine ce fel de... Mă asculți?

— Da.

Se vedea cât de colo că încerca să se concentreze și așa mai departe.

— S-ar putea să ajungi, la treizeci de ani, să stai într-un bar și să urăști pe oricine intră și pare să fi jucat fotbal la universitate. S-ar putea să prinzi atâta cultură cât să urăști oamenii care vorbesc greșit gramatical. Sau s-ar putea să ajungi conțopist într-un birou și să arunci clame în capul stenografei de lângă tine. Nu știu. Dar îți dai cât de cât seama ce vreau să-ți spun?

— Da. Sigur, i-am zis.

Bineînțeleș că-l înțelegeam.

— Dar greșiți în povestea aceea cu urâtul. Vreau să spun, în legătură cu faptul c-am să ajung să urăsc toți fotbaliștii și tot. Zău că greșiți. Să știți că nu prea sunt oameni pe care să-i urăsc. Mi se întâmplă – e drept – să urăsc pe câte unul un timp, *puțină* vreme, cum s-a întâmplat cu băiatul acela, Stradlater, pe care l-am cunoscut la Pencey, sau cu celălalt băiat, Robert Ackley. Îi uram eu câteodată – e adevărat, dar nu ținea prea mult. După un timp, dacă nu-i vedeam și dacă nu veneau în camera mea sau dacă nu-i întâlneam o zi, două în sufragerie, începea să mi se facă dor de ei. Îmi lipseau.

Domnul Antolini n-a mai spus nimic un timp. S-a ridicat să-și mai pună un cub de gheață în pahar, apoi s-a așezat la loc. Se vedea că era frământat de gânduri. Totuși, tare aș fi dorit să amâne discuția pe a doua zi. Dar se înfierbântase. Aproape întotdeauna se întâmplă ca oamenii să aibă chef de discuție tocmai când n-ai tu.

— Bine. Ascultă-mă o clipă... S-ar putea ca vorbele mele să nu fie atât de memorabile cât aș dori eu, dar într-o zi, două am să-ți scriu o scrisoare în legătură cu asta. Și atunci ai să înțelegi exact. În orice caz, ascultă-mă!

Se strădui din nou să se concentreze, apoi spuse:

— Prăpastia către care cred că te îndrepti e o prăpastie deosebită, îngrozitoare. Omul care cade nu poate simți sau auzi când a atins fundul. Cade, cade la nesfârșit. Asta se întâmplă cu oamenii care la un moment dat în viață au căutat ceva ce nu puteau găsi în mediul înconjurător. Sau care și-au închipuit că nu-l pot găsi. Și care atunci au renunțat să mai caute. Au renunțat încă înainte de a fi început să caute cu adevărat. Înțelegi?

— Da.

— Sigur?

— Sigur.

S-a ridicat și și-a mai turnat niște pileală în pahar. Apoi s-a așezat din nou și multă vreme n-a mai spus nimic.

— Nu vreau să te sperii, mi-a spus, dar te văd în stare să mori eroic, într-un fel sau altul, pentru o cauză cu totul nedemnă.

S-a uitat la mine cu o privire ciudată. Apoi a spus:

— Dacă-ți scriu ceva, îmi făgăduiești c-o să citești cu atenție și c-ai să păstrezi ce ți-am scris?

— Da. Sigur, i-am răspuns.

Și chiar am și păstrat hârtia pe care mi-a dat-o. O mai am și acum.

S-a dus la biroul lui, în celălalt capăt al camerei și, fără să se așeze, a început să scrie ceva pe o bucată de hârtie. Apoi s-a întors și s-a așezat, ținând hârtia în mână.

— E curios, dar cuvintele astea n-au fost scrise de un poet de profesie, ci de un psihanalist pe care-l cheamă Wilhelm Stekel. Uite ce... dar ești atent?

— Sigur că sunt.

— Uite ce spune el: „Caracteristica omului necopt e că vrea să moară eroic pentru o cauză, în timp ce caracteristica omului matur e dorința de a trăi modest în slujba ei”.

S-a aplecat și mi-a întins hârtia. Am citit-o chiar când mi-a dat-o, apoi i-am mulțumit și așa mai departe și am pus-o în buzunar. Era drăguț din partea lui că-și bătea atâta capul cu mine. Zău că era. Numai că nu prea aveam chef să mă concentrez. Mamă, ce obosit eram! Mă apucase deodată o *oboseală* cumplită.

El, în schimb, nu era obosit deloc. Și, în plus, mai era și pilit.

— Cred, mi-a spus, că într-una din zilele astea va trebui să te hotărăști încotro vrei s-o apuci și pe urmă o să trebuiască s-o pornești într-acolo. Fără

întârziere. Ție nu-ți dă mâna să pierzi nicio clipă. Ție nu-ți dă mâna.

Am dat din cap, pentru că se uita drept la mine și așa mai departe, dar nu eram foarte sigur că-nțeleg ce vrea să spună. De fapt, înțelegeam eu ceva, dar nu eram prea sigur că înțeleg tot. Eram mult prea obosit.

— Și nu-mi place să-ți spun asta, a continuat el, dar cred că după ce ai să te hotărăști cât de cât încotro vrei s-o apuci, primul lucru pe care trebuie să-l faci e să te străduiești să înveți mai bine la școală. Trebuie. Fie că-ți place sau nu ideea – ești student. Și năzuiești spre cunoaștere. Și cred c-ai să descoperi, după ce ai să-i lași în urmă pe toți domnii Vineși și cursurile lor de retori...

— Domnii Vinson, i-am spus.

Era clar că voia să spună toți domnii Vinson, nu toți domnii Vineși. Totuși, n-ar fi trebuit să-l întrerup.

— Bine, domnii Vinson, după ce ai să-i depășești pe toți domnii ăștia, ai să începi să te apropii din ce în ce – bineînțeles dacă *vrei* și cauți și aștepti asta – de genul de cunoștințe care sunt scumpe sufletului tău. Ai să descoperi, printre altele, că nu ești primul om pe care să-l fi uimit, să-l fi speriat sau chiar să-l fi dezgustat purtările celorlalți. Și o să te bucure și o să-ți dea *curaj* faptul c-ai să afli că nu ești singurul care a simțit asta. Mulți, foarte mulți oameni s-au frământat și s-au chinuit așa cum te frământă tu acum. Din fericire, unii și-au consemnat suferințele morale și spirituale în scris. Și, dacă vrei, poți învăța multe de la ei. După cum alții vor învăța cândva de la tine, dac-o să ai ce să-i înveți. Această reciprocitate e un lucru minunat. Și asta nu e educație. E istorie, e poezie.

S-a oprit, a mai luat un gât de whisky, apoi a început să vorbească din nou. Mamă, ce se mai înfierbântase! Îmi pare bine că n-am încercat să-l opresc sau mai știu eu ce.

— Nu vreau să spun că oamenii învățați sau savanții sunt singurii în stare să aducă o contribuție valoroasă în folosul omenirii. Pentru că nu e așa. Dar vreau să spun că oamenii talentați și creatori, care se întâmplă să mai fie și cinstiți, și savanți – ceea ce, din păcate, se întâmplă destul de rar – tind să lase în urma lor o moștenire mult mai valoroasă decât oamenii care sunt *doar* talentați și creatori, fără nimic mai mult. Tind să se exprime mai clar și au, de obicei, perseverența să-și ducă gândurile până la capăt. Dar mai important decât orice e faptul că, în nouă cazuri din zece, sunt mult mai

modești decât gânditorii lipsiți de metodă și spirit științific. Mă urmărești? Înțelegi ce vreau să spun?

— Da, *sir*.

Din nou, mult timp domnul Antolini n-a mai spus nimic. Nu știu dacă vi s-a întâmplat vreodată, dar e destul de greu să stai și să aștepti ca un om căzut pe gânduri să reînceapă să vorbească. Zău că e. Mă căzneau să nu casc. Nu pot spune că eram plictisit sau mai știu eu ce – fiindcă nu eram –, dar mi se făcuse deodată infernal de somn.

— Și mai e încă un avantaj pe care ți-l oferă o educație universitară. Dacă o aprofundezi suficient, ajungi să-ți dai seama de potențialul tău mental. De ceea ce se potrivește minții tale și, poate, de ceea ce e nepotrivit pentru ea. Și, după un timp, ajungi să-ți dai seama ce idei sunt pe dimensiunea ei. Vei putea, astfel, să câștigi foarte mult timp pe care l-ai fi pierdut încercând idei care nu-ți merg, care nu ți se potrivesc. Ai să începi să-ți cunoști adevărata măsură și ai să-ți poți modela mintea în mod corespunzător.

În clipa aceea, am căscat. Sunt un *măgar prost crescut*, dar n-am putut să mă stăpânesc.

Dar domnul Antolini nu s-a supărat. A râs.

— Hai, mi-a zis, ridicându-se în picioare. Hai să facem patul.

M-am dus după el până la dulap, de unde a încercat să scoată niște cearșafuri și pături și mai știu eu ce alte lucruri de pe raftul de sus, dar n-a putut, fiindcă avea în mână paharul ăla de whisky. Atunci l-a dat pe gât și l-a pus pe jos, și apoi a scos lucrurile din dulap. L-am ajutat să le aducă până la canapea. Am făcut patul împreună. El nu se prea pricepea. Nu știa să aranjeze așternutul și păturile prea strâns. Dar mie, oricum, nu-mi păsa. Eram atât de obosit, încât aș fi dormit și în picioare.

— Și ce mai fac toate femeile tale?

— Bine.

Nu prea încurajam discuția, pentru că n-aveam chef de conversație.

— Dar Sally?

O cunoștea pe Sally Hayes. Îi făcusem cândva cunoștință cu ea.

— Bine. Am ieșit cu ea azi după-masă.

Mamă, mi se părea că trecuseră douăzeci de ani de atunci!

— Nu mai avem mare lucru în comun.

— A naibii de frumoasă. Dar ce mai face cealaltă? Cea de care mi-ai vorbit, cea din Maine.

— A, Jane Gallagher. E foarte bine. Cred c-am să-i telefonez mâine.

În sfârșit, isprăvisem de făcut patul.

— E la dispoziția ta, mi-a zis domnul Antolini. Dar nu știu unde naiba ai să-ți pui picioarele astea.

— Nu face nimic. Sunt obișnuit cu paturile scurte. Vă mulțumesc din suflet. Să știți că dumneavoastră și doamna Antolini mi-ați salvat viața astă-seară.

— Știi unde e baia. Dacă mai ai nevoie de ceva, strigă. Eu mai am puțină treabă în bucătărie. Te supără lumina?

— Nu, zău că nu. Vă mulțumesc foarte mult.

— Bine. Noapte bună, frumosule.

— Noapte bună, *sir*. Și vă mulțumesc foarte mult.

El s-a dus în bucătărie, și eu m-am dus în baie, unde m-am dezbrăcat și așa mai departe. Pe dinți nu m-am putut spăla fiindcă n-aveam periuța la mine. Nici pijama n-aveam, și domnul Antolini nu se gândise să-mi împrumute una de-a lui. Așa că m-am întors în *living room*, am stins lampa mică de lângă canapea și m-am băgat în pat, păstrând numai chiloții. Canapeaua era mult prea scurtă pentru mine. Dar zău c-aș fi putut să dorm și în picioare, fără măcar să clilesc. Am stat câteva clipe să mă gândesc la tot ce-mi spusese domnul Antolini. Despre potențialul mintal și toate celelalte. Zău că era inteligent. Dar simțeam că mi se închid ochii, și o clipă mai târziu dormeam.

Apoi s-a întâmplat ceva. Nu-mi place nici să vorbesc de treaba asta.

M-am trezit brusc. Nu știu cât era ceasul, nu știu nimic, dar m-am trezit. Am simțit ceva pe frunte, mâna cuiva. Mamă, ce m-am speriat! Și știți ce era? Era mâna domnului Antolini. Și știți ce făcea? Stătea în întuneric pe podea, lângă canapea, și parcă mă mângâia pe frunte sau îmi netezea părul. Mamă, cred c-am sărit vreo mie de metri în sus!

— Ce naiba faceți? l-am întrebat.

— Nimic! Stăteam pur și simplu aici și admiram...

— Dar totuși, ce faceți? l-am mai întrebat o dată.

Nu știam ce dracu' să spun – mă simțeam îngrozitor de jenat.

— Ce-ar fi să vorbești mai încet? Stăteam pur și simplu și...

— Trebuie să plec, i-am spus.

Mamă, ce nervos eram! Am început să-mi trag pantalonii pe întuneric. Eram atât de enervat, că mereu nimeream alături. Prin școlile pe unde am

umblat și așa mai departe, am cunoscut mai mulți perversi d-ăștia blestemați decât oricare altul, și, nu știu de ce, *cu mine* își găsesc totdeauna să se poarte insinuant.

— *Unde* trebuie să te duci? m-a întrebat domnul Antolini.

Încerca să se poarte cât se poate de rece și de indiferent, dar se vedea cât de colo că-și cam pierduse cumpătul. Credeți-mă.

— Mi-am lăsat valizele și toate alea la gară și cred c-ar fi mai bine să mă duc să le iau. Am toate lucrurile mele acolo.

— Las' că le găsești și mâine dimineață. Acum culcă-te și dormi. Am să mă duc și eu să mă culc. Ce-i cu tine?

— Nu-i nimic. Dar toți banii și lucrurile mele de preț se află într-una din valize. Mă întorc imediat. Iau un taxi și mă întorc imediat, i-am spus.

Mamă, ce mă mai împiedicam! Era groaznic de întuneric. Știți... de fapt banii nu-s ai mei, sunt ai mamei, și eu...

— Nu fi caraghios, Holden. Culcă-te la loc. Mă duc și eu să mă culc. Ai să-ți găsești banii neatinși, mâine dimineața...

— Nu, nu. Serios că nu. Trebuie să mă duc. Zău.

Eram aproape complet îmbrăcat, dar nu-mi găseam cravata, fir-ar a naibii de cravată. Nu reușeam deloc să-mi amintesc unde-o lăsasem. Mi-am pus haina și am renunțat la cravată. Domnul Antolini se așezase puțin mai departe, într-un fotoliu mare, și se uita la mine. Era întuneric și așa mai departe și nu pot spune că-l vedeam prea bine, dar simțeam că se uită la mine. Și, în același timp, continua să se pilească. Ținea în mână nelipsitul pahar de whisky.

— Ești un băiat foarte, foarte ciudat.

— Știu, i-am spus.

Nici nu mi-am căutat prea mult cravata. Am plecat fără ea.

— La revedere, domnule profesor, i-am zis, vă mulțumesc frumos. Zău că vă mulțumesc.

S-a ținut după mine până la ușa de la intrare și nici când am chemat ascensorul nu s-a clintit din loc. Mi-a repetat că sunt un băiat „foarte, foarte ciudat”. Ciudat, aiurea. Apoi a rămas în prag și a așteptat până a venit amărâțul ăla de ascensor. Cred că-n toată viața mea nenorocită n-am așteptat atâta un ascensor. Jur.

Nu știam ce naiba să vorbesc. Stătea în ușă și aștepta, așa că am spus:

— Am să-ncep să citesc niște cărți serioase. Zău că da.

Trebuia să spun *ceva*, căci situația era foarte jenantă.

— Du-te, ia-ți geamantanele și vino repede înapoi. Am să las ușa descuiată.

— Mulțumesc frumos, i-am spus. La revedere!

În sfârșit, sosise ascensorul. Am tras ușile și am coborât. Mamă, ce mai tremuram! Tremuram ca nebunul! Și mă treceau toate nădușelile. De câte ori mi se întâmplă lucruri d-astea, cu perversi, încep să mă treacă nădușelile. Genul ăsta de ticăloșii mi se întâmplaseră de vreo douăzeci de ori de când eram mic. Și nu pot să le sufăr.

Capitolul 25

Când am ieșit în stradă, tocmai începea să se lumineze de ziuă. Era destul de frig, dar am avut o senzație plăcută, pentru că transpirasem îngrozitor.

Nu știam unde naiba să mă duc. Nu voiam să mă duc la un alt hotel și să cheltuiesc toți banii lui Phoebe. În cele din urmă, știți ce-am făcut? Am ieșit în Lexington Avenue și de acolo am luat metroul până la Grand Hotel Station, unde îmi lăsasem geamantanele și tot. M-am gândit să dorm în sala de așteptare, sala aceea uriașă cu mii de bănci. Și asta am și făcut. Un timp, n-a fost prea rău, căci, nefiind prea mulți oameni, am putut să-mi întind picioarele pe bancă. Dar nu-mi face plăcere nici să-mi amintesc despre asta. N-a fost prea plăcut. Mai bine să n-ajungeți acolo. Vorbesc serios. V-ar întrista.

Am dormit numai până la nouă, când în sala de așteptare au început să năvălească milioane de oameni și a trebuit să pun picioarele jos. Eu nu prea dorm bine dacă trebuie să țin picioarele jos. Așa că m-am ridicat. Capul tot mă mai durea. Chiar mai rău decât înainte. Și cred că în viața mea nu m-am simțit mai trist.

Nu voiam să mă gândesc la domnul Antolini, și totuși nu reușeam să mi-l alung din minte. Mă întrebam oare ce-o să-i spună doamnei Antolini când o vedea că n-am dormit acolo sau mai știu eu ce. Dar asta nu mă îngrijora prea tare, pentru că știam că domnul Antolini e foarte deștept și că o să găsească o explicație. Putea să-i spună, de pildă, că plecasem acasă, ori ceva asemănător. Nu asta mă îngrijora pe mine. Mă îngrijora altceva: cum mă trezisem și-l găsisem mângâindu-mă pe frunte. Vreau să spun că mă întrebam dacă nu cumva greșisem când mă gândisem la ceva dubios. Poate că-i făcea pur și simplu plăcere să mângâie băieții pe frunte când dorm. De fapt, n-ai cum să știi precis. N-ai cum. Am început chiar să mă întreb dacă n-ar fi trebuit să-mi iau bagajele și să mă întorc la el, după cum îi făgăduisem. Adică începusem să mă gândesc că se purtase foarte frumos cu mine, chiar dacă, în fond, era pervers. Mi-am amintit o grămadă de lucruri:

că nu se supărase când îi telefonasem în mijlocul nopții, că-mi spusese să vin îndată la ei, dacă am chef, că-și bătuse capul să-mi dea sfaturi, ca să-mi descopăr potențialul mintal, că fusese singurul tip care se *apropiase* de James Castle, când zăcuse mort – știți, băiatul acela de care v-am povestit. M-am gândit la toate astea. Și cu cât mă gândeam mai mult, cu atât mă întristam mai tare. Vreau să spun că am început să mă gândesc c-ar fi *trebuit*, poate, să mă întorc la domnul Antolini. Poate că mă mângâiasse pe frunte doar așa, de plăcere. Dar totuși, cu cât mă gândeam mai mult la asta, cu atât mă simțeam mai trist și mă frământam mai tare. Și, în plus, mă mai dureau și ochii. Mă dureau infernal. Mă dureau și mă ardeau că nu dormisem de ajuns, și, în afară de asta, răcisem și n-aveam nici măcar o batistă nenorocită în buzunar. Aveam eu niște batiste în valiză, dar n-aveam chef s-o scot din caseta de fier și s-o deschid în fața tuturor.

Cineva lăsase lângă mine, pe bancă, o revistă. Am început s-o citesc, zicându-mi că cel puțin pentru un timp o să-mi abată gândurile de la domnul Antolini și de la un milion de alte lucruri. Dar m-am apucat să citesc un articol împutit care aproape că m-a deprimat și mai rău. Era despre hormoni. Spunea cum trebuie să arăți – ce față și ce ochi trebuie să ai – dacă hormonii îți funcționează normal, și eu nu arătam deloc așa. Arătam exact ca tipul pe care îl descria în articol că are niște hormoni nenorociți. Așa c-am început să-mi fac probleme. Ce-o fi cu hormonii mei? Pe urmă, am citit alt articol despre cum poți ști dacă ai cancer. Scria că, dacă ai vreo rană în gură care nu se vindecă destul de repede, e semn de cancer. Și eu aveam, de vreo *două săptămâni*, o rană pe dinăuntru buzei. Așa că mi-am închipuit că trebuie să fiu bolnav. Veselă revistă, n-am ce spune. În cele din urmă, am renunțat s-o mai citesc și am ieșit să mă plimb. Mă gândeam că, dacă sunt bolnav, tot mor în câteva luni. Zău, așa gândeam. Eram chiar sigur de asta. Și nu pot spune că-mi venea să sar în sus de bucurie.

Era a ploaie, dar eu tot m-am dus să mă plimb. Și m-am gândit c-ar fi bine să mănânc ceva. Nu mi-era foame deloc, dar mă gândeam c-ar trebui totuși să mănânc. Adică să înghit ceva care să aibă cât de cât vitamine. Așa c-am luat-o către East Side, unde sunt o groază de restaurante ieftine, ca să nu cheltuiesc prea mult.

În drum, am trecut pe lângă doi tipi care scoteau un brad imens dintr-un camion. Și unul dintre ei îi tot spunea celuilalt: „Ține bradul *sus*, mama lui de brad! Ține-l *sus*, ce Dumnezeu!” Frumos fel de a vorbi despre un pom de

Crăciun. Și totuși, era comic – un comic oribil, ce e drept, dar am început să râd. Era cel *mai rău* lucru pe care l-aș fi putut face, fiindcă în clipa în care am început să râd am avut impresia că mi se întorc mâțele pe dos și mi se face rău. Zău că da. Era cât pe-acți să dau afară tot, dar, nu știu de ce, mi-a trecut. Vreau să spun că nu mâncasem nimic alterat sau prost, și de obicei am un stomac de cal. În orice caz, în clipa următoare îmi trecuse și mi-am spus că, dac-o să mănânc, o să mă simt mai bine. Așa c-am intrat într-un restaurant ieftin și am cerut o cafea și niște gogoși. Dar gogoșile nu le-am mâncat. Nu puteam să le înghit. De fapt, când ești foarte deprimat, e îngrozitor de greu să înghiți. Chelnerul a fost însă foarte cumsecade. Le-a luat înapoi și nu mi le-a pus la socoteală. Am băut numai cafeaua, apoi am ieșit și am apucat-o înapoi spre Fifth Avenue.

Era luni și mai rămăsese puțin până la Crăciun și toate magazinele erau deschise, așa că era destul de plăcut să te plimbi pe Fifth Avenue. Mirosea a Crăciun. La fiecare colț dădeai de câte un Moș Crăciun slab și deșirat, care suna din clopoțel, și fetele din Armata Salvării, alea care nu se dau cu ruj pe buze și așa mai departe, sunau și ele din clopoței. M-am uitat la ele căutându-le pe cele două călugărițe pe care le întâlnisem în ajun, dar nu erau nicăieri. Știam precis că n-am să le întâlnesc, fiindcă-mi spusese că veniseră la New York să se facă profesoare, dar eu tot le căutam.

În orice caz, începuse deodată să miroasă a Crăciun. Un milion de puști și de puștoaice care ieșiseră în oraș cu mamele lor se urcau și coborau din autobuze și intrau și ieșeau din magazine. Tare aș fi vrut să fie și Phoebe aici. Nu mai e destul de mică s-o apuce nebunia când intră într-un magazin de jucării, dar îi place să se uite la lume și să facă tot soiul de năzbâtii. Acum doi ani, de Crăciun, am luat-o în oraș cu mine, după cumpărături. Ne-am distrat grozav, nu mai știu sigur, dar parc-am intrat la „Bloomingdale”. Ne-am dus la raionul de încălțăminte și am pretins că ea – Phoebe – vrea o pereche de bocanci înalți de munte, d-ăia cu un milion de găuri prin care trebuie să treci șireturile.

L-am înnebunit de tot pe bietul vânzător. Phoebe a încercat vreo douăzeci de perechi și de fiecare dată bietul om a trebuit să lege șireturile la una din ghete, până sus. Era, bineînțeles, o măgărie, dar pe Phoebe o distra grozav. În cele din urmă, am cumpărat o pereche de mocasini și i-am spus să-i trimită acasă. Vânzătorul a fost foarte înțelegător. Cred că și-a dat seama că ne jucam, fiindcă Phoebe chicotea mereu.

Deci m-am plimbat și m-am tot plimbat pe Fifth Avenue, fără cravată, fără nimic la gât. Și, deodată, mi s-a întâmplat un lucru care m-a îngrozit. De câte ori trebuia să traversez și coboram de pe trotuar, aveam senzația că n-am să mai ajung în partea cealaltă. Aveam senzația c-am să tot cobor, mereu, și că nimeni n-o să mă mai vadă niciodată. Mamă, ce m-am speriat, nici nu vă închipuiți! Am început să transpir ca nebunul – mi se udase toată cămașa și lucrurile de corp și tot. Apoi mi-a venit o idee. De câte ori ajungeam la câte un colț, îmi închipuiam că vorbesc cu frate-meu Allie și-i spuneam: „Allie, nu mă lăsa să dispar. Allie, nu mă lăsa să dispar. Allie, nu mă lăsa. Te rog.” Și pe urmă, când ajungeam întreg și nevătămat pe trotuarul celălalt, îi *mulțumeam*. Și pe urmă, la colțul următor, o luam de la început. Și totuși, continuam să merg. Mi-era teamă să mă opresc. Cel puțin așa cred, foarte precis nu-mi mai amintesc. Știu doar că nu m-am oprit decât după ce am trecut de Strada 60 și de Grădina Zoologică. Apoi m-am așezat pe o bancă. Abia puteam să mai respir și continuam să transpir ca nebunul. Cred c-am stat acolo vreun ceas. Apoi am luat hotărârea să plec. Am hotărât să nu mai calc niciodată pe acasă și să nu mă mai duc niciodată la școală. Am hotărât însă să trec s-o văd pe Phoebe, să-i spun la revedere și așa mai departe și să-i dau înapoi banii de cadouri. Și pe urmă, să plec cu autostopul spre Vest. Mă gândeam să mă duc la Tunelul Holland și să agăț o mașină și pe urmă alta și încă una, și încă una și în câteva zile să ajung undeva pe coasta Pacificului, unde-i frumos și soare și unde nu mă știe nimeni și unde voi putea găsi de lucru. Mă gândeam să lucrez la o stație de benzină, să alimentez mașinile călătorilor cu benzină și ulei. Dar, de fapt, mi-era totuna ce-o să fac. Numai să nu mă știe nimeni și să nu cunosc pe nimeni. Și m-am gândit să pretind că sunt surdomut. Așa cel puțin n-o să mai fiu silit să fac conversații cretine și inutile cu nimeni. Și dacă cineva are să vrea să-mi spună ceva, va trebui să scrie totul pe o bucatică de hârtie și să mi-o dea. După *un* timp, își vor pierde răbdarea să tot scrie fiecare vorbă și atunci se va isprăvi pentru totdeauna cu conversațiile. Toată lumea o să creadă că sunt un biet amărât de surdomut și o să mă lase în pace. O să mă lase să pun benzină și ulei în mașinile lor păcătoase și o să-mi dea o leafă și așa mai departe, iar eu, cu banii pe care-o să-i câștig, o să-mi clădesc undeva o colibă, în care o să trăiesc tot restul vieții. Am s-o așez chiar la marginea pădurii, nu *în* pădure, la margine, fiindcă vreau să aibă soare tot timpul. Cât mai mult soare. O să-mi gătesc singur și, mai târziu, când am să vreau să mă

însor și așa mai departe, am să întâlnesc o fată frumoasă, dar tot surdomută, și o să ne căsătorim și o să vină să stea cu mine în colibă și, de câte ori va dori să-mi spună câte ceva, va scrie pe hârtie ca toți ceilalți. Și dacă o să avem copii o să-i ascundem undeva și o să le cumpărăm o grămadă de cărți și o să-i învățăm noi singuri să scrie și să citească.

M-am înfierbântat îngrozitor, gândindu-mă la toate astea. Zău că da. Știam, ideea c-aș putea să simulez că-s surdomut era o nebunie, dar totuși îmi plăcea să mă gândesc la ea. De plecat în Vest, mă hotărâsem să plec în orice caz și singurul lucru pe care voiam să-l fac înainte de plecare era să-mi iau rămas bun de la Phoebe. Așa c-am pornit-o deodată în goană, am trecut strada ca nebunul – dacă vreți să știți, era cât pe-acți să mă calce o mașină – și am intrat într-o papetărie, unde am cumpărat un creion și un blocnotes. Mă gândeam să-i scriu un bilețel în care să-i explic unde să vină să ne întâlnim, să-i spun la revedere și să-i dau înapoi banii de cadouri. Voi duce bilețelul la ea la școală și voi ruga pe cineva de la cancelarie să i-l dea. Dar am pus hârtia și creionul în buzunar și am pornit-o cât puteam de repede spre școală – eram prea agitat ca să scriu biletul acolo, în papetărie. Mergeam repede, fiindcă voiam să primească biletul înainte de a pleca la prânz acasă și nu mai aveam timp prea mult.

Știam, bineînțeles, unde e școala. Învățasem și eu acolo când eram mic. Când am ajuns, am avut o senzație ciudată. Nu mai eram sigur c-o să-mi amintesc cum e înăuntru, dar mi-am amintit. Era exact ca pe vremea mea. Aceeași curte interioară, unde era întotdeauna cam întuneric, și, în jurul becurilor, aceleași plase de sârmă, ca niște colivii, ca să nu se spargă dacă le lovește careva cu mingea. Aceleași cercuri albe, pictate pe jos, pentru jocuri și așa mai departe și aceleași inele de baschet, fără plase – numai panoul și inelele.

Nicăieri nu era nimeni, poate pentru că nu era recreație și nici ora mesei. N-am văzut decât un singur puști, un negru, care se ducea la toaletă. Din buzunarul de la șold îi atârna o tăbliță de lemn, care însemna că e învoit să se ducă la toaletă. Tăblițe d-astea avuseserăm și noi.

Tot mai transpiram, dar nu chiar atât de tare ca înainte. M-am dus până la scară, m-am așezat pe prima treaptă și am scos carnetelul și creionul pe care le cumpărasem. Scările aveau același miros ca pe vremea mea. Miroseau de parcă tocmai își făcuse cineva nevoile acolo. Scările școlilor miros întotdeauna așa. În orice caz, m-am așezat și am scris următorul bilet:

Dragă Phoebe,

Nu mai pot aștepta până miercuri, așa că voi pleca probabil azi după-masă cu autostopul spre Vest. Așteaptă-mă, dacă poți, la 12 și un sfert lângă ușa Muzeului de Artă, ca să-ți dau înapoi banii de cadouri. N-am cheltuit prea mult.

*Cu drag,
Holden*

Școala ei era chiar lângă muzeu și trebuia să treacă pe acolo când se ducea la masă, așa că știam că se poate întâlni cu mine.

Am început să urc scările spre biroul directorului, ca să dau biletul cuiva care să i-l ducă lui Phoebe în clasă. L-am îndoit de vreo zece ori, ca să nu-l desfacă nimeni. La școlile astea păcătoase, nu poți avea încredere în nimeni. Dar eram convins c-o să-i dea biletul, fiindcă eram fratele ei și așa mai departe.

Pe când urcam scările, am avut din nou senzația că mi se face greață și că dau tot afară. Numai că m-am ținut. M-am așezat câteva clipe jos și pe urmă m-am simțit mai bine. Dar, în timp ce stăteam, am văzut ceva care m-a făcut să-mi ies din minți. Cineva scrisese o porcărie pe zid. Am înnebunit de furie. Mă gândeam la Phoebe și la toți ceilalți copii care o s-o vadă și o să întrebe ce dracu' înseamnă și până la urmă un copil mai spurcat o să le spună – așa, golănește – ce înseamnă și pe urmă toți or să se gândească la asta și poate chiar or să se *frământa* zile în șir. Îmi venea să-l omor pe cel care scrisese porcăria pe zid. Îmi închipuiam că trebuie să fi fost un bețiv pervers care se furișase acolo în mijlocul nopții, ca să-și facă nevoile, și scrisese porcăria pe zid. Și mă vedeam prinzându-l asupra faptului și dându-l cu capul de treptele de piatră până când se va fi umplut de sânge și își va fi dat naibii duhul. Dar, pe de altă parte, știam că n-aș fi avut curajul s-o fac. Știam precis. Și asta mă întrista și mai rău. Și, dacă vreți să știți, n-aveam nici măcar curajul să șterg porcăria de pe zid. Mi-era frică să nu mă prindă vreun profesor pe când ștergeam cuvântul și să-și închipuie că-l scrisesem eu. Dar până la urmă tot l-am șters și apoi m-am dus la biroul directorului.

Directorul nu părea să fie acolo, dar în schimb am găsit o doamnă bătrână care avea vreo sută de ani și care stătea în fața unei mașini de scris. I-am spus că sunt fratele lui Phoebe Caulfield, din clasa a 4-a B-1 și am rugat-o să-i dea lui Phoebe bilețelul. I-am spus că e foarte important, că mama e bolnavă și că nu poate să facă de mâncare la prânz și va trebui s-o duc deci pe Phoebe să mănânce la un *drugstore*. Doamna bătrână a fost foarte cumsecade, a luat biletul și-a chemat o altă doamnă din biroul de alături, care s-a dus să-i dea biletul lui Phoebe. Pe urmă, am stat puțin de vorbă cu cucoana care avea o sută de ani. Era destul de simpatică și i-am spus că eu și frații mei învățasem acolo. Și ea m-a întrebat la ce școală merg acum și i-am spus că la Pencey și mi-a spus că Pencey e o școală foarte bună. Chiar dacăș fi vrut, tot n-aș fi avut puterea s-o lămuresc că nu-i așa. Și, în definitiv, dacă voia să creadă că Pencey e o școală bună, n-avea decât. E absurd să-ncerci să bagi *idei noi* în capul unui om care are o sută de ani. Și nici nu-i face plăcere.

Am mai stat puțin și am plecat. Ce e nostim, e că mi-a strigat „Noroc!” așa cum îmi strigase și bătrânul Spencer când plecasem de la Pencey. Doamne, ce mă înfurii dacă, atunci când plec de undeva, îmi strigă cineva „Noroc!”. Îmi strică tot cheful.

Am coborât pe altă scară și din nou am văzut o porcărie scrisă pe zid și din nou am încercat s-o șterg, dar de astă dată literele erau scrijelite cu un cuțit sau cu un alt obiect ascuțit și nu puteau fi șterse. Oricum, nu servește la nimic. Un milion de ani dac-ai avea la dispoziție și tot n-ai reuși să ștergi nici *jumătate* din toate porcăriile de pe toate zidurile din lume. E imposibil.

M-am uitat la ceasul din curtea de recreație. Era doar douășpe fără douăzeci, așa c-aveam destul timp până să mă întâlnesc cu Phoebe. Cu toate astea, m-am dus direct la muzeu. N-aveam unde să mă duc într-altă parte. M-am gândit să mă opresc la un telefon public să-i dau lui Jane Gallagher un telefon înainte de a o porni spre Vest, dar nu prea aveam chef. Și nici măcar *nu* eram convins că luase *vacanță* și se întorsese acasă. Așa că m-am dus pur și simplu la muzeu și am așteptat.

În timp ce o așteptam înăuntru, chiar lângă intrare, s-au apropiat de mine doi puști și m-au întrebat dacă nu știu unde sunt mumiile. Unul dintre puști, cel care mă întrebase, era descheiat la pantaloni. I-am spus, și el și i-a încheiat, așa, stând de vorbă cu mine – fără măcar să se sinchisească și să se ducă mai încolo, după o coloană sau altceva. Îmi venea să mor de râs, nu

alta. Și aș fi râs în gura mare dacă nu mi-ar fi fost teamă că iar mi se face greață.

— Unde-s mumiile? m-a întrebat din nou puștiul. Știi?

M-am gândit să-i tachinez puțin, așa, de banc:

— Mumiile? Ce-i aia? l-am întrebat.

— Știi tu, mumiile... tipii ăia morți. ăia de-i îngroapă în murminte și tot! *Murminte*. Să mor de râs. Voia să zică morminte.

— Cum de nu sunteți la școală? i-am întrebat.

— Azi n-avem școală, mi-a spus puștiul care vorbise tot timpul.

Mințea. Aș fi putut să bag mâna în foc că mințea, păcătosul. Dar cum n-aveam nicio treabă până venea Phoebe, i-am ajutat să găsească sala cu mumii. Pe vremuri știam cu ochii închiși unde este, dar nu mai fusesem de ani de zile pe acolo.

— Vă interesează mumiile? i-am întrebat.

— Îhî.

— Dar prietenul tău n-are limbă?

— Nu-i prieten, e frate-miu.

— Nu știe să vorbească? am stăruit eu, uitându-mă la cel care tăcea. Nu știi să vorbești? l-am întrebat.

— Ba știu, mi-a răspuns, da' nu vreau.

În cele din urmă, am găsit sala cu mumii și am intrat.

— Știi cum își îngropau egiptenii morții? l-am întrebat pe puștiul care avea chef de vorbă.

— Nu.

— Ar trebui să știi, că-i foarte interesant. Le înfășurau fețele în cârpe impregnate cu niște chimicale secrete. Și pe urmă puteau să stea îngropate mii de ani și fețele lor tot nu putrezeau. Și nimeni nu se pricepe la asta decât egiptenii, nici măcar știința modernă.

Ca să ajungi la sala cu mumii, trebuia să treci printr-un fel de culoar foarte îngust, unde într-o parte erau expuse pietre luate chiar din mormântul nu știu cărui faraon. Era destul de sinistru și se vedea clar că cei doi viteji ai mei nu prea se simt la largul lor. Se lipiseră de mine, și cel care nu vorbea aproape că se agățase de mâneca mea.

— Hai acasă, i-a spus lui frate-su. Hai, că le-am văzut. Hai, vino.

Apoi s-a întors și a rupt-o la fugă.

— E un fricos și jumătate, mi-a spus celălalt. Pa, pa, la revedere! și a rupt-o la fugă și el.

Am rămas singur în criptă. Într-un fel, îmi plăcea. Era liniște și plăcut. Și deodată, ce credeți c-am văzut pe perete? N-o să ghiciți o mie de ani. Încă o porcărie. Scrisă cu cretă roșie sau mai știu eu ce, drept sub vitrina de sticlă, pe perete.

Asta-i nenorocirea. Nu poți găsi niciodată un loc plăcut și liniștit pe lume, fiindcă nu există. Ți se *pare* că există, dar, când să ajungi acolo, vine altul pe furiș și, când nu te uiți, scrie o porcărie drept sub nasul tău. Dacă nu credeți, n-aveți decât să încercați. Și, mai mult încă, sunt sigur că, atunci când o să mor și o să mă ducă la cimitir și o să mi se pună o piatră pe mormânt și așa mai departe, cu numele meu, „Holden Caulfield”, și cu anul nașterii și al morții, o să vină unul și o să scrie porcăria aia pe care am văzut-o pe zid. Sunt convins de asta.

După ce am ieșit din sala cu mumii, a trebuit să mă duc la toaletă. M-apucase un fel de diaree, dacă vreți să știți. De diaree mi-era egal, dar mi s-a întâmplat altceva. Tocmai ieșisem de la toaletă și mă îndreptam spre ușă, când am leșinat. Dar am avut totuși noroc. Vreau să spun c-aș fi putut să mor când am căzut, dar am aterizat pe o parte. Ce e curios e că, după ce am leșinat, m-am simțit mai bine. Zău că da. E adevărat că, de la căzătură, mă durea brațul, dar nu mai aveam amețeala aceea împuțită pe care o avusesem înainte.

Se făcuse doisprezece și zece, așa că m-am dus la ușă s-o aștept pe Phoebe. Mă gândeam că s-ar putea să fie ultima dată c-o văd. Și că s-ar putea să nu mai văd pe niciuna dintre rudele mele niciodată sau, în orice caz, nu înainte de mulți, mulți ani. Mă gândeam că mă voi întoarce poate pe la treizeci și cinci de ani, dacă nu mi s-ar îmbolnăvi vreo rudă care, aflându-se pe patul de moarte, ar cere să mă vadă, dar ăsta ar fi singurul motiv pentru care aş consimți să-mi las coliba. Îmi închipuiam chiar cum va fi când mă voi întoarce acasă. Mama se va emoționa îngrozitor și va începe să plângă și mă va implora să rămân acasă și să nu mă mai întorc la coliba mea, dar eu tot voi pleca. Voi fi complet indiferent. O voi calma și pe urmă mă voi duce în partea cealaltă a salonului și voi scoate tabachera și voi aprinde o țigară și voi fi cât se poate de rece și de indiferent. Le voi spune tuturor că, dac-au chef, n-au decât să vină să mă vadă. Dar nu voi insista. Doar pe Phoebe o voi primi să vină să stea cu mine în vacanța mare și în

vacanța de Paști și de Crăciun. Am să-l las și pe D. B. să vină din când în când pentru câțeva vreme, dacă are nevoie de un loc calm și liniștit unde să scrie, dar cât va sta la mine nu-i voi da voie să scrie scenarii de filme, numai nuvele și romane. Voi avea o regulă, nimeni din cei care vor veni la mine să nu aibă voie să facă nimic fals. Oricine va încerca să facă un lucru fals va trebui să plece imediat.

Deodată, m-am uitat la ceasul din vestiar – era unu fără douăzeci și cinci. A început să-mi fie teamă ca nu cumva doamna cea bătrână de la școală să-i fi spus celeilalte femei să nu-i dea biletul meu lui Phoebe, să-i fi spus să-l ardă sau mai știu eu ce. Mă apucase o teamă îngrozitoare. Voiam neapărat s-o văd pe Phoebe înainte de a o lua din loc. Aveam la mine toți banii ei de cadouri și așa mai departe.

În cele din urmă, am văzut-o. Am văzut-o prin geamul de la ușă. Și știți de ce am văzut-o? Fiindcă-avea pe cap șapca mea de vânătoare – și șapca asta trăsniță se vedea și de la zece mii distanță.

Am ieșit și am coborât treptele de piatră, ca s-o întâmpin. Nu înțelegeam de ce cară după ea un geamantan mare. Tocmai traversa Fifth Avenue târându-l după ea. Abia putea să-l târască. Când m-am apropiat, am văzut că era un geamantan de-al meu vechi, de pe vremea când învățam la Whooton. Nu înțelegeam ce naiba vrea să facă cu el.

— Bună, mi-a spus când s-a apropiat.

Gâfâia îngrozitor din cauza tâmpitului de geamantan.

— Am crezut ca nu mai vii, i-am zis. Ce naiba ai adus în geamantan? N-am nevoie de nimic. Plec așa cum sunt. Nu-mi iau nici măcar geamantanele pe care le am la gară. Ce naiba ai *adus* acolo?

Phoebe a pus geamantanul jos și mi-a zis:

— Lucrurile mele. Vin cu tine. Mă iei? Nu?

— Ce? am exclamat.

Era să cad jos când am auzit. Zău că da. Am simțit că amețesc și am crezut că leșin din nou sau așa ceva.

— Am coborât cu ascensorul de serviciu, ca să nu mă vadă Charlene. Nu e greu. N-am luat decât două rochii și mocasinii și lenjerie și ciorapi și alte lucruri. Ridică-l. Nu e greu. Încearcă... Pot să merg cu tine, Holden? Pot? Te rog!

— Nu. Taci din gură.

Am crezut că leșin de-a binelea. De fapt, nici n-am vrut să-i spun să tacă și tot restul, dar am crezut că leșin din nou.

— De ce nu? Te *rog*, Holden. N-am să fac nimic rău... Vreau numai să merg cu tine, atâta tot! Dacă vrei, nu-mi iau nici lucrurile... Nu-mi iau decât...

— Nu iei nimic, fiindcă nu pleci. Plec singur. Așa că taci din gură.

— Te *rog*, Holden. Te *rog*, ia-mă cu tine. Am să fiu foarte, foarte, foarte... Nici n-ai să...

— Nu *pleci*. Și acum taci din gură! Dă geamantanul, i-am zis.

Și i l-am luat din mână. Eram cât pe-acți să-i ard una după ceafă. O clipă, am crezut chiar c-am s-o pocnesc. Zău că da. Dar a început să plângă.

— Credeam că repeți într-o piesă la școală... Rolul lui Benedict Arnold și așa mai departe, i-am spus pe un ton foarte răutăcios. Ce vrei să faci? Să nu mai joci în piesă? Ce Dumnezeu?

Asta a făcut-o să plângă și mai tare. Îmi părea bine. Deodată, am simțit c-aș fi vrut s-o văd plângând până i se scurg ochii. Aproape c-o uram. Cred că, de fapt, o uram mai ales pentru că, dacă pleca, n-avea să mai joace în piesă.

— Hai, i-am spus.

Și am început să urc din nou treptele muzeului. Mă gândeam să dau geamantanul acela afurisit la garderobă, ca la trei, când ieșea de la școală, să poată veni să și-l ia. Știam că de luat la școală, nu-l putea lua.

— Hai, vino, i-am spus.

Dar n-a vrut să urce treptele. Nu voia să vină cu mine. Eu am urcat, am dat geamantanul la garderobă și, pe urmă, m-am întors în stradă. Era acolo, pe trotuar, dar când m-am apropiat de ea mi-a întors spatele. Așa face ea. Îți întoarce spatele de câte ori are chef.

— Nu mai plec nicăieri. M-am răzgândit. Așa că nu mai plânge. Taci, i-am spus.

Partea nostimă e că nici măcar nu plângea când i-am spus asta. Dar totuși i-am spus-o, pentru orice eventualitate.

— Hai, că te duc la școală. Hai, că-ntârzii.

Nu mi-a răspuns nimic. Am încercat s-o iau de mână, dar nu m-a lăsat. Și tot timpul stătea cu spatele la mine.

— Ai mâncat ceva? Spune, ai mâncat? am întrebat-o.

N-a vrut să-mi răspundă. Dar și-a scos de pe cap șapca roșie pe care i-o dădusem eu și mi-a aruncat-o în obraz. Apoi s-a întors din nou cu spatele la

mine. Îmi venea să mor de râs, dar n-am spus nimic. Am ridicat șapca de pe jos și am înfundat-o în buzunarul de la palton.

— Hai să mergem. Te duc până la școală, i-am spus.

— Nu mă mai *întorc* la școală.

Ce puteam să-i spun? Am tăcut. După câteva clipe însă, i-am spus:

— *Trebuie* să te întorci la școală, nu vrei să joci în piesă? Nu vrei să fii Benedict Arnold?

— Nu.

— Ba da, vrei. Cum să nu vrei? Hai să mergem! Uite, nu mai plec nicăieri. Ți-am mai spus o dată. Mă duc acasă. Mă duc acasă, îndată după ce te întorci la școală. Mă duc mai întâi la gară să-mi iau geamantanele și pe urmă mă duc direct...

— Ți-am mai spus o dată că nu mă întorc la școală. Tu n-ai decât să faci ce vrei, dar eu nu mă mai întorc la școală, mi-a zis. Așa că taci din gură.

Era prima dată când îmi spunea să tac din gură. Suna groaznic. Doamne, ce groaznic suna! Mai rău decât o înjurătură. Și tot nu voia să se uite la mine, și, de câte ori încercam să-i pun mâna pe umăr sau să fac alt gest de simpatie, nu mă lăsa deloc.

— Ascultă, vrei să ne plimbăm puțin? am întrebat-o. Vrei să mergem la Grădina Zoologică? Dacă-ți dau voie să nu mergi la școală azi după-masă și te iau la plimbare, renunți la toate prostiile?

N-a vrut să-mi răspundă, așa c-am mai spus o dată:

— Dacă-ți dau voie să chiulești azi după-masă și te iau la plimbare, renunți la toate aiurelile astea? Te duci mâine ca o fetiță cuminte la școală?

— Poate că da, poate că nu, mi-a spus ea.

Apoi a zbughit-o spre trotuarul celălalt, fără să se uite măcar dacă vine vreo mașină. Tare mai e nebună uneori.

Cu toate astea, n-am urmat-o. Știam c-o să mă urmeze ea pe *mine*, așa că am luat-o către Grădina Zoologică pe trotuarul dinspre parc, iar ea a pornit-o tot într-acolo, dar pe partea cealaltă. Se făcea că nici nu mă bagă în seamă, dar sunt sigur că se uita la mine cu coada ochiului, ca să vadă unde mă duc și tot. În orice caz, am mers așa până la Grădina Zoologică. Singurul lucru care mă enerva era că trecea din când în când câte un autobuz care mă împiedica să văd peste drum unde era Phoebe. Când am ajuns în fața Grădinii Zoologice, i-am strigat:

— Phoebe! Eu intru să văd animalele! Hai, vino și tu.

Nici n-a vrut să se uite la mine, dar eram sigur că mă auzise, și, când am început să cobor treptele spre Grădina Zoologică, m-am întors și am văzut-o traversând și venind după mine.

La Grădina Zoologică nu erau prea mulți oameni, că era cam urât afară, dar în jurul bazinului cu foci se strânseseră totuși câțiva vizitatori. Era să trec mai departe, dar Phoebe s-a oprit și s-a făcut că se uită cum mănâncă focile – un om le arunca niște pește –, așa că m-am întors. Mi-am zis că e o ocazie foarte bună să reluăm relațiile și, mă rog, m-am apropiat pe la spate și i-am pus mâinile pe umeri, dar s-a lăsat pe vine și mi-a scăpat. Tare mai e antipatică uneori. A tot stat și s-a uitat cum mâncau focile, în timp ce eu stăteam chiar în spatele ei. Nu i-am mai pus mâna pe umăr, nici n-am mai atins-o, că mi-era teamă că, dac-o ating, pleacă. Puștii ăștia sunt ciudați. Tot timpul trebuie să ai grijă ce faci.

Când am plecat, în sfârșit, de lângă bazinul cu foci, am pornit-o tot cum venisem – departe unul de altul, dar, totuși, nu prea departe. Mergea pe o parte a aleii, și eu pe cealaltă. Nu era grozav, dar oricum era mai bine decât înainte, când mergeam la o milă distanță. Ne-am dus pe-un delușor să vedem urșii, dar n-am stat prea mult, că nu era prea mare lucru de văzut. Era doar un singur urs afară – ursul polar. Cel brun se vârâse în bârlogul lui și nu mai voia deloc să iasă. Nu i se vedea decât fundul. Lângă mine era un puști, cu o pălărie de *cowboy* trasă peste urechi, care-i tot spunea lui taică-su: „Fă-l să iasă, tăticule, fă-l să iasă *afară!*” M-am uitat la Phoebe, dar nu voia deloc să râdă. Știți cum sunt copiii când se supără. Nu mai vor nici să zâmbească.

După ce am plecat de la urși, am ieșit din Grădina Zoologică și am traversat o străduță din parc și am trecut printr-unul din tunelurile alea mici care miros întotdeauna a pipi. Era singurul drum către călușei. Phoebe tot nu-mi vorbea, dar se hotărâse, în sfârșit, să meargă lângă mine. Am vrut s-o apuc de gaica de la palton, numai așa, de banc, dar nu m-a lăsat. Mi-a spus:

— Nu pune mâna pe mine, te rog!

Tot mai era supărată. Dar nu chiar ca înainte. În orice caz, ne apropiam din ce în ce de călușei și începuse să se audă muzica aceea curioasă care se cântă de obicei acolo. Acum se cânta *Oh, Marie!* Asta cântau și acum cincizeci de ani, când eram eu puști. Țsta-i unul din lucrurile simpatice în legătură cu călușeii, se cântă întotdeauna aceeași muzică.

— Credeam că iarna-i *închis* aici, mi-a zis Phoebe.

Era prima dată când spunea ceva. Pesemne uitase că trebuie să fie supărată pe mine.

— Poate că-i deschis fiindcă-i ajunul Crăciunului, i-am răspuns.

Dar nu mi-a mai zis nimic. Își amintise, pesemne, că trebuie să fie supărată pe mine.

— Vrei să te dai în călușei? am întrebat-o.

Știam că-i plăcea. Când era foarte mică, și când Allie cu D. B. și cu mine ne duceam cu ea în parc, se prăpădea după călușei. Nu puteam s-o mai scoatem de acolo.

— Sunt prea mare, mi-a zis.

Crezusem că n-o să-mi răspundă, dar mi-a răspuns.

— Nu, nu ești. Hai, du-te, că te-aștept. Fuga, i-am spus.

Ajunsesem chiar lângă călușei. Erau câțiva copii, majoritatea mici de tot, care se dădeau în călușei, și câțiva părinți care așteptau afară, pe bănci, și așa mai departe. M-am dus la ghișeul unde se vindeau bilete și i-am cumpărat lui Phoebe un bilet. Apoi i l-am dat. Stătea chiar lângă mine.

— Uite, na, i-am spus. Adică, stai puțin, ia și restul de bani – și i-am întins banii pe care mi-i împrumutase.

— Lasă, ține-i tu. Ține-i pentru mine.

Apoi a adăugat imediat după aceea:

— Te rog.

Tare mă întristează când îmi spune cineva „Te rog”. Vreau să spun, dacă-i vorba de Phoebe sau de altcineva. M-a întristat îngrozitor. Dar am pus banii înapoi în buzunar.

— Nu vrei să vii să te dai și tu în călușei? m-a întrebat.

Se uita la mine într-un fel cam ciudat. Se vedea clar că nu mai e foarte supărată.

— Poate că mă dau data viitoare. Acu' stau și mă uit la tine. Ți-am dat biletul?

— Da.

— Atunci ia-o înainte. Eu te aștept pe bancă, aici. Stau și mă uit la tine.

M-am dus și m-am așezat pe bancă, și ea s-a dus să se dea în călușei. A dat o raită împrejur. Vreau să spun că a mers o dată de jur împrejurul călușeilor, apoi s-a urcat pe un cal roșcat mare, vechi și jerpelit. Și călușeii au început să se învâртеască. Iar eu am stat s-o privesc cum se învârtea. Pe călușei mai erau doar cinci sau șase copii, iar muzica cânta *Smoke Gets in*

Your Eyes. Era o orchestrație foarte ritmată și foarte nostimă. Toți copiii, inclusiv Phoebe, încercau s-apuce inelul de aur, și mie mi-era cam frică să nu cadă de pe calul acela blestemat, dar n-am făcut niciun gest și n-am spus nimic. Cu copiii așa e: dacă vor să apuce inelul de aur, trebuie să-i lași în pace și să nu spui nimic. Dacă pică, pică, dar n-ai voie să le spui nimic.

După ce s-a terminat cursa, Phoebe s-a dat jos de pe cal și a venit la mine.

— Hai și tu o dată, mi-a zis.

— Nu, lasă că mă uit la tine. Mai bine stau și mă uit, i-am spus.

I-am mai dat ceva din banii ei.

— Na, mai ia niște bilete.

A luat banii și mi-a spus:

— Nu mai sunt supărată pe tine.

— Știu. Fugi... că-ncep să se învâртеască.

Și, deodată, m-a sărutat. Apoi a întins mâna și a spus:

— Plouă. Începe să plouă.

— Văd.

Și pe urmă știți ce-a făcut? Ceva care m-a înnebunit. Mi-a luat șapca roșie de vânătoare din buzunar și mi-a pus-o pe cap.

— N-o vrei *tu?* am întrebat-o.

— Ți-o las puțin, s-o porți tu.

— Bine. Dar acum fugi! Ai să pierzi cursa. Și n-ai să-ți mai poți alege calul, n-ai să mai poți face nimic.

Dar tot n-a plecat.

— E adevărat ce-ai spus? Nu mai pleci nicăieri? Te-ntorci acasă?

— Îhî, i-am răspuns.

N-o mințeam. Chiar m-am dus acasă după aceea.

— Hai, *grăbește-te*, i-am zis, că pornește fără tine.

A fugit să-și ia bilet și a ajuns tocmai la țanc. A trecut din nou în revistă, de jur împrejur, toți caii, până când a dat de calul ei de dinainte. Apoi s-a urcat și mi-a făcut semn cu mâna. Și eu i-am răspuns.

În clipa aceea, a început ploaia. Mamă, ce mai turna – cu *găleata*! Pe Dumnezeu meu! Toți părinții și mamele, toată lumea s-a adăpostit sub acoperișul călușeilor, ca să nu-i ude până la piele, dar eu am rămas pe bancă. Și m-a udat îngrozitor, mai ales pe ceafă și pe pantaloni. De fapt, șapca de vânătoare m-a ferit destul de bine, dar de murat, tot m-a murat, numai că nu-mi păsa. Mă simțeam deodată nemaipomenit de fericit,

uitându-mă la Phoebe cum se tot învârte în călușei. Și, dacă vreți să știți, era cât pe-aci să strig de fericire, nu știu de ce. Pur și simplu pentru că era grozav de *drăguță* cum se tot învârtea, îmbrăcată în paltonașul ei albastru. Doamne, ce păcat că n-ați văzut-o.

Capitolul 26

Asta-i tot, mai mult nu vă povestesc. Aș putea să vă mai spun, de pildă, ce-am făcut după ce m-am întors acasă, cum m-am îmbolnăvit și așa mai departe – sau la ce școală vor să mă dea la toamnă, după ce ies de aici, dar n-am niciun chef. Zău că n-am. Toate astea mi se par neinteresante.

Multă lume, mai ales psihanalistul pe care-l au aici, mă tot întreabă dacă am de gând să mă țin de carte în septembrie, când mă întorc la școală. După părerea mea, asta-i o întrebare stupidă. Vreau să spun, de unde poți să știi dac-ai să faci un lucru până nu-l *faci*! Nu se poate. Eu cred c-am să mă țin, dar de unde să știu? Pe cuvântul meu că-i o întrebare stupidă.

D. B. nu-i chiar atât de antipatic ca ceilalți, dar tot îmi pune o groază de întrebări. A venit cu mașina să mă vadă sâmbătă. Era cu o englezoaică – tipă de joacă în filmul nou pentru care scrie D. B. scenariul. Era tare afectată, dar arăta foarte bine. În orice caz, când tipa s-a dus la toaletă, care e la mama dracului, în cealaltă aripă a clădirii, D. B. m-a întrebat ce părere am de toată povestea pe care v-am spus-o. Nu știam ce naiba să răspund. Și, de fapt, dacă vreți să știți, nici nu *știu* ce cred despre ea. Îmi pare rău c-am povestit-o la prea multă lume. Singurul lucru pe care-l știu e că, într-un fel, mi-e *dor* de toți cei de care v-am pomenit. Chiar și de Stradlater și de Ackley. Am impresia că mi-e dor până și de scârba aia de Maurice.

Curios! Nu trebuie să spui niciodată nimănui nimic. Cum spui, cum începe să ți se facă dor de toți.

SFÂRȘIT

- [1] În S.U.A., pe lângă obișnuitele școli medii (*high schools*), există, pentru pregătirea viitorilor studenți, instituții școlare de tip special numite *preparatory schools* (școli pregătitoare) sau, pe scurt, *preps*
- [2] Fotbalul american se deosebește de cel practicat la noi; mingea este elipsoidală, iar regulile sunt cam aceleași ca la rugby.
- [3] Lucrată de indieni aparținând triburilor Navajo, care trăiesc înghesuite într-o rezervație situată la hotarul dintre Arizona, New Mexico și Utah.
- [4] Revistă literară americană de mare prestigiu; apare la Boston și exprimă punctul de vedere al intelectualității din Noua Anglie.
- [5] Jucător prost, neîndemânatic (la unele jocuri de noroc, la biliard etc.)
- [6] Circa 2 m.
- [7] Creație anonimă din secolul al X-lea, poemul eroic *Beowulf* reprezintă cea mai de seamă realizare a vechii literaturi anglo-saxone.
- [8] Vestită baladă populară engleză din secolul al XV-lea.
- [9] Parc întins, situat în mijlocul orașului, la capătul vestitei Fifth Avenue, marea arteră newyorkeză de-a lungul căreia se înșiră reședințele milionarilor.
- [10] *Ring Lardner* (1885-1953), umorist american de seamă, autorul unor nuvele cu substrat satiric pe teme din lumea sportivă.
- [11] Unul dintre romanele marelui scriitor realist englez *Thomas Hardy* (1840-1928).
- [12] Isak Dinesen este pseudonimul scriitoarei Karen Blixen. În românește, cartea a apărut cu titlul „Din inima Africii” (Humanitas, 2004) (nota lui Cosimo)
- [13] Eroina romanului *Întoarcerea pe meleagurile natale*, ale cărei năzuințe spre fericire sunt zădărnicate de o soartă tragică.
- [14] Teatru de varietăți newyorkez.
- [15] Inițialele colegiului Bryn Mawr, una dintre cele mai aristocratice instituții de învățământ superior din S.U.A.
- [16] Jucătorii de *baseball* (sport național american asemănător în unele privințe cu oină) poartă, în mână cu care prind mingea, mănuși de protecție speciale, cu palma bine vătuită.
- [17] Datorită climei plăcute și peisajului încântător, statul Maine este unul dintre locurile de odihnă preferate ale americanilor.

- [18] Tip de automobil închis, cu caroserie de lemn, cu nouă până la zece locuri.
- [19] Mare magazin newyorkez de echipament sportiv
- [20] Oraș din apropierea New York-ului.
- [21] Apelativ american, adesea folosit și ca termen impersonal de adresare; îndeplinește o funcție aproximativ echivalentă cu românescul "șefule"
- [22] Cartier newyorkez suprapopulat, cu clădiri insalubre; locuitorii lui sunt în majoritate emigranți săraci din Europa.
- [23] Este vorba de Universitatea Princeton, una dintre cele mai vechi instituții de învățământ superior din S.U.A.
- [24] Apelativ american, folosit ca termen de adresare în convorbirile cu interlocutori necunoscuți.
- [25] Dans cu figuri, executat după o muzică de jazz în ritm rapid.
- [26] Baruri newyorkeze foarte scumpe, frecventate de vedetele de cinema.
- [27] Amestec frapat de gin, zahăr, suc de lămâie și sifon.
- [28] Whisky preparat într-un fel anume, prin distilarea porumbului, în comitatul Bourbon din statul Kentucky.
- [29] Sală de spectacole newyorkeză.
- [30] Cartier newyorkez; de la sfârșitul secolului trecut, centrul boemei literare și artistice a orașului.
- [31] Denumire sub care sunt cunoscute opt mari universități din nord-estul Statelor Unite și întrecerile dintre echipele lor de fotbal și atletism.
- [32] *Château* (fr.) = castel.
- [33] La propriu, vechi instrument muzical din familia clavecinului; aici, acest cuvint este aruncat la întâmplare, spre a-l deruta pe interlocutor.
- [34] Sectă protestantă.
- [35] Academia militară a S.U.A.
- [36] Gara centrală a New Yorkului.
- [37] Beowulf, eroul poemului care-i poartă numele.

- [38] Balaur fioros – întruchipare a forțelor ascunse, vrăjmașe omului – pe care Beowulf îl înfruntă și îl răpune.
- [39] Stil muzical caracterizat prin ritm simplu, puternic sincopat.
- [40] Alfred Lunt și Lynn Fontane, doi dintre cei mai de seamă actori ai scenei americane.
- [41] Construcție ușoară într-un parc sau într-o grădină, formată dintr-o rețea de grinzi de lemn susținute de șiruri de coloane, de stâlpi, pe care se întind plante agățătoare decorative.
- [42] Săptămânal american de mare tiraj.
- [43] Modă lansată de studenții marilor universități Yale, Harvard, Princeton (veston la trei nasturi, pantaloni înguști, cravate în dungi), care ulterior s-a impus, devenind moda masculină dominantă în S.U.A.
- [44] Insulă în largul coastei atlantice, centru pescăresc care în fiecare vară atrage numeroși vilegiaturiști.
- [45] Academia de marină a S.U.A.

Table of Contents

[J. D. SALINGER](#)

[Capitolul 1](#)

[Capitolul 2](#)

[Capitolul 3](#)

[Capitolul 4](#)

[Capitolul 5](#)

[Capitolul 6](#)

[Capitolul 7](#)

[Capitolul 8](#)

[Capitolul 9](#)

[Capitolul 10](#)

[Capitolul 11](#)

[Capitolul 12](#)

[Capitolul 13](#)

[Capitolul 14](#)

[Capitolul 15](#)

[Capitolul 16](#)

[Capitolul 17](#)

[Capitolul 18](#)

[Capitolul 19](#)

[Capitolul 20](#)

[Capitolul 21](#)

[Capitolul 22](#)

[Capitolul 23](#)

[Capitolul 24](#)

[Capitolul 25](#)

[Capitolul 26](#)

[\[1\]](#)

[\[2\]](#)

[\[3\]](#)

[\[4\]](#)

[\[5\]](#)

[\[6\]](#)
[\[7\]](#)
[\[8\]](#)
[\[9\]](#)
[\[10\]](#)
[\[11\]](#)
[\[12\]](#)
[\[13\]](#)
[\[14\]](#)
[\[15\]](#)
[\[16\]](#)
[\[17\]](#)
[\[18\]](#)
[\[19\]](#)
[\[20\]](#)
[\[21\]](#)
[\[22\]](#)
[\[23\]](#)
[\[24\]](#)
[\[25\]](#)
[\[26\]](#)
[\[27\]](#)
[\[28\]](#)
[\[29\]](#)
[\[30\]](#)
[\[31\]](#)
[\[32\]](#)
[\[33\]](#)
[\[34\]](#)
[\[35\]](#)
[\[36\]](#)
[\[37\]](#)
[\[38\]](#)
[\[39\]](#)
[\[40\]](#)
[\[41\]](#)

[\[42\]](#)

[\[43\]](#)

[\[44\]](#)

[\[45\]](#)